

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINDA KAMUOYU
OLUŞTURMA ARACI OLARAK SANAT, SANATÇI VE
SANAT ESERİ

TUBA GÜLTEKİN

DOKTORA TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. TAHSİN SAMUR

Konya–2009

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
Bilimsel Etik Sayfası	ii
Tez Kabul Formu	iii
Önsöz / Teşekkür	iv
Özet	v
Summary	vi
Kısaltmalar ve Simgeler Sayfası.....	vii
Modeller Listesi.....	viii
Resimler Listesi.....	ix
Tablolar Listesi.....	xiii
Grafik Listesi.....	xv
Giriş.....	1
Araştırmanın Problemi.....	1
Araştırmanın Konusu.....	1
Araştırmanın Amacı.....	1
Araştırmanın Önemi.....	2
Araştırmanın Varsayımları.....	2
Araştırmanın yöntemi, Kapsam ve Sınırlılıkları.....	2
BİRİNCİ BÖLÜM – SANAT VE TOPLUMSAL DEĞİŞİM.....	4
1. 1. Sanat, Sanatçı ve Sanat Eseri.....	4
1.1.1. Sanat ve Sanatın Oluşumu.....	4
1.1.2. Sanatçı ve sanat eseri.....	8
1.1.2.1. Sanat Kuramları.....	9

1.2. Sanat_ toplum ilişkisi üzerine Toplumsal Sistem Birey ve Sanat.....	15
1.3. Sanatın toplumsal Olaylardan etkilenişi, Örnek Akımlar.....	18
1.3.1. Performans Sanatı.....	18
1.3.2. Pop Art.....	28
1.4. Sanat akımları ve toplumsal dönemden etkilenmeleri.....	33
1.4.1. Op Art (Optik Sanat).....	39
1.4.2 Arts and Crafts akımı ve Dadaizm.....	42
1.5. Sosyal değişim sürecinde Sanatların birbirinden etkilenişine bir örnek; Japon Resim Sanatının Batı'ya Etkisi.....	44
1.6. Toplumsal Konumun Sanat Üzerindeki Etkisi.....	46
1.7. Toplumsal Kültür Yaratımı ve Toplumların Temel İşlevi: Kültür.....	54
1.7.1. Kimlik ve Toplumsal Kişilik.....	56
1.7.2. Sosyal Değişme.....	57
1.7.2.1. Sosyal Değişmeye Etki Eden Faktörler.....	57
1.7.2.1.1. Sosyal Değişimde Sanatın Rolü ve Kültür Oluşumu.....	58
1.7.3. Toplumsallaşma sürecinde Kültür ve Davranış Özellikleri.....	60
İKİNCİ BÖLÜM: SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI VE SANAT, SANATÇI.....	63
2. 1. Sivil Toplum Kuruluşları.....	63
2.1.1. Sivil Toplum ve Sivil Toplum kuruluşu.....	63
2.1.2. Sivil Toplum Organizasyonları.....	74
2.2. Sivil toplum kuruluşları amaçlarında sivil toplum.....	75
2.2.1. STK'larda Hizmet Türleri.....	76
2.3. Sivil Toplum Kuruluşları ve Toplumsal İletişim.....	77
2.3.1. Stk'lar için iletişim stratejisi	78
2.4. Sivil Toplum Kuruluşları ve Etkili İletişim Aracı Sanat.....	79
2.4.1. Sivil Toplumun Taşıyıcıları ve Katılım Anlayışları.....	82

2.5. Sivil Toplumun Gelişmesi İçin Gerekli Şartlar.....	85
2.6. STK ve Toplumsal Değişme.....	87
2.7. Sanat, Sanatçı, Sanat Eseri ve STK.....	89
2.7.1. Kurum Açısından Kurumsal Kimlik ve Amblem, Logo, Markalar.....	94
2.8. Kamusal Sosyal Sorumluluk Çalışmaları ve Kurumda İmaj Oluşumu.....	97
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: KAMUOYU ÖNCÜSÜ OLARAK SANAT.....	101
3.1. Sanat ve Kamuoyu.....	101
3.1.1. Kamuoyu Oluşturma.....	101
3.2. Kamuoyu Etkileme: Propaganda.....	101
3.3. Devlet ve Kültür politikası.....	106
3.4. Kamuoyu Oluşturmada Yararlanacak Yöntemler.....	107
3.5. Sanat Kamuoyu ve STK’lar da Görsel Çalışmalarda Model Oluşturma.....	108
3.6. Sanat, Sanatçı ve Sanat Eseri Yoluyla STK’lar da Kamuoyu Oluşturma.....	112
3.6.1. Sanat Yoluyla Gündem Oluşturma.....	117
3.7. Kamu olaylarını destekleyen performanslar ve Sivil Hareketlerde Örnek Uygulamalar	121
3.7.1. Aynadaki Venüs.....	121
3.7.1.1. Resmin Analizi.....	121
3.7.1.2. Resmin Tarihi.....	122
3.7.1.3. Aynadaki venus’ü yaralama.....	123
3.7.1.4. Aynada’ki Venüse yapılan saldırıdan sonra gazetede yer alan haberler.....	126
3.7.2 Anadolu Kültür ve Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği tamamlanmış proje çalışmaları.....	128
3.7.3. Kadın Konuk Evlerinin Çalışmaları.....	128
3.8. Sivil toplum kuruluşları ve eğitim çalışmaları.....	129
3.8.1. Sanat eğitimi.....	129

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM : BULGU VE YORUMLAR	138
4.1. Sınırlılıklar.....	139
4.2. Sayıtlılar.....	140
4.3. Yöntem.....	140
4.4. Evren Ve Örneklem.....	140
4.5. Veri Toplama Aracı.....	140
4.6. Bulgular ve Yorumlar.....	143
4.6.1. Süreli Yayınlar.....	143
4.6.2. Afişler.....	147
4.6.3. Amblem ve logo.....	151
4.6.4. Kampanyalarda Kullanılan Resimler.....	155
4.6.5. Kataloglar.....	159
4.6.6. Web Tasarımı.....	163
4.7. Bulgu: 7.....	168
4.8. Bulgu: 8.....	171
Öneriler.....	177
Sonuç	179
Kaynakça.....	181
Ekler	191
Ek:1 Anket.....	191
Ek:2 Bulgu ve Yorumlar.....	197
Ek:3 İlköğretim ve Ortaöğretim Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği.....	214
Ek:4 Resimler.....	221
Özgeçmiş	226

Bilimsel Etik Sayfası

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Tuba GÜLTEKİN

Doktora Tezi Kabul Formu

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

DOKTORA TEZİ KABUL FORMU

Tuba GÜLTEKİN tarafından hazırlanan SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINDA KAMUOYU OLUŞTURMA ARACI OLARAK SANAT,SANATÇI VE SANAT ESERİ başlıklı bu çalışma 22 / 06 / 2009 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

YRD. DOÇ. DR. Tahsin SAMUR

DOÇ. DR. MELEK GÖKAY

DOÇ. DR. MİNE SARAN

Doç Dr. Mehmet BAŞBUĞ

Yrd. Doç. Dr. Nihat ŞİRİN

Önsöz / Teşekkür

Kamuoyu aracı olarak, sanat ve sanat eseri; halka açıklık ve etkinliklerin anlatan bireylerin katılımına açık olmalarını ve izleyicilerinde katılımını sağlayarak uluslararası nitelik oluşturulmalarını sağlar. Aynı zamanda kurumu görsel araçlarla tanıtarak, kamuoyu üzerinde sözlü anlatımdan daha fazla etkili olup farklı kesimlerden insanların sosyal ve kültürel iletişimini oluşturur.

Bu çalışmada; Sanat yoluyla sivil toplum kuruluşlarının çalışma süreçleri içerisinde kamuoyu oluşturma çalışmaları sanat ve sanat eseri yoluyla tanımlanmaya çalışılmıştır. Böylece toplumun sanatsal gelişimleri ile Sivil toplum örgütleri gelişimlerinin toplumda etkin bir kamuoyu elde edilebileceği ortaya konmuştur.

Bu araştırma çalışmasının başından sonuna kadar beni destekleyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Tahsin SAMURA, uygulama çalışmalarında bana yardımcı olan abim Doç. Dr. Bilgehan GÜLTEKİN'e ve her konuda yardımcı olan annem Gönül GÜLTEKİN'e teşekkür ederim.

Özet

Sanat toplumla bireyin birlikte yaşama koşullarını oluşturma yöntemidir. Sanat yollu kamuoyu bilgiyi yoruma, yorumu eleştirel düşünceyle düşünme süreçlerini ifade edebilen bir sürecin ifadesini oluşturur. Sanat destekli sistemin bir amacında, Türkiye'deki sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirmek ve daha etkin olarak ortak faaliyetlerde bulunabilmeleri için ortak dili oluşturmaktır. STK'nın bilgiyi geniş kitlelere yaygınlaştırılması ve toplumu etkilemek açısından yapılan görsel çalışmalarla STK büyük kitlelere duyurabileceklerdir. Bu çalışmalar, STK ile onlara destekleyen kurumlar arasındaki ilişkiyi güçlendirir ve diğer STKlar ile ortak faaliyetler yürütme olanağı sağlar.

STK ların değişim yönü, hızlı toplumlara göre ve aynı toplumda zamana göre değişir. STK hedeflerinde inanç ve düşüncelerin bileşkesi olarak sanat, sanat eseri yeni düşüncenin yaygınlaşmasına yol açacaktır. Çalışma süreçlerinde iç dinamikleriyle yapının, yönetim biçiminin kamuoyu oluşturma çabasında başarıya ulaşmada etkili girişimdir.

Tez çalışması dört aşamada gerçekleştirilmiştir; Literatür taraması ve veri toplama, anket, araştırma alanının güçlü yönler, zayıf yönler, olanaklar ve kısıtlamalarının (SWOT - Strenght Weakness Oppurtunity Threatment) analizi, verilerin değerlendirilmesi, sonuç ve öneriler. Bu süreçte sonuç olarak, bireyin genele dair fikirlerini toplum etkileşiminden uzak serbestçe dile getirdiği, toplum ruhuna yaklaştığı ve kamusal bir kişilik görünümü oluşturmada STK'ları destekleyen sanat ve sanat ürünleri ile bilinçli bir sivil örgütlenme oluşturulur. Aynı zamanda sivil örgütlenme ile kişi fert haline dönüşebilir. STKlar yönetimine kazandıracağı olumlu şeylerin başında; insanı, bir unsur olarak içerisinde kavrayıp, sanatın öne çıktığı toplum veya topluluklarda genel değerle, o toplumun da değerleri olacaktır. Kendi demokratik yönetimi içinde yönetim ilkelerini destekler, başarıyı paylaşan, üretken, yaratıcı, disiplinli, araştıran, bilgi kaynaklarını arayan, bulan ve kullanan, zamanını iyi planlayan, olumlu iletişim becerileri oluşturur.

Anahtar sözcükler; Sanat kamuoyu, performans sanatı, Amblem-logo, Sivil toplum kuruluşu ve görsel simgeler.

IN CIVIL SOCIETIES ART, ARTIST AND WORK OF ART AS COMPOSING PUBLIC OPINION

Summary

Art is a process of composing some living conditions together as community and individual. Public opinion which is with being art, is an expression of a process which conveys from information to explanation and from explanation to critical conception and conception process. The aim of system which is supported by art, assembling civil society organizations in Turkey and making a collective language for being in collective activity. CSO(Civil Society Organizations)can be announced to huge mass with is made visual performance for affecting the community. These performances are strengthened the relationship between CSO and associations which supports them at the same time provides facility for making collective facilities with other CSOs.

CSOs exchange way changes according to quick communities and time in the same communities. Art and work of art as being resultant of ideas and believes in CSO targets, will engender to become widespread a new idea.

Thesis work is performed in four steps; Literature search and data collection, survey, analyse of opportunity and threat strength and weaknesses in area of search (SWOT) evaluation of data, result and suggestions. In this process, as a result, while individual would say his ideas for general far away from community interaction, would close to community spirit and would make a public ego, they are composed a conscious civil organized with art and works of art which support CSOs. At the same time, individual can turn person with civil organized. At the beginning of positive thing which is won to CSOs management; in communities and assemblages which is highlighted art , with general value, will be this community's value. It countenances management principles in its own democratic management, it composes positive communication artifice which shares success, productive, creative, disciplined, investigator, searching, finding and using the knowledge sources and good time planning.

Key words; Art public, performance art (action painting), Emblems-logo, NGOs and visual icons

Kısaltmalar ve Simgeler

Bkz.: Bakınız

Çev: Çeviren, -ler

Ed.: Editör

STK: Sivil Toplum kuruluşları

TEGV: Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı

KKD: Kadın Haklarını Koruma Derneği

ÇYDD: Çağdaş yaşamı Destekleme Derneği

MO: Mimarlar Odası

Modeller Listesi

Model:1 Sanatın oluşum sürecinde gelişimi.....	32
Model: 2 Sanatın Etkilendiği Sistemler.....	53
Model: 3 Sanat eser ilişkisi.....	55
Model:4 Toplum Birliktelikleri.....	62
Model:5 STK’lar ve sanatla iletişim modeli.....	80
Model:6 Sivil Toplum Gelişim Modeli.....	86
Model:7 Sanat destekli sivil etkinlikler modeli.....	93
Model:8 STK ve Hedef Kitle iletişim modeli.....	95
Model: 9 STK ve Görsel İfadelerle iletişim modeli.....	96
Model: 10 Görsel İfadelerle Kurum Modeli.....	100
Model: 11 Toplumun görsel ifadeyi algılama modeli.....	102
Model: 12 Tutum oluşturma süreci.....	104
Model: 13 Sanat Kamuoyu oluşum süreci.....	105
Model: 14 Kamuoyu oluşturma yöntemleri.....	107
Model: 15 Sanatsal iletişimsel araçların kamuoyu üzerindeki etkisi.....	111
Model: 16 Kamuoyu öncüsü sanat Modeli.....	113
Model: 17 Görsel ifadelerin hedef kitle üzerindeki etkileri.....	116
Model: 18 Sanatla Kamuoyu ile Oluşum Modeli.....	118
Model: 19 Sivil toplum kuruluşu ve eğitim işbirliği.....	136

Resim Listesi

Resim: 1 Jacques Louis David, Maratın Ölümü,

Tuval üzerine yağlıboya 1793, 165 x 127 cm.....6

Resim: 2 Eugene Delacroix, Halka Yol Gösteren Özgürlük 1830,

Tuval üzerine Yağlıboya, 260 × 325 cm, Louvre Müzesi, Paris – Londra.....7

Resim:3 Paul Klee Altın Balık, 1922 78.74 cm X 55.88 cm.....9

Resim: 4 Çılgılık (Skrik) Edvard Munch, 1893 Tuval Yağlıboya, 84 × 66 cm Ulusal Galeri,
Oslo.....10

Resim: 5 Jackson Pollock Büyülü Orman (Enchanted Forest) 1947. Guggenheim Müzesi
New York.....11

Resim: 6 Mor Kare, 1995, Tuval Uz. Akrilik, 170 x 170 cm.

Bülent Eczacıbaşı Koleksiyonu.....12

Resim: 7 Kasimir Malevich, Boyutların portresi 1915, 80 x 62 cm Stedelijk Müzesi,
Amsterdam.....13

Resim: 8 İbrahim ÇALLI, Erenköy de Parti 32 x 40 cm, Kontrplak Üzerine Yağlıboya, Özel
Koleksiyon.....14

Resim: 9 Jackson Pollock, Hareket.....19

Resim: 10 Jackson Pollock, Vücut Eylemi.....20

Res: 11 Jackson Pollock 1950.....21

Resim: 12 Herman NİTSCH “5. Hareket” Jelatin gümüş baskı, 21 x 17,7 cm Özel
Koleksiyon, Viyana.....22

Resim: 13 Shiraga Kazuo, Asılı ip gelen ve yalınayak boyalı Avant Garde sanatçı.....	23
Resim: 14 Joseph Beuys <i>Amerika gibi Amerika ve ben</i> , 1974 Fotoğraf kredi Caroline Tisdall.....	24
Resim: 15 Joseph Beuys, Eylem 6 Şubat 1972 Tate Arşiv Fotoğraf Koleksiyonu Fotoğraf: Simon Wilson.....	25
Resim: 16 Yves Klein, Hareket.....	25
Resim: 17 Marcel Duchamp; Şişe Rack 1914 - 59 x 37 cm. Çoğaltma. Özel koleksiyon.....	26
Resim: 18 Marcel Duchamp; (Gizli Gürültü, 1916)Hazır Top iki pirinç levha arasında basılmış. 12,9 x 13 x 11,4 cm. Philadelphia Sanat Müzesi, Philadelphia, USA.....	27
Resim: 19 John Clem Clark "In the Mood", Mylar üzerine akrilik fotoğraf 1999.....	30
Resim: 20 Andy Warhol.....	31
Resim: 21 Andy Warhol, "Campell's soup cans", 1962.....	31
Resim: 22 Robert Motherwell; Savaş Kurbanlarına Ağıt, 40" x 33"; Serigraph.....	34
Resim: 23 Henri Matisse, Madam Matisse, 40.5 x 32.5 cm Royal Güzel Sanatlar Müzesi, Copenhagen.....	35
Resim: 24 Pablo Picasso, Avignonlu Genç Kızlar (1907) Çağdaş Sanat Müzesi, New York.....	36
Resim: 25 Vatanseverlik Gösterisi, Carlo Carrà, 1914 - 38,5 x 30 cm.....	37
Resim: 26 Piet Mondrian, Broadway Boogie Woogie, Tuval üzerine yağlı boya 50- 50 cm, 1942-1943 Modern Sanat Müzesi New York.....	38

Resim: 27 Kazimir Malevich. <i>Suprematism</i> . 1915. Tuval üzerine yağlıboya. 101.5 x 62 cm.	
Amsterdam Stedelijk Müzesi, Hollanda.....	39
Resim: 28 Victor Vasarely, <i>Caopeo</i> – 1964	
198.12 cm x 198,12 cm, Vasarely imzalı seramik porselen.....	40
Resim: 29 Roy Lichtenstein, <i>Kristal vazo ile naturmort</i> 54-42 cm, 1973	
Whitney Amerikan Sanat Müzesi, New York.....	41
Resim: 30 Kelmscott Basımevi - "The Nature of Gothic", John Ruskin ve William Morris 1890.....	42
Resim: 31 Jean (Hans) Arp. <i>Doğumumdan Önce</i> . 1914. Kolarj. 4 3/8 x 3 5/8, Özel Koleksiyon.....	43
Resim: 32 Vincent Van Gogh.....	45
Resim: 33 Edouard Manet, <i>Demiryolu (Le Chemin de Fer)</i> 1872-73, Tuval üzerine yağlıboya, 93 x 114 cm, National Gallery of Art, Washington.....	46
Resim: 34 Caravaggio <i>Saint Thomas ve Şüphencilik</i> 106,68 cm - 144,78 cm 1601-1602 Tuval üzerine yağlı boya. Neues Palais, Potsdam Almanya.....	47
Resim: 35 Jacques Louis David, <i>Sabin Kadınları</i> , 101,6 cm - 81.28 cm	
Tuval üzerine yağlı boya, Louvre Müzesi, Paris.....	49
Resim: 36 Pablo Picasso, <i>Sabinlere Tecavüz</i> , 1963, Tuval üzerine yağlıboya, 195 x 130 cm	
Güzel Sanatlar Müzesi, Boston, ABD.....	50

Resim: 37 Horatius Kardeşlerin Yemini (1784-85) Jacques-Louis David	
Tuval üzerine yağlıboya, 330 x 423 cm Louvre Müzesi, Paris.....	51
Resim: 38 Dieogo Velázquez, Aynadaki Venüs (Rokeby Venus) 1647 – 1651, 122 × 177 cm	
National Gallery, Londra.....	122
Resim: 39 Braque Estaque Evler 73 x 60 cm, 1908 Tuval üzerine yağlıboya	
Bern, Sanat Müzesi	221
Resim: 40 Andy Warhol 10 Marilyn Monroe, 1967 134 x 56 cm.....	222
Resim: 41 ART-IK Zamanı Sergi Resmi.....	224
Resim: 42 ART-IK Zamanı Sergi Resmi.....	224
Resim: 43 ART-IK Zamanı Sergi Resmi.....	225
Resim: 44 ART-IK Zamanı Sergi Resmi.....	225
ÇYDD Amblem:1.....	222
TEGV Amblem:2.....	223
Mimarlar Odası Amblem: 3.....	223

Tablolar Listesi

Tablo:1 Süreli Yayınlar Anova Ölçeği.....	143
Tablo:2 Süreli Yayınlar gruplar arası değerlendirme.....	145
Tablo:3 Süreli Yayınlar Scheffe ve LSD teknikleri ölçeği.....	146
Tablo:4 Afişler Anova Ölçeği.....	147
Tablo:5 Afişler gruplar arası değerlendirme.....	148
Tablo:6 Afişler Scheffe ve LSD teknikleri ölçeği.....	149
Tablo:7 Amblem ve Logo Anova Ölçeği.....	151
Tablo:8 Amblem ve Logo gruplar arası değerlendirme.....	152
Tablo:9 Amblem ve Logo Scheffe ve LSD teknikleri ölçeği.....	153
Tablo:10 Kampanyalarda Kullanılan Resimler Anova Ölçeği.....	155
Tablo:11 Kampanyalarda Kullanılan Resimler gruplar arası değerlendirme.....	157
Tablo:12 Kampanyalarda Kullanılan Resimler Scheffe ve LSD teknikleri ölçeği.....	158
Tablo:13 Kataloglar Anova Ölçeği.....	159
Tablo:14 Kataloglar gruplar arası değerlendirme.....	160
Tablo:15 Kataloglar Scheffe ve LSD teknikleri ölçeği.....	161
Tablo:16 Web Tasarımı Anova Ölçeği.....	163
Tablo:17 Web Tasarımı gruplar arası değerlendirme.....	164

Tablo:18 Web Tasarımı Scheffe ve LSD teknikleri ölçeği.....	165
Tablo:19 Sivil Toplum için gerekli ön koşul gruplar arası değerlendirme.....	168
Tablo:20 Sivil Toplum Kuruluşları için görsel tasarımları yön değerlendirme.....	171
Tablo:21 Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yön belirleme analizleri.....	197
Tablo:22 Kadın Haklarını Koruma Derneği Yön belirleme analizleri.....	198
Tablo:23 Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı Yön belirleme analizleri.....	199
Tablo:24 Mimarlar Odası Yön belirleme analizleri.....	200
Tablo:25 Gruplar Arası Değerlendirme- Anova Ölçeği.....	211

Grafik Listesi

Çizgi Grafiği: 1 Süreli yayınlar Aritmetik Ortalama.....	145
Çizgi Grafiği: 2 Afişler Aritmetik Ortalama.....	148
Çizgi Grafiği: 3 Amblem ve Logo Aritmetik Ortalama.....	152
Çizgi Grafiği: 4 Kampanyalarda Kullanılan Resimler Aritmetik Ortalama.....	157
Çizgi Grafiği: 5 Kataloglar Aritmetik Ortalama.....	160
Çizgi Grafiği: 6 Web Tasarımı Aritmetik Ortalama.....	164
Çizgi Grafiği:7 Aktif-Pasif ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama.....	201
Çizgi Grafiği:8 Verimli-Verimsiz ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama.....	202
Çizgi Grafiği:9 Yuvarlak-Keskin ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama.....	203
Çizgi Grafiği:10 Sıcak-Soğuk ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama.....	204
Çizgi Grafiği:11 Uyumlu-Uyumsuz ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama.....	205
Çizgi Grafiği:12 Amaca Uygun-Amaca Uygun Değil ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama.....	206
Çizgi Grafiği:13 Denge-Karşıtlık ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama.....	207

Çizgi Grafiği:14 Güncel-Geleneksel ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama.....	208
Çizgi Grafiği:15 Çizgisel-Lekeseli ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama.....	209
Çizgi Grafiği:16 Yazı Resim-Resim ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama.....	210
Sütun Grafiği:1 Gruplar arası Yön belirleme Sütun Grafiği.....	212
Sütun Grafiği:2 Gruplar arası Yön belirleme Sütun Grafiği.....	213

GİRİŞ

Toplum yapısının mihenk taşlarını oluşturan değerler ve oluşumlar kültürün sistemleşmiş yapısı ile desteklenirler. Bir toplumun geçmişten aldığı ve geleceğe aktardığı değerler bütünde toplumsal yaşamın birikimi toplumun ortak noktasını oluşturacaktır. İnsanlar ilk çağlardan bu yana ortak beğenilerini, düşüncelerini sanat eserleriyle dile getirmiştir. Sanat eserlerinde bir topluma ait tüm özellikleri yaşamak, bulmak mümkündür. Bu doğrultuda aynı zamanda sanatçılarda eserleriyle toplumları etkiler onları yönlendirirler. Toplumlara ait gelişimleri değişimleri sanat eserlerinden izleyebilmek mümkündür. Toplamlar kendilerini geleceğe daha iyi ulaşabilmek için tüm kurumlarında sürekli gelişimi ve değişimi kendilerine hedef belirlemiştir. Bireylerin ortak amaç ve hedeflerinin bir bölümü de siyasal idareyi ve yönetimi kamuoyu oluşturarak örgütlenmeyi sağlamaktır.

Araştırmanın Problemi:

STK'ların işlevlerinde; kamuoyu oluşturmak yolu ile bireylerin taleplerinin dile getirilmesine yardımcı olmak kamuoyu genel çıkarların ne olduğunu ve nasıl kabul edilmesi gerektiğini göstermesi ve hedef kitleyi etkileyebilmesi açısından etkin kültürel etkinlikler ve görsel çalışmaların etkin şekilde gerçekleşmesi araştırmanın problemidir.

Araştırmanın Konusu:

Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) problem olarak tespit ettikleri alanda kamuoyunu harekete geçirmesi ve o sorunun çözümünü sağlama aşamasında sanat, sanatçı ve sanat eseri yoluyla STKlar da kamuoyu oluşturma.

Araştırmanın Amacı:

Bu çalışmada; sanat yoluyla sivil toplum kuruluşlarının çalışma süreçleri içersinde kamuoyu oluşturma çalışmaları sanat ve sanat eseri yoluyla tanımlanmaya çalışılmıştır. Böylece toplumun sanatsal gelişimleri ile sivil toplum örgütleri gelişimleri araştırılması hedeflenmiştir.

Araştırmanın Önemi:

Sivil toplum kuruluşları da çoğulcu ve katılımcı bir çoğunluğu oluşturmada dengeleyici bir unsur durumunda ve toplumsal gelişimde, değişiminde, etkileşiminde, sanatsal formlar sosyal ve kültürel iletişimi sağlar. Bireylerin sivil örgütleri tanımaları, çalışmaları hakkında bilgi sahibi olmaları sanatsal mesajlarla toplumda görüş açısı oluşturur. Böylece, sivil toplum yeni katılımcılar, gönüllüler, destekçiler kazanır. Sivil toplumun kendini anlatacak mesajları doğrudan ve net bir biçimde vermesi bakımından oldukça önemlidir. Her geçen yüzyılda kültürel aktarımlar genişledikçe sanatçıların ve toplumun sanatsal dünyaya bakış açıları değişmekte tabloları kullanarak döneme karşı tepkileri verirken, renkleri kullanarak hayatın akışını değiştirmektedir. Sanatın yüklendiği ama yüklenmesi gerektiği en önemli hedeflerinden biride, en fazla yatkın ve yetkili olabileceği konu ve konularda toplumu aydınlatmak ve uyarmaktır.

Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın temel varsayımları;

Sivil toplum kuruluşlarının grupların güçlendirilmesi, katılımcı demokrasinin sağlanması ve ekonomik reforma katkıda bulunulması amaçlı kamuoyu çalışmaları yaparak kitle ile etkileşim yakından ilgilidir.

Sivil toplum örgütleri belirlenen hedeflerinden yola çıkarak tanımlama ve çalışma sürecinde sanatsal ve kültürel desteklere geniş kapsamlı amaca ulaşmak için yer vermelidir.

Sivil toplum kuruluşları, sivil toplumdaki proje ve çalışma süreçlerinde sanatçı ve sanat eserleriyle birlikte iletişimi gerçekleştirecek etkinlikler yaparak kitleyi ikna eder.

STK'ların etkinliğini incelemek, yeni çözümler ve eylemler geliştirmelerine olanak verecek stratejik planlamalarının yöntem ve uygulamalarıyla temsil edilemeyen grupların desteklenmesinde katkıda bulundukları belirlenmiştir.

Araştırmanın yöntemi, Kapsam ve Sınırlılıkları:

Araştırmada sosyal bilimlerin yaygın olarak kullandığı metod ve teknikler kullanılmıştır. Araştırma, literatür taraması ve anket ile sınırlıdır. Çalışma sürecinde, alan taraması, inceleme, gözlem, konu ile ilgili uzman kişilerle görüşmeler yapılmıştır. Literatür

taraması yapılarak, benzer konuda yapılan çalışmalar incelenmiştir ve kuramsal temellere ilişkin veri toplanmıştır. Ayrıca farklı STK'lar ile görüşülerek çeşitli kaynaklara ulaşılmaya çalışılmıştır. Anket ve literatür taramasına dayanan araştırmanın evreni Türkiye de bu amaca yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşları olmuştur. Araştırmanın örneklemin de ise İzmir merkez veya şubesi olan sivil toplum kuruluşları yer almıştır. Stk'lara mail adreslerinden ve internet adreslerinden ulaşılmaya çalışılmıştır ancak geri dönüşler olmamıştır ve istenilen sonuca ulaşılmamıştır. Bu nedenle araştırma İzmir merkezde yer alan STKlarda sınırlı kalmıştır.

Çalışma dört bölümden gerçekleşmiştir. Birinci bölüm; sanat ve toplumsal değişim kavramsal çerçevede; sanat, sanatçı, sanat eseri ve sanatın toplum ilişkisi incelenmiştir. Ayrıca sanatın toplumsal olaylardan etkilenişe örnek akımlarla açıklanıp, sosyal değişim sürecinde sanatların birbirinden etkilenişine örnek incelemeler sunulmuştur.

İkinci bölümde, sivil toplum kuruluşları ve sanat, sanatçı kavramsal çerçevede; sivil toplum kuruluşlarının tanımı, hizmet türleri ve organizasyon çalışmaları incelenmiştir. Sivil toplum için gerekli şartlar, sivil toplum, sanatçı iletişimi ve STK'lar için amblem, logo çalışmaları incelenmiştir.

Üçüncü Bölümde, kamuoyu öncüsü olarak sanat, kavramsal çerçevede; kamuoyu etkinlikleri, propaganda, gündem oluşturma, sanat yolu ile kamuoyu, sanat yolu ile gündem oluşturma, kamu olaylarını destekleyen performanslar, sivil hareketlerde örnek uygulamalar ve sivil toplum kuruluşları ile eğitim çalışmaları incelenmiştir.

Dördüncü bölümde TEGV, KKD, ÇYDD ve MO sanatsal etkinlikleri ve görsel tasarım çalışmalarını değerlendirmek amaçlı anket uygulanmıştır. Anket sonucu sivil toplum kuruluşları ile mimarlar odasında analiz, yorum ve değerlendirmeleri yapılmıştır. Sivil toplum kuruluşlarının amaca yönelik tavırları tespit edilmeye çalışılmıştır. Anket sonucunda ulaşılan sonuçlara bulgular ve yorum kısmında değinilmiştir. Konuyla ilgili izlenimlere de sonuç bölümünde yer verilmiştir.

I.BÖLÜM

SANAT VE TOPLUMSAL DEĞİŞİM

1. 1. Sanat, Sanatçı ve Sanat Eseri

1.1.1. Sanat ve Sanatın Oluşumu

Sanat mesajını hedef kitleye, toplum değerlerini sanatsal kodlamalarla anlatır. Sanat kalıcı, orijinal, evrensel, biçim, kişisel devamlılık, içerik, biçim, soyutlama, değiştirme, işlev, gerçeklik, yansıma, ayrıntı ya da bütün gibi öznel bir nitelik taşır. Bu niteliklerle toplumsal olaylar birlikte değerlendirilerek gelişimi sürecinde analiz ve değerlendirmesi yapılır. Sanat bileşenleri arasındaki bildirişimle nesne ya da duygusal temsili figürlerle yeni bir bölüm meydana getirir. Sanatsal yöntemlerin gelişmesinin toplumsal gelişmeye paralel ilerler.

Farklı disiplinlerde sanat yeniden şekillenir. Örneğin, psikolojiye göre sanat, hayal-görme'dir (day-dreaming). Psikoanaliz, bir eserin ve yazarının toplumsal karakterini çözümlediği ölçüde, sanat eserlerinin yapısı ile toplumun yapısı arasındaki somut bileşenleri oluşturur. Yapılan bir uygulamada; *“Bir kadın ressam, analizci ile hasta arasındaki anlaşmayı yöneten içtenlik ruhu içinde, doktorun bürosunda, bir defasında, doktorun duvarlarını süslemek için asmış olduğu oymaların niteliksizliği karşısında dehşete düştüğünden yakınmıştı; bunun üzerine doktor ona, yalnızca saldırganlığını göstermekte olduğu yönünde bir açıklama yapmıştı...”* Sanat, farklı şeyleri birleştirerek izleyicide ve oluşumunda yanılsama kurulması, duygusallık, istek ve anlamları iletmek için zaman içinde anlam kazanmış bir terimdir (Adorno,t.y.).

Sanat; resim, mimari, heykel ve tiyatro, opera, bale gibi görsel, duysal gibi türlerinde incelenir. Sanat teorileri, sanat akımları, eğilimler sanat faaliyetleriyle teorik düzlemde estetik kuramların geliştirilmesi, tanımlanması ile insan beğenisini, duygusunu etkileme gücünü arttırmaya çalışır (Akay, 2005:116). Sanat, toplumsal pratikleri destekleyen, tamamlayan ve toplumsal hareketleri bakış açısı kazandıran insanların katılımını sağlayıcı bir süreçtir. Örneğin, eski çağlarda insanlar yaşamı sanatla öğrenmiştir. Mağaralara çizilen resimler ve yaptıkları çömler üzerine yapılan süsler ile bu dönemlerde faydalı ve güzel farkı gözetmeksizin yapılmaktaydı (Worringer,1985:17).

Sanat ve sanatı izleyen süreç içinde seçici algılama doğadan etkilenir. Doğanın değişme geçtiği dönemde kimi zaman sanatçıyı çok etkiler aynı zaman da sanatçıya kaynak olması, diğer etmenlerle birlikte eşit derecede ve daha çok etkili olur. Sanat, insan ruhunun en

yoğun olduğu zamanlarda şekillenir, böylelikle sanat ve duygu etkileşim içine girer böylelikle karşılıklı gelişirler (Turgut,1990:162-200). Empresyonist sanatçılarda olduğu gibi doğanın her anını resmederek renklerin her halini izleyenle paylaşmıştır. Aynı zaman da toplumsal değişim sürecinde, etki-tepki olayına göre toplumsal değişim süreci göçler ve savaşlar sanat yapıtlarında konu olmaktadır. Böylece sanatçının düşünce gelişiminde temelini oluşturduğunu fikir üzerinde önemli etkileri olduğunu göstermektedir. Bu süreç toplumsal ve psikolojik süreci harekete geçirir. Bu süreçteki değişime en güzel örnek, Fransız İhtilali'nin resmedildiği “Halka Önderlik Eden Özgürlük” tablosudur (Bkz. Resim:2).

Dadaist sanatçıların toplumu eleştirel resimleri sanat yapıtları içerisinde yer alması da sosyal değişimin yapılaşması sürecinde kültürel değişime örnek verilebilir. Aynı zamanda Maratın Ölümünde (Resim: 1) olduğu gibi ya da Munch'un Çılgılık (Resim: 4) tablosunda gösterildiği gibi sanat konularında psikolojiden de etkilenmiştir. Böylece sanatçı sanat anlayışına toplum inanışlarından ya da çoğu zaman yaşadığı topluma göre şekil verir. Oyunlar, yöresel folklorik giysiler ve her yöreye ait halk oyunları da toplum inançları paralelinde sanatsal gelişim sürecinde yerini almıştır.

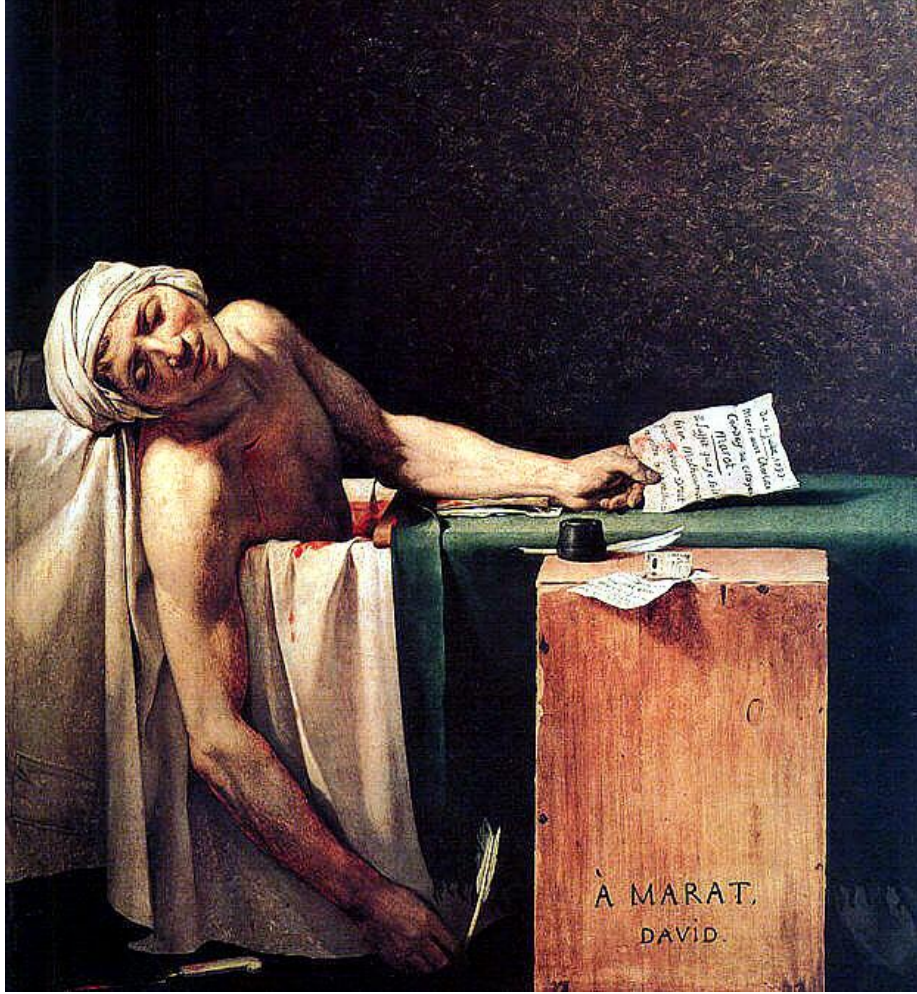
Sanat gelişimi sürecinde farklı verilerle tanımlanmıştır. Örneğin, Aristo sanatı daha kapsamlı tanımlayabilmek için doğayı, çevreyi ayrıntılı incelemek gerektiğini belirtir. Bunun paralelinde, Nietzsche'ye göre sanat çıkarsız bir işlemin tersi, seyircinin bakış açısından bir yaratı estetiği olarak tanımlar.

Nietzsche, sanatsal yaratının bilinçli bir çaba olmadığı, dolayısıyla akla aykırı olduğu söylenebilir. Sanatsal yaratıcılık “algı yetisi üzerine düşlemek, bir imleme yetisi katmak, bunun için de sezgi gücünü kullanabilmek” demektir (Erivç,2004:28-38).

Marks'a göre sanat; *yaratıcı eylem, insanın ve doğanın karşılıklı etkileşiminin bir aşamasıdır. Bu, toplumsal bir karakter taşır. Sanat, yaşamı insanileştiren bir olgudur. Araştırmacı, yaratıcı, çok yönlü tümel insana ulaşma çabası içinde sanatlar gelişebilir* (Shiner,2004:15).

Resim: 1 Jacques Louis David, Maratın Ölümü

Tuval üzerine yağlıboya 1793, 165 x 127 cm

Jacques Louis David (1748 - 1825) Neo klasik dönemin en önemli ressamlarından biridir. Konuları çoğunlukla siyasi olaylardan oluşmaktadır. Fransız Devrimi ve monarşinin devrilmesinin destekçisidir (Contans,1994:278-279). Fransız devrimi liderlerinden Jean Paul Marat Louis Davidin arkadaşısıdır. Devrimin ardından, Marat Fransa Ulusal Kongresine seçildi. 13 Temmuz 1793 tarihinde kendi banyosunda anti cumhuriyetçi Girondin tarafından suikasta uğradı. Tablo, banyoda son nefes ve ölüm sırasındaki an resmedilmiştir. Maratın elinde kelem ve kağıt bulunmaktadır. Yanık kağıtta yazanlar; “ Her ne kadar mutsuzsam da sizin teveccühüne mazhar olmak bana yeter.” Marat, dönemin siyasi düşüncelerinin destekçileri tarafından halk ve devletin yaptığı hizmet için öldürülmüştür. Sanatçı, ölüm olayı ile ihtilali anlatmaktadır. Marat’ın Ölümü, David’in inanç ve bağlılığı için, politik resim sanatının en mükemmel örneklerindendir.

Resim: 2 Eugene Delacroix, Halka Yol Gösteren Özgürlük 1830,

Tuval üzerine Yağlıboya, 260 × 325 cm, Louvre Müzesi, Paris

Tablo, 28 Temmuz 1830 devrimi sırasında insanların özgürlük için mücadelesini anlatır. Ayrıca Delacroix'in devrim için siyasi bir ifadesini gösterir. Sanatçı tabloda savaşçıların, insanların özgürlük için mücadelesini ve çelişen duygularını figür temsilleriyle örneklerle göstermektedir. Kadın, geleneksel bağımsızlık simgesini, şapka giymiş ve elinde silah tutan figür temsili ile üç renkli bayrak sembolüde özgürlüğü ifade eder. Burada aslında, kadının ifadesi yada diğer figür temsilleri özgürlüğün soyut bir anlatımını ifade etmektedir (Lynton,2004:95-100).

1.1.2. Sanatçı ve sanat eseri

Sanat, duyum ve düşüncenin sanatsal ifadelerle birlikte anlatılması ve sürekli değişim gösteren yeni biçimlerin ifadesidir. Bu yönüyle sanat her döneminde yeni eğilimler yeni bakış açıları oluşturur. F. Bacon'a göre sanat “ *Çeşitli düşüncelerin çarpıştığı arena* ”dır. Bacon'un ifade ettiği gibi sanat öznel ve nesnel oluşumun ürünüdür. Sanat toplumsal gelişim sürecinde her yeni dönemlerde, farklı yönetimlerde nesnel ve öznel ifadesini farklı şekillerde yorumlayıp anlatmıştır. Sanat toplumun farklılıklarını, insan ruhunu tanımlamak, adet ve töreleri incelemekte, yeni amaçları aşılama etkindir (Sena,1972:77). Kısacası sanat gelişimi içinde toplumların algılama ve bilinç düzeyinin gelişimine paralel olarak ilerler bu süreçte değişim gösteren temele dayanır (Ersoy, 1995:85). Sanat eserleri, dönemin göstergesi, düşüncenin çizgi ve renkle şekillenmesi ve yeniden anamlanmasıdır.

Sanatçı, tarihin formlarını ya da zamanın gerçeklerini değiştirerek anlatımını oluşturur ve yaratıcı, duyarlı, çağrışım, süreklilik gibi özelliklere sahiptir. Sanat yapıtı, imge ile çevre arasında bağ kurar böylece sanatsal değerini oluşturur. Toplum değerlerini taşıyan temsili figürleriyle kitleyle iletişimini sağlar. Yeni oluşumlar kitleye sunulan yeni bir bakıştır. Sanatçı yapıtını oluştururken, içsel katılım, nasıllık, ortam ve koşullar, toplumsal değişim sürecinde sorgulama ve tepki sürecinden geçer (Aritotales, 1995: 11-12). Sanat eseri, ulaştığı kitlenin düşünce etkilerini etkiler. Aynı zamanda sanatsal süreçlerinde özgün çalışmalarını kendi formlarıyla mesajlar içeren biçimsel yapıtlardır. Toplumda oluşan sosyo-kültürel ortamdan etkilenecek değişimini ve gelişimini tamamlayan sanat yeni eğilimlerini belirler.

Ülkenin tarihsel süreci, medeniyeti, gelişmişlik düzeyi ve kültürü o ülkenin sanatına bakılarak anlaşılabilir (Ersoy, 1995:100). Toplumların kentlerin sanat programları yer almaktadır. Sokak kenarlarındaki renkli soyut heykeller, farklı tasarımlarıyla binalar köprüleri ile kentin kamu sanat programlarını oluşturur. Kamu sanat anlayışındaki ilk etken turizm çekmek, gelir ve iş etkisidir. Örneğin, New York da Christo ve Jeanne Claude'nın uluslararası kutlanan "The Gates," 7500 safran bu Central Park ile Şubat 2005 yılında 23 mil renkli kumaş çekerek “kapı” oluşturulmaktadır. Çeşitli aktivelerle her yıl 4 milyondan ziyaretçi çekmektedir böylece şehrin ekonomisine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, "The Gates" insanları New York da bir şeyler yapma, yansıma ve birbirleriyle kendi düşünceleri paylaşmasını sağlayan bir kamu sanatı oluşturmuştur. Kamusal sanat anlayışıyla sanat destek görür ve sanatın değişiminde etkisi olur.

The Gates örneğinde olduğu gibi, buradaki kamusal sanat anlayışı ile geçmiş ve gelecek arasında kendine öz biçimleriyle bağlar kurar ve farklı bakış açılarıyla topluma hizmet eder. Aynı zamanda kendi formlarıyla eleştirel bir bakış açısı getirir ve toplum inançlarını yansıtır.

1.1.2.1. Sanat Kuramları

Sanat kuramlarında temel kavramlardan güzel duygusunu sanatla beraber estetik duygusuna ulaşmayı amaçlar (Akay, 2005:117).

Yansıtmacı kuram; sanat gerçekte paralel ilerler ve toplumu anlatır. Bu süreçte, ortam, duyum, gerçek, toplumsal koşullar, ideal, dönem sanatçı ve sanat yapıtı için önemlidir.

Dışavurumcu kuram; sanatsal ifadesinde sanatçının duyularının izlenimlerinin anlatımıdır. Sanat duygusal ve simgesel ifadelerle iç dünyanın yansımasıdır. Abartılı formlarla deformasyona yönelebilirler. Farklı yönden ele alınan konular, bireyin değişimini anlatılır. Renkler ve çizgiler, duygusal tepkileri yansıtarak farklı anlatımlarıyla bireyin değişiminde kullanılır. Eduard Munch, Paul Klee, lekeci anlayışla yaklaşan Kandisky, Jackson Pollock bu kuramda çalışan ressamalara örnek verilebilir (Lynton,2004:250-300).

Resim:3 Paul Klee Altın Balık, 1922 78.74 cm X 55.88 cm

Paul Klee (1879 - 1940) ilkel sanat, sürrealizm, kübizm ve çocuk sanatından etkilenir. Klee ve yoğun ışık ve renk ile mürekkep çizimler, gerçek dışı, hiciv konuları arasındadır. İşaret ve sembolleri karmaşık bir dizi bilinçaltı soyutlama için çizilmiş kullanır.

Resim: 4 ığlık (Skrik) Edvard Munch, 1893
Yağlıboya, 84 × 66 cm Ulusal Galeri, Oslo

Edvard Munch anne ve babasını küçük yaşıta kaybetmiştir. Bir kardeşı düğününden kısa bir süre sonra ölmüştür. Bu olaydan kısa bir süre sonrada sanatçının kız kardeşlerinden biride akıl hastanesine yatmıştır. Munch bu olayların yanı sıra birçok trajediler yaşamıştır (Beksaç, 1995:40-60). Eserdeki ığlık kavramı yakınlarındaki bir akıl hastanesinden gelmektedir. Munch, kan kırmızı gökyüzü ile 1883 yılında Krakatoa bir volkanik patlama sonucu ortaya çıkan görüntüyü yansıtmıştır. Tablo sanatçının sonsuz bir çığlığıdır. Resimlerin stil analizinde temel belirleyici faktörleri; resimleri farklı olması ve görsel stilleridir. Tablo

ayrıca Munch'un genel bir gelişimini işlevsel olarak açıklar. Tablonun dört sürümleri Munch tarafından görüntü değerlendirme olarak çoğaltılmıştır.

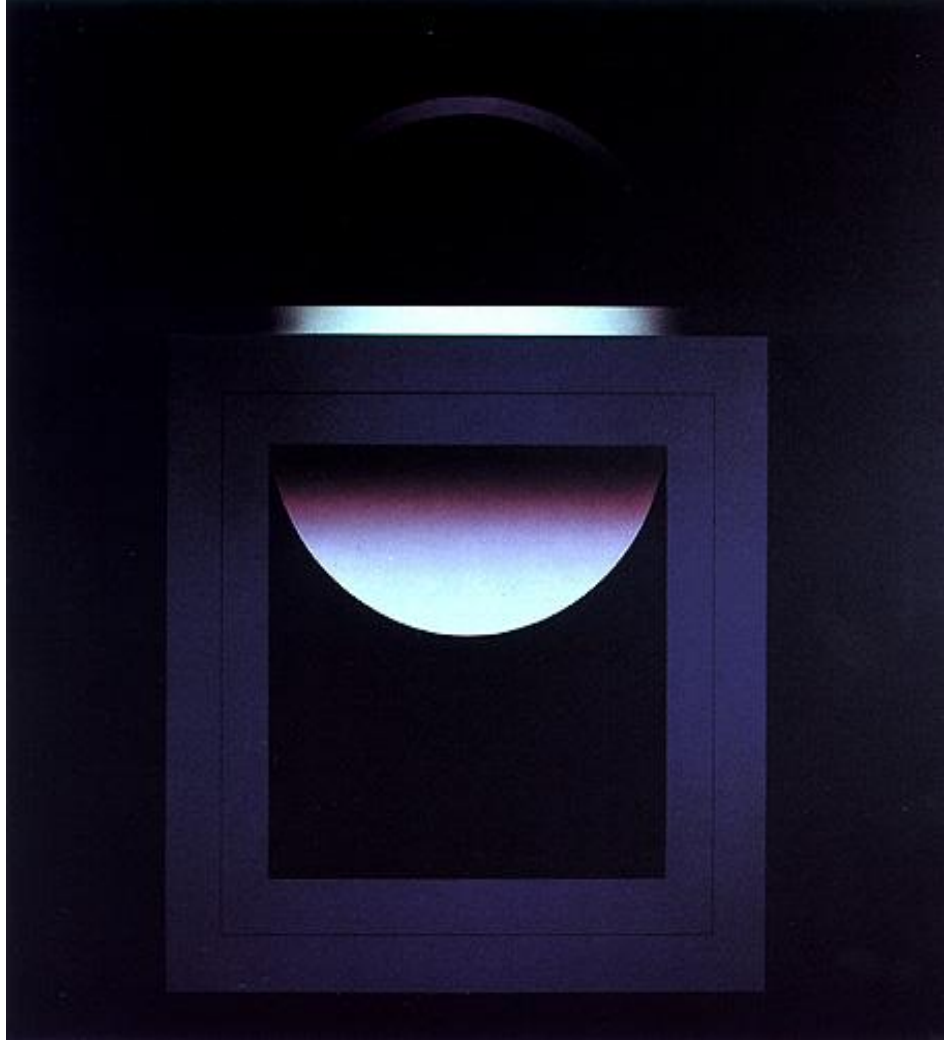
Resim: 5 Jackson Pollock Büyülü Orman (Enchanted Forest) 1947.

Guggenheim Müzesin New York

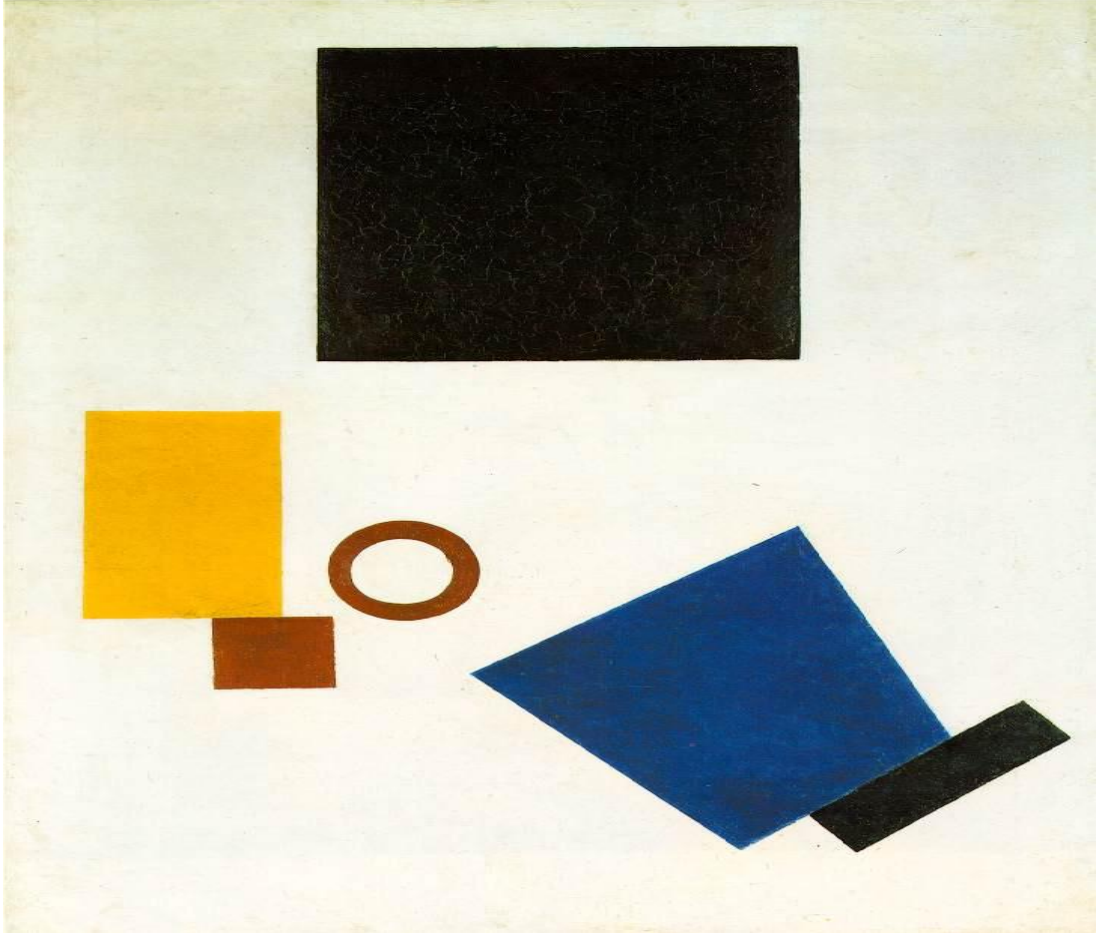
Biçimci kuram; sanat biçimsel yapısı ve basit biçimlerin düzenlemesiyle yorumlanır, elemanlarının farklı yöntemlerle oluşturduğu düzen, renk oluşumuna önem verir. Şekilci sanat eseri ile ilgilidir. Bu biçimsel özellikleri ile renk, şekil, ritim, denge gibi sanat çalışması ya da ne gösterdiğini ifade eder. Konuları çoğunlukla bina içleri ve açık havada sergilenebilen büyük yapımlardır (Kazım,2002: 197). Adnan Çoker, Malevich, Mondrian resimlerini biçime yönelik ayrıca yeni biçimlerin yeni oluşumları ile çalışmalarını gerçekleştirmişlerdir.

**Resim: 6 Mor Kare, 1995, Abidin DİNO, Tuval üzerine akrilik, 170 x 170 cm.
Bülent Eczacıbaşı Koleksiyonu.**

Suprematism oluşum sürecinde, duygu ve dünya temsili yeni ve doğrudan formdur. Suprematizm de önemli olan duygudur ve kendi içerisinde akıl ile duygunun bir arada gerçekleşmesidir. Süprematizm gerçekçi tasarım ve duygu yansıma sürecidir. Gerçekçi anlayışla sanat çalışmalarının hedefi, formların kullanılmasıdır. Sanatsal değerle nesnellik, suprematist kavramların belirleyici faktördür. Böylece sanat suprematizmde yeniden şekillenir, yeni bir duygu ve dünya kurar. Suprematist sanatçı Malevich boyutların portresi çalışmasındaki non-objektif oluşumuyla sanatın yeniden şekillenmesine en güzel örnektir.

Resim: 7 Kasimir Malevich, Boyutların portresi 1915, 80 x 62 cm
Stedelijk Müzesi, Amsterdam

Boş kare, non-objektif zaman içinde birikimlerini anlatır. Kare ile halka, boş görünümü ile beyaz alan üzerindeki ilk siyah kare olan non-objektif formdur. Kare = hissi, beyaz alanda bu duygunun ötesinde ki geçersizliği ifade eder. Kare değişiklikler yaratır, yeni formlar yeni bir sanat çalışması olarak anlatılır. Suprematist kare ve formlar dışında basit görsel birleşimi ile ritim ve canlı bir duyguyu ifade eder. Suprematist için doğrudan duygular duyguların yansımaları yeni semboller, dini ve siyasi fikir, sanat formunu biçimlendirir. Süprematist form için amaç formu gerçek doğasına uygun görüş ve eşit derecede geçerli bağımsız önemli bir etkidir.

İşlevsel kuram; edebiyat, din ve sosyo_politik konularda sanat yapıtının görüşünü ya da mesajı iletmesidir.

Kurumsalcı kuram; sanat eserini içinde bulunduğu kültüre bağlı olarak tanımlanır. Sanat yapıtının niçin önemli olduğunu açıklar ve bir yapıtı sanat olarak değerlendiren kuruma dikkati çeker. Sanat nesnesinin değerini içinde yer aldığı kurum belirler (Bozkurt,1995:18). Bir müze, şirket, devlet, dairesi gibi kurumlar hangi sanatın kurum için iyi olduğuna karar verir. Her kuruluş, ortak düşünceleri paylaşan insanların ayrı bir sanat dünyasını yansıtır. Kurumsalcı kuramı savunanlardan arasından İbrahim Çallı'yı örnek gösterebiliriz.

**Resim: 8 İbrahim ÇALLI, Erenköy de Parti 32 x 40 cm,
Kontrplak Üzerine Yağlıboya, Özel Koleksiyon**

Sanat oluşumundan bu yana tanıklık ettiği dönemlerde farklı amaçlara hizmet etmiştir. Örneğin; sanatta bireyselleşme ile sanatsal gelişme doğru orantılıdır. Yerleşik topluma geçiş, güçlü devlet otoritelerinin kurulmasına neden oldu (Baynes,2002:39). Mezopotamya, Mısır ve Hititler birbirlerini taklit ederek, benzeri devletlerini kurdular. Bir başka toplumun sanat üzerine etkisine örnek olarak Çin tekniğidir. Çin tekniği, tek fırça ve tek rengi kullanma bilgisine dayanır. Diğer bir örnekte, İran sanatı; tek bir devreye veya tek bir yere bağlanamaz. Bizans sanatı dini bir sanattır. Gotik sanat, roman sanatından çıkmıştır. Bu sanat kilise ve halk sanatı olarak ayrılır. Bazen basit, bir başkasında ise karışıktır. Fakat örneklerde belirtildiği gibi sanatta şart olan biçim birliğidir (Turani, 1998:196).

1.2. Sanat _ toplum ilişkisi üzerine Toplumsal Sistem Birey ve Sanat

Sanatta, sanat eserleri estetik bütünle bütünleşir, Aristo, Platon, Horace ve Longinus eserleri sanat ve toplum ilişkisine dayanır. Aristo formları bir süreç olarak hareket doğru

gerçeği görür onların gerçekleşmeleri de idealdir. Aristoteles, doğal yaşam süreci ve çoğaltılması ve gerek potansiyel formu ulaşması olarak hedef kitleye beklentilerini yerine getirilmesini belirtir. Aydınlar ve toplumun bilinçli bireyleri bu duruma tepki göstermektedirler ve toplumu bilinçlendirme çalışmaları yapılmaktadır (Turani, 1998:198).

Rollo May (2001:72); günümüzün teknoloji dünyasını “ ... bireyin kendisini yitik hissetmekle kalmadığı, gerçekten yittiği, doğadan ve diğer insanlardan yabancılaşmayla birlikte kendisinden de yabancılaştığı bir dünya” olarak yorumlanmaktadır.

Günümüzde televizyon ve diğer kitle iletişim araçlarının yoğun görüntü sunumlarıyla, hazır alıcı durumdadır. Nesneye ve olaylara ait kopuk bilgiler ve yetersiz olarak insan zihnini doldurmaktadır (Turani, 1998:196,198).

Sanat eserleri geçmişteki duraklamadır gelecekteki sanatın desteğidir. Sanat yapıtının toplumun etkilerinden düşünce yapısından etkilenmesine örnek 1960-1970’li yıllardan itibaren Performans Sanatı (Kavramsal Sanat)’dır. Sanatta biçimciliğe karşı çıkan, düşünceye önem veren anlayışla sanatsal gelişimi içinde sanat akımı sürekliliğini sağlamıştır. Performans sanatı güncel sanat malzemelerle yapılan bir anlık izlenimlerdir. Bundan dolayı güncel sanat içinde boya ve desenin yanı sıra fotoğraf, dijital çalışmalar ve videolar da yer almaktadır. Malzemenin deneyselliği üzerine yapılandırılmıştır (Pioch,2002).

Hegel; “Sanatın nesnel konsepsiyonu” doğrultusunda sanat; *sanatsal olarak güzellik bilimi* ve güzelliği; *Güzellik bilimi ise doğal güzelliğin dışlanmasıdır* olarak tanımlamıştır. Hegel sanatı, temsil edici olmayan bir etkinlik olarak almaktadır. Hegel'e göre; *sanatı mutlak tinin bir uğrağı olarak ele alırken, aynı zamanda onu ölümlü bir şey olarak düşünmesi, sistemin ikici (dual) karakteri ile tamamen uygunluk içindedir.* (Aritoteles, 1995: 11-14). Kant sanatı yargılamak ve bilişsel doğal güzelliği yargılamanın benzer olduğunu söyler. Sanat eserleri özünde bilinçdışının yansımalarıdır. Sanat izleyici tarafından karar verilir. Kant estetik yargıları dört temel ayırt edici özelliklere sahip olduğunu belirtir, öncelikle yargılamak ve ikincisi de güçlü olduğu bir şeyde zevk almak anlamına gelir (Schaper,1979:20-30). Daha sonra estetik kararlarda güzellik bir nesnenin ağırlığını ve kompozisyonu belirler. Kant bu evrenselliği sağduyu olarak tanımlar. Dördüncü olarak estetik kararlar ile güzel nesneler arasında “maksatlı amaç olmadan” görünüşe sahip olduğunu belirtir (Guyer,1996:42-50).

Freud'un sanat teorisi, "*Güzelin analitiği*"nin başlangıcında "*bir nesnenin varlığının tasarımı ile bağıntıya soktuğumuz hoşlanma*" şeklinde tanımlanır. Kant, estetik duyguyu ve dolayısıyla kendi anlayışına göre, sanatın bütünü bir nesnenin tasarımından ayırt eder. Freuda göre sanat nesnel olarak, bir estetik bütünlük kurmaya yönelik ilgi ve toplumsal bütünün düzenlenişine göre belirlenir. 'Michelangelo ve Musa' (1914) Freud'un kendi sanatsal tercihleri ve kritik yetenekler için önemlidir. Freud Michelangelo Musanın heykeli üzerine yaptığı çalışmada motivasyonun neler olabileceğini görmek için Musa figüründe tanımlar. Bu öznel yorum sanat çalışmalarına kimlik oluşturur. Musa halkından yetki tutulacağı ve bu nedenle de psikanalizin temsilcisi, inanılanı korumak için mücadele zorunda ve psikoanalitik alanda açıklar (Bozkurt,1995:18).

Disiplinlerarası sistemde sanat gelişiminde farklı disiplinleri birleştirerek bilgi, beceri ve yaratıcı sanatçıların gelişmesinde belirleyici özelliştir. Örneğin, Leonardo da Vinci ressam, heykeltıraş, mühendis, mimar ve bilginidir; Michelangelo ressam, heykeltıraş, mimar ve şairdir. Andy Warhol'da resim, reklam, sinema ve dekorasyon alanlarında çalışmalar gerçekleştirmiştir (Lynton,2004:95-100). Bir sanat eserinin beş elemanı vardır; ritim, biçim, mekan, ışık-gölge ve renk. Toplumun sosyal değişim süreçlerinin sanat etkisine örnek olarak; kırsal yaşamdaki sanat anlayışlarında günlük hayatta kullanılan elbise, döşeme, halı gibi eşyalara renk ve farklılık verme isteğinden doğar. Sanat sanatsal yaratım ile sanat algısı süreçlerinde ekonomik, toplumsal, siyasal ve dinsel ilişkilerdeki değişimlerle, toplumdaki kültür, ahlakı ve ihtiyaçlarla şekillenir.

Ressamların toplum ve sanat anlayışına örnek verilirse, Cezanne, duyularına başvurması gerektiğini savunur. Van Gogh, saf renk kullanmak ve biçim ile gerçekle bağlantı içindedir. Changall lirik ifadesini boyayla anlatır. Klee, bireyseldir. Kısacası sanatçı ile toplum arasında bir bağ vardır ve çoğu zaman sanatçı topluma dayanır

İçsel olarak sanat eserleri, sosyoloji ile toplumla bağımlı değişken olarak uyum içinde olmalıdır. Kant ve Hegel sanatsal sürecin temelinde özgürlük bulunduğunu vurgulamaktadır. Sanat toplumun başlangıcından itibaren toplum ve birey için gereksinimleri, yeni düşünceleri kendi diliyle anlatmıştır. Ayrıca toplumun değişmesine karşıt olarak sanatçının yönelimleri farklılaşmış ve sanatın, siyasetle, dinle ve bütün öteki olaylarla büyük ölçüde etkileşimi olmuştur (McCloskey,1987:35). Sanat psiko-sosyal sorunlara çözüm olabilecek alanlardan insan

duyarlılığının karmaşık ürünleri olan sanat eserleri, insanın sanata bakış tarzını yeni seviyelere ulaşmasını sağlar (Eyüboğlu&Erhat,1981:20). Nilgün Kırıcıoğlu'na göre sanat “*sanat yalnızca yapılır. O, ancak yapıldıktan sonra bir şeydir.*” Sanat yapıtı toplumsal bir bütünlük ve sanatsal gelişimi içinde toplumda kültür zenginliğini ile kavramsallaşmış içerikten günümüze ulaşan sanata ilişkin söylemlerin temelinde sanat nesnesi yer almaktadır (Tansuğ, 1988:48-55). Tüketim toplumunun bireyleri, tüketime yönelmiş bilgiyi de sorgulamadan özümsemiş, sosyal yapı ile kültürel yapı arasındaki önemsemeden yeni bilgileri aramaktadır. Üçüncü dünya ülkelerinin ekonomik kaynaklarını elde etmek amacıyla oluşturdukları yöntemleriyle yeni talepler belirlerken, tüketim toplumu haline dönüşmesine neden olmuştur. Yüzeyde var etme süreci için seçilmiş yüzeylerde, fresko, mozaik, yağlıboya, suluboya, serigrofi, litografi, sıraltı boyama, sırüstü boyama, dokuma, v.b. teknikler kullanılmaktadır.

Sanat hacim, ses ve bedensel gibi çeşitli formlarla şekillenir. Hacimle gerçekleştirilen var etme süreci hacmin biçimlendirilmesi, hacmin yaratılmasıdır. Sesle var etme, sanatçı kendi sesini kullandığı gibi birçok nesne aracılığıyla çıkan sesleri de kullanmaktadır. Sözle var etme, iletişimi sağlayan dilin unsurları sözler, belli düzenlerle kurgulanmaktadır. Bedenle var etme, bu süreç içerisinde insan kendi vücudunu evrensel ya da yöresel kültürün yüklediği anlamlar çerçevesinde biçimlendirerek oluşturduğu bir bütünü sunmaktadır. Sanatçı, tarihte toplumun tüm alanlarında etkileyici bir rol oynamış; sistemin daha güzelleşmesi yaşamsal alanlarda kendi rolünü oynamıştır (Henrich,1992:15). Sanat, toplumsal gerçekliğin en üst düzeyde estetiksel yansıması olarak tanımlanabilir. Görsel sanatlardaki süslemeler de, kült sembolleri olma eğilimi taşımışlardır. Sanatın dış dünya ile bildirilişinde bulunma şeklidir. Sanat Durkheimci anlamında ifade edildiği gibi bir toplumsal olgudur (Aritoteles, 1995: 11-12).

1.3. Sanatın toplumsal Olaylardan etkilenişi, Örnek Akımlar

1.3.1. Performans Sanatı

Performans sanatı 1939-1945 savaşıdan sonra Amerika’da ortaya çıkmıştır. Akım, biçimciliğe bir tepki ve kendinden önceki sanata ilişkin kabulleri ve önermeleri sorgular, alternatif teknikler ve malzemeler sunarlar. Performans sanatı bir sanatçı ve eserleri kamuya yapılır. Sanat formu Sürrealists ve Dadaists, ancak 1960 ve 1970’lerde performans sanatı ses kullanılarak ve insan vücudunun kullanarak sanatsal ifadesini oluşturur. Ressamın çalışırken

yaptığı her el kol hareketinin, doğrudan doğruya yapıta yansımaları, yapının özünü oluşturmasını amaçlayan action painting (hareket resmi) biçim ve renkleri düzenlenmesine de karşı çıkar. Fluxus, beden sanatı, süreç sanatı, sahne ve gösteri sanatları ile ortak yönler taşır (Gray, 1993: 24-280). Dans, müzik, tiyatro, sirk, jimnastik gibi etkinliklerden farklı olarak görsel sanatların içinden çıkmış öncü bir akım olarak kabul edilir; tiyatro performanslarından farklı olarak olayların olduğu şekliyle olayın kendisi sergilenir. Performans sanatçıları, bu yüzden gösterilerini halka açık mekanlarda özellikle de sokaklarda yaparlar.

Performans sanatının da eylem olarak sanat ve sanatçı bir aktör, resim veya sanat eseri yaratma ve hareket eserlerini oluşturmak için vücut kullanırlar. Bu hareketlerle ruhsal, sosyal, politik endişeleri dile getirirler. Performans sanatı, resimdeki anlatımcılığın aşırı bir biçimi olarak tablonun yalnızca hareket yararına ortadan kaldırıldığı hareket sanatı araştırmalarında hareketin mantıksal uzantısını görmek gerekir. Böylece de sanatçının ve izleyicinin rolünü yeniden biçimlendirerek sanat yapının ve sanatın tanımını genişletmişlerdir. Çalışmalarında konu olarak, feminist girişimler, sanatsal performanslar ile sokak protestolarının doğaçlama yöntemlerini harmanlayarak, kadınların medyadaki imajının eleştirilmesi ve alternatif bir temsil biçiminin yaratılması için çalışmıştır. Ayrıca New York'ta profesyonel ve amatör sanatçıları bir araya getiren performans atölyeleri kurulmuştur.

Performans sanatının, 'eylem resmi' (action painting) ile bağları olduğu da bir gerçektir. 'happening' (oluşumlar) ile meydana gelmiştir. *"Bir kez ve bir yerde birden fazla yapılan ya da algılanan olayların birleşimi sanatı günlük yaşama yakınlaştırmak amacıyla göstericiler ve izleyiciler tarafından oluşturulan çevresel sanat eylemleri"*. Oluşumlar daha anlık, planlanmamış ve daha fazla izleyici katılımı gerektirir. Sanat böylece sokak yaşamının bir parçası haline gelmeye başlamıştır. Kendinden önceki sanata ilişkin kabulleri ve önermeleri sorgulayarak, bunlara alternatif teknikler ve malzemeler sunmuşlardır. Kamusal sanat, 1970'ler dünyanın her yerinde siyasal bilincin, tavrın, atılımın, etkinliğin doruğa çıktığı bir dönemdi (Germaner, 1997:75). Gerek mekan, gerek sanatçı, izleyici ilişkisi, gerekse sanat yapının oluşum süreci açısından kamusal sanat, izleyiciyi katılımcıya dönüştürerek politik ya da apolitik olayları, insan ilişkilerini ve çeşitli dinamikleri için gereken farkındalığı oluşturmak amaçları arasına yer almaktadır.

Resim: 9 Jackson Pollock, Hareket

Performans sanatçıları gerçek anlamlı harekete karşı tamamlanan ürün sanat gücünü göre düzenlendiğine inanılıyor. Jackson Pollock tuvallerinde birçok damla ve sıçrama tekniğini kullanmıştır. 1950'lerde Pollock'ın duyarlı modüle resim anlayışı; zengin koyu renk boya olarak resimlerinde figüratif veya yarı-figüratif siyah beyaz çalışmalarla kavramsallaşan stilin lideridir. Pollock doğal American kum resimleri ile, yatay bir yüzey üzerine renkli kum ince çizgiler ve damlalar tarafından etkilenir.

Pollock çalışmalarını damla boya ile işleyerek nesneleri çeşitli kullanarak eylem resmi yada ruhsal otomatik resmi şekillendirir. Tuvallerinde paleti kullanarak boyaları dökerek ileri geri hareketlerle bir çeşit ritüele dönüşen çalışma tarzı büyük ve merkezi motifler oluşturmuştur (Murray, 2008). Pollock ardından bir fırça bir yerine kendi vücut kullanımı, doğrudan kendi elleri, kafası ve ayakları ile resim yapmaya başlar.

Resim: 10 Jackson Pollock, Vücut Eylemi

Japonya’da kurulan Gutai Grubunun sanatçıları Shiraga Kazuo, Shozo Shomomoto ile halka açık performanslarında, ayaklarıyla tuval üzerinde büyük soyut resim çalışmaları yapmıştır (Atakan, 1998:97) Gutai Sanat Derneği, malzemenin özellikleri ile insan yaratıcı yeteneğini birleştirmeyi hedefler. Bu hareket için Shiraga’nın katkısı onun sanat yapıtlarına yaptığı benzersiz fiziksel katılımıdır.

1955 yılında ilk Gutai sergisinde ünlü performansı ile “Çamur” mücadele eden halkına sunulan kıl, çimento ile şekillenmiş ve bunun amacı tükenme ile aşmaktır. Bu çalışmaların en karakteristik tekniği, 1956 yılında ikinci Gutai sergisi gösterilir. Tuval üzerine katta boya dökme ve vuruş yapılır. Tavandan asılı halatlar bağımsız gelen gelen salınımlar görünür. Böylece, eserleri tasarım olarak, bir gerçek olan eserleri koreografi ve vücut hareketleri rasgele, kendi dahil ayırt edici görsel dinamizm, karakteristik kalın yay ve renkle biçimlenir.

Resim: 11 Jackson Pollock 1950

Kazuo Shiraga avant-garde sanatçısı olarak tuvalinde boya uygulamak için kendi vücudunu kullanmıştır. 1950 yılında bir grup Gutai Bijutsu Kyokai (Gutai Sanat Derneği) gibi bilgileri ortaya çıktı. Bu 1954 yılında Yoshihara Jiro, Kanayma Akira, Murakami Saburo, Shiraga Kazuo ve Shimamoto Shozo. Grup, bu çamur içinde gazete veya ekranlar üzerinden çalışan katmanlar üzerinde boya makinesi gibi şeyler oluşan birçok kamu gösterileri yapar (Atakan, 1998:9). 1960'ların başında, Avusturya'da gaz odalarına karşı bir tepki olarak doğan ve Viyana'da gösteriler yapan Hermann Nitsch, Otto Müehl, Günter Brus ve Rudolf Schwarzkogler'den oluşan grup estetik yaratıcılıkla ritüelin ve fiziksel şiddetin önemini vurgulayan işler yapmışlardır. Nitsch, kendini çarpmıha gerdirerek, kestiği domuzdan çıkan kanları üzerine döktürmüş ve bu benzeri performanslarıyla da vücut temasına sıkça yer vermiştir.

**Resim: 12 Herman NİTSCH “5. Hareket” Jelatin gümüş baskı, 21 x 17,7 cm
Özel Koleksiyon, Viyana**

Situationistler (Durumcular) Dada, Sürrealizm ve Lettrizm'in etkisi altında, 1960'ların başında Paris'teki yazar, şair ve sanatçılardan oluşan grup ise o dönemlerde sokaklarda yaşanan kültürel ve sosyal patlama ve yaşamın, politik vaatlerle zıtlık içermesini, kendiliğinden gelişen performans olayların formu içinde görmüşlerdir. Şiirin insanların hayatına geri dönmesi için de bir girişimdir (Germaner, 1997:80). Kendilerinden önceki Dadaistler ve Sürrealistler gibi, sanat ve kültür kategorileştirmesini ayrı etkinlikler haline getirmek ve onları gündelik hayatın bir parçasına dönüştürmek istediler. 1967'nin sonunda *The Society of the Spectacle*'da (Gösteri Tolumu) Guy Debord ve *The Revolution of Everyday Life*'ta (Gündelik Hayatta Devrim) Raoul Vaneigem, 1968 öğrenci ayaklanması sırasında Fransa'da yaygın bir etki yaratan Situationist teorinin en ayrıntılı ifadelerini ortaya koydular. Aynı hareketle Fluxus sanatçısı Joseph Beuys performansın özellikle, sanatçının 'Kır Kurdu, Amerika'yı Seviyorum ve Amerika Beni Seviyor' eylemi.

Resim: 13 Shiraga Kazuo

Asılı ip gelen ve yalınayak boyalı Avant Garde sanatçı

Suzanne Lacy ve Leslie Labowitz 1960'ların feminist performans sanatı hareketinin önemli üyelerindendir. Birlikte 1977 yılında 'Yas ve Nefret İçinde' kadınlara karşı şiddet konusundaki gösteriler yapıldı ve "Kadınlara Yönelik Şiddete Karşı Kadınlar ve Tecavüz Kriz Hattı" gibi kampanya gruplarıyla da çalışarak sanatlarına toplumsal örgütlerle birliktelik oluşturmuşlardır. Temalar üzerinde feminist harekete bir yapı sağlamak ve medya yaklaşımı kadın sorunları hakkında toplumu bilinçlendirme ve proje kapsamında ve finansmanı oluşturmuşlardır. Lacy ve Labowitz ile performansları bir dizi çalışmaları ile kadın sanatçılar dahil, şehir içinde hükümeti destekleyenler, medya gazetecilere, hedef kitleyi de çalışmaya katılımını sağlamıştır ve eylemcilik, eğitim ve teori kesişir. Böylece de cinsellik yüzünden işlenen cinayet kurbanları anılarak, toplumda suiistimal edilen tavrı eleştirilmiştir (Clark, 2004:196-198).

Resim: 14 Joseph Beuys *Amerika gibi Amerika ve ben*, 1974

Fotoğraf kredi Caroline Tisdall

1990'lı yıllarda performans sanatı daha çok deneysel tiyatronun dünyasına eğilmiştir. Her kıtada yer alan performans sanatçıların, iletişim olanaklarının da artmasıyla zamanının sosyal olaylarını konu edinen, eleştirel, izleyiciyi düşündüren ve kışkırtan çalışmaları aynı zamanda birbiriyle benzerlik göstermiştir (Gürcan,2003:100). Avrupa, Japonya ve Amerika'daki bazı performanslar kültürel değişim için politik ve entelektüel savaşa karşı olmuştur. Savaş sonrası bunalımla Dada ve Fütürist hareketler kendini göstermiştir.

**Resim: 15 Joseph Beuys, Eylem 6 Şubat 1972 Tate Arşiv Fotoğraf Koleksiyonu
Fotoğraf: Simon Wilson**

Resim: 16 Yves Klein, Hareket

Marcel Duchamp'ın hazır nesnelerinden de esinlenerek yol alan 1960'ların sanat olayları ses, nesne, hareket, renk ve psikoloji içererek ve izleyici ile etkileşim halinde meydana gelirler. 1970'lere gelindiğinde ise dünya hem toplum hem de sanat açısından köklü olarak değişmiştir. Ekonomi çeşitli sınırlamalarla karşı karşıya kalmasından dolayı ilerleme kaydedecek yeterli adımlar atamamıştır. Ayrıca teknolojideki hızlı ilerlemeler sanatçıları yeni eğilimlere yönlendirmiştir. Performans sanatı 1970'li yıllarda kendi başına özgün bir sanatsal anlatım aracı olarak kabul edilmiştir. Vücut o dönemde performansların yine başlıca konularından biridir. Bunun yanı sıra aids için çeşitli performanslar da düzenlenmiştir.

1990’larda performans sanatı zamanın politik, sanatsal ve sosyal değişimlerine cevap vermiştir. Konu olarak da 1989 yılında Berlin duvarının yıkılışı ve totaliter komünizmin çöküşü ile başlayan politik değişimler ele alınmıştır. 1990’larda performans sanatı zamanın politik, sanatsal ve sosyal değişimlerine cevap vermiştir.

Türkiye’de performans sanatı, sanat ortamında performans sanatının ilk örnekleri 1961-1966 yılları arasında Adnan Çoker’in çeşitli disiplinlerde çalışan öğrencilerle İDGSA’da (İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi) oluşturduğu sanatsal eylemlerdir.

Resim: 17 Marcel Duchamp; şişe Rack 1914 - 59 x 37 cm. Çoğaltma. Özel koleksiyon.

Türkiye’de performans sanatının ilk örnekleri olarak aslında bunlar ‘eylem resmi’dir. 1964-1967 yılları arasında Karl Schlzminger ve öğrencileri, DTGSYO’da (Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu) ya da İstanbul ve Ankara’daki bazı alanlarda filme de alınan ilk örnekler olarak değerlendirilebilecek bazı eylemler gerçekleştirmiştir (Gürcan,2003:54). Bunlara örnek olarak, 1973 yılında Hale Sontaş ve İbrahim Örs’ün Ayasofya’nın önünde açtıkları sergi gösterilebilir. Yine bu dönemde seyirciyi çalışmalarına dâhil eden, müzik ve dans disiplinlerini kullanan, alternatif mekânlarda işlerini sergileyen deneysel tiyatro çalışmaları da yapılmıştır. 1978 yılında ‘Merhaba Gösteri Topluluğu’ adındaki tiyatro topluluğu Türkiye Yazarlar Sendikasının 5. yıl kutlama şenlikleri kapsamında taksim galerisinin içinde ve dışında Türk Ceza Yasasının 141. ve 142. maddelerini protesto eden,

şarkı ve danslı bir gösteri yapmışlardır. 1980’li yıllarda ise gittikçe artan işsizlik, ekonomik bunalım, yurt dışına göçün artması, gecekondulaşmanın yanı sıra özellikle de darbe sonrası değişimin ve dönüşümün yaşanması dönem sanatçıların konuları arasında yer almıştır.

**Resim: 18 Marcel Duchamp; (Gizli Gürültü, 1916)Hazır Top iki pirinç levha arasında basılmış. 12,9 x 13 x 11,4 cm.
Philadelphia Sanat Müzesi, Philadelphia, USA.**

Adnan Çoker’in Barbar’t’lı Yılmaz Aslantürk Zürih’te ‘Yabancı’ adlı performansında kırmızılar giymiş ve boyanmış olarak merkezi bir yerde 2 saat gezerek, bireyin yabancılaşmasını konu etmiştir (Gürcan,2003:50). Yine Zürih’te gerçekleştirilen ‘Poşet’ adlı performansta ise her şeyin poşetlenip doğallığını ve ruhunu yitirmesine tepki olarak, çıplak biri poşetlenip Migros arabası içinde 2 saat gezdirilmiştir. Böylece poşetlenerek değişime uğrayan yiyecekler protesto edilirken, insanla özdeşleştirme yoluna gidilmiştir.

1986’da Bedri Baykam Amerika’da ‘Club Mine’da gitaracı Barry Cleveland ile yaptığı performansında dev boyutlu resimler yapmış, aynı şekilde bir tiyatro oyununda da resim yaparak çeşitli disiplinleri bir araya getirmiştir. Bu performansların yanı sıra 1989 yılında İstanbul Bienali’nde yer alan Behçet Safa ise ‘Uçurtma’ projesiyle kirlenmenin ciddi boyutlarını ortaya koymak için ‘Saygıdeğer Bay Çevre Pisleten’, ‘Brezilya’daki Yanan Ormanların Planlamacısı’ gibi adlar verdiği 6 uçurtmayı halka uçurtturmuştur. 1990’da Asaf Zeki Yüksel tarafından gerçekleştirilen ‘Ayasofya’ performansı ise izinsiz olarak, turistlerin yoğun olduğu bir saatte gerçekleştirilmiştir (Gürcan,2003:40). Ayasofya’nın balkonuna

ıkarak soyunan yüksel, daha sonra üzerine kırmızı boya dökerek kendini iki sütun arasına iplerle bağlayarak sergilemiştir.

III. Performans Günleri ise ancak 2003'te gerçekleştirilmiştir. 'iyi, kötü, çirkin' teması ekseninde DAGS (Disiplinlerarası Genç Sanatçılar) tarafından gerçekleştirilen etkinlikler, performans sergi, web bienali ve atölye çalışmalarıyla, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sahne ve Gösteri Sanatları Yönetimi bölümüyle işbirliği içinde hayata geirilmiiştir. III. Performans Günleri'nin oluşturduğu disiplinlerarası platform, yeni katılımlarla genişlemeyi hedeflemekle birlikte, Travmatik beden'den, 'kronik hastalıklar'a, 'cinsiyet ve cinsel kimlikler'den, 'siber bedenler'e kadar birçok farklı konuyu kapsayan çalışmalara ev sahipliği yapmıştır (Gürcan, 2003: 40,50).

Türk sanatı ortamında performans sanatı 1980'li yıllardan itibaren artan bir eğilimle kavramsal bir boyut kazanmaya başlamıştır. Özellikle de sanatçıların bu tarz eğilimlerini destekleyen organizasyonların artması, bienal, festival gibi sanatsal etkinliklerin çoğalması ile güncel sanatta büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu gelişmeler içerisinde yer alan performans sanatçıları da birbirinden farklı çalışmalar yapmakla birlikte bazı ortak konulara da yönelmişlerdir (Çoruhlu, 1993:119-121). Beden, kimlik, ikili ve çoklu ilişkiler, doğa ve evre kirliliği, siyasi ve toplumsal dönüşümler (tarih, siyasi iktidar ve toplum ilişkileri), bireysel ve toplumsal bellek gibi kavramlar yöneldikleri ortak temalar olmuştur.

1.3.2. Pop Art

Pop Art ağdaş toplum ve kültür, özellikle tüketim, popüler görüntü ve kullanarak yorum yapılmış simge ve gelen ve yeniden sanat dünyasını tanımlar. Genellikle konuları reklam ve ürün paketleme, ünlüler ve komik şeritler. Görüntüler mizah, eleştiri ve ironi bir arada sunulmaktadır (Germaner, 1997:85). Bu işi yaparken, hareketin günlük, ağdaş yaşam açısından sanat ve ticari sanat yöntemleri arasındaki fark ortadan kaldırılması oldu. II. Dünya savaşından sonra meydana gelen köklü değişimleriyle biçimlenmiştir. Tüketimi çekici hale getirmek için reklamlar, renkli afişler, resimli dergi ve romanlar kullanılmaya başlanır. İngiltere'de, pop sanat önde gelen Peter Blake, David Hockney, Allen Jones ve Eduardo Paolozzi için, pop sanat ve kariyer kısa bir sahne temsil ama diğerleri sağlam stil için çalışmışlardır.

Pop hareketi çağdaş sanat reklamcılık ve popüler kültür konusunda parlak dünyadan komik şeritler, filmler gibi, kendi görüntülerini alıp savaş dönemi sonrasında yeni servet, tüketim ve kaygısız tutumu yansıtıyordu. Ayrıca soyut dışavurumculuk kültürünün bir özelliği ile postmodernizm için yolu hazırlamak için yardımcı oldu. Sanatın her dalı ve günlük yaşam imgelerinin genel anlamda Pop Art sanatı tüketime yardımcı reklam aracı olarak gelişir. Pop sanat hareket, ticari sanat ve güzel sanatlar arasındaki bölme ile reklam ve televizyonda öncelikle görüntüleri popüler kültür unsurları tanımlamak için ortak günlük nesneleri kullanmıştır. Savaş sonrası çalışma tüketim ve materyalizm üzerine merkezli açıklayan, dışavurumculuk ve psikolojik imayı reddetti. Pop Sanat hareketi İngiltere'de Richard Hamilton ve Eduardo Paolozzi, 1950'lerde Londra'da hareketin öncülük etmiştir. 1960 yılında, hareket Peter Blake, Patrick Caulfield, David Hockney, Allen Jones ve Peter Phillips tarafından yapılmıştır. Dünya Savaşı döneminin en zengin bir yanıt ve büyüyen materyalizm ve toplumda tüketim olarak geliştirilmiştir. Pop art'ın 1956'da İngiltere'de: Richard Hamilton, karmaşık, ilginç bir kolaj yapar ve adını da "*Just what is that makes today's homes so different, so appealing?*" koyar. Richard Hamilton, popüler sanatı, düşük harcanabilir, geçici maliyet, kitlesel üretimi, genç, zeki, seksi, çekmeye, göz alıcı ve olarak tanımlar (Atakan, 1998:70)

Pop sanatını tuvalden dışına çıkarmış John Clem Clark nostalji ve modern unsurları birleştirmiş 60'lı yıllarda artan tüketim çılgınlığını sorgulamıştır. Çizgi roman başta olmak üzere, medya ve sinema pop artçılar için çıkış noktasıdır.

Pop art'ın en önemli ismi Andy Warhol ise New York'ta kurduğu ve "Factory" adını verdiği atölyesinde parlak renklerle Marilyn Monroe, Elvis Presley, Elizabeth Taylor portreleri büyük dalgalanma yaratır (Clark,2004:70). Andy Warhol'un ünlü 10 Marilynler (Resim:40 1967; Paris, özel koleksiyon), Marilyn Monroe resmeden, pop sanatta tipik bir örnektir. Andy Warhol tanınan bir foto gerçekçi, baskı resimle seri üretim serigrafi adı ve reklam kullanır. Kitle kitle üretilen nesnelerin görüntülerini üretmeyi araştırır. Andy Warhol Seri üretimin, seri üretim nesnelerinin sıkça kullanılması temeline dayanan sanatında Warhol, resimlerini afiş tekniği ile çoğaltmıştır. Andy Warhol resimleri Amerikan Pop sanatının öncüsüdür. Jasper Johns ve Robert Rauschenberg, roman görüntülerini kullandılar. Johns, bira kutuları ve heykeller yaptı ve Rauschenberg parlak dergiler arasında fotoğraflar kullandı.

Pop sanatının diğer önde gelen ABD öncülerinden Roy Lichtenstein, kare üzerine

resim tabanlı en iyi hareketi olarak bilinen Claes Oldenburg. Onun eserlerini gıdanın dev heykelleri yer alıyor. Gıda, arabalar, semboller, tüketicinin toplumu, popüler kültür pop sanat çalışmaları arasında yer aldı.

**Resim: 19 John Clem Clark "In the Mood"
Mylar üzerine akrilik fotoğraf 1999**

Warhol, Lou Reed'in adıyla anılan rock grubu Velvet Underground'un ilk albümlerinin kapaklarını tasarlar, Coca Cola şişelerini, Campbell's çorbalarının ve Heinz ketçaplarının kutularını boyar. Tüketim toplumu olarak bilinen kavram, Warhol için esin kaynağıdır. Peter Blake'in Elvis Presley ve Beatles için yaptığı albüm kapakları, Brigitte Bardot için hazırladığı illüstrasyonlar çok ilgi çekicidir.

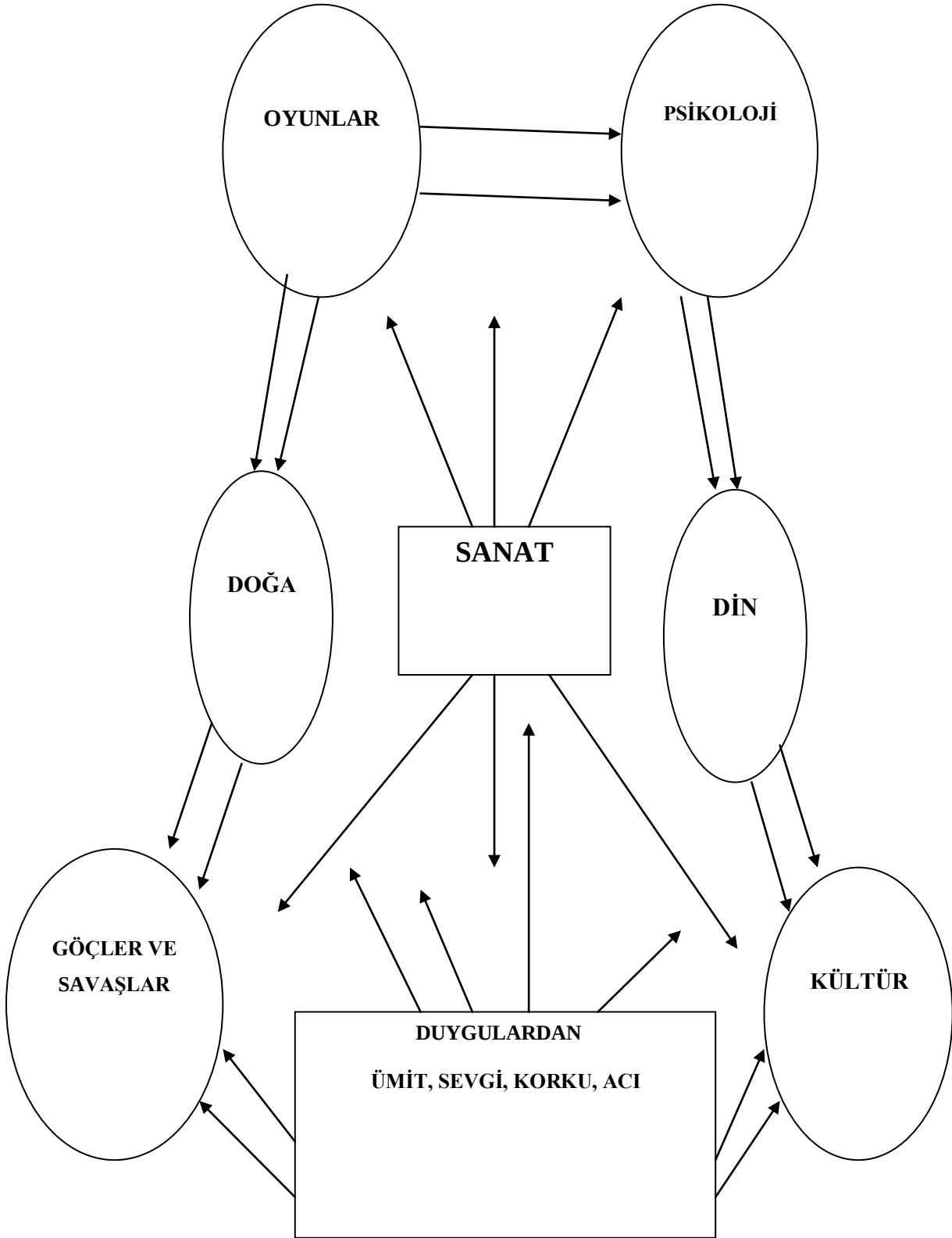
Resim: 20 Andy Warhol

Resim: 21 Andy Warhol
"Campbell's soup cans", 1962

Model:1 Sanatın oluşum sürecinde gelişimi

Model:1’de gösterildiği gibi sanatın oluşum sürecinde etki eden faktörler; malzeme, kültür, iklim, göçler ve savaşlar, ekonomik ve siyasi durum, daha önceden kurulmuş olan uygarlıklar, teknoloji, din ve inançlar sanatın ve toplum sanat anlayışını oluşturur. Bu oluşumlar modelde oluşum süreçleri oklarla gösterilmiştir, süreçler birbirine paralel ve iç içe gelişerek oluşur.

Model: 1’in ifade ettiği gibi; dikkat çekme, sanatçının görüş açısı için önemlidir ve hedefleri sanat eserlerindeki ideali oluşturur. Onlarsız süreç gerçekleşmez bu bağlamda model, sanatın toplumsal yaşamda pratiğe uygulanabilmesi için, sanatı meydana getiren diğer an ve olayları da gösterir. Gelişimi içinde sanat, teknolojinin gelişmesi ve toplumsal değişimlerinde bulunduğu toplumda yeni yer bularak oluşum arayışına devam eder.

Model: 1’de gösterdiği gibi; dini inançlar, sanat yapıtında kullanılan sembolleri renkleri etkilemiştir. Kültürel gelişimde eylem bireyin sosyal gelişimi içinde ve ekonomik gelişimler de sanatın gelişim payını etkilemiştir.

1.4. Sanat akımları ve toplumsal dönemden etkilenmeleri

Vassily Kandinsky analitik çizim olarak sunulan nesne düzenlemeleri karar verme, egemen unsurların belirlenmesi ve basit doğrusal çizimler soyutlama sürecinde farklı renk sistemlerinin yapısı rengin psikolojik etkilerini açıklamıştır. Kandinsky’nin çağdaş gelişime katkısı olarak en bilinen örneklerinden mimarlık ve dekorasyon okulu sayılan Bauhaus’da uzun süre öğretim üyeliği yapmış, kitaplar yazmıştır (Kuspit,2006). Örneğin bir füzenin fırlatılışını gösteren fotoğrafları ile sanatçının 1915 tarihli Kompozisyon’u yakın benzerlik gösterir. Kandinsky’nin Çalışmaları arasında kontrasta odaklanan ışık ve karanlığın her iki doğasını da kullanmıştır.

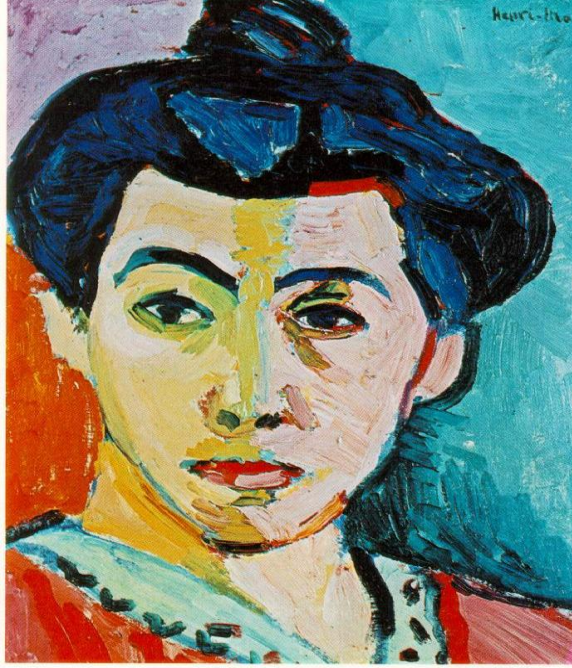
Robert Motherwell Amerikalı soyut dışavurumcu hareketin bilinçaltı ile tanımlananlara renkleri ile karakterize ve dikkatlice yapılandırılmış ve dinamik hatları ve organik formlarla şekillenmiştir resimleri. Motherwell’in Savaş Kurbanlarına Ağıt adlı soyut yapıtı yalnızca siyah leke görünüşüyle insanlığın korkulu rüyasını gösterir. Siyasi ve sosyal gerçekleri keşfetmek için bir yöntem olarak soyut bir dil kullanır.

Resim: 22 Robert Motherwell; Savaş Kurbanlarına Ağıt
40" x 33"; Serigraph

Matisse'in eşinin portresini yaptığı resimde karısının yüzünü doğal rengiyle boyamaması, onun yassı gösterir. Matisse 1905 yılında eşini sıradışı boyama ile resmetmiştir. Yapay bir gölge hattı olarak Amhlie Matisse yüzüne eylemlerinin merkezi yeşil şerit ile geleneksel betimleme tarzı karşısında bir ışık, bir karanlık yüzü renklere böler. Doğal ışık doğrudan renkleri, yüksek görünür fırça vuruşları sanatsal drama duygusunu ekler.

Resim: 23 Henri Matisse, Madam Matisse, 40,5 x 32,5 cm
Royal Güzel Sanatlar Müzesi, Copenhagen

Kübist sanatçılar yüzeysel düzenlemeler yaptılar. Tuvallerine gazete kesiklerini ve duvar kağıtlarını da yapıştırarak kolaj tekniğini buldular. Resim görünen gerçeğin dışında gerçeklerden soyutlanmıştı. Gazete kesiği gerçek bir nesneydi ve resim bu yolla günlük gerçekliğe bağlanmış oluyordu. Picasso bunlara “realité parçacıkları” diyordu. Picasso Avignon’lu Kızlar (Museum of Modern Art, New York). Avignonlu Genç Kızlar tablosunun kübizmin başlangıç noktasını oluşturduğu konusunda görüş birliği vardır. Tablodaki çıplak vücutları yontulmuşa benzeyen beş kadın basitleştirilmiş biçimler, geometrik biçimler haline dönmüştür. Aynı zaman da bir genelevi gösteren resimde rengin değiştirilmesi ve insan anatomisinin kırılıp değişimini gösterir. Picasso insan yüzlerini dışbükeyliğini içbükeye dönüştürerek yeni anlamlar katarlar (Fischer,2006:20).

Kolaj, günlük yaşam malzemeleri resim yapımında etiket, kumaş parçalarını tuvallerinde kullanmıştır. II. Dünya Savaşından sonra sonra, Braque parlak rengi ile karakterize ve dokulu yüzeylerin daha kişisel tarzı gelişmiş, sonrasında insan figürünü yeniden ortaya çıkarmıştır. Picasso, Yakın Dostları Vollard (Hermitage, Leningrad) ve Kahnweiler’in Portreleri’ni (Art Institute, Chicago) parçaladı ve parçaları saydam yüzeyler halinde tablo yüzeyinde görüntüleri azalttı ve yeni bir estetik görünüş elde etti. Picasso I.

Dünya savaşından sonra toplumdaki çözülmeyi ve terörün yarattığı dehşeti resmeder ve klasik tarzda çalışmalarına devam eder.

Resim: 24 Pablo Picasso, Avignonlu Genç Kızlar (1907) Çağdaş Sanat Müzesi, New York.

Braque'nin, Evler (Bkz. Res:37) adlı tablosunda doğal görünümü koruyarak geometrik formlara, evleri de koca taş bloklarına dönüştürmüştü. Braque'nin çalışmaları 1905 yılında Fauves sergilediği en kalın tarzı ve Fauves Henri Matisse ve Andre Derain olan parlak renkler ve formlar gevşek bir yapı ile en yoğun duygusal tepki yakalamak için düzenlemiştir. Braque Paul Cezanne, 1908-1913 Braque yaptığı çalışmalarında ışık ve bakış açısı ayrıca teknik formu geometrik bir kübe benzer bir yaklaşım geliştirilmesi olmuştur.

Fütürist akım, insanların gelecek ile ilgili sosyal ve teknolojik bilgilerini paylaştığı ve geliştirdiği bilimsel düşüncenin resmin yüzeyinde yeni tanımlar oluşturduğu sanat akımıdır. Dönemin hareket, hız, enerji ve dinamiğini tuvallerine yansıttılar. Teknoloji, eğitim, sağlık, birey ve toplumu ilgilendiren her konudaki gelecek, fütüristlerin konusudur. Carlo Carrà şiddet olaylarının yıkıcı kuvvet kullanarak, bireysel ve toplu fütürizm sanat hareketinin temsilcisi olarak bilinir. Aynı zamanda sanat ile Carrà, eleştiri, deneme, estetik değerleri, yazıları ile çağdaş sanat yenilenmesi için denemeleri olmuştur. Carrà'nın tarzı kolaj gibi ışık ve tonlamaya dayanan kompozisyon şekliyle dışa doğru ortak merkezli çevrelerinde merkez, kuvvet veya satırlar bu

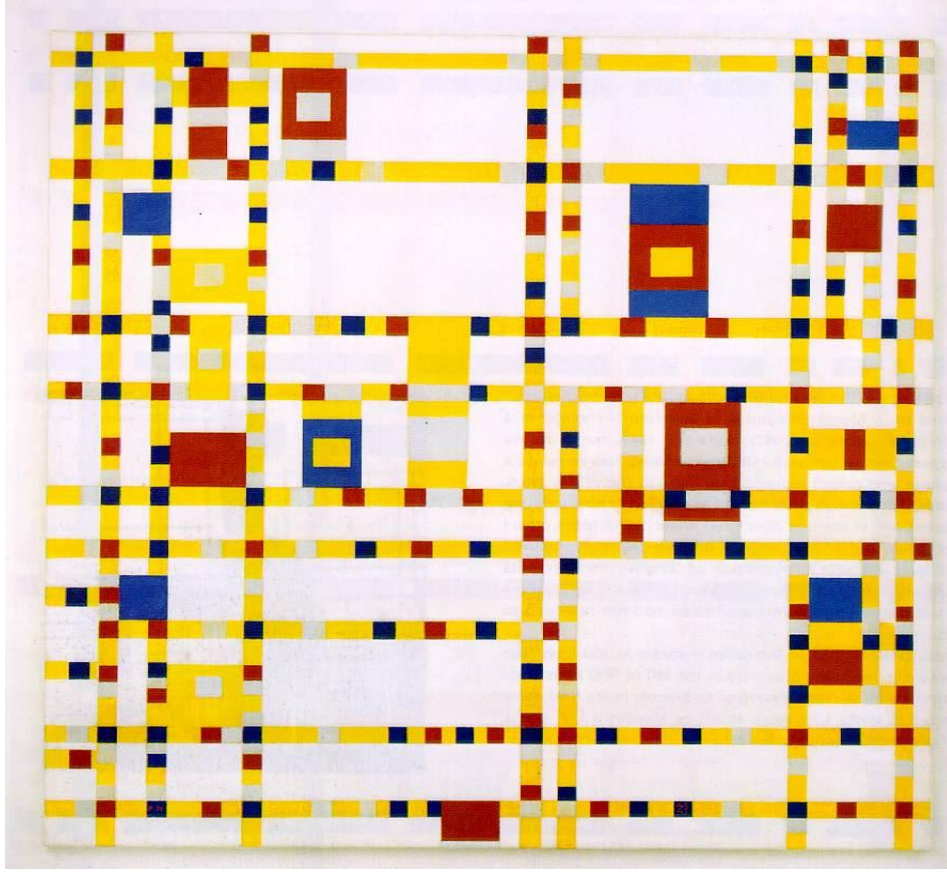
merkezi bir bir izlenim vererek dışarı hareket edecek şekilde biçimlenir. Carlo Carrà'nın Vatanseverlik Gösterisi (Özel Koleksiyon Milano) adlı yapıtı, Füturist resmin en belirgin örneklerindendir.

Resim: 25 Vatanseverlik Gösterisi, Carlo Carrà, 1914 - 38,5 x 30 cm.

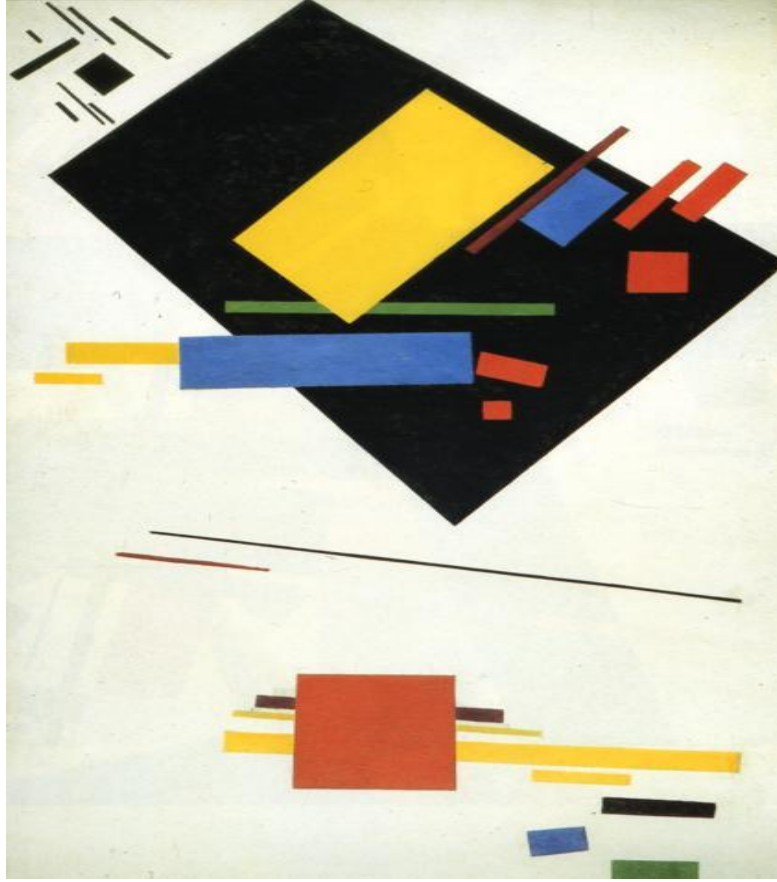
Mondrian çizgiyi yalnız yatay ve dikeylere, rengi ise kırmızı, sarı ve maviyle çalışır. Piet Mondrian soyut stil geleneksel konuları arasındadır (Gombrich,1986:464). Çalışmalarında tamamen soyut bir motifler yer alır ayrıca düzensiz dama siyah çizgiler ve özel alanlarda boyalar çoğunlukla birincil renk beyaz devamında kırmızı, mavi ve sarıyı kullanır.

Resim: 26 Piet Mondrian, Broadway Boogie Woogie, Tuval üzerine yağlı boya 50- 50 cm, 1942-1943 Modern Sanat Müzesi New York

Malevich süprematist kompozisyonlarını nonobjective geometrik formları, (dikdörtgenler ve kareler) kullanılır. Malevich dekoratif ve geometrik soyut stil görsel olayları süprematist kompozisyonları avangard sanat ile klasik süprematist resimleri ile yeni değişimleri temsil etmektedir. Bir sanat eserin gerçek değerini belirlemek yöntem ve hedefi olarak bir amacı temsil edip, objektiflik, sanat çalışmalarında hedefi formların kullanılması yüksek sanatsal değeriyle nesnellik, bilinçli aklın kavramları vardır. Süprematist kare ve formların kombinasyonunda, beyaz alan üzerindeki siyah kare olan nonobjective duygu ifade edilebilir. 1911 tarihli Su Taşıyan Köylüler adlı resminde Malevich Kübizm'in ilk dönemindeki deneyi tekrarlar: Görüntüyü saf geometrik formlar içinde vermeye çalışır. Birkaç yıl sonra başladığı Süprematist Kompozisyonlar adlı resim dizisinde ise artık Mondrian'ın vardıgı noktadadır. Nolde 1909 tarihli Dans Eden Kızlar (Modern Sanatlar Müzesi, Munich) adlı yapıtında Fovistleri örnek almıştır.

Resim: 27 Kazimir Malevich. *Suprematism*. 1915. Tuval üzerine yağlıboya. 101.5 x 62 cm. Amsterdam Stedelijk Müzesi, Hollanda

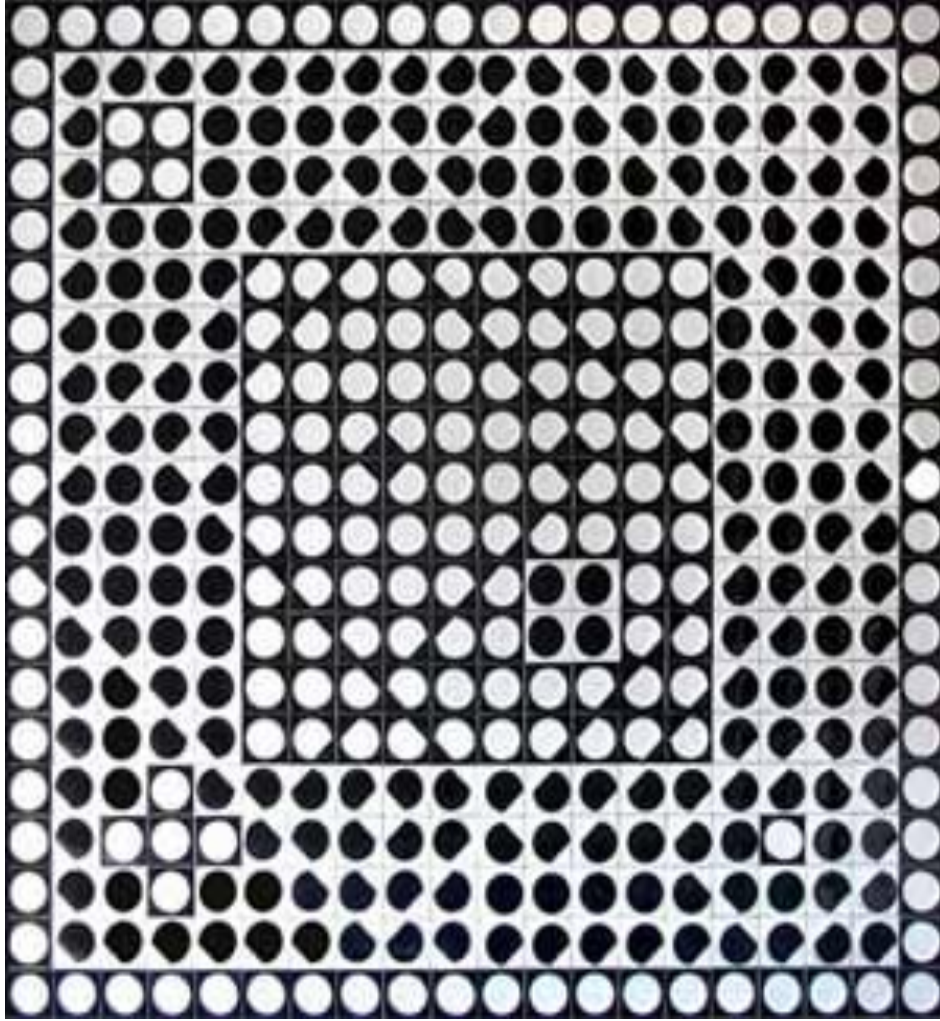
1.4.1. Op Art (Optik Sanat)

Op Art (Optik Sanat) çizimle gözümüzün retina tabakasında hareketli bir görüntü uyandırılması resmin temelidir. Çalışmalardaki yapılanma görsel algıyı etkileyen, perspektif kurallarının uygulanmasıyla üçüncü boyut hissi yaratmasını sağlayan, renklerle ışık gölge oyunları yaratan, görsel algıyı etkileyen eserlerdir. Görsel etkinin bireyin gözünün algılama mekanizması oluşması ve yapının kavranması için seyircinin belli bir kültürel gereksiniminin olmalıdır. Optik sanatla birlikte göz; izlenimin öznesine dönüşürken izlediği eser aslında nesne haline dönüşmüş olur. Op sanatı optik yanılsama da kullanan bir tarz. Op sanatı geometrik soyutlama, çok kenar, algı, görme, yanılgı ve resim düzlemi arasındaki etkileşimi ile ilgili Op sanat çalışmaları arasında bir yöntem daha iyi bilinen parçalarını yalnızca siyah ve beyaz olarak soyut görünümüdür. İzleyene hareket izlenimi, gizli görüntüler, titreşim, desen ve alternatif görüntülerdir.

Soyut dışavurumcu hareketten kaynaklanan optik sanat resimleri yüzey hareketi ardaşık görüntü (afterimages) ve trompe gibi görsel efektleri ile Optik sanat titreşimli etkileri,

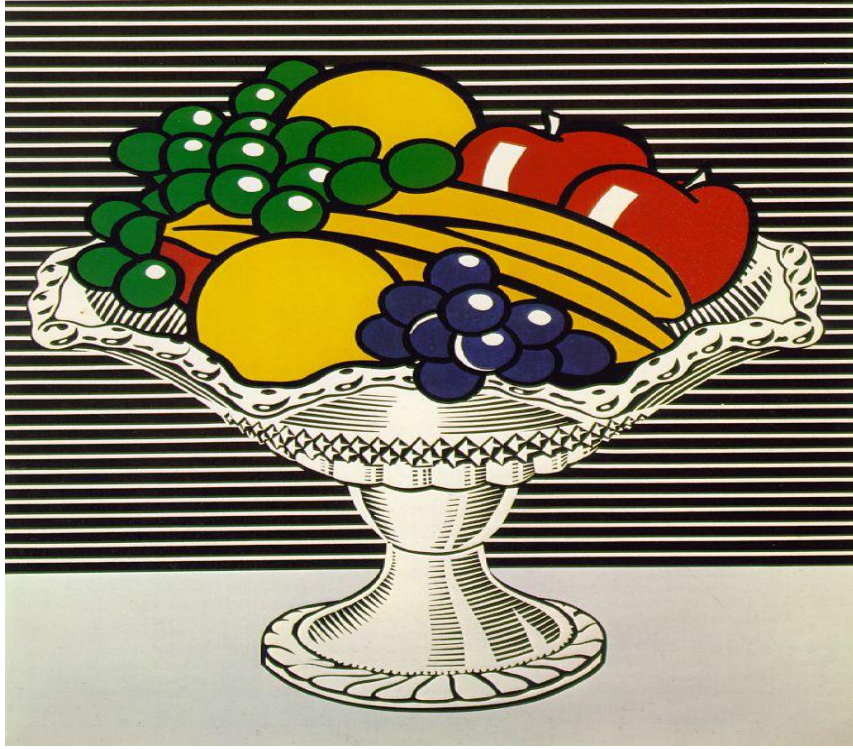
hareli modelleri, ön arka karışıklık, derin abartılı algılama ve diğer görsel efektler yaratmak için basit bir form ve renk tekrarları kullanılır. Dönemin ünlü ressamlarından Victor Vasarely (1996- 1997) özel alanlarda, yöntemsel geometrik soyutlama ve üç boyutluluk üzerinde optik sunumlarıyla modern çağın en çarpıcı, en renkli parçalarla çalışmalar yapmıştır. Vasarely hareket ve optik görsel sunumda 20. yüzyıla yeni bir çığır açmıştır.

Resim: 28 Victor Vasarely, Caopeo – 1964
198.12 cm x 198,12 cm, Vasarely imzalı seramik porselen

Sanatçı benzetmeci anlatımın ardından görünen ve görünmeyen tüm gerçekliği Klee'de olduğu gibi figürlü, Kandinsky çalışmalarında ki gibi figürsüz bir biçimde, anlatım yolunu benimsemişlerdir. Salvador Dali'nin birçok yapıtında figürün anatomi kurallarıyla ilgilenmez. İç Savaşın Uyarısı (Philadelphia Sanat Müzesi) adlı resminde İspanya iç savaşının doğurduğu bilinçaltı korkuyu duyurmak için anatomiyi böler parçalar, insan vücudunu değiştiren yeni forma dönüştürür.

Resim: 29 Roy Lichtenstein, Kristal vazo ile naturmort 54-42 cm, 1973
Whitney Amerikan Sanat Müzesi, New York

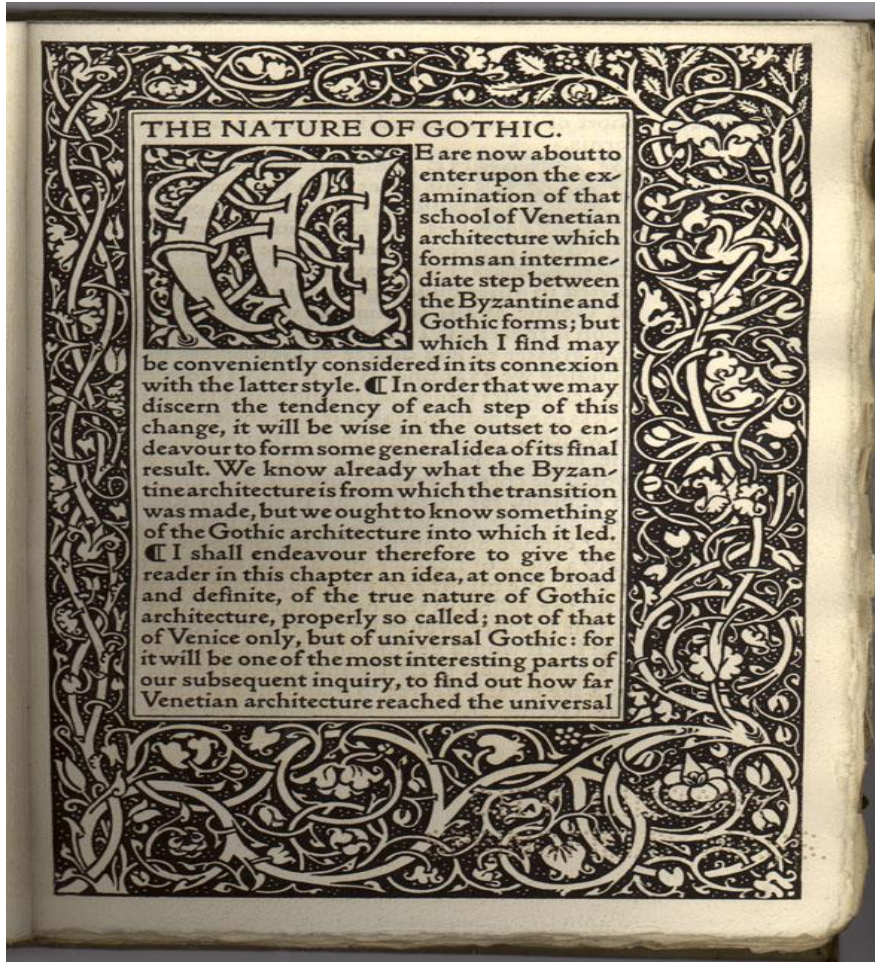
Richard Linner Alo adlı yapıtında, günümüz kadınının ticari bir meta haline gelişini vurgulamaktadır. John Howarth ise bir yapıtında sinema dünyasının metalaştırmış yıldızlarını, Mae West'i, Shirley Temple'i ve Hollywood'un ünlü patronunu yermiştir. Peter Philips de Günlük Yaşam adlı yapıtında bizlere çağımızın mekanikleşmiş dünyasından bir görüntü sunar. Andy Warhol çağdaş bir olguyu, gençliğin Coca Cola tutkusunu sıra şişelerle anlatır. Lichtenstein de resimli roman üzerinde çalışmalar yapar. Günlük yaşantıdan bazı kesitlerle sanatçılar, gerçek bir mekan içine yerleştirdikleri alçı heykellerle canlandırmalar yapmışlardır. Bu tür düzenlemeler çevresel sanat olarak adlandırılıyor. Günlük bir kullanım nesnesinin küçük parçalarının fotoğraf netliğiyle resimlendiği akıma ise Hiperrealizm denilmektedir.

1.4.2 Arts and Crafts akımı ve Dadaizm

Arts and Crafts akımı yaklaşık olarak 1880 – 1910 yılları arasında endüstri devriminin sosyal ve sanatsal karmaşasına bir karşı çıkış olarak ortaya çıkmıştır. William Morris, Viktorya döneminin ucuz ve kötü seri üretim mallarının niteliksizliğini hedef göstererek geçmişin el sanatlarına dönmeyi amaçlamış, geleceğe yön veren tasarım atılımları geliştirmiştir. El sanatlarını yeniden canlandırma çağrısı, malzemeye bağlı kalmak, işlevsel nesneleri güzel yapmak, tasarımın işleve uygun olması gibi ilkeler, sanat ve endüstriyi birleştirerek tasarlanmıştır.

Resim: 30 Kelmscott Basımevi - "The Nature of Gothic"

John Ruskin ve William Morris 1890

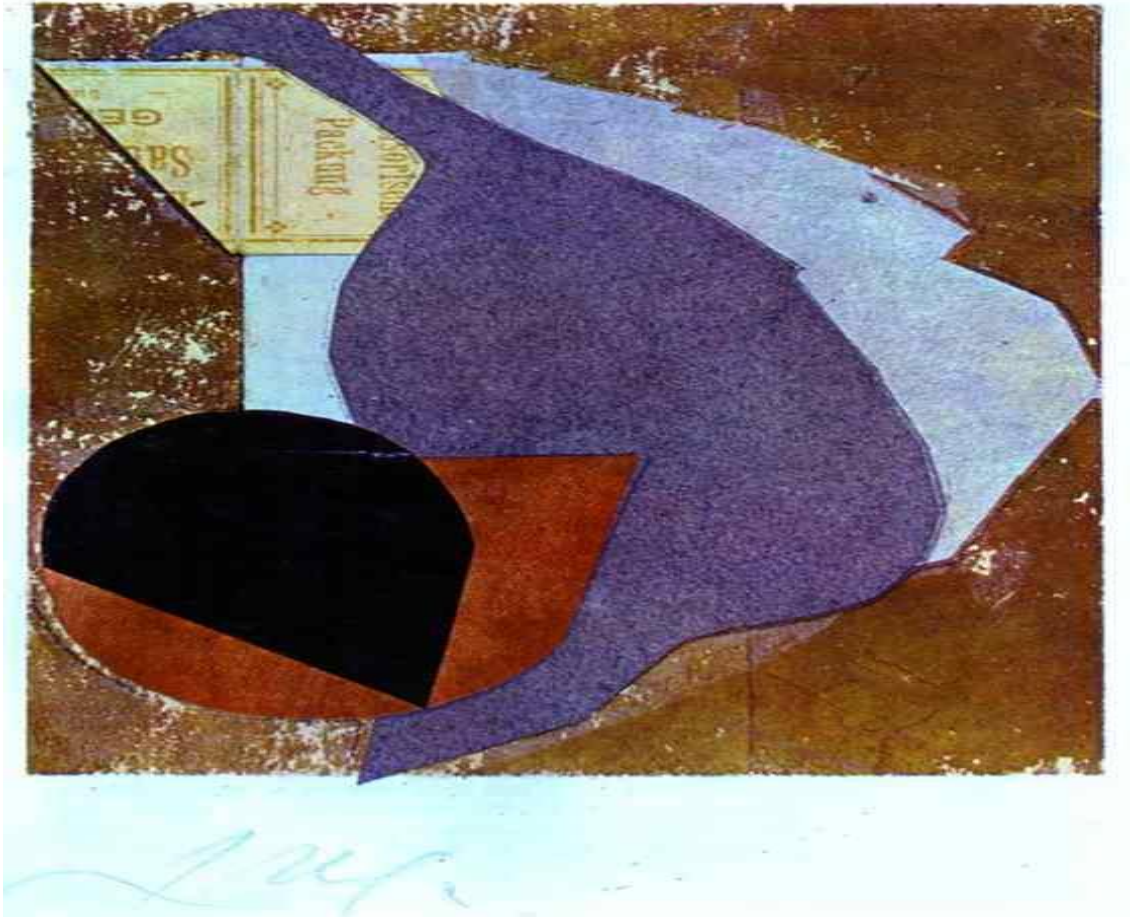

Dadaizm; 1. Dünya savaşı yıllarında başlamış kültürel ve sanatsal bir akımdır. Birinci Dünya Savaşı'nın ardından gelen şiddeti ve ekonomik bunalımlarını anlatan akımdır. Savaşın şiddetine, sanat alanındaki ve gündelik hayattaki entelektüel sertliğe bir karşı çıkış olmuştur. Dadaistler için anlık duyguları yakalamak önemli ve savaşın katliamlarına karşı tepkilerinden

doğru bu hareket, alaycı tavırlarıyla Avrupa toplumunun savaş, toplum, gelenek, din ve sanat gibi tüm toplumsal değerlerini sert bir tavırla karşı çıkmışlardır. Savaşın bitmesinden sonra 1918'de Dada hareketi toplumsal yaşamın sağlam ve süreklilik içinde olmadığını düşünen bir yapıyla Almanya da milliyetçi politikalarına karşı duruş, var olan sanatsal düzenlerin reddedilmesi Dada'nın temelidir. Jean Arp, Richard Hülsenbeck, Tristan Tzara, Marcel Janco ve Emmy Hennings'in aralarında bulunduğu bir grup genç sanatçı ve savaş karşıtı 1916 yılında Zürih'te Hugo Ball'ın açtığı cafe'de toplandı. Dada'cı yazarlar, kamuoyunu şaşkınlığa düşürmek ve sarsmak istiyorlardı. Yapıtlarında alışılmış estetikçiliğe karşı çıkıyor, burjuva değerlere karşı tepkiyi gösterdi.

Resim: 31 Jean (Hans) Arp. *Doğumumdan Önce*. 1914. Kolarj. 4 3/8 x 3 5/8.

Özel Koleksiyon.

1.5. Sosyal değişim sürecinde sanatların birbirinden etkilenişine bir örnek; Japon resim sanatının batı'ya etkisi

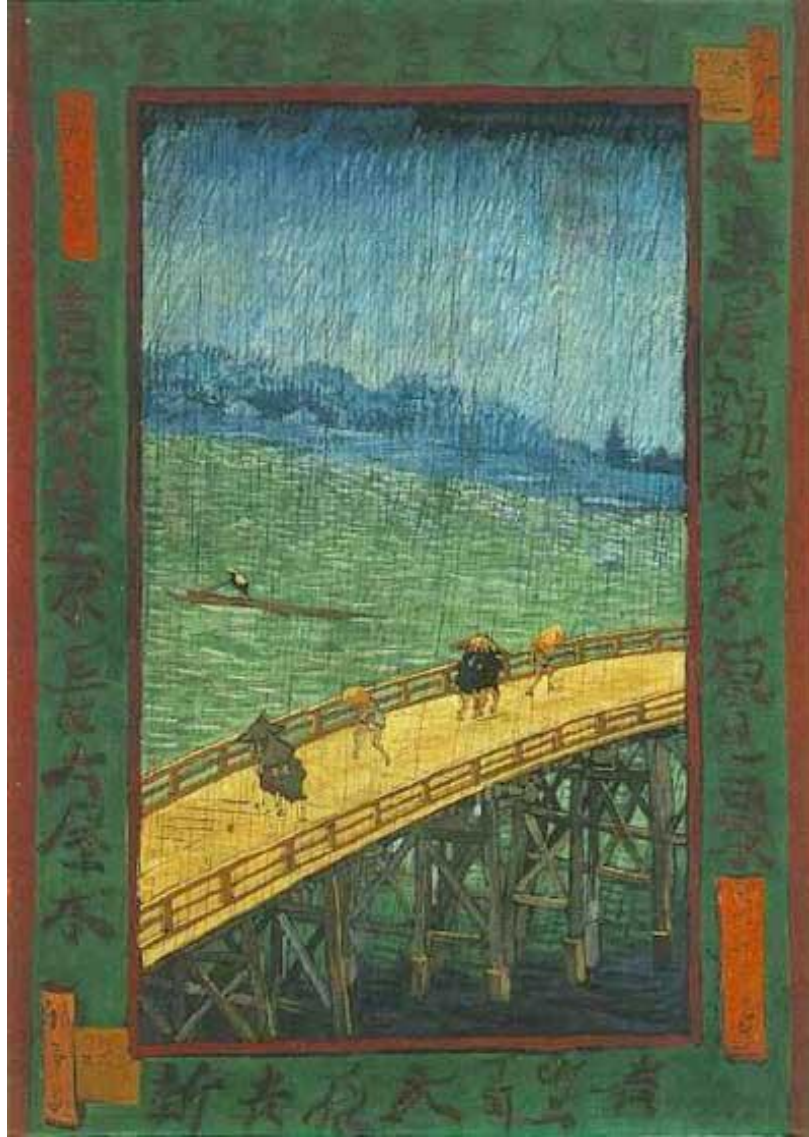
Japon sanatının Batı sanatına etkileri Japonya'nın batı ile kurduğu ilişkilerin başlangıcına, 17.yüzyılda Hollandalıların Dutch East India Company (Hollanda Doğu Hint Şirketi) aracılığıyla japon lake mobilyaları ve porselenlerini Avrupa'ya götürmelerine, kadar indirilebilir. Fakat japon resminin özellikle de ukiyo-e baskılarının batı resmi üzerindeki etkileri 1860'lı yıllara rastlamaktadır. Bu dönem batı'da endüstri devrimi'nin ardından kapitalizmin rasyonalize olarak tüm kurumlarıyla fabrikalar, tröstler, tekel alanları ve sendikalarla bir sistem haline geldiği bir dönemi içine almaktadır. Batı'da bu dönemin sanat alanındaki en büyük yeniliği empresyonizm (İzlenimcilik) akımının ortaya çıkmasıdır. Empresyonizm kapitalist Batı Avrupa kentlerinde özellikle de Paris'te toplanan, kentsoylu sanatçıların resmi köy ve kır yaşamından kurtararak şehir yaşamına soktular. Dünyayı kentsoylunun gözüyle görerek kent yaşamının değişkenliğini, asabi ritmini, ani, gelip geçici izlenimlerini, gerçeği iki boyutlu bir yüzeye indirgeyerek renk noktacılar sistemiyle rengi vurgulayarak, renk ve ışık uyumundan meydana gelen bir resim anlayışı getirmeyi amaçlamıştır.

Empresyonizm rönesans'tan beri süregelen batı resim geleneklerinden büyük kopuşu gerçekleştiren bir akım olmamakla birlikte, kendi alt yapısını oluştururken batı resminin kaynaklarının yanı sıra, batı dünyasının dışındaki ülkelerin sanatlarına da ilgi göstermişlerdir ki bunun en tipik örneği Japon resmidir. Bu resimler ilkin 19.yüzyılda Japonya'dan ithal edilen çeşitli malları ambalajlamak için kullanılan paket kağıdı olarak Batı ülkelerine girmiş ve çay satan dükkanlarda düşük fiyatlarla satılmışlardır. Ardından İngiltere ve Fransa'da Japon sanatına karşı büyük bir ilgi ve hayranlık belirtmeye başlamış, Paris'teki sanat tacirleri bu baskı ve resimleri Japonya'dan getirerek dükkanlarında satarak yeni bir akımın başlamasına yol açmışlardır.

Akım adını Fransız sanat eleştirmeni ve koleksiyoncusu olan Philippe Burty Japonizm olarak koymuştur. Japonizm, Batı dünyasının yeni ve yabancı olan kültürlere olan merakıyla beslenen Batı kapitalizminin Japon endüstri ve sanat ürünlerini Batı'da pazarlama ve kendi ürünlerini Japon pazarına sokma kaygılarının sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu akım sanayiciler ve sanat tacirleri yoluyla desteklenmiş ve batılı sanatçılar Japon sanatından aldıkları yeni ilhamlarla kendi sanatlarına yön vermişlerdir. Bu akım karşılığını Japonya'da da

bulmuş 1868’de başa geçen imparator Meiji hem yeni bir dönemi başlatmış ki bu dönem Meiji Dönemi (1868-1911) olarak adlandırılır, hem de bu dönemde Japonya’da feodal yapı çözülmüş, reform politikaları ve teknolojik gelişme çabalarıyla bir modernizasyon hareketine girilmiştir (Altura, 1970:30).

Resim: 32 Vincent Van Gogh

Resim: 33 Edouard Manet, Demiryolu (Le Chemin de Fer) 1872-73, Tuval üzerine yağlıboya, 93 x 114 cm, National Gallery of Art, Washington.

Sanat tarihi'nin teknik ve içerik açısından önemli bir aşamasını temsil eden bu başyapıt, Manet'in yakın dostu Baudelaire' in savunduğu gibi görüntünün saf ve anlık kalitesi içinde bulunduğu an ve ortamla kaynaşmakta ve arka planda bulunan sosyal eleştiriyi yepyeni bir teknik uyarlamayla ortaya koymaktadır (Beksaç, 1995:60).

1.6. Toplumsal Konumun Sanat Üzerindeki Etkisi

Bir dönemin veya çağın genel sorunlarını toplumsal değişimleri ürünlerinde yansıtmıştır. Örneğin, mezar kültürü dinsel duyguların ilk belirtisidir. Sanatsal kültürün gelişmesini sağlayan bütün kaynaklar toplumsal etkinden yola çıkar. Sanatsal gelişmenin her aşamasında, sanatsal faaliyetlerin yapısını toplumsal ilişkilerin yapısı belirlemektedir. Sanat kendine özgü bir doğanın düşüncesinde toplumsaldır.

Toplumsal temelin gelişiminde bir örnek, Venedik ekonomik çalkantılar içinde sanat kendine yeni anlamlar bulmaya başlamıştır. 17. Yy da Hollanda zenginlik ve ekonomik gelişmişliği ile güçlü bir sanat, resim sanatı bir burjuva sanatı durumundaydı. Sanatın yaşama girmesi halkın beğeni düzeyinin yükselmesini sağlar. Bir halkın sanat hakkındaki bilgileri ve eylemleri onun sosyo-kültürel tarihinden hareketle ele alınmalıdır. Kültürel gelişme kültürü oluşturan öğelerin daha ileri biçimler oluşturabilmek üzere değişmesidir. İleri kültür biçimi, toplumları oluşturan insanların etkinliklerini arttırmaya, çevre koşullarına olan

egemenliklerini üst düzeye çıkarmaya yarayan gelecek için daha fazla olanaklar sağlayan yeni bir düzendir.

Ekonomik zenginliğin ve sanat yaratılarında da aynı dönemde en üst düzeye çıkmasına neden olur. Soyluların, toplumun ileriye doğru gelişmesine önderlik ettiği hallerde, aristokrat sanat ya da burjuva sanatı, halka karşıt düşmemiş, ilerici bir karakter oluşturmuştur.

Caravaggio gerçekçi ve etkileyici doğası düşünsel, estetik tezler çıkaran toplumsal koşullara bağlıdır. İtalyan ressam Caravaggio devrimci sanatçı, kuralları terk etmiş. Gerçekçi, etkileyici doğası nedeniyle kamuyu isyana yönlendirmeye çalışıyor, bunları idealize insan ve dini deneyimleri ile resimlerinde tasvir etmekteydi. Caravaggio yaratımlarının, sanatın doğrultusunu sanatçının özüne, kendisine uygun, gelişmenin temeli her yeni aşamanın bir öncekine diyalektik bir şekilde bağlanışında kendini belli eder.

**Resim: 34 Caravaggio Saint Thomas ve Şüphencilik 106,68 cm - 144,78 cm
1601-1602, Tuval üzerine yağlı boya. Neues Palais, Potsdam – Almanya**

Sanat insan ilişkilerinin dayandığı iletişimleri sağlar aynı zamanda ilişkilerin niteliğinin de bir parçasıdır. Sanatçı iç dünyayı keşfeder ve onu sanat eseri içinde çözer. Toplumun kendi içinde gelişmekte olan çelişmelerini ve çatışmaları yansıtır. Sanatın gelişmesi üstünde toplumsal hareketlerin etkisi karşılıklı ilişkide olmasına ve somutluk derecesine bağlıdır (İpşiroğlu,1998:40-120). Toplumsal bilinç biçimi geliştikçe ve toplumun manevi yaşam içindeki rolü arttıkça toplumsal devinimlerin sanat yaratımı üstündeki etkisi de o denli artar.

Bir sanat eserinin yayılma gücü, kitleleri, izleyiciyi, etkileme ve eylem gücüdür. İnsan toplulukları devirlerinin ekonomik, sosyal, politik koşulları arasındaki tutumları sanat eserlerinde açığa vururlar ve bu şekilde toplumsal bilinçlenmenin ideolojik yönü toplumun yaşamda gelişmesiyle, düşünce sistemlerinin sanat yaratımı üstündeki etkisi büyük olur (Oktay,1993:100).

Toplumsal konunun plastik sanat ürünlerindeki etkisine örnek Almanya'dır. 1927'de Münih'te Alfret Rosenberg, Almanya'da dernek kurar ve derneğin amacı; Alman halkına ırk, sanat ve bilim ile ahlaksal ve askeri değerler arasındaki ilişkileri açıklamaktır. Amaç, ülkenin kültür değerlerini ve ırksal özelliklerini, yapılacak mücadelenin gerekliliğini belirtmektir. çalışan Alman Kültürü Nasyonal Sosyalist Derneği 1933'te kuruldu. Nasyonal Sosyalizm iktidara geçince çağdaş sanata eylemler yoğunlaştı. Her çağdaki sanatsal yaratımın özellikleri; her zaman kendi ifadesi olduğu toplum tasarısıyla sınıksız, nedensel bir bağlantı içinde bulunur. Düşünce sisteminin etkisi altında Alman sanatı İskandinav esintileriyle birleşen bir neo-klasizm ve gerçekçilik karmaşıklığı ile konuları çok çocuklu mutlu aileler, genç atletler, ana yurt Almanya'dan görünüm ve benzeri olan resimler yapmaya başladılar.

Resim: 35 Jacque Louis David, Sabin Kadınları, 101,6 cm - 81.28 cm

Tuval üzerine yağlı boya, Louvre Müzesi, Paris

Jacques Louis David, resimlerinde devrimi yüceltmek ve roma ihtişamına benzer bir etki yaratmayı amaçlayarak doğal hakkın, insanlık haklarının savaş tarafından etkilenmemesi gerektiğini anlatmaktadır. Hersilia ve diğer Sabine Kadınlar sahneye hakim ve tabloda figürlerin yerleşimi, yüzlerin ifadelerinden topluluğun paniğinden patlama gibi görünmektedir. Resim kompozisyonu öne koymaktadır, tamamen yeni bir yönde sanatsal gelişiminde bir dönüm noktasıdır. Resmin teması uzlaşma, terör ve egemenlik fikridir. Resmin en çarpıcı yanı, savaşçı çıplak, gölge ve ışık tablonun her yerindedir. David, Sabine

Kadınlar gibi bir zafer kazanmasının arabulucu olarak devrimin ardından topluma yol göstermek istiyor.

Resim: 36 Pablo Picasso, Sabinlere Tecavüz, 1963, Tuval üzerine yağlıboya, 195 x 130 cm Güzel Sanatlar Müzesi, Boston, ABD

Picasso bu resim de insan hakları sorununu farklı bir düzlemde ele almaktadır. Bu resim Roma erken tarihinde Livy ve Plutarch olan Romalılar ve Sabinler arasında meydana gelen bir olaydır. Sabinler Romalılara toprak kaybı korkusu yüzden kadın vermek istemiyor ve toprak mücadelesini anlatıyor. Tablo, Jacques Louis David' in Sabine Kadınları; savaşçıların arasında çalıştırarak Sabine Kadın müdahalesi olarak bilinir. Picasso'nun kişisel tarzı ve soyut formu ile yapıt sürrealizmi içerir.

Her sanat türü sanatsal ve imgesel olarak genel değişikliklere uğramıştır. Sanatsal imgenin yapısı, resimsel ya da müziksel olarak şekillendirilmiştir. Toplumun, toplumsal değişimin ve toplumsal bilincin sanatsal faaliyetlerin değişime uğraması üstünde sürekli etkisi olmuştur.

Resim: 37 Horatius Kardeşlerin Yemini (1784-85) Jacques-Louis David
Tuval üzerine yağlıboya, 330 x 423 cm
Louvre Müzesi, Paris

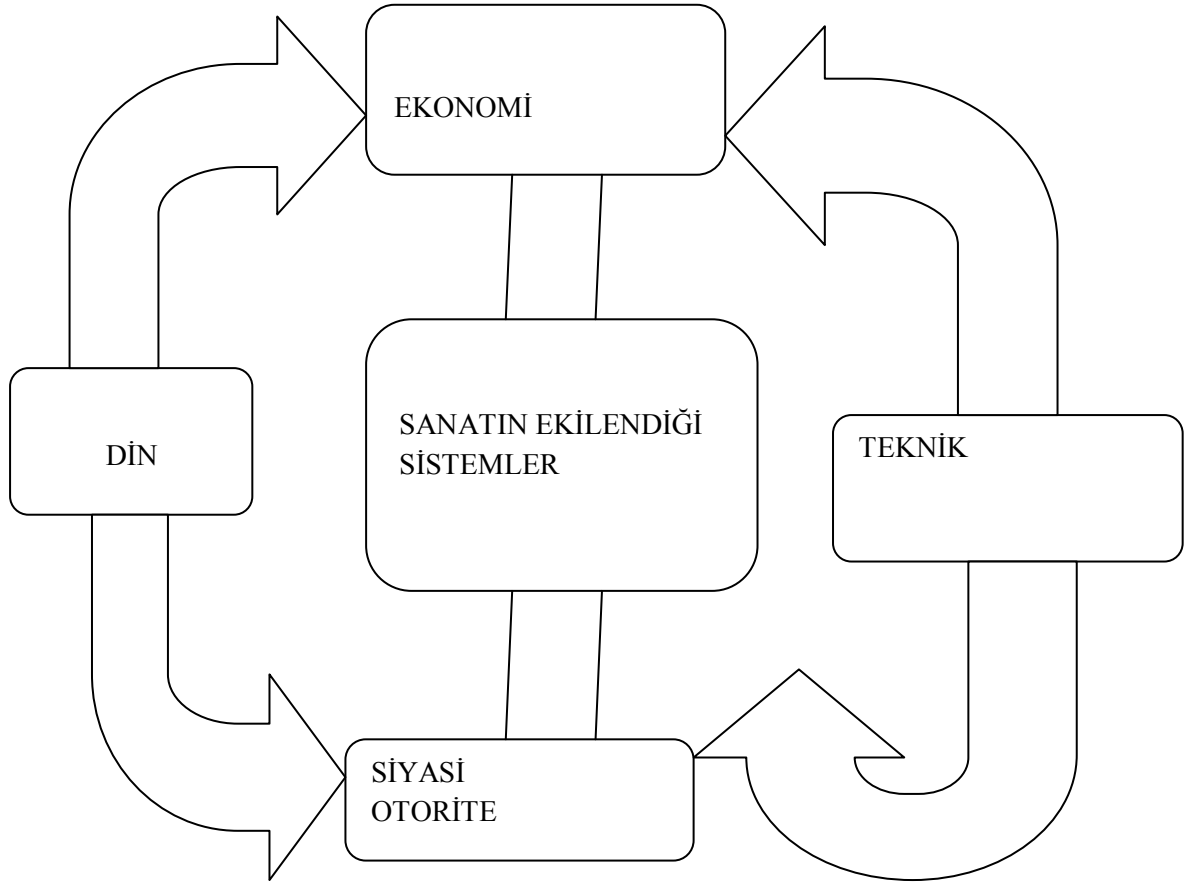
Toplumsal konunun sanat üzerindeki etkisine diğer bir örnekte; Jacques-Louis David; Horatius Kardeşlerin Yemini adlı tablosunu örnek verebiliriz. 18 yy'ın dönemine ait olan tablo Fransız ihtilalinin tahminlerini de içeren tablodur. David'in resminin tamamlanmasından beş yıl sonra 1789'da Fransız ihtilali başlamıştır. Yapıt bu noktada yaklaşan ihtilalin göstergelerinden biridir. "Horatius Kardeşlerin Yemini", kahramanlık, vatanseverlik, fedakarlık, yas kavramlarını farklı ifadelerle görselleştirir. Jacques-Louis David; sanatı propaganda amaçlı kullanmıştır. Bu yaklaşım sanat eserlerinin değerini arttırmıştır. David, devrinin sanat politikasında sanatsal propagandanın, büyük kutlama ve törenlerin, akademi'nin tüm işlerinin ve sergilerin düzenleyicisi sanatta devrim yaratarak, geniş çevreleri etkileyen bir ekol oluşturmuştur

Kompozisyondaki yalınlık, açık ve kesin sonuçlara ulaşan aktarım gücü resmin estetiğinin temelini oluşturur ve anlatımın yoğunlaştırır. Toplum huzurunda etkisi olan ve tüm ulusların ortak malı olan bir etkileşim ve iletişim aracı niteliği kazanması, aynı zamanda ideoloji ve sanatı bütünleştiren, çağının tüm gerçeğini aktaran yapıtla ifadesini bulmuştur.

18. yüzyılın Fransa'sının büyük bir nüfusu, güçlü ekonomisi ve gelişmiş bir ticareti ile toplum oldukça refahtır. Fransa'da kültür ve sanat konularına yönelik gelişimlere olanak tanımaktaydı. Yapıt içinde bulunduğu sürecin siyasî ortamındaki kararsızlık ve belirsizliklerin bir sanat eseri yoluyla göstermektedir. Aynı zamanda da topluma mal olan başarılı bir sanat yapıtının karşısında sanatın, toplumun önünü açan bir etkiyi nasıl yaptığı gerçeğini de göstermektedir (Beksaç, 1995:40,60).

Sanat ve gerçeklik tam anlamıyla onda ifadesini bulmuştur. Sanatsal açıdan; yalınlık, simgesellik, figürlerin heykelleri andıran anıtsallığına ve ifadeye katkıda bulunan açık-koyu kontrastlar, koyu ve donuk renk armonisi, hem kompozisyon bütünlüğüne hem de ifadeye güçlü katkı yapmak üzere istenilen yerlere düşürülen berrak ışık, çizgilere (konturlara) önem veren kompozisyon ve sağlam desen anlayışı resimde biçimlenmiştir.

Model: 2 Sanatın Etkilendiği Sistemler

Sanatın meydana gelmesinde etkili olan unsurlar; Model 2’de gösterildiği gibi; ekonominin gelişmesi ve sanat paralel ilerlemektedir. Sanat yaşamın her yönüyle ilgilenir ve her kesime hitap eder. Sanatın ortaya çıkışı ihtiyaçlar, toplumsal gelişim, inançlar, din, teknik, ekonomi ve siyasi otorite ile paralel gelişim göstermiştir. Model:2’nin belirttiği süreç için de sistematik farklılıklarla sanat sistemleri toplum da yer alır. Sistemin nitelikleri, sanat kimliğinin diğer etmenlerde etkilenişinde bütün olarak homojen bir yapı içinde gelişmekte ve yaratma yeteneğini iyi tanımlaması yönünde sonuç olarak düşünülebilir. Toplumsal acılar, savaş, bunalımlar acıları da sanat gelişiminde sanatın temel konularında yerini almıştır.

1.7. Toplumsal Kültür Yaratımı ve Toplamların Temel İşlevi: Kültür

Gustav Klemn'e göre kültür, bir insan topluluğunun yetenek ve becerileri, sanatları ve gelenekleri olarak tamamen yaşama stilidir. Ziya Gökalp kültürü, bir topluma ait sanat, din gelenekler adet ve kültürü milli olarak tanımlamıştır. Kültür, bir insan ve toplum kuramıdır. Bilim alanındaki kültür "uygarlık". Beşeri alandaki kültür, eğitim sürecinin ürünüdür. Estetik alandaki kültür "güzel sanatlar". Maddi (Teknolojik) ve biyolojik alandaki kültür "üretim ve tarım"dır. Her kültür, içinde yaşanan toplumda sosyalleşme süreciyle öğrenilmekte ve her türlü iletişimsel yolla aktararak devamlılığı sağlanır.

Kültürün öğeleri ;

- Tarih
- Aile
- Sağlık ve beslenme
- Eğitim süreci
- Yerleşmeler ve ekolojik çevre
- Ekonomi ve teknoloji
- Bilim ve sanat
- Mimari eserler
- Din ve devlet
- Kişilik
- Dil
- Ahlak
- İnanç ve tutumlar
- Estetik
- Politik hayat ve siyasi yapılanma
- Gelenek ve görenekler
- Hukuk
- Sosyal örgütler ve kurumlar

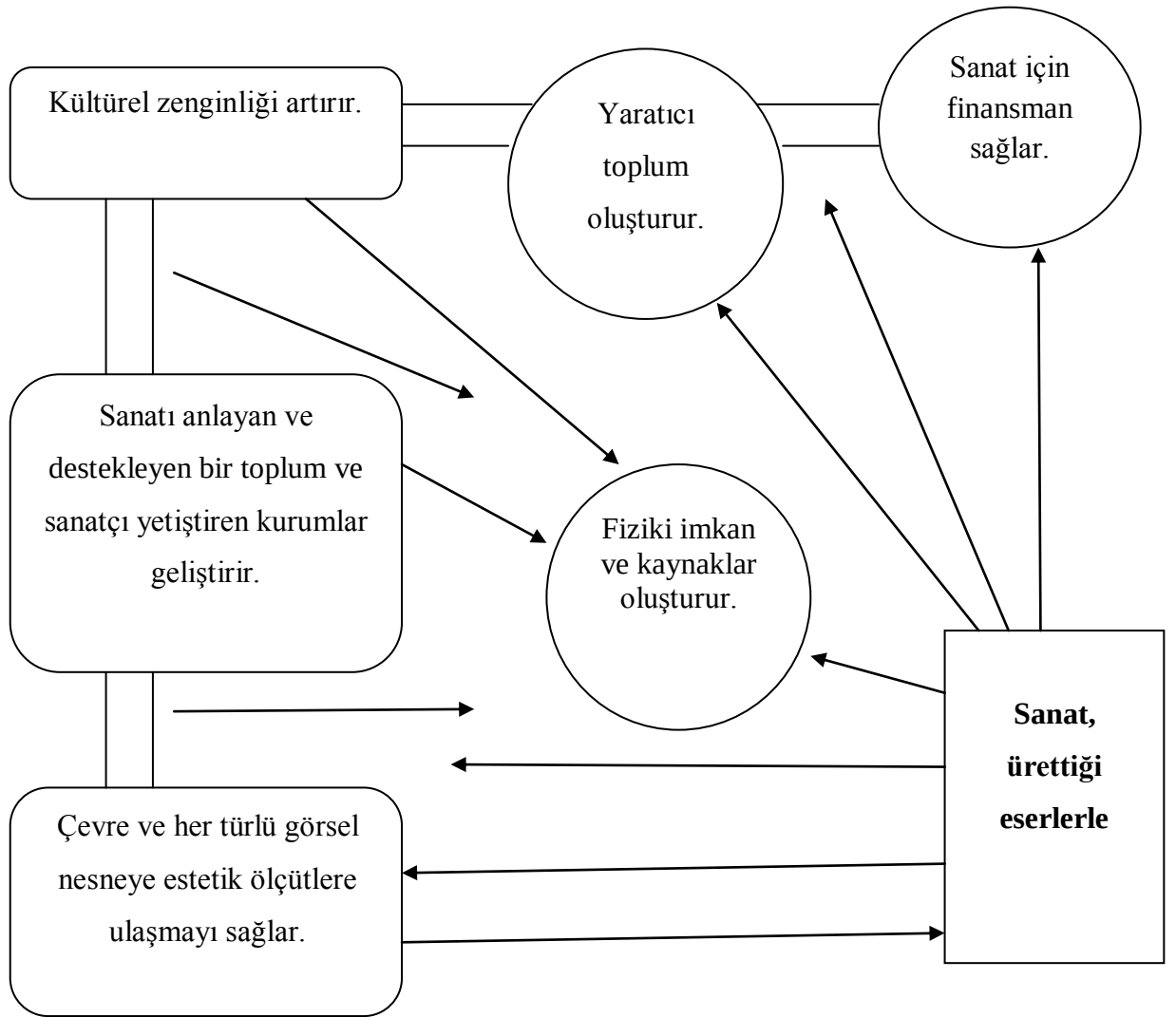
Kültür bir toplumun düzenli eylemler, nesnelerle yapılan şeyler, düşünceler, bilgi ve inançlar, duygular, tutum ve değerlerden oluşan yaşam biçimidir. Kroeber'e göre kültür "*Kültür, insanların kullandıkları simge sistemidir.*" Her simgeler bilgi aktarım aracıdır. Kültür toplumsal örgütlenmenin bir ürünüdür. Bunun devamında uzun vadeli kümeler dönüşen birliktelikler vardır.

Toplumsal kültürün önemi, bireylerin karar ve davranışlarını ve bunun sonucu olarak çalışma derecesini, biçimini, yönetimini, yoğunluğunu ve çevresel ilişkilerini yönlendirmesi açısından incelenebilir (Güvenç,1991:180). Bireylerin ne zaman ve nasıl karar alacağı ve bunları nasıl uygulayacağı kültürel niteliklerine yani değer yargılarına bağlıdır.

Kültür; Taylor’a göre “kültür ya da uygarlık bir toplumun üyesi olarak insanoğlunun öğrendiği bilgi, sanat, gelenek_görenek v.b. yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür.” Kültür bir toplumun bütün hayatıdır. Toplumsal yaşamın birikimidir. Toplumsal sürekliliği sağlayan temel öge kültür’dür (Tezcan,1984:22-27).

Değişimin en belirgin özelliklerini toplumsal kültürün bütün aşamalarında yer almaktadır. Son yüzyılın ikinci yarısından bu yana ortalama her on yılda bir kültürel değişimi yaşanmaktadır. Kültür yasayan bir organizmadır. Kültürün en dinamik organlarından biri olan sanatın, değişim süreci içinde felsefe, bilim, teknoloji ve endüstri, tarih, gelenek, ekonomi, din ve siyasetin tüm süreçlerinden gelişim, etkileşim gösterirken diğer kültür organlarını da etkiler (Kongar,1995:51).

Model: 3 Sanat eser ilişkisi

Model:3' de gösterildiği gibi, sanatçı toplum gelişimden, edebiyattan siyasetten ve diğer disiplinlerden etkilenecek toplumsal örgütlenmenin bir parçası haline gelerek sanatsal görüşü ile birlikte toplumunu tanıtmakta, kültür zenginliğini oluşturmakta ve sanatçı kimlikleriyle toplumsal bir örgüt kurmaktadır. Model:3, sanat eserini sanatın birleştirici gücü, belli şekillerle toplumsal çıkmazların üstesinden gelmesini temel almıştır. Sanat ve sanat eseri, en fazla yatkın ve yetkili olabileceği konu ve konularda toplumu aydınlatmak, uyarıcı yönünü modelde yön okları ile süreçlerin birbirleriyle nasıl ilişkilendirilebileceğini göstermektedir.

Toplumsal yaşamı, dünya politikasını, felsefi sistemlerini değiştirirken, sanatsal biçimleniş de bu değişimlerle yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Örneğin, atomun parçalanması sanatçıyı objenin parçalanmasına yöneltti (Yılmaz,2003:326). Kısacası, ülkelerin kendine özgü kültür politikaları devletin sanata ve sanatçıya bakış açısını yeni bir düşünceye dönüştürür.

1.7.1. Kimlik ve Toplumsal Kişilik

Toplumlardaki toplumsal yapı gerçeği toplumun bütün bireylerine ortak bir örgütlenme gerektirmektedir. Ortak dinamik örgütlenme; toplumsal kişilik, kültürel kişilik, esas kişiliktir. Kültür ideolojisi bilimsel yöntem olarak algılamak ve uygulamak, toplumda toplumsal gerçeğin bir bölümünü kültür olgusu aracılığıyla açıklamak gereklidir.

Toplumda kültür birliğini oluşturan ulusal kültür olarak algılanan ve adlandırılan bir kültür söz konusudur. Yeni toplumda küresel kültür olarak ya da kültürel ortak payda olarak biçimlenir. Bir kültür, toplumsal yaşayış tarzı olarak, belirli bir toplumun bütün bireylerinde inanç düşünce, duygu ve davranış ilişkilerini sağlıyorsa ulusal kültür oluşur. Ulusal kültür, toplumda bir kültürel kişilik olarak yansımaktadır (Kongar,1995:27-35). Bu durum toplumda bireylerin birbirleriyle bütünleşmeleri bakımından önemli bir konudur.

Toplu davranış biçimi olan kamuoyu, bir konuyla ilgilenen kişi kümesidir. Yani herhangi bir konu ya da durumla ilgili olarak belirli bir grubun o konu ve duruma ilişkin görüşüdür. Halk ilgisi konudan konuya zamandan zamana değişir. Farklı konularda ayrı kamuoyu oluşabilir, spor kamuoyu, sanat kamuoyu gibi. Kamu, bir olayın sonuçlarıyla ilgilenen kümedir. Kümeler dağınıktır ve hem akılcı hem duygusal karakterdir. Kamu değişen geçici birlikteliktir. Bir sosyal olayın önemi onunla doğrudan ilgili olanları geniş

kitleleri etkileyebilir. Çeşitli yollarla etkileşim sonucu hemen bir kamuoyu oluşur (Dempsey&Benjamin, 1987).

1.7.2. Sosyal Değişme

Kendiliğinden Değişme tipi; toplumun iç dinamiklerinin etkisiyle görülen sosyal değişmedir. Teknolojik gelişmeler, ihtilaller ve planlama faaliyetleri bu kapsam içine girerler. Serbest değişimde yayılma yoluyla kültürel etkilenme daha çok görülür (Yozgat,1997:7-90). Değişimler iç etkenlerden ve dış etkenlerden başlayan değişmeler serbest sosyal değişmelerdir. İç etkenler; nüfus artışı, kültür birikimi, icadlar, fikir akımlarıdır. Dış etkenler; Yabancı toplumlarla temas, onların kültürlerini veya öğelerini benimsemesi gibi. Değişmeler yeniliklerle başlar. Yenilikler, bir toplumun sosyal ve kültürel yapısına giren maddi ve manevi kültür öğeleri veya sosyal buluşlardır (Atiker,1995:102).

Zorunlu Değişme Tipi; İç ya da dış baskılar sonunda alınan kültür öğelerinin oluşturdukları değişmelerdir. T.B. Bottomore'e göre, *“sosyal değişme tipleri; Toplumsal Değişimi, toplumsal yapıda belirli toplumsal kurumlarda ya da toplumsal kurumlar arasındaki ilişkilerde değişim”* olarak tanımlar.

1.7.2.1. Sosyal Değişmeye Etki Eden Faktörler

Sosyal ve kültür unsurlarının değişimini içermektedir. Max Weber kültür gelişmesini *“Sosyal yapı gittikçe daha fazla rasyonelleşmekte olan kültür sistemlerinin etkisine girerek yeniden düzenlenecek şekilde açılması”* olarak tanımlar.

Değişme, sosyal yapı ve belli başlı değerler ile ilgilidir. Önemli değişme faktörlerinin başlıcaları; Ekonomik faktörler, bilim ve teknolojiadaki gelişmeler, demografik etkiler, çeşitli nüfus katlarındaki değer değişiklikleri, ideolojik faktörler, politik faktörler, eğitim faktörü, kitle haberleşme araçlarının etkileri, sosyal hareketler (Yozgat,1997).

Sosyal değişim ve gelişimi etkileyen faktörlerde, kentleşme, verim artışı, sanayileşme, inançlar, düşünceler, edebiyat, sanat, siyasal davranışlar üzerinde önemli etkiler yapar (Oktay1993:85). Kültürü faktörü, sosyal değişmeyi yönlendiren önemli bir faktördür. Sosyal topluluğun ortaya çıkabilmesi için bireyin ya da bireylerin fiziki çevreyi işleyebilmesi ve teknolojiyi kullanabilmesi ancak sahip olduğu kültürün yaratıcılığına bağlıdır. İyi toplumların temelinde kültürü içerir (Atiker,1995:96). Bu süreçte sosyalleşme, kurumları

toplumun yeni üyeleri içine değerleri geliştirme, sosyal destek ve kuruluşları sosyalizasyon yoluyla edindiğiniz değerleri üyelerinin destek ve pozitif değerleri onları yerleşik olan toplumsal kurumlar. Etkin bir kültür, bu unsurlar oluşan, yetiştirmek için gerekli olan ve temel gerçeğidir.

Bir toplumun güçlü olabilmesi için hem kültürü, hem de medeniyetin dengelenmesi gerekir. Yüksek kültür seviyesi, yüksek medeniyeti yaratır. W.F. Ogburn'a göre sosyal değişmelerin nedeni "*kültür geriliği*" dir. Modern kültürün çeşitli kısımları aynı anda değişim göstermemektedir. Kültür bölümleri içinde bağıntı ve bağımsızlık vardır.

1.7.2.1.1. Sosyal Değişimde Sanatın Rolü ve Kültür Oluşumu

Sanat karşılıklı etkileşimden doğar. Toplumsal değişme ve sanat arasındaki ilişkinin karşılıklı etkileşiminden gerçekleşir. Sanat toplumsal değişimlerde kitlelere mesajı aktarma sembolüdür. Sosyal değişim süreci toplumun yeni durumlara karşı hazırlığını farklı bir bakış açısıyla topluma sunar ve toplumsal değişmeyi gerçekleştirecek elemanların bir parçasıdır. Toplumda toplumsal ilişkilerde meydana gelen bir durumdan başka bir duruma geçişte kültürel yararların durum değiştirmesi de toplumsal değişme anlamını taşır (Alkan,1989:58-59). W.F. Ogburn'e göre 20 yy da sosyal değişim sorununu genel bir kalıp içinde olmaktadır. İlk olarak teknolojik alanda değişim oluyor, sonra ekonomide değişikliklere yol açıyor, daha sonra da sosyal kurumlarda değişmelere neden olur. En sonda insanların sosyal felsefesi ve sosyal düşünce yapıları etkilenir.

Kişinin eylemleri sezgisel bilgi bağlamı tarafından yönlendirildiğinden eylemlerinin bağlamın içindedir. Bir toplulukta sanat değeri olan bir yapıt başka bir topluluk için anlam taşımayabilir. Batı Anadolu'da arkeolojik kazılar sonucu ortaya çıkan bir antik kentte bulunan lahit önce civar köylüler tarafından bulunmuş ve üzüm ezmek için kullanılmış. Bir süre sonra lahit'in ne olduğu kazı başkanı tarafından anlatılır ancak köylüler tarafından bunun üzüm ezme tekmesi olduğunu söylemişler ve bunun kanıtı olarak da lahit üzerindeki üzüm kabartmaları göstermişler Kısacası topluluk sanat ürününe kendi gereksinimleri doğrultusunda yeni anlamlar yüklemiştir.

Kültürel anlam olguların üzerine konan simgesel anlamlar kültürel nitelik oluşturur. Örneğin ilkel topluluklarda bir sopa üzerine kutsallık simgesinin konulması onu totem ve değerli varlık haline getirir. Maddi olmayan kültür ve maddi kültür olarak tanımlıyoruz.

Madde dışı anlamlar, değerler ve kurallar toplamına maddi olmayan kültür, maddi taşıyıcılar aracılığıyla nesneleşmiş anlamlar değerler kurallar toplamına da maddi kültür denir (Atiker, 1995:102). Anlamlar değerler ve kurallar maddi dışı olabilmekle birlikte maddi taşıyıcılar aracılığıyla nesneldir. Köprüler, camiler ve öznel sanat yapıtları anlam ve değer taşırlar.

C. Kluckhohn'a göre “...değer arzuya değenin ne olduğu üzerinde bir birey veya gruba özgün kanılardır ve bu görüşler eylemin erişilebilir yöntemlerinin, araçlarının ve amaçlarının seçimini etkiler.” Yani kişinin eylemleri ile ilgili olarak aldığı kararlar içinde bulunduğu çevrenin değerleri tarafından etkilenir. Kültürel bağlamın içine giren görsel simgeler belli gereksinimleri, değerleri ve anlamları yansıtır ve eylem oluşturucu nedenleri oluşturur. Aynı zamanda görsel mesaj sırasında kullanılan görsel ifadeler kendi başına mesajı oluşturulacak bireyden bağımsız olarak değil, kişinin sahip olduğu kültür bağlamında yorumlanır.

Ziya Gökalp'ın “hars” olarak tanımladığı halk kültürünün uygarlık ve enternasyonal olarak ikiye ayırır. Hars yöntem ve akıl yoluyla bireylerin iradesi ile oluşmuştur. Örneğin halk motiflerini kullanarak yapılan son dönem eserlerde halk motifi hars yeni tekniklerle bağdaştırması uygarlık kavramına girer. Modern toplumda üretilen bilgiler dış dünyaya değil aynı zamanda iç dünyaya yani sanata yönelik eylemleri kültürü etkileyebilir (Atiker,1995:96,102).

Sanatın üç görevi vardır.

1. Kişiler arası iletişimi, bilgi alışverişini ve kültürün yeniden üretimini sağlar.
2. Sosyal bütünleşmeyi sağlar.
3. Toplumun kültürel kimliğini oluşturur.

Sorokin'e göre toplum, Manevi kültür, maddi kültür, toplumsal ilişkiler bütünü olarak tanımlar. Parsons toplum kavramını “uzun vadeli varolmanın temel fonksiyonel gereklerini kendi kaynaklarından alan bir toplumsal sistem” olarak tanımlar (Bayram,2002:143).

Toplumsal değişim süreci 3 şekilde gerçekleşir.

1. Büyük Boy Kuramlar
 - a. Organizmacı modeller
 - b. Evrimci modeller
 - c. Diyalektik modeller

2. Orta Boy Kuramlar
 - a. Yapısal fonksiyonel modeller
 - b. Çatışma modelleri
3. Küçük Boy Kuramlar;
4. Toplumsal değişmeyi grupsal süreçler ve psikolojik öğelere göre belirlenir.
5. Buna etkileşimci modeller de denir.

Kültürel yayılım ve kültürleşme değişimin topluma nasıl yayıldığını ve evrensel olarak bütün insanlığa nasıl yayıldığını açıklayan kültürlerdir.

Büyük boy modeller genel olarak bütün insanlığın değişme kanunlarını bulur. Orta boy kuramlar tek tek toplum birimlerini inceleyerek değişimi gözlemler ve geliştirdikleri modeli tüm insanlığa uygularlar. Küçük boy modeller kişi ve gruplardan hareket eder. Deneysel teknikleri kullanırlar (Kongar, 1995: 27,35). Toplumsal değişmenin temel dinamiği, maddi kültür alanında teknoloji, manevi kültür alanında ideolojidir. Toplumsal değişmeyi bu etkileşimler biçimlendirir.

Durkheim'e göre toplum organizmadır ve kendine özgü işlevi yerine getirir. Toplumsal olguları, organik modelden yola çıkarak işlevci modelle açıklamaya çalışır. Durkheim'a göre, *toplumda konsensüsü sağlayacak tek geçerli karışma türü, dış koşulların engelliyici etkilerinin yok edilmesidir. Böylece, hem bireysel yeteneğin, hem kişiliğin gelişmesi sağlanacaktır. Toplumbiliminin, toplumsal tipleri oluşturmak ve sınıflamak görevini üstlenen bölümüne toplumsal biçimbilim (morfoloji) denir.*

1.7.3. Toplumsallaşma sürecinde Kültür ve Davranış Özellikleri

İnsan, kültürü oluşturur ve birlikte olduğu kültür tarafından şekillendirilir. Farklı kültürlerdeki kişilerin dünyayı aynı şekilde algılamadıkları, duygu, düşünce ve davranışlar değişiklik gösterir (Wiilliams,1993:59).

Farklı toplumlardaki kişilerin olayları algılayışı ve anlamlandırış biçimini bazı değişkenler çerçevesinde değişkenlik gösterir. Bu değişkenlerden bazıları; Bireyci kültür, ortaklaşmacı kültür, İçten denetimlik, dıştan denetimlik, belirsizliğe tolerans, çatışma karşısında gösterilen davranış biçimleri, değerler.

Toplumsallaşma semboller, modeller ve bilgi edinme sürecidir. Toplum, kültür ve gruplara ait duyma, düşünme ve yapma şekilleri vardır. Kişi içinde bulunduğu toplumun ve grubun kültürünü her yönüyle öğrenmekte ve benimsemektedir. Böylece birey kimlik ve benlik kazanır (Alkan,1989:68). Aynı zamanda kendi yetenekleri doğrultusunda gelişen bilgi ve becerilerini geliştirmesi ile toplumsal sorumluluğa sahip olur. Toplumsallaşma bireyin kendi dışındakilerle ve toplumsal gruplarla dayanışma ve iş birliğine gidebilmesidir.

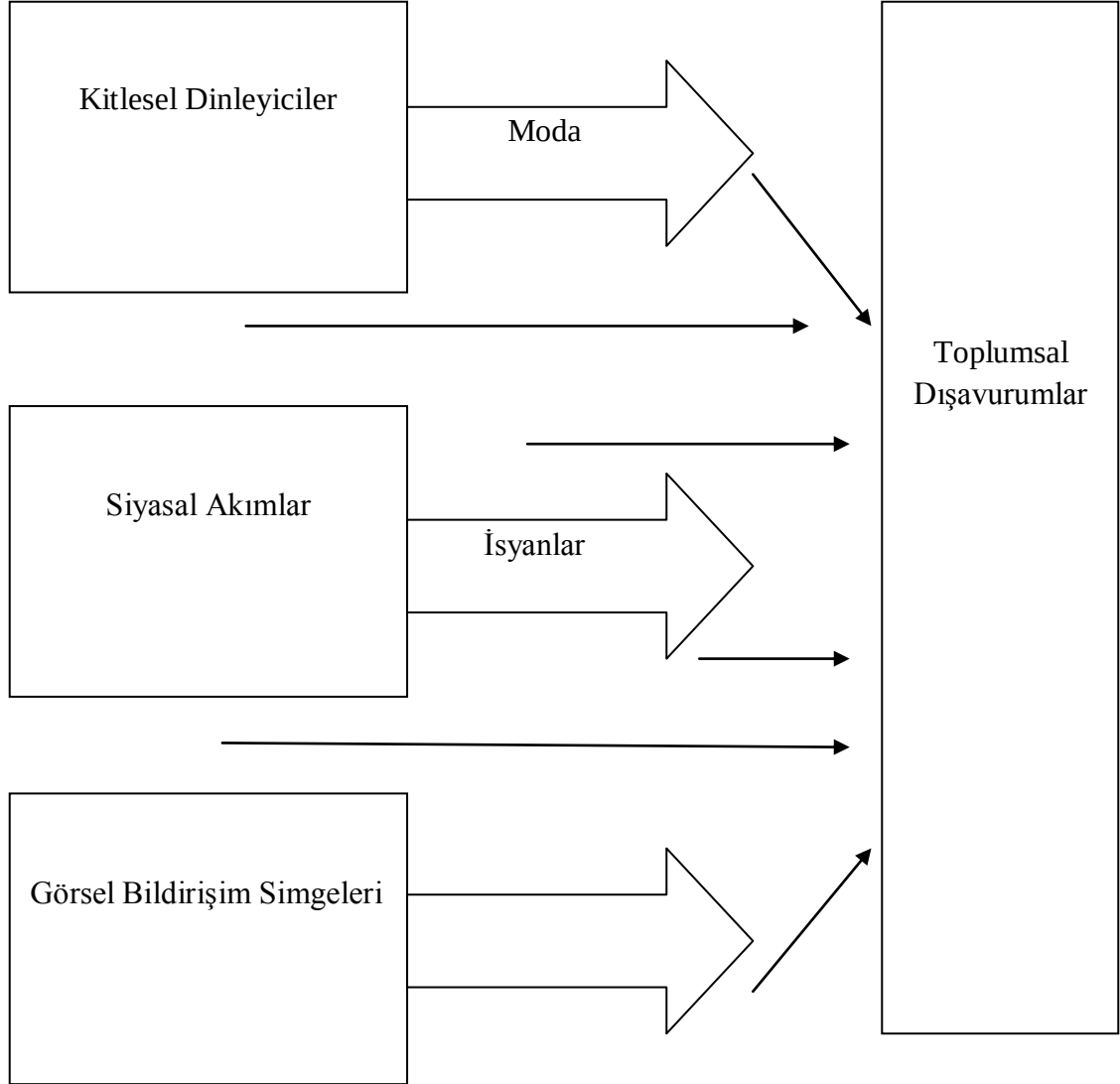
İsmail Doğan'nın "Bilgi Toplumu" olarak ta belirttiği gibi;

- *Çağa uygun eğitim görmesi,*
- *Geçerli bir meslek sahibi olması,*
- *Araştırmacı bir karaktere sahip olması,*
- *Toplumsal ilişkilerinde duygusal ve yaratıcı olması,*
- *Yabancı dil bilmesi'dir.*

Aile, sendikalar, dernekler, spor kulüpleri, arkadaşlık kümeleri, siyasi partiler, din, hukuk gibi kurumlar birer toplumsal kurumdur. Küçük gruplar, pragmatik amaç, sosyo-psikolojik amaç, sosyolojik amaç olarak oluşmaktadır (Çaha, 2000:70).

Model: 4' de belirtilen, ok yönünde gösterildiği gibi bağımlı değişkenlerle panikler, isyanlar, moda toplumsal birlikteliğe ulaşma sürecinde etkili olur. Kitlese dinleyiciler siyasal akımlar ve görsel bildirişim öğeleri de toplumda farklı grupların amaç ve değer yargılarına ulaşmasıyla sonuçlanacaktır.

Model:4 Toplum Birliktelikleri

II. BÖLÜM

2. SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI VE SANAT, SANATÇI

2. 1. Sivil Toplum Kuruluşları

2.1.1. Sivil Toplum ve Sivil Toplum kuruluşu

Sivil toplum kuruluşlarının etkisi, sosyal bir bütün olarak toplumun ekonomik ve siyasi faaliyetleridir. Çalışma alanları kadın hakları, çevre koruma insan hakları, ekonomik kalkınma, siyasi haklar ve sağlıktır. Örneğin, sivil toplum örgütleri, hastalıklar ve hastalıklarla mücadele olarak geliştirilmesi gereken yolları topluma duyurmak ve mücadele etme yöntemlerini çeşitli projelerle ve etkinliklerle hedef kitleyi bilgilendirir (Çulhaoğlu,2001:119-121). Sivil toplum yaklaşımları; Alexis de Tocqueville'in *Amerikada Demokrasi* kitabında 18. yüzyıldaki Adam Smith, Adam Ferguson, and Francis Hutcheson gibi İskoç moralistlerinin çalışmalarıdır. Kültür (Kroeber ve Kluckhohn, 1952) kavramı gibi, sivil toplum kavramının aynı şekilde, kültür ya da kültür içinde olup arasında kabul edilmektedir. Gruplar halinde dernek modları çok çeşit gerçeklerdir. Ancak sosyal ve kişisel gelişim mutlaka onlardan çoğunun varlığını gerektirdiği için, toplumsal bir çeşitliliği ile birey ve grupların gelişimi doğası toplum içindeki gelişimi temel insan ihtiyaçlarını belirler. Bu yaklaşım, genel anlamda birliksel yaşam yeteneği üzerine vurgu koymuştur. Sivil toplum I. İkinci şekli, 1980lerde Polonya komünist rejimindeki direnişe karşı bir strateji şekillendiren Jacek Kuron, Adam Michnik ve arkadaşlarına tercüman olmuştur. Sivil toplum II tartışma, hareketlerin alanı gibi sivil toplum üzerine özel vurgu oluşturmuştur (Paul,1996).

Sivil Toplum I ile Sivil Toplum II arasında çelişmektedir. Önce hükümet için birliklerin pozitif etkileri istense de, sonra devletle arasında denge kurmak için kullanılan ağırlık olarak sivil derneklerin önemi vurgulanmıştır. Sivil toplum tartışıldığı birçok özel yollarla sınırlamalar dışında hareket yollarını kimlik ve kamu politikaların oluşturulması için yönetim için sivil toplum gereklidir. Prensip olarak sivil toplumun devletle denge kurma nedeni olması durumunda, devlet kadar demokratik olması sorumluluğu haline gelmemelidir.

Sivil toplumun ilk oluşumunda, Robert D. Putnam'ın "Sivil Toplum I"i son şekli, çeşitli sorularla deneysel olarak şekillenir. Putnam'ın tartışması, 1995 yılının Ocak ayında *Demokrasinin Gazetesi* "Tek başına Bowling". *Demokrasi İşini Yapma* başlığı altında modern İtalya'daki bölgesel hükümet çalışmalarını anlatır. Putnam, her çeşit sivil derneklerin beslediği sivil anlaşmanın ağlarını yoğunlaştırdığı Kuzey İtalya bölgesel hükümetinin üstün

etkisini anlatır. Halkın arasındaki daha yoğun ağlar, vatandaşlar arasında karşılıklı olarak çıkar sağlamak için işbirliği oluşturacaktır. Olson tartışmalarında; Sivil anlaşımanın yatay ağlarında şekil bulan sosyal kapital, politik ve ekonomik performansın yerlerini değiştirmiştir: Güçlü toplum, güçlü ekonomi, güçlü birey, güçlü devlet. Putnam’a göre, sivil toplumun kaynağı, 1960lardan beri ulusal sosyal kapital ve sosyal güven rezervlerimizi tüketmektedir ve onun iddiasına göre, karşılıklı olarak bağlayıcı yararlı kolektif hareketleri ortaya çıkarmaktır.

Putnam’ın tartışması harekete geçirmiştir ve onun deneysel kanıtlarının başvurusu ile beraber, Birleşik Devletlerindeki sivil toplumun sağlığı hakkındaki ilgisi ve İtalya’nın bölgesel hükümet denemelerindeki katkısı, sivil toplum tartışmasının *her iki* şeklinin de zayıflığına dikkat çekmiştir. Bu zayıflık önemli bir soruyu ortaya çıkartır, o da deneysel olduğu kadar kuramsal olarak da sivil toplumun demokrasi ve demokratlaştırma üzerindeki rolü. Bu tartışmalarla sivil toplum üç şekilde incelenmiştir; Putnam’ın Birleşik Devletlerdeki sivil toplum devletine olan keşfi ve kuzey İtalya’daki bölgesel hükümete olan katkıları, sosyal hareketler ve politik partiler gibi birliklerin ilerlemiş demokrasi ve sivil topluma bakışı büyötmüştür. İkinci olarak, sivil anlaşımanın ağlarının konuşulması, sivil toplum grupları içinde karışık, gerçek ve daha çok keskin bir parlatma sağlamıştır. Üçüncü ve en önemlisi ise, ilk olarak bakmamız gereken politik yerleşmelerdir. İronik olarak, siyasi olmayan sivil toplumun politik yararlarını vurgulayan Sivil Toplum I ve geleneksel siyasi birliklerin dışındaki sosyal aktörlerin seferber ettiği siyasi düşüncelere odaklanan Sivil Toplum II Sivil toplum, geliştirilen demokrasi ile inandırılmıştır (Willems,2000).

Sivil Toplum I hem de Sivil Toplum II uyguladıkları kapsamı yansıtır. Sivil Toplum II’nin savunucuları, birliklerin yeni şekillerini vurgular. Putnam’a göre, sivil toplum, sosyal kapitalizmin kalbi olan ağlar, normlar ve güven isteği üreten aktiviteleri yerine getiren gurupları içerir. Sivil Toplum II’ye karşı olarak, geleneksel ikinci sınıf birlikleri belirtir. Bu tartışmanın her iki şekli de, iki farklı kaliteli organizasyonların portfolyolarını üretir. Sivil toplum tartışması toplumların kendiliğinden organize olmasına dayanmaktadır.

Sivil Toplum Kuruluşları, sivil toplumdaki belli ilgi gruplarını temsil etmek üzere organize olmuş kurumlardır. Sivil toplum, çeşitli düzeylerde örgütlenmiş kurumlardan oluşmaktadır. Dini, kültürel, sosyal vb. faaliyetleri ile toplumsal uyum sürecine olumlu etkilerde bulunur (Edwards,2005). Sivil toplum kendi şartları olan kısmi denklik çeşitli

aracılığıyla keşfedilmekte gönüllü dernekler, kar amacı gütmeyen sektör değil, hayır kuruluşları, hayırsever toplumlar ve üçüncü sektördür. ‘Yurttaşların ortak bakış, ortak çıkar, ortak duyarlılık, ortak talep vb. temelinde gönüllü olarak bir araya gelerek, devletin hukuki, idari, üretici, ve kültürel organlarının dışındaki alanda meydana getirdikleri dernek vakıf, sivil girişim, vb. yapılarda oluşan yapılardır’ sivil toplum kuruluşları (Uğur,2001:60). Birçok sivil toplum örgütleri niteliği ile ilgili tartışmalar kamu ve sivil toplum kuruluşları arasındaki ilişki ile ilgili süreçtir. Sivil toplum sivil eylem için yapılan ve örgütlenme özgürlüğü ile, STK çabaları tanımlamak, tanımak sivil toplumun doğasını tanımlamak için kriterleri etkin çabaları özetlemek için etkili bir boyutu sivil etkinliği tanımlamak çalışmanın parçasıdır (Yurdağül, 1999:2-14). Etkinlik alanlarına göre STK'ları kalkınma ve yardım STK'ları olarak ikiye ayırabiliriz. Kalkınma STK'ları sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmayı hedeflerken, yardım STK'ları dezavantajlı gruplar için insani yardımı üstlenirler.

M. Tuncaya göre sivil toplum, *Sivil toplum devletten önce gelen, onun için yaşayan ama onunla özdeş olmayan hatta ona karşı koyabilen bir tür insan ilişkileri yumağıdır* (Tucay,2003:9-13). Sivil toplum, bireysel özgürlüğün yayılması olarak açıklanır ya da orta grup siyasette daha rahat olması için, sosyal demokrasi başarısındaki kayıpları meydana getirmedi, Adam Seligman, sivil toplumu, “*sosyal düzen gizemlerini kilitleyemeyen yeni analitik olarak*”, Jeremy Rifkin “*Son ve en güzel umudumuz*” olarak tanımlar. STK için karşılıklı normlar, sosyal sermaye ağları ve güven tutumu önemli bir rol oynar. Toplum temelli yaklaşımlar ve kurumsal yaklaşımlar, gönüllü derneklerle üçüncü sektör (üçüncü kuvvet) olarak tanımlanır. Aktif toplumun çeşitli ve karmaşık ihtiyaçlarını sağlamak için bir araç, toplumun bütün yönleriyle hareket etme ve motivedir (Suri,2006). Toplumda sanatsal faaliyetlerle kültürel, dinsel, dilsel, etnik ve diğer kimlikler güçlendirilmesi olarak çoğulculuk ve çeşitliliği teşvik etme, mekanizmaların kurulması, üçüncü sektör olarak alternatif oluşturur (Gönel,1998:75). Sivil toplumda kampanya çalışmaları kamu destekleriyle sosyal değişimi gerçekleştirmek için lobi olarak demokratik araçları kullanır. Sivil toplum kampanyalarında yerel, ulusal veya uluslararası hedefleri vardır. Bunlar hükümetler arası organizasyon, dünya kalkınma hareketi gibi çeşitli kampanyalar şeklinde çalıştırılabilir.

Karma yöntemle küçük bir STK'yı geliştirerek, çalışılmamış bir alanda STK kuruluşu kurulmasını sağlayıp etkinlikler düzenleyerek ve büyük bir STK ile proje geliştirerek sosyal sorumluluk kampanyası düzenler ve bu şekilde düzenlenen proje ve kampanyalarla amacın çözüme yaklaşmasında uzun süreli değişimi sağlar. Lobi düzenlemek, kampanya temel

unsuru araştırma ve politika önerileri sunmaktadır. Bir kampanya süreci genellikle yasal süreçlerin takip, girişim ve kitlede kulis sağlayacak şekilde destekçisi taban seferberliğidir. Sivil toplum kampanyaları nedene dikkat çekmek ve farklı eylemlerdir (Keane,2003:45-150). Siyasi toplum ve ekonomik toplum gibi kamu, özel ve kar amacı gütmeyen sektörler ve sivil toplumun kendisi, karşılıklı yararlar için toplu hareketlerle halkın birliksel formların az resmi çok sayıda olan guruplardır (Tuncay,2003:9-13). Herhangi bir sorun veya devlet bölümü olarak yükseltilmiş olan sorular tarafından sivil toplumun önemli bir özellik sürekli olarak bulunan analizlerin dikkate alınmasına ihtiyaç duymuştur.

Montesquieu “daha birleştirici bir yaklaşımla devlet ile sivil toplum arasında keskin bir çizgi olmadığını ve sivil toplumun devlete toplumsal katılımı sağlaması için destek olmakla sorumlu olduğunu savunuyor.” Sanatsal ve görsel tanıtım faaliyetlerinde etkin çalışarak ve yapılan işlerin modelleşmesini sağlayarak kamuoyunda ilişki kurmayı kolaylaştırır. Guthrie ve Ghils göstermiştir sivil toplum yapısını açıklamak için, özellikle toplumun etkin işleyişi hakkında STK'ların yasal tanıma yaklaşımları ile ilgili olarak kanıtlanmıştır (Small,2009).

Sivil toplumu tanımlama, farklı insanlar tarafından uzağa götürülen anahtarlar anlamına gelmektedir sivil toplum hakkındaki fikirler, hayatta kalabilir ve sert eleştirmenler bu konuda başarılı olabilirler. Putnam sivil toplumu tanımlarken, çoğulcu sınırlamayı kabul etmiştir. Çoğulcu tartışmaya göre, eğer vatandaşlar, belli başlı sosyal desteklemeleri izlemesinden çok her konuya dokunan dernekler gibi çeşitli organizasyonlarla toplum, daha idare olunabilir duruma geçecektir.

Aristotle'den Thomas Hobbes'e uzanan sivil toplum kesin ideallerle belirlenen bir toplum şeklini sunar. Bu ideallerin siyasi eşitlik, barışçıl varoluş gibi farkına varan modern toplumlarda sadece gönüllü örgütlere karşı değil, aynı zamanda çok sayıda farklı örgütlere karşı bir harekete ihtiyaç duyulur. Son zamanlarda, sağduyulu insanlar, kamu alanı vatandaşların birbirleriyle rahatça tartıştıkları yer gibi yerlerde sivil toplum hakkında yeni teorileri geliştirmektedir (Yıldırım, 2004:326).

Sivil Toplum demokratik toplumların vazgeçilmez öğelerinin başında gelmektedir. Bu anlamıyla demokrasi kültürünü besleyen sivil değerlerin (saygı, tolerans, karşılıklılık vb.)

temeline katkıda bulunan temel ilkelerdir. Hegel sivil toplum ile siyasal topluma arasında bir ayrım yapmış analitik bir düzeyde devlet ve toplum arasındaki çizgileri belirtmiştir. Devletin düzenlediği alanları ve toplumsal ilişkileri siyasal toplum kavramıyla ifade etmiş, geriye kalan özerk alanları ise sivil toplum olarak isimlendirmiştir. Sağlıklı bir demokrasinin işleyebilmesi için, kamuoyu oluşmasında etkili örgütlerin toplumun bütün katmanlarını kapsaması zorunludur. Sivil toplumun oluşması için devletten ayrılabilen bir sivil alanın, sivil referansın ve sivil kimliğin oluşması gereklidir (Yurdagül, 1999:2-14). Yasaları farklı formları toplumun somut ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanmış yeterli kaliteleri oluşturmalarıdır. Michael Walzer'ın bahsettiği sivil örgütlerin yoğun ağı demokratik politikanın etkililiği ve stabilizesini ilerlettiğini belirtir. Filantropik ilgi gurupların kapsayan özel gönüllü derneklerinin vatani olarak görülen sivil toplum, demokratlaştırma ve yerleşik demokrasinin sağlığında temel içeriğini gösterir.

Sivil toplum aynı zaman da devletten ayrılabilen bireylerin bulunduğu toplulukların alanını oluşturmaktadır. Sivil toplum, canlı, dinamik renkli, katılımcı, araştırıcı ve politik mekanizmayı etkileyici bir sivil toplum bugün artık demokrasinin yeni hareketini oluşturmaktadır (Çaha, 2000:70,120). STK vatandaş ve devlet arasında arabulucudur ve demokratik bir kültürde etkin bağ oluşturmak için kuruluşlardır. STK üç farklı psikolojik sürece, sosyal kategorizasyon, sosyal kimlik ve sosyal karşılaştırma sürecini oluşturur (Arkonaç, 1999:156,200). Sosyal kategorizasyon, çevrenin kognitif yapılandırılması; Çevreyi algılamamız esnasında her zaman etkindir. Taifel'in belirttiği gibi (1978), katogarizasyon süreci '*çevrenin nedensel anlayışını yapılandırmaya yardım eder böylece eyleme kılavuzluk eder.*' Devlet ile sivil toplum arasında üç tür ilişki görülebilir, *Hasım ilişkisi, güdüm, bağımsızlık* (Şenatlar,1998b:200-201).

İlk yapılması gereken ortaklıkların, birliklerin ve koalisyonlar için güçlü yapılanmaların oluşması, halk iletişiminin yapılandırılması, eşitsizlik ve fark gözetme şekillerine müdahale gibi tüm bu üç duyguda sağlıklı sivil toplum için önceden alınacak önlemleri genişletilmelidir. Eşitsizlik sivil toplumun en önemli etkisidir. Sivil toplum ve demokratik hükümet arasındaki ilişkide kolay bulunmaz bir karakter vardır. Bu birlikler, sivil toplum tartışması ile istenen sosyal çıkarlar ve bireylerin ürettiği geniş çaplı siyaset arasında nasıl şekillenir. İkinci olarak, birliksel yaşamdaki inovasyonları desteklemeli, toplum için vatandaşları cesaretlendirebilsin (Edwards, 2005). Birliksel yaşamı yeniden keşfederken zamanı ve enerjisi daha limitli olan farklı dönemlerin gerçekliğine uymalıdır. Örneğin, politik

gurup, organize guruplar ve medya arasındaki bağları daha da güçlendirilmeli; farklı ilgi alanı ya da görüşteki birlikler arasında bir bağ kurulmalıdır. Vatandaş katılımını risklerini ve maliyetini azaltılmalı, katılımı farklı şekillerde birleştirmeli ve onlara değer verilmeli.

STK'ların demokrasi kurmadaki güncel rolleri toplumda demokratik değerlerin savunulması, temsil edilmeyen grupların güçlendirilmesi, katılımcı demokrasinin sağlanması ve ekonomik reforma katkıda bulunulmasıdır. Taifel ve Turner (1979 ve 1986) sosyal bir grubu, kognatif bir öge (Kişi özel bir katogoriye ait olduğunu bilir), değerlendirici bir öge (Grup üyeliği olumlu ve olumsuz değerlendirici tepkiler ile birleştirilir), omosyonel bir öge (Grup üyeleri genellikle sosyal çevrede kendi grubuna ve diğer gruba karşı emosyonel tepkilerle birleştirilir. Örneğin kendi grubunu sever diğer gruptan hoşlanmaz.) olarak kavramlaştırırlar. Sivil birlikler halkı ister ve sivil birlikler tarafından şekillenen sosyalizasyonu, söz verilmiş vatandaşlığın yaratılmasında önemlidir. Sivil toplum sağlayacağı yeteneklerinin vurgulandığı yerde otoriter devleti karşılaştırmaktır ve kabul edilebilir sonuçlar elde eden hükümetin yaygın siyasi çözümünü kapsar.

Toplum olarak sivil toplum, organizasyonların farklı kuruluşlarına karşı koordineli hareket eden, amaçlarını nasıl başarılacağını ve birlikteliği vurgular. Sivil toplum bileşenleri iki şekilde olmuştur. Sivil toplum güçlü olması, vatandaşların ilgilerini de savunma da güçlü olur. Daha geniş sivil toplum devletle ilgisi olan sivil toplumun ağırlığının güçlü sivil toplumun bileşenleri kendi özerkliğini vurgular (Gözübüyük,2002:200). Toplum olarak sivil toplum çok önemlidir ve gönüllü derneklerinin birleşmesini amaçlar.

Sivil toplumun gelişmesi, uluslararası gelişmeler içinde en anlamlı eğilimlerden biridir. Hükümetin, iş dünyasının ve sivil toplum organizasyonları arasındaki işbirliği, yaşam standartlarının yükseltilmesi konusundaki en etkili yollardan biridir (Akay, 2007:45). Sivil toplum tartışmasının genişlemesi, sivil birliklerin çeşitli işlevlerini yüklemiştir. Putnam'a göre, sivil toplumların, “genele karşılık gelen normların” kendi kapasitelerine göre sosyal iştirakçilere kadar uzanmasıdır. Sivil birlikler, öğrenme ve zorlanmaya karşılık gelen “sivil anlaşmanın ağları”nı sağlar ve toplu hareketlerin örneklerini ve iletişimi kolaylaştırmıştır. Bunlar, geleneksel hiyerarşik organizasyonların bileşenleridir (Edwards, 2005). Sivil toplum iki bileşeni, gönüllü dernekler, topluluklar da gönüllü birlikleri arasında böyle teşvik önemli bir zemin oluşturur.

Sivil toplumun temel açısından bir gönüllü dernek, çalışma prensibi olarak dernek ve değerleri olan teşvik edilmeli gönüllü gerektiği gibi rehberlik sağlayabilmelidir. Ulaştıkları ne kadar çok artarsa, onlarda daha etkili olurlar. Sivil ağlar her grupta işbirliği konusunda destek olur ve sivil anlaşmanın ağları, sosyal sorunlara karşı daha geniş bir işbirliği sağlar. Sivil anlaşmanın bileşenleri, toplum sorunlarına doğru çözüm stratejileri belirleyebilirse toplumun geniş bölümünde başarıyı da büyütür. Yatay grupların (spor kulüpleri, kooperatifler, karşılıklı yardım toplulukları, kültürel birlikler ve gönüllü birlikleri gibi) üyeliği, iyi bir yönetimle oluşabilir.

Avrupa Birliği'nin bu konudaki teşviklerinden biri ise Türkiye'nin de katkısıyla tasarlanan Sivil Toplum Geliştirme Programı. Bu program çerçevesinde oluşturulan STK Destek Ekibi proje yönetiminden fon oluşturmaya çeşitli teknik destekte bulunuyorlar, Türkiye genelinde düzenledikleri eğitimlerle STK'ların insan kapasitelerini geliştirmelerine de yardımcı oluyor. Dünya Bankası, gelişme de STKlar' da önemli rol oynaması konusunda yardımcı olmaktadır ve sivil toplumla birlikte çalışanlara fırsat tanımıştır.

Sivil toplum, aynı zamanda amaçlara ulaşmadır, onları başarmadır ve anlam hakkında kişilerin birbirleriyle sözleşmesidir. Bunlar birbirlerine döndüğünde ve karşılıklı olarak bağlayıcı ve destekleyici olduklarında, sivil toplum kavramı siyasi, sosyal değişim olarak tanımlanabilir. Stk'lar gönüllü dernekler, toplumun ses şekli, onun temel değerlerini tanıtmak dernek ve yaşam eşit toplumun değerler ile uyumludur. Sivil toplumun çok sayıdaki farklılığın ortadan kaybolması tartışılır. Bu kendi iddialarını yaymayı kolaylaştıracaktır (Akay, 2007:45).

Sivil toplum kuruluşunun kendisini belirli bir mekan veya zamanda, bilgiye dayalı, ihtiyaçlar temelinde kamu yararını amaçlayan bir kurumsal katılımdır. Sivil toplum kuruluşları kamusal kullanımı ön plana çıkarır projeyle elde edilen bilgi birikiminin paylaşımı, davranışların paylaşımı ile birlikte kitleselleşmenin gerçekleştirilmesi açısından önemlidir. Soruların ortaya atılmasında bize yardımcı olur. En önemlisi, birliksel yaşamın örneklerinin nasıl yer değiştirildiğine yardım eder ya da toplumun farkına varma amaçlarına arasındaki önemli bir araçtır ve gönüllülüğü artırır.

Sivil toplum kavramı M. Walzer, Aristo'dan etkilenecek insanın en temel özelliğinin politik bir varlık olduğu düşüncesinden toplumsal ve siyasal kimliklerle sivil toplum

kavramını aktif bir siyasal katılımıla gerçekleştirmeliyiz. Hegelin de formalize ettiği gibi sivil toplum anlayışında, sivil toplum metafiziksel bir devlet için bir araç olmalıdır. Sivil toplum aynı zamanda; güven, işbirliği alışkanlıkları ve üyelerinin de arasında bulunduğu vatandaş hareketlerini oluşturur. Kısacası, siyasal birlikler, sivil toplum tartışmasında sivil birlikleri birleştirerek önemli rol oynarlar. Sivil toplum ayrıca demokrasinin gelişmesi ve kurumlaşması için de gereklidir. Örgütlü toplum çeşitlilik ve farklılığa açık olan toplum demektir. Sivil toplumla birlikte tek tip vatandaş yerine devletin vatandaşı olan birey kendi grubunun meşru bir parçası haline gelmiştir (Çaha, 2000:238).

Sivil toplum, kamu aktiviteleri ile uğraşan grupları veya bireyleri içeren resmi olmayan ağlar ve gönüllü derneklerdir. Hükümetin yaptığı kamu aktivitelerinden farklıdır çünkü bu ticari amaç gütmeyen gönüllülük esas olarak uygulanır (Zengin,1999:49-72). Üçüncü sektör olarak adlandırılır. Demokratik toplumlarda, devlet ve vatandaşlar arasında bir bağlantı oluşturur.

Sivil toplum, en basit şekliyle toplu harekettir ve toplum genelinde, kamusal alana kadar örgütlerde yaratıcı harekettir, değerlere dayalı bir harekettir. Sivil toplum kuruluşları kampanyalar ve insan kaynaklarının seferberlik aracılığıyla küresel politik şekillendirme başarılı olur. Stk'ları yardım kuruluşları, inanç, profesyonel dernek ve vakıf kuruluşları oluşturur (Rudel & Robinsom,1995: 15) Sivil toplum, aynı yöne sürüklenen tüm farklı organizasyonlar arasında koordine edilmesidir. Toplumda bulunan olumlu sosyal normların arkasındaki sürüş gücü gibi genel olan birliksel yaşamda görülür ve kamu alanında sivil toplumun rolü düşünülür.

Sivil toplum, komşuluk ilişkileri, işbirliği, kardeşlik organizasyonları, hayırseverlik, birlik, partiler, sosyal hareketler, ilgi grupları ve aileler gibi her çeşit gönüllü birliği içerir. Toplumsal yaşam kalitesinin arttırılabilmesi en önemli hedeflerden biri olmalıdır. Toplumsal yaşam kalitesinin arttırılabilmesi yönünde, öncelikle sivil toplum faaliyetleri yer almalıdır. Örneğin ülkemizde yaklaşık 20 milyon ruh sağlığı sorunlu birey bulunmakta ve bu sayının yaklaşık 7 milyonu da acil tedavi gerektirmektedir. Bireysel ve toplumsal anlamda bozulmuş ve bozulmakta olan “ruh sağlığı”nın düzelmesi yönünde; resimle, müzikle sanatla vs. gelişmiş ülkelerdeki gibi etkin biçimde yararlanılabilmelidir. Bu konuda bir örnek Kanada'dan verilebilir (Campbell, 2002) : *Kanada'nın Edmonton şehrinde, yaya trafiğini rahatlatmak için*

şehrin meydanlarında Mozart çalınmaktadır ve sonuç olarak sokaklardaki uyuşturucu alışverişi de azalmıştır (Campbell,2002:300-319).

Sivil Toplum Kuruluşları, sivil toplumdaki belli ilgi gruplarını temsil eder. Etkinlik alanlarına göre STK'lar farklılıklar gösterir. STK'lar hükümet ve vatandaş arasında bağlantıyı sağlarlar. Böylelikle STK'lar, kamusal alanlar oluştururlar. Aynı zamanda oluşturduğu ilgi alanlarıyla demokrasi kültürünü oluşturmaktadır. Böylece, topluma yönelik bazı hizmetler, yerel yönetim dışında bireyler veya gönüllü kuruluşlar (Sivil Toplum Kuruluşları), ile özel topluluklar tarafından da yerine getirilir. İnsanların toplu yaşama gereksinimlerinden dolayı şehirleşme artmış bu süreçte temsili demokrasiye geçilmiştir (Yıldırım, 2004:236). Vatandaşlar, devlet politikasının sivil sorunları için organize edilen çabalarını bulacaklardır. Sivil hareketlerle hızlı bir şekilde artarak kendini yada kendilerini ifade etmeye doğru demokratik sivil toplum devlet-toplum-sivil toplum birbirine ihtiyaç duyar, birbirini etkiler. Temsili demokrasilerde yönetim üzerinde halkın sesini duyurmuş ve ilgi, ihtiyaçlarını belirleyip desteklemiştir. Sivil toplum kuruluşları bu nedenle ortaya çıkmıştır.

Michael Walzer'ın notlarındaki gibi “sivil toplum tartışması” demokratik toplum ve insanların yaşam şartlarının iyileştirilmesi açısından kamu kaynağı ve iyi vatandaş olma üzerine odaklanması karşın, devletin resmi politikasını görenleri doğrulamaktadır.

Amerika da 19. Yüzyılın başlarında sivil toplum üzerine yazan Tocqueville'in yazıları merkezdi ve bu yazılar çekişmenin yeniden canlanmasında mihenk taşı olmuştur. Tocqueville, eşit şartları taşıyan Avrupalı karşıtlarına göre Amerikalıları fark etti. İşbirliğinin politik olmayan şekline dönüşebileceğini öğrenen şehirle ilgili dernekler, siyasi birliği ve işbirliği ruhunu sağlamlaştırdılar. Dernekleşmiş vatandaşlar, devletin sosyal yardımlaşma gerekliliğini ve zamanlarının bir kısmını isteklileri yöneltenler ve birinin diğerine yardım etmesini sıkça destekleyenler kendilerini aydınlatmalarıyla kendi isteklerini gerçekleştirmişlerdir (Sarıbay,2003:15-19).

Sivil Toplum'da (Edwards, 2004) varoluşun yeniden inşa edilmesi, sivil toplum hakkındaki konuşmaların karıştırılmasıdır ve sonra farklı okullar arasındaki ilişkiyi yeniden inşa etmektir. İlköğretimle birlikte gönüllü derneklerinin iyi topluma getirdiği gençlere inanmaktadır. Putnam, sivil toplum sürecini demokratik devlet için kurulan sivil toplum birliklerinde vatandaş katılımının kültürel ve organizasyonla yararlarına dikkatini

odaklamıştır. Diğer bir sorun, gelişmesini görmek istediğimiz değerler ve inançlar, ailede, okulda, iş yaşamında, üniversitede şekillenen davranışları geliştirdiğimiz ve öğrendiğimiz tüm yerlerde büyütülmüştür. Bu nedenle, STK'lar ve diğer gönüllülük esasına dayalı derneklerdir.

STK'ların yapıları ve ortaya çıkışları bir halkla ilişkiler sürecidir. STK'ların oluşum sebebi, herhangi bir sorun hakkında ya da ihmal edilen bir konuda bireylerin oluşturdukları gruplar etrafında belirli hedef kitleleri ya da kamuoyunu harekete geçirmek üzere planlı ve sürekli çalışmalar yapmaktır (Onal,1977:22). STK'ların kendisi bir halkla ilişkiler kampanyasıdır. Bireyler, önce bir sorun etrafında toplanır, onu analiz eder; sonra amaçlar, hedef kitle belirlenir ve çeşitli etkinlikler yapılır. Ülkeler arasındaki kültür farklılıkları ne olursa olsun, iletişim kurulması gereken guruplar, kuruluşlar vardır.

Sivil toplum kuruluşlarının kuruluş amacı, yönetim üzerinde halk arasında bir denetim oluşturmaktır. Sivil toplumun devlete toplumsal katılımı sağlaması için destektir. Yerel yönetimlerde demokrasiyi sağlayan sivil toplum kuruluşlarıdır. Bu şekilde kent yönetimi üzerinde sistemli bir işleyiş sağlanmaktadır (Tosun,2000:52-60). Toplumların örgütlenmesi ise sivil toplum kuruluşları etkinliğine bağlıdır. Demokrasi kültürü gelişmiş olan ülkelerde toplumların örgütlü olması, yönetimde kolaylık sağlaması hakların düzenli bir şekilde korunabilmesi için desteklenmelidir.

Son zamanlarda, toplumsal eleştirmenler, gönüllü sektörünü savunmaları kadar hükümet ve tüzel sektörlerin yayılmasının sonucunda onun öncesinde pek çok rolü üstlenmesini uygulayan aileler ve toplum, sağ ve sol eleştirmenlerinin başlıca hedefi olmuştur.

Sivil toplumun anahtar nitelikleri olarak belirli değerlerin önem kazanarak ön plana çıktığı görülmektedir. Bunlar; çoğulculuk, hoşgörü, katılım, gönüllülük, özerklik, kamusal yaşam (Rudel & Robinsom,1995: 15).

Sivil toplum kuruluşları, toplum için sürdürdükleri faaliyetlerin toplumun farkında olmasını sağlamak ve kuruluşun algısını olumlu yönde değiştirmek için bazı adımlar atmalıdır. Sivil toplum kuruluşlarının temel amacı, toplumun yararı için çalışmalar yapmak ve toplumun bu faaliyetlere katılımını sağlayarak maksimum düzeyde sonuç elde etmektir. Stk'lar ile yapılan sanatsal faaliyetler öncelikle, belirlenmiş hedef kitlelere yönelik olmaktadır yani öncelikli hedef, belirlenmiş hedef kitlelerdir.

Kamu konsepti sivil toplum düşüncesinin merkezidir. Paylaşılan ilgilerin gelişmesi, daha etkili olan birlikte çalışma ve farklı olanların içinde birinin bir şeyi görme yeteneği etkili kurumsal yönetim için kesin nitelikler, uygulanabilir problem çözme ve farklılıklarımızın barışçıl çözümleridir. Kamu alanı olarak rolünde sivil toplum, tartışma alanı, işbirliği ve dernekler için müzakere olmuştur.

Geçmiş algılarının çeşitli olduğunu, herkese aynı anda, aynı çalışmayla ulaşılamayacağını bilmek gerekmektedir. Hedef kitleyi davranışa yönlendirilir. Hedef kitleden alınan geri bildirimleri (feedback) değerlendirerek sanatsal ifadeler kendine yön vermektedir. Hedef kitlesine, kamuoyuna çalışmaları anlatmalı ve kendisini tanıtmalıdır (Shapiro,1983:175). Kamuoyu çalışmaları STK'ların varoluş amaçlarına hizmet etmesi, STK'ların en önemli merkezi haline getirmektedir. STK'ların amacı; herhangi bir sorunda kamuoyunu etkilemek, bilinçlendirmek, desteğini sağlamak, güvenini kazanarak o sorunun kamuoyu yararına çözülmesini sağlamaktır.

Inter Press Service (IPS) başkanı Mario Lubetkin Stk'lar üzerine belirttiği gibi; düşünme şekillerini ve görüş sınırsızlığını sunan sivil toplum, çok sayıdaki acil sorunları çözen sivil toplum, uzun süre beklemez veya izlemez. Bu yüzden, zeka ve diğer partnerlerin işbirliği ile sivil toplum, dolaylı olarak siyasi kullanma kapasitesi ve amaçlarına ulaşmada idari otoriteyi geliştirmiştir (Keane,2003:45-150).

STKların ve sanatsal faaliyetlerin temelinde sivil toplum örgütleriyle iletişim içerisinde olup, sosyal sorumluluk kapsamındaki beklenti ve talepleri bu örgütler aracılığıyla iletişime geçirir (Biber, 2002: 200). Toplumların karmaşık bir nitelik kazandığı, birçok güç odağının oluştuğu, stk politikasının ayrıntılarını belirlemek için; kamuoyu araştırmaları her aşamada önemlidir. STK'lar herhangi bir sorunun kaynağı olarak bu şirketleri gördüğünde, yaptıkları eylemlerle ya da diğer faaliyetlerle kamuoyunun ilgisini bu konu üzerine çekebilmekte ve şirketin geri adım atmasını sağlayabilmektedirler. STK'lar bu yöntem ve araçları hak ettiği ölçüde değerlendirebilir, kullanabilirse başarıya ulaşabilirler. STK'ların bu planların üstesinden gelebilmeleri için bazı noktalar bulunmaktadır: Yaratıcılık, dürüstlük ve süreklilik gibi değerleri çalışmalarında bulundurmalarıdır.

Sivil toplumun gelişimi, demokratik ortamda birinin oy vermesi ve diğeri arasındaki ifadeye inanır. Çevre organizasyonları, ormanları ve nehirleri korumaya yönelik kampanyalar

gibi sivil toplum organizasyonları, siyaset ya da demokrasinin diğerk bir şeklinin değerkinin arttırır. (Ehrenberg,2005:20-35). Bu farklı kùltùrlerin artmasını sağlar ve vatandaşlık haklarının farkındalığını sağlar. Siyaset ve kanunlar gelişirken, katılımcı demokrasi gerçerk görüş birliği ayrımının daha etkili bir yoludur.

STK'ların kuruluş amaçları; problem olarak tespit ettikleri alanda kamuoyunu harekete geçirmek ve o sorunun çözümlünü sağlamaktır. STK'lar, ancak halkla bütünleşerek bu sorunları giderebilir ve uluslararası bir güç haline gelebilir. STK'ların hedefi, demokratik yöntemlerle kamuoyunu bilinçlendirmek ve harekete geçirmektir. Bu, ancak halkla ilişkilerle yapılabilir. Bu bilinçlendirme ve harekete geçirmenin ne kadar başarıldığını anlamak için, bir STK'nın toplum tarafından yöneltilebilecek bazı soruları cevaplayabilmesi gerekmektedir (Tosun,2001:333). Sivil toplum, vatandaşlar için yeni kuruluşlar arayan çağdaş toplumların dönüm noktalarının yanı sıra modern demokratik kuramlarda önemli rolünü doğrulayan ve son yıllarda yeniden doğan fikri denemişti. Fakat sivil toplum üzerine yazılanlar, soyut, yaygın ve cesaret vericidir. Gelecek yıllardaki meydan okumalar, yenilik ve uygulanabilir hareketin içeriğinde bu kuramsal içerikleri somutlaştıracaktır.

2.1.2. Sivil Toplum Organizasyonları

Bağış Programları; Küçük Bağış Programı, stk'ların ve diğerk sivil toplum organizasyonlarına küçük bağış sağlayan Dünya Bankası tarafından desteklenen yardımlardan biridir. Küçük Bağış Programı, savunmasız ve dışlanmış gurupların sözleşmelerine destek sağlayan fonların aktiviteleri ile daha tarafsız ve esaslı gelişmeleri yapmayı amaçlamaktadır. Buna göre, bağışlar, kırsal alanda yaşayan düşük gelirli insanları da içeren ırksal ve etik guruplara ait gençleri, yaşlıları, kadınları ve erkekleri içeren toplumdan hariç tutulmuş insanlara yetki verilmesi üzerine odaklanmıştır (Cohen,1994:200-220).

Aynı zamanda, gelişme sürecini destekleyen anahtar oyuncularla ortaklığını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Anahtar oyuncular, hükümet vekilliği, sivil toplum organizasyonları, çok taraflı veya tek taraflı vekillikleri, dernekleri ve özel sektörü içermektedir.

Küçük bağış programı, Dünya Bankası tarafından yönetilmektedir ve kararlaryılda bir kez Haziran ayında verilmektedir. Birçok bağış, \$3,000 ila \$7,000arasındadır, en fazla bağış

\$15,000'dır. Küçük Bağışlar Programı, etkinlik için teklif edilen bütçenin yarısında daha fazlasını tahsil eder ve bu yüzden bağışlar, diğer kaynaklardan yardıma ihtiyaç duyar. Bu program, 1983'de Geliştirilmiş Bağış Etkinliği tarafından kurulmuştur.

2.2. Sivil Toplum Kuruluşları Amaçlarında Sivil Toplum

Sivil toplum, genellikle tek yönlü ve zayıf olan güçlü vatandaşlığı geliştirirken rol oynayan kuruluşları yerleşim bölgesi haline getirdi. Sivil toplum birliklerinin iç demokrasiye yardım eden ile vatandaşların ilgisinin sunumu arasında bağlantı kurulmalıdır (Rudel & Robinsom,1995: 15). Sivil toplumun ilgilerinin ve isteklerinin kuvvetli sunumu anlaşma normları uzlaştırılmalıdır. Bunlar sivil toplum tartışmasının deneysel sorularıdır. Aynı zaman da bunlar sadece deneysel çalışmalardır.

Kamu ilgi grupları, üyelerini ilgilerinin sunumu konusunda hareketlendirmiştir, gençlik organizasyonları, kişilere dinlenme sağlıyorlardı, hayır kurumları iletişimi sağlamlaştırıyorlardı, üniversiteler, sınırlı profesyonelliklerini eğittiler ve yeni sosyal hareketler, kişiliklerini farklılaştırmıştır. Sivil toplum etkili siyasi gösterimindeki vatandaşların ilgisi nasıl yorumlanabilir ve bu hareketlerin limiti ile sivil toplumun çeşitli özel ilgisi ile kamu ilgisinin arasında denge oluşturulmalıdır. Bu kuruluşsal yenilenmede ve toplumun eğitilmesinde yeni kapasitenin gelişmesine neden olmaktadır. Örneğin, HIV/AIDS'i ele alırsak ya da küresel fakirlik ya da cinsiyet eşitliği sorununu, sivil toplumun etkisi, zamanla yükselmesi anlamındadır ve sivil toplum resmi siyasi gücü olmadan artmakta, çok sayıda insanın istekleri ve umutlarına ulaşamayanlara ulaşmaktadır. Bu şekilde sivil toplum, kapsamını ilerletmektedir.

Modern toplumlarda kuruluşların yerleştirilmeyen sabit durumudur. Belediyenin bazı yenilenme şekillerine gereksinimi vardır. İyi komşuluk anlaşması ve benzer çevre modelleri toplum anlaşmaları, içeriğinde firmaların üretim hesapları ve pazara yerleşmeye başlayan toplumun haklılığı yasasını bulundurarak kullanılmaktadır. Düzenleyici programların toplanmasıyla, yeniden çözümlenen tartışmalar ve gelişen teknolojilerde ticari birlikler, ağırları hareketlendirerek ve gönüllü kişilerin çabalarını katalize ederek sivil toplumu devletin içine yerleştirdiler. Bazı devlet fonları, kadın sığınma evleri yoluyla değerli şeylerin toplum seferberliği ve aile içi şiddette çok kültürlülük ile bu bürokratik işlemlerden kaçınmıştır. Bazı kurumlar, gönüllülük sektöründe işverenlerin projelerini geliştirmeleri konusunda faaliyetler yaparak onlara sosyal izinler vermiştir. Sivil toplum kuruluşları, sivil topluma büyük güçleri devreden toplum, bunu devlet koruması sisteminde yapmalıdır, böylece evrensel ve modern vatandaşlığın çıkarlarını güvence altına alır (Eroğlu,1995:5-8).

2.2.1. STK’larda Hizmet Türleri

Sivil toplum kuruluşları insanların kendiliğinden bir birliktelikle hareket edip başta kendi üyelerine sonra da toplumun, bu hizmete ihtiyaç duyan diğer üyelerine hizmet vermesidir. Sivil toplum kuruluşu kendi faaliyet alanıyla ilgili eğitimler düzenlemekte; rehberlik hizmeti yapmakta ve kültürünü aktarmaya yönelik faaliyetler gerçekleştirmektedir (Güvenç,1991:90).

Sosyal ve kültürel hizmetler, yerel ya da ulusal alandaki kültürü oluşturmayı ve yaşatmayı amaçlayan çalışmalar kapsamında, ilgili bölgenin ve kültürün tanıtımı, rehberliği ve bölgeye ait özellikli ürünlerin tanıtımını kapsar. Ayrıca sanatsal faaliyetler, festivaller, konserler de sosyal ve kültürel hizmetler de hedef faaliyetleri arasında yer alır. Sportif hizmetler, dalgıçlık, koşu, futbol, basketbol, doğa sporları vb. konuları kapsayan hizmetlerdir. İlgili sivil toplum kuruluşları bu konularda hem eğitim hizmeti vermekte, hem araç gereç sağlamakta hem de sporun yapılacağı fiziki ortamı oluşturmakta ve hedef kitleyi etkileyici propaganda yapmaktadır. Sağlık hizmetleri, Böbrek sağlığından hiperaktiviteye; kalp-damar sağlığından otistik çocuklara yönelik geniş bir alanda yürütürler. İlgili hastalığa karşı bilinçlendirme ve engellemeye yönelik propaganda yapmakta ve hastalık meydana geldiğinde başvurulacak adresleri göstermekte, gerektiğinde başvurulara kuruluş kendi yardım etmektedir. Eğitim hizmetleri, Çocukların ve gençlerin yaygın eğitime destek amaçlı verilen eğitimler ile yetişkinlere yönelik okuryazarlık eğitim hizmetleri bu bölümde yer alır.

Rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, hukuki danışmanlık, ticaret odalarının tahkim kurulları, cezaevlerindekiiler için hukuki yardım, kadın ve çocuklar için çalışan dernek ve vakıflar genel olarak ilgili konuda üyelerine ve sonra da topluma; o konuda ne yapmaları ve ne yapmamaları ile ilgili rehberlik hizmeti verir. Ayrıca kendilerinin o işi yapmak için sahip olması gereken yeterlilikleri kazandırmaya çalışıp ilgili konuda uygulamaya yardımcı olur. Yardım(Maddi) hizmetleri, gıda ve diğer ihtiyaç maddelerini muhtaç insanlara ulaştırma hizmetini görürler. Ana konusu yardım etmek olan sivil toplum kuruluşları girmektedir (Yaman,2003:10).

2.3. Sivil Toplum Kuruluşları ve Toplumsal İletişim

Toplumsal beklentilerimizi gerçekleşmesi için topluma ulaşmak ve iletişim kanallarının kullanılması gereklidir. Başarılı bir toplumsal iletişim strateji ve planlı hareket yöntemidir. Böylece istenilen hedeflere yaklaştıracaktır (Şenatlar,2001a:9-16). Günümüzde, STK'lar toplum yararına çalışan, demokrasinin gelişmesine katkıda bulunan, kar amacı gütmeyen, devletten ayrı hareket edebilen, bireylerin ortak amaç ve hedeflerine, siyasal idareyi ve yönetimi kamuoyu oluşturmak suretiyle etkileyebilen bir örgütlenmedir.

STK'lar işlevleri yerine getirirken eğilim ve verimliliği, etkinliği açısından derneklerin önemini keşfetmek için ortaya değerlere bağlı kalmalıdır. STK'lara güven sağlayan ve beklentilerin yerine getirilip getirilmediğini ortaya koyan temel değer olarak eğilimlerle, davranışlar arasındaki eylemler arasında tutarlılık ve bütünlük olmalı gönüllü personelin geniş kullanımı ile birçok şey başarmak mümkündür (Işık,1998:98-100). Genellikle STK işlevlerinde iletişim kriterleri ve etkinliğini *anlama, ayırt etme, kavrama, eleştirel dinleme* şeklinde gerçekleşirken hedef kitlede dinleyicinin hangi aşama da kaldığı, süreç içerisinde yerine gelip gelmediği, iletişim süreçlerinin etkin olarak nasıl gerçekleştiğini belirler (Berko,1995:131).

Sivil toplumların iletişim stratejilerinin çeşitli işlevleri bulunmaktadır. Sivil toplumları kuruluşlarında düzenlenen çeşitli etkinlikler yolu ile kuruluşun hedef kitlesinde *Etkinlik İmajı* olarak belirir (Gültekin,2006:19). Bir STK gerçekleştirdiği çalışmaları toplum çıkarına uygunluğunu neden ve nasıl yapıldığını ve sonuçlarının ne olduğunu topluma yansıtmak ilişki toplumun yönetim ile ilgilidir. Ulusal ve yerel düzeyde STK'lar toplum oluşturma sürecinin bir parçası olarak görülmesi gereken, hangi çıkarlarını sosyal refah, hayırsever, eğlence ve diğer içeriklerin tanınan bazı ayrıcalıkların ve sağlanan kaynakların yerinde kullanıp

kullanılmadığını açıklamalıdır. STK için tek bir kurum olarak herhangi bir istatistik amaçlar için özellikle pratik açıdan bir kurum ile danışma ilişkileri sivil toplum örgütü hem sisteminin bir parçası hem de danışma ilişkinin farklı düzeylerde yönetim ilkesi için söz konusu kurum ve programlarına STK'lar tasarlanmış bulunmaktadır (Baker,2002:52-65). Bu değerin temelinde halk ile STK arasında yönetme ve denetleme bulunmaktadır. Faaliyetleri diğerleri için yardım, yarar sağlama şeklinde topluma hizmet eder. Bazı kurumlar arası etkin bir şekilde kurumların ilgili diğer kanallar aracılığıyla sivil toplum kuruluşları bu tür bir ilişki elde etmek olarak kendilerini tanımlamak için tercih kapasite olarak kabul edilir. Kurumun geniş halk için mesaj yayılmasından STK'lar eldeki belirli kaynakları topluma aktarır ve kamuoyu etkinliklerinde, kendi kaynaklarının önemli bir oranda sivil toplum kuruluşlarının rolü düzenli brifing toplantıları ve danışma ilişkileri göz önüne alındığında, daha çok kurumsal kaynakların danışma ilişki ortakları için organizasyonlar sivil toplumun önemli çalışmalarını oluşturur.

2.3.1. Stk'lar için iletişim stratejisi

Kamuoyunda gündem ve inanç oluşturulacak, var olan inançlar güçlendirilebilir. Toplumsal iletişim çok kolay sonuçlar alabileceğimiz bir çalışmadır. Kamuoyu önderleri ve karar vericiler, toplum faaliyetlerinin içeriği ve faydalarından ne kadar haberdar olursa, çeşitli destekleri sağlanması kolay olur (Hazar,1996:40). Kamuoyu tüm birimleriyle kuruluşu destekleyecektir. Dr. David Lewis, STK'lar için stratejik yönetimde üç ayrı alandan bahseder; kontrol edilebilir alan, etkilenebilir alan ve tahmin edilemeyecek alan. Bu alanlar, STK'lar da ki halkla ilişkiler çalışmalarıyla verim buradan elde edilir.

Hedef kitleye uygun çalışmalar her zaman iyi sonuçlar verecektir. STK çalışmalarında topluluk teşvik edilmelidir ve iyi bir toplumun sürdürülmesi için topluluklar tarafından iyi bir formülasyon oluşur (Mazlum & Doğan,2006: 75-120). Doğru bilgilerin sanat yoluyla kamuoyuna ulaşmasının sağlanması kamuoyunda bilinçlenmeyi arttırabilecektir. Stratejik planlama, toplumun gündeminde yer almak isteyen her kuruluş için gereklidir. İç iletişim; gönüllüleri, üyeleri, çalışanları motive eder ve onların birer sözcü olarak kamuoyuna kurumu anlatmalarını sağlar. Sivil toplum kuruluşlarına katılım gönüllük esasına dayanır. Sivil toplum devlet ile bireyleri birleştiren bir araçtır. Bu kurumların, kültürel, sosyal vb. faaliyetleri ile toplumsal uyum sürecine katkıda bulunmaktadır ve demokratik ortamının sağlanmasında önemli yerleri vardır

STK'larda iç iletişim, aslında farkındalık yaratmakla olduğu kadar, sahiplenme duygusuyla da ilgilidir. Farkındalık yaratmayı; gönüllülerin, kuruluşun durumundan, yürütülen projelerden ve kendi rollerinden haberdar olmaları olarak tanımlayabiliriz. Bir başka deyişle, farkındalık, kuruluşun açık olması, kendini ifade edebilmesidir.

2.4. Sivil Toplum Kuruluşları ve Etkili İletişim Aracı Sanat

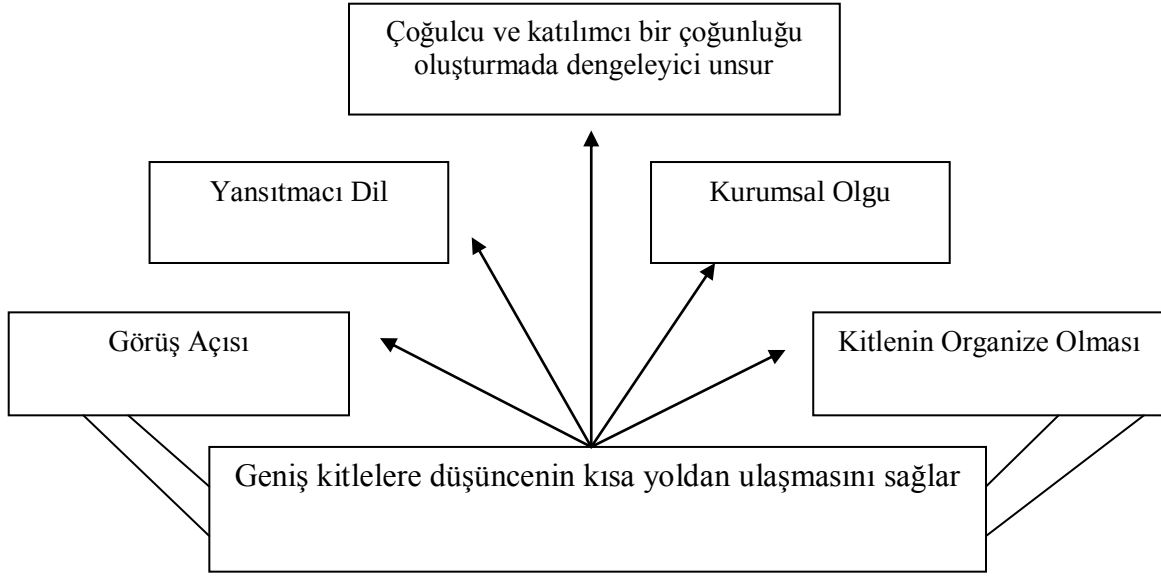
Örgütlü toplumu oluşturarak, katılımcı demokrasi oluşturulur. Yerel yönetimin temel esaslarından biri, yönetimin kararları ve uygulamaları üzerinde yerel halkın sürekli etkili olması ve halk denetiminin sağlanmasıdır. Bireylerin ortak amaç ve hedeflerine bakıldığında ise; siyasal idareyi ve yönetimi kamuoyu oluşturarak örgütlenme sağlanır. STK'ların işlevlerinde; Kamuoyu oluşturmak yolu ile bireylerin taleplerinin dile getirilmesine yardımcı olmak kamuoyu, genel çıkarların ne olduğunu ve nasıl kabul edilmesi gerektiğini gösterir. Aynı zamanda, kamuoyu demoktarik siyasi bir topluluğun üyelerinin etkilendikleri ilişki alanıdır. Buna göre, kamuoyu ile ortak sorunları içeren söylemsel fikir ve görüş oluşturulan bütün süreçlerin tamamı kastedilmektedir.

Kamuoyu alan, insanları birbirine bağlıyor ve bundan ötürü sivil toplum örgütleri olarak oluşturdukları şeyleri ve değerleri canlandırıyor. Kamuoyu aracılığıyla ve kamuoyunda yaratılan tartışmalarla, her hangi bir sivil toplum kuruluşu gündemdeki çözülmesi gereken sorun etrafında gerekli baskıyı uygulamak durumundadır. Yerel yönetimler, belirli hizmetlerin sağlanmasını STK'lar aracılığıyla gerçekleştirilebilmektedir. Sivil toplumun aktif rolü arttırılmalıdır, doğru bir kamuoyu ile STK'lara destek ile gerçekleşecektir (Çulhaoğlu, 2001).

Sivil toplum kuruluşları, yeni gönüllüleri elde etmenin dışında onlarla gerekli yerlerde iletişime geçme desteklerini kazanma fırsatını yakalarlar. Böylece sivil toplum kuruluşunun adını tanırırlar ve faaliyetlerine ortak olurlar. Sivil toplum kuruluşları, toplumda her çeşit sosyal çaba ve kişisel vicdana seslenen geniş bir alana yayılır (Gültekin,2006:78).

Kültürel aktarım ve kültürel değişimlerin geleneksel tekniklerle, çağdaş teknikler birleştirilerek değişik uygulamalar ve çeşitlilik kendini göstermektedir (Güvenç,1991:100). Bu şekilde çağımızda sanatsal bir ifade dilini oluşturmaktadır. Sanat toplumsal ahlakın, geleneğin, inanç ve yaşama biçimlerini oluşturur.

Model:5 STK'lar ve sanatla iletişim modeli

Model 5’ de Sivil toplum kuruluşunu sanatla iletişiminde toplumsal durumuna bağlı nitelikler değişkenlikler göstermektedir. İletişim sistemi olarak belirlenen hedefler bütün olarak topluma etki eder. Sanat yoluyla kamuoyu çalışmalarında geniş kitlelere düşüncenin kısa yoldan ulaşması, görüş açısı ve kitlenin organize olması toplumun ilgi çekme güçlerini artırır. Çoğulcu ve katılımcı bir çoğunluğu oluşturmada dengeleyici unsur olarak doğrudan kitle iletişimde yansıtmacı bir dil oluşturur. Model 5’de görüş açısını belirlemede ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalar hakkındaki planlamasında oldukça etkisi olur.

Sanat toplumla bireyin birlikte yaşamasının koşullarını oluşturma yöntemidir. Paylaşma, bu günü yaşamak ve gelecek için sahip olan kaynakları geliştirme, dönüştürme, bilinç ve sorumluluğudur. Sanat yoluyla oluşturduğumuz kamuoyuyla; bilgiyi yoruma, yorumu eleştirel düşünceye ve onu da düşünme süreçlerini ifade edebilen bir sürecin ifadesidir.

Bir toplumun heyecanı, dinamizmini, özgüvenini, düşünsel birikimin derinliğinden, kültürel ve sanatsal kaynakların duyarlılığın, kavrayışın zenginliğinden alır. Bir topluma, tüm zorluklarla nasıl başa çıkabileceğini gösteren kaynak düşünsel derinliği, kültürel ve sanatsal zenginliğidir (Gökbulut,1992:26,40). Toplamların sürekli olarak yürüyebilmeleri geleceğe umutla bakabilmeleri ve her zaman yenilenebilen bir toplum olabilmeleri için kendi, düşünce ve kültür ve sanat kaynaklarıyla yaratıcı şekillerde temas halinde olmaları zorunludur. Bilim ve teknolojiye gerek toplumsal ve kültürel değişme süreçlerindeki yeni gelişmeleri anlamaya

yatkın, hoşgörölü, aynı zamanda dinamik bir yapı için költürel kimlik önemli. İnsanların içinde bulundukları sosyo-költürel yapı ile özel yetenek ve becerileri ulusun sanat anlayışını belirler. Sosyo-költürel hayat, sosyal gerçekliğin kendisidir. Sosyal gerçeklik ise, sosyal grupların tarihlerinden getirdikleri ve yeni eklemelerle devam ettirdikleri süreçtir.

STK'ların kuruluş içerisinde iç iletişimi sağlamak için bazı çalışmalarda bulunmaları gerekmektedir. Sanat eserlerini ve görsel simgeleri kullanarak kuruluş içi iletişimi sürdürmek, kuruluştta bilgi akışını sağlayacak ve bir kurum költürünün oluşmasına katkı da bulunacaktır. STK'lar kurumsal iletişim çalışmaları için çeşitli yayınlar yapmalı ve bunları kamuoyuyla paylaşmalıdır.

Hedef kitlesine çalışmalarını iletebilmesinde önemli görsel araçlardandır. Aynı zamanda, slayt gösterileri, katalog ve çeşitli tanıtım malzemeleri hazırlayarak kurumu görsel araçlarla tanıtmak, kamu oyu üzerinde sözlü anlatımdan daha fazla etkili olacaktır. Bu çalışmalarda kullanılacak logo, renk, basım stili gibi konularda bir bütünlük sağlamak, kamuoyu algılamasında doğabilecek yanlışlıkların önlenmesine ve kurumun var olan algısını güçlendirmesine katkı sağlayacaktır. Sanatçılarla iş birliği içinde olmak ve fotoğraf bankası oluşturmak gerekmektedir. Söyleşi, panel, konferans, sempozyum, kongre, sergi, düzenleyerek hedef kitleyi oluşturan gönüllüleri, çalışanları, üyeleri ve medyayı bir araya getirecektir.

Toplumsallaşma sürecinde bireyin öğrendikleri, hayata bakış açısı, değişen koşullar ve yeni öğrenilenler nedeniyle değişime uğramaktadır. Değişim süreci içinde, siyasal süreç farklılaşır. Stk'lar sürdürülebilir iletişim stratejileri uygulayarak, uygulama analizi, doğrudan ve geliştirmekte olan ölkelerde stratejileri için gerekli bir süreçtir.

2.4.1. Sivil Toplumun Taşıyıcıları ve Katılım Anlayışları

Bir kamuoyu ve yeni bir bilinç yaratmak için başarılı bir şekilde çalışan ve kitleleri eyleme geçirmeyi ya da çok sayıda insanı kendilerini bağlamaya başaran etkinliklerle yeni toplumsal hareketlerden oluşur. Bu hareketlenmeler toplumsallaşma sürecinde oluşan yeni bilinç toplum tarafından denetlenerek ve desteklenerek kamuoyunu ilgisini çekmektedir. STK'lar için bu hareketlenmeler önemlidir. Sivil toplum kuruluşlarının çok çeşitli ve bireylerin sürdürülebilir kalkınma ile yerel düzeyde, uluslararası örgütlerin birbirlerini desteklemesi gereklidir. Bu yönde sürdürülebilir kalkınma için entegre strateji, bu yaklaşım ve yöntemler kapsamında çevre ve sektörel için stratejiler, program geliştirme, incelemelerle toplum için sürdürülebilir kalkınma stratejileri geliştirilir. Etkili olabilmesi için bu strateji için gerçek bir bağlılık gereklidir. Her ülkede, her düzeyde, hükümet, özel sektör ve sivil toplum birlikte gerçek bir ortaklık içinde olan gerçek paydaş katılımı sağlamak şeffaf şekilde çalışmalıdır (Ryfman,2006:85-100). Gerekli mekanizmaları ve süreçleri eşgüdümlü olarak sürekli öğrenme ve gelişme sağlamak gerekir.

***AB'nin Sivil Topluma Dönük Programları** Uluslararası İlişkiler ve Sivil Toplum (Mart 2005)*

Avrupa Ufukları ve Mozaik Programı: Avrupa toplumları arasında iletişim ve kültürel alışverişi güçlendirmek.

Avrupa Ufukları ve Mozaik Programı:

Avusturya Lisesi Mezunlar Vakfı:

***Türkiye'de Avrupalı Sesler Korosu Çalıştayları ve Konser Turları Projesi:** Proje, Türk ve Avusturyalı öğrenciler ile diğer AB üyesi ülkelerdeki üniversite öğrencilerini bir araya getirerek kültürel faaliyetler yoluyla mevcut önyargıları azaltmayı amaçlıyor. Avrupa müziğinin öğretileceği sekiz ücretsiz müzik çalıştay ve konser ile Türkiye'nin az gelişmiş bölgelerindeki Türk öğrencilerin Avrupa kültürü konusundaki duyarlılıklarının artırılması hedefleniyor. Proje etkinlikleri Şanlıurfa, Gaziantep, Diyarbakır, Van, Kars, Erzurum, Trabzon ve Samsun'da gerçekleştirilecek.*

***AB'nin Sivil Topluma Dönük Programları** Uluslararası İlişkiler ve Sivil Toplum (Mart 2005)*

Avrupa Ufukları ve Mozaik Programı:

- ***Ankara Çoksesli Müzik Derneği:***

IV. Uluslararası Ankara Korolar Festivali ve Yarışmaları (Kültür) Projesi:

Proje kapsamında, Türk ve Avrupalı çoksesli müzik koroları arasındaki kültürel işbirliğini ve paylaşımı geliştirmek ve çoksesli müzik alanında bir kültür ağı oluşturma faaliyetlerini teşvik etmek amacıyla, Ankara'da Uluslararası Koro Festivali ve Yarışmalar düzenlenecek. Proje faaliyetleri, davet edilen Avrupa ülkelerinin müziklerini sergileyecekleri bir kültür pazarını da içeriyor.

- ***Türk-İngiliz Kültür Derneği:***

F.A.C.E. - Avrupa Sanatı ve Kültürüyle Yakınlaşma (Kültür) Projesi: Proje; 'Avrupa Sanat ve Kültür Ayı' düzenleyerek, Avrupa ve Türk kültürlerini yakınlaştırmayı ve halka Avrupalı konuşmacılarla tanışma, onları dinleme ve onlara Avrupa kültürü ve sanatı hakkında soru sorma olanağını tanımayı amaçlıyor. Projenin bir diğer amacı da, çocukları ve gençleri aktif olarak Avrupa sanat ve kültürü üzerinde çalışmaya teşvik ederek, onların halka kendi eserleri yoluyla ulaşmalarını sağlamak. Proje faaliyetleri arasında halka açık kültür ve sanat günleri, yarışmalar ve çocuklar ile gençlere ait resim sergileri düzenlemek de bulunuyor. Proje faaliyetleri Eskişehir ve Ankara'da gerçekleştirilecek.

Diğer AB programları

Demokrasi ve İnsan Hakları İçin Avrupa Girişimi-DHIAG

- ***İnsan Hakları Derneği (İHD)*** Amacı, maruz kaldıkları ihlaller karşısında farkındalık yaratarak bireylerin haklarının korunmasına ve geliştirilmesine saygı ve eşitlik temelinde katkıda bulunmak.
- ***Anadolu Kültür A.Ş. - Diyarbakır Sanat Merkezi (DSM)*** Amacı, mahkûmlarla sivil toplum arasındaki ilişki kurmak ve bu ilişkileri sanat aracılığıyla geliştirmek.
- ***İlhan Koman Kültür ve Sanat Vakfı*** Amacı, sanat yoluyla daha yüksek düzeyde bir kültürler arası anlayış ve diyalog oluşturulmasına katkı sağlamak.
- ***İnsan Hakları Derneği – Diyarbakır Şube:*** Güney doğu ve doğu Anadolu'daki kültürel grupların hakları konusunda bilinçlenme

sağlamak. Kültürel çeşitliliği korumak ve çeşitliliğe yönelik saygıyı arttırmak.

- **Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)** Amacı, üniversite öğrencileri arasında demokrasi ve insan hakları, adalet mekanizmalarına erişim, kültürel haklar gibi konulardaki bilinci arttırmak böylelikle genel olarak kamuoyunun bilgilenmesine katkı sağlamak.

Amaca Ulaşmak İçin Yapılacak Çalışmalar

- 1. Yerli ve yabancı tüm resmi ve özel eğitim kurumları ve uluslar arası kuruluşlar arasında iletişimi sağlamak ve geliştirmek,*
- 2. Önerilerde bulunmak, bu önerileri ilgili kurum ve kuruluşlara iletmek, gelişmeleri izlemek, eğitim-öğretim programları önermek ve kamuoyu oluşturmak,*
- 3. Konferans, panel, seminer, kurs, sempozyum, kongre, yarışmalar, radyo-TV programları, sergi, festival, söyleşi, gösteri, ulusal ve uluslararası bilimsel, sanatsal, eğitsel etkinlikler düzenlemek,*
- 4. Cd, video, kaset, slayt, gazete, dergi, kitap, broşür, bülten gibi yayınlar yapmak, dağıtmak ve web sitesi hazırlamak,*
- 5. Okullara sponsorlar bulmak, proje ve deneyim sunmak yoluyla destek sağlamak,*
- 6. Farklı kültürlere ait sanat ve sanatçıları tanımaya yönelik eğitim etkinliklerinde bulunmak,*
- 7. Farklı bölgelerde sanatsal ve kültürel faaliyetler için eşgüdüm sağlamak,*
- 8. Sergi, kermes, gösteri gibi sosyal etkinliklerde bulunmak,*
- 9. her yaş ve düzeydeki bireylere, resmi ve özel kurum ve kuruluşlara rehberlik etmek, onlara sanatsal danışmanlık yapmak, onlara hizmet götürmek, onlardan destek almak,*
- 10. Arşiv oluşturmak,*

11. Yerel yöntemlerin kararlarında katılımcı olmalarını sağlamak,

12. Sanatsal ve sanat eğitimi alanında faaliyet gösteren UNESCO, InSEA gibi uluslar arası kurum ve kuruluşlarla ve diğer ülkelerdeki benzer derneklerle işbirliği yapmak.

2.5. Sivil Toplumun Gelişmesi İçin Gerekli Şartlar

Sivil toplumun gelişmesi serbest piyasadaki rekabet ilkesine göre gerçekleşir. Sivil toplum koruyucu olmak zorundadır. Devlet siyasal, kültürel, sosyal ve iktisadi faaliyetler içinde ne kadar fazla yer alırsa, sivil toplumun var olma alanı daralır. Hizmet alanları sivil toplum unsurları yerine getirdiği sürece sivil toplumun oluşumunu sağlar (Sarıbay,1998:25). Böylece hizmet yarışında olan farklı sosyal grupların veya kesimlerin gelişmesinin yolu açılır.

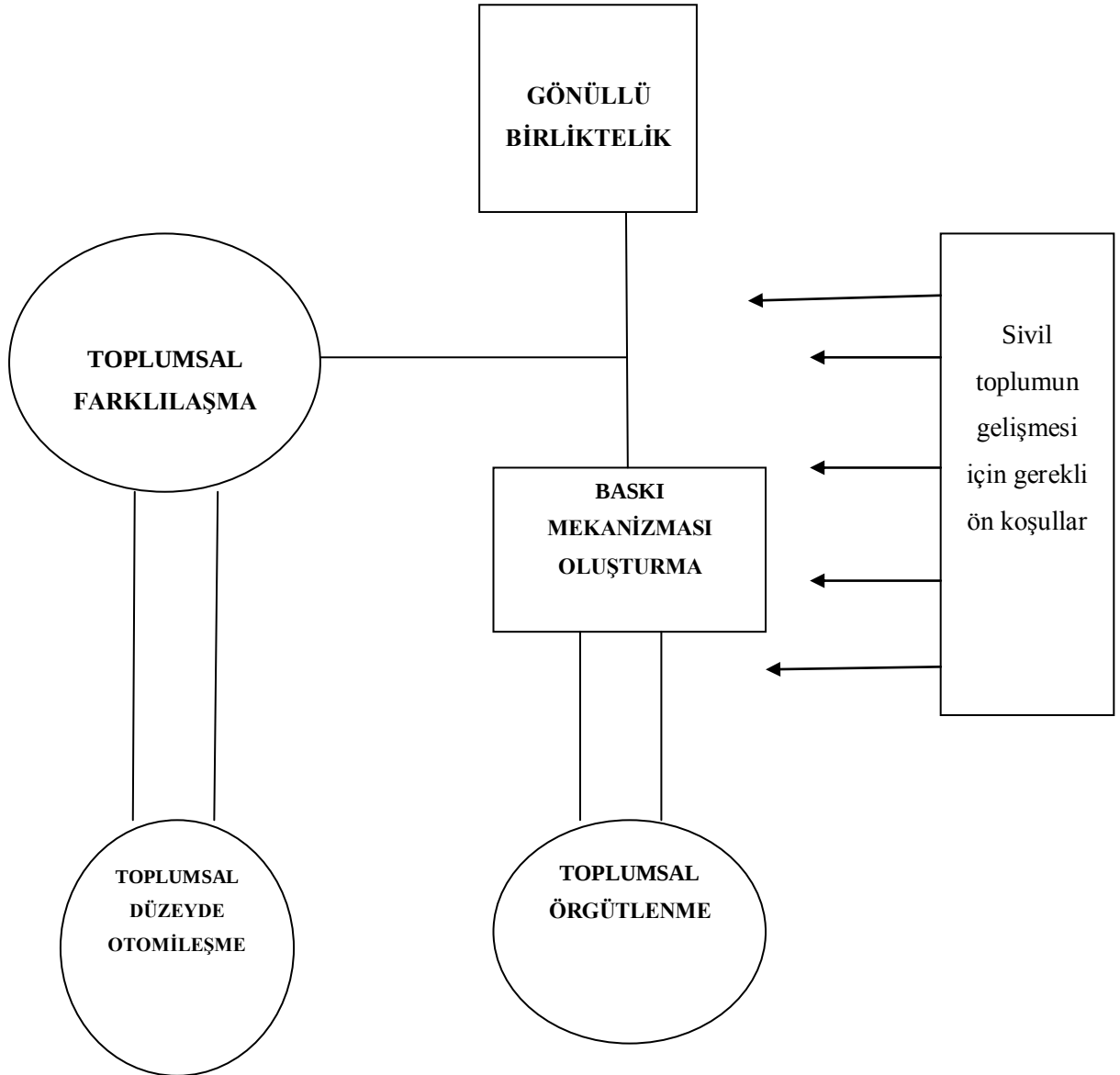
Sivil toplumun gelişebilmesi için devlet toplumsal gruplara bırakılamayacak nitelikteki faaliyetlerle sınırlı kalmalı, geriye kalan alanları toplumsal kesimlere bırakılmalıdır. Sivil toplumun gelişmesi beş temel önkoşulun gerçekleşmesine bağlıdır. Bunlar; toplumsal farklılaşma, toplumsal örgütlenme, gönüllü birliktelik, toplumsal düzeyde otonomileşme, baskı mekanizması oluşturmaktır. Sivil toplumun gelişmesi öncelikle toplumsal düzeydeki farklılaşma ile sağlanabilir. Toplum yaşamındaki etnik, kültürel, dinsel, ideolojik, siyasal ve ekonomik bazındaki farklılaşmalar sivil toplum gelişimi için gereklidir (Aktaran, 1995:29). Sosyolojik açıdan farklılaşma olursa o kadar çok karşılıklı bağımlılık ve dayanışma olur.

Sosyal farklılaşmanın zorunlu ve dinamik dayanışmaya yol açtığına dikkat çeken düşünürlerden biri Emile Durkheim'dir. Durkheim'in organik dayanışma olarak adlandırdığı biçimi modern toplumlardaki mesleki farklılaşmadan kaynaklanmaktadır. Sivil toplum için farklılaşma yeterli değil, farklılaşma alanlarda politika üretebilecek sosyal örgütlenmeleri de gereklidir. Sosyal gruplar bireyleri sosyalleştirme, siyasal bilinç yükseltme, siyasal kültürü yaygınlaştırma ve devlet üzerinde bir kontrol mekanizması oluşturma gibi işlevlere sahiptirler.

Gönüllü birliktelikte, demokrasinin yaygınlaşması, siyasal partilere sosyal bir taban teşkil edilmesi ve devlet üzerinde mekanizma olması sivil toplum için önemlidir. Sanat, sanatçı ve sanat eseri yoluyla kamuoyu oluşturma amacı; sanat alanında yaşanan gelişmeleri araştırmak, yazı ve görsel yollarla hedef kitleye ulaşmak; bilimsel yayınlar yapmak, uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmak. Toplumun her katmanıyla dayanışma ve

iletişimi sağlamak. Sanatçı, sanat eğitimcileri ve araştırmacıların bilgi ve deneyimlerini paylaşmasında yardımcı olmak; bireylerin yaşadıkları çevreye, kültüre, sanata, tarihi eserlere ve çağdaş sanat eserlerine, sanatçı ve sanat eğitimcilerine saygılı sanatsal yeti, yetenek ve yaratıcılıkları estetik değer yargıları ve beğenileri gelişmiş kişiler olarak eğitilmesi konusunda destek olmak. Toplumu kültür modelini oluşturmak ve amacı gerekliliği, işlevi konusunda bilinçlendirmektir.

Model:6 Sivil Toplum Gelişim Modeli

Model 6’da sivil toplum gelişimi, gönüllü birliktelik ve toplumsal örgütlenme uygunluk ve önem konularında rehberlik sağlar. Baskı mekanizmasının oluşturulması ve toplumsal farklılaşma sivil toplum gelişimi içinde iki bilişsel gerekliliktir. Ayrıca model toplumdaki bağlam ve amaçlarını yansıtır.

Çevre politikalarının oluşumunda sivil toplum örgütlerinin rolü ise çevre politikalarının hem devletin hem de siyasal partilerin dışında toplum düzeyinde yaygın olan baskı gruplarının elinde şekillendiği devreye girmekte ve kamuoyu bu yönde şekillendirmeye çalışmaktadır. Çevre politikalarının bu tür süreçlerden geçtiği ülkelerin başında Fransa ve Japonya gelmektedir. Örneğin Türk kültüründeki yeşile olan ilgi ve sevginin de etkisinde çok sayıda yerel grupların il, ilçe, kasaba ve hatta köyler düzeyinde yaygın bir şehir güzelleştirme faaliyetlerinde olduğunu ve bu amaçla dernekler kurulduğu bilinmektedir. Gelişen çevrecilik oluşumunda sosyal çevrecilik olarak isimlendirilen ve politik yönü olmayan yerel gelişen çevreciliktir (Çakmak,2002:60-75).

2.6. STK ve Toplumsal Değişme

Toplum yapısının temel taşlarını oluşturan değerler ancak kültürün sistemleşmiş içeriği ile sağlanır. Bir toplumun geçmişten aldığı ve geleceğe aktardığı değerler bütünü olarak kültür, toplumsal yaşamın birikimidir. Bu bağlamda sanat kültürler arasındaki etkileşim ağı ve gelişimi hızlandıran etkenidir. Bu bağlamda STK’lar da sanat aracı ile amaçlarına daha fazla olanaklar sağlayan yeni bir düzendir. Çalışmalarında ki gelişme toplumsal olaylarla birlikte ilerler. Sanat kültürün içinde yer alır.

Kültürel gelişimler temel özellikleri sanatsal çalışmalarda ve üretimde etki yapar. Belirli bir kültür sistemi içinde yetişen ve eğitim gören sanatçıların bir kültür sisteminin dışına çıkmaları çoğu zaman zordur (Atiker,1995:96). Sanatçıların yarattığı sanat ürünleri genelde sanatsal kültür yaratır ve genel kültür sisteminin bir parçasıdır. STK ları meydana getiren değerler ve ürünler toplumsal kaynaklı olduğu kadar sanatsal kaynaklıda olmalıdır. Ama burada bir karışım yapmak değil bir bütün oluşturmak ve farklı değerleri de içlerinde birleşimi oluşturmak önemlidir.

Kültürleri oluşturan beceriler, duygular, bilgiler ve inançlardır. İnsanların sıkı toplumsal ilişkilerini kurmalarını ve işbirliği yapmalarını sağlayan kültürün, tinsel unsurlarının gelişmesi için modern toplumlar da kültür eğitimine çok önem verilmektedir. Bir

toplumun yeterliliği tinsel aşamayı oluşturan sosyal organizasyonun yöntemlerine dayanmaktadır. İnsan yaşamının normal gelişimi sonucunda ortaya çıkan kültür, sosyal yaşama canlılık ve gelişme kazandırmaktadır.

STK ve sanat bileşimli kamuoyu oluşturma çabalarında insanların doğal güçlerinden baskı ve etkisinden kurtulmalarını ve özgür bir sosyal yaşama sahip olmaları sağlanır. Aynı zamanda demokratik düşüncelerin doğmasında ve demokratik yaşayışın gerçekleşmesinde rol oynamıştır. Sanat ve sanatçı ile hedefleri ve ortak amaçları aktarmada inanç ve girişim ruhunu sanat ve kültür sentezi sayesinde gerçekleştirir (Willetts, 2000). STK'larda dış koşulları yerine getirmek ve değişim süreci ile tüketimin sürdürülebilmesi için gerekli çevresel önlemleri alınmalıdır.

Sanat destekli sistemin amacı, Türkiye'deki sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirmek ve daha etkin olarak ortak faaliyetlerde bulunabilmeleri için ortak dili oluşturmaktır. STK yerel ya da bölgesel düzeyde etkileşimi oluşturur. STK yerel ya da bölgesel düzeyde bilgi değişimini sağlamak için iletişim grubu oluşturur. STK'nın kendi ihtiyaçlarına cevap verebilecek yapıdaki araçların tasarlanması ve yaratılmasın da destek olacak iletileri görsel simgelerle oluşturur.

STK'nın bilgiyi geniş kitlelere yaymasına olanak sağlar. Çalışmaların yaygınlaştırılması ve toplumu etkilemek açısından yapılan görsel çalışmalarla STK büyük kitlelere duyurabileceklerdir. Bu çalışmalar, STK ve onlara destek veren kişiler / kurumlar arasındaki ilişkiyi güçlendirecek ve aynı zamanda diğer STK ile ortak faaliyetler yürütme olanağı sağlayacaktır. Bunun yanı sıra üniversiteler ve okullar da sanat eğitimi veren kurumların desteğiyle ile yürütülecek ortak eğitim programları sayesinde üyeler daha geniş bir çerçevede eğitilebileceklerdir. Bu sayede STK sanat eğitimi veren kurumlarla yapılan işbirliğiyle geliştirilebilecek ve böylece yapılan organizasyonlarla sürdürülebilirlik kazandıracaktır.

Türkiye de hızlı şekilde gelişmeye devam eden sivil toplum kuruluşları bilim, çevre, eğitim, kültür, insan hakları, hemşericilik, edebiyat ve daha birçok alanda faaliyet göstermekte gelişen kültürle beraber sayıları hızla artmaktadır. Toplum da refleksler oluşturabilme amaçtır. Bu hem bireyler üzerinde etki oluşturarak halkın kalabalık bir nüfusa sahip olduğu bir ülkede destekli gruplarla yönetimi etkilemek suretiyle yönetime dolaylı olarak katkıda bulunmalıdır. Bu fonksiyonu yerine getirecek olan sivil toplum kuruluşlarıdır (Tosun, 2001).

Bireyin fikirlerini toplum etkileşiminden uzak serbestçe dile getirdiği, toplum ruhuna yaklaştığı ve kamusal bir kişilik görünümü oluşturmada STK'ları destekleyen sanat ve sanat ürünleri ile bilinçli bir sivil örgütlenme ile kişi fert haline dönüşebilir.

2.7. Sanat, Sanatçı, Sanat Eseri ve STK

Sanatın desteğiyle gerçekleşen hedef toplumda olumlu değişiklikleri kazandırmadır. Bunu gerçekleştirirken çevrenin farkında olma, kişinin birlikte olduğu çevreyi algılaması hedeflenmiştir. Çevreden alınan eğitimlerin olumlu olduğu gibi olumsuz olma ihtimali de vardır ve amaç olumsuz etkileşimleri en aza indirmektir.

Sanat ve sanatçı yaratıcı kişilik modelini oluşturmayı hedefler ve yaratıcılığa yöneltir. Hedefleri oluşturan parçalardan biride sanat eğitiminden yararlanılır. Çünkü sanat eğitimi, süreç içerisinde tüm beyinsel etkinliklerinin kullanılmasını sağlar. Bu süreçte gerçekleşen yaratıcılık eğitimi tüm algıları bilinçlendirir. Gelişimi içinde, kendini yenileyen ve değişen kültürün beraberinde ortaya çıkan problemlere akılcı yoldan çözümü sağlanması hedeflenmelidir. Çağdaşlaşma süreci içinde toplumda yetişmekte olan bireyleri her alanda yaratıcılığa yönelten etkinlikler bütünüdür. Bu yöntemle yenilenmekte olan toplumu takip edebilen ve eğitim için olumlu çevre gerçekleştirilmiş olur.

Kültürel kimliğin oluşturulması yanında, toplumun kendini tanıması ve duygularını ifade edebilen yansıtmacı bir toplum oluşturmak için sanatın gerekliliği gün geçtikçe artmaktadır. Sosyo_kültürel hayat, sosyal gerçekliğin kendisidir. Sosyal gerçeklik ise, sosyal grupların tarihlerinden getirdikleri ve yeni eklemelerle devam ettirdikleri gelenekli bir süreçtir. Bir halkın sanat hakkındaki bilgileri ve eylemleri onun sosyo_kültürel tarihinden hareketle ele alınmalıdır. Bu süreçte STK çalışma alt yapılarında sanat destekli etkinlik ve sanatçı eserleriyle yaratıcı düşüncenin, deneysel çalışmanın, araştırmanın, gelişiminin etkilerini sanatçı duyarlılığıyla yansıtmayı hedeflemelidir.

Kültürel aktarım ve kültürel değişimlerin geleneksel tekniklerle, çağdaş teknikler birleştirilerek değişik uygulamalar ve çeşitlilik kendini göstermelidir. Bu şekilde STK çalışma alt gruplarında sanatsal bir ifade dilini oluşturmalıdır.

Amaç, hedef kitleyi ikna etmektir ve herhangi bir konu hakkında hedef kitlesini ikna çalışmaları yapar. Hedef kitlenin özelliklerini, kültürünü iyi bilir, birden bire değiştirmeye

çalışmazlar, her zaman davranış dilini iyi kullanırlar, elde ettiklerini değerlendirirler, duygulara hitap ederler. Sanat yapıtlarında toplumsal konuları irdelemeyi ve aktarmaya yönelik çalışmalar ile büyük halk kitleleri ile sanatçıları ve sanat yapıtlarını kaynaştırmaya dayalı çağdaş sanat yaklaşımlarla STK ların kamuoyu oluşturmada büyük etken sağlayacak bienal, trienal, büyük sergi ve özel sergi gibi etkinliklerle önemli girişimler yapılabilir.

Kamuoyu oluşturma aracı olarak sanat ve sanat eseri, halka açıklık ve etkinliklerin anlatan bireylerin katılımına açık olmaları, yabancı izleyicilerinde katılımını sağlayarak uluslararası nitelik oluşturulmalarını sağlar. Büyük kitlelere ilginç gelebilecek hüneler ve sanatların sergilenmesini sağlamak, izleyiciler ve sanatçılar için özel farklı tasarımlar oluşturulmalı, farklı kesimlerden insanların sosyal ve kültürel iletişiminin sağlanması hedeflenmelidir. Sanat bir anlamıyla da toplumsal ahlakın, geleneğin, inanç ve yaşama biçimlerinin göstergesi ya da temsilidir. Sanat gözlem yorumlama zorunluluğundan yani farkındalık gücünden doğar.

Sanat çoğu süreçte politiktir. Çünkü politika tanımı gereği yaşamın her anında ya da alanında vardır. Politika insanın diğer insanlarla, bireyin toplumla birlikte yaşamasının koşullarını oluşturma yöntemidir. Yani elde olmayanı yaratma, olanı paylaşma, bugünü yaşamak ve gelecek için sahip olunan kaynakları geliştirme, dönüştürme bilinç ve sorumluluğudur. Aynı zamanda ilgiyi bilgiye yoruma yorumu eleştirel bir bakışa ve eleştiri gücüne de düşünme geleneğine taşıyan bir ifadesidir sanat. Bu süreçte sanat yapıtlarıyla yapılan etkileşimler kültürel kimliğin verilmesi ya da kamuoyunda daha etkili bir şekilde etkilemesinden önemli nedenlerinden biride sanatçı bir heyecan duyarak renkleri kullanır, çizgileri kullanır böylece izleyenlerin ruhuna ulaşmayı sağlar. Çünkü psikolojinin de ifade ettiği gibi çoğu hastalıklar gibi heyecanlarda bulaşıcıdır ve kişiden kişiye çeşitli yollarla geçer. Bu yolla siyasal düşüncelerini büyük ölçüde kullana bir propaganda aracı olarak ta kullanılmaktadır (Clark & Hoşsucu,2004:190-200).

Sosyo_kültürel hayat sosyal gerçekliğin kendisidir. Buradaki sosyal gerçeklik ise sosyal grupların tarihlerinden getirdikleri ve yeni eklemelerle devam ettirdikleri gelenekli bir süreçtir. STK'ların kültürel kimliğini etkili olarak kullanabilmenin yanında kendini ifade edebilen yansıtmacı toplum oluşturmada sanatın değişik temalarından yararlanmalarıdır. Bu bağlam da eleştirel bir bakışla kabul edilen bir fikir, yeni gözlemler aratmak ve kendini sürekli analiz etmek ve incelemek şartıyla verimli olur.

STK'ların ve yönetimlerin sanat politikasında, kültürlerin sanatla ilişkisi açısından da, devlet kurmuş toplumlardan ve sanatlarından ayrılmaktadır. Devlet kurmamış toplumların sanatlarını, onların toplumsal yapılarının gereği olarak belirlemek gerekir. Meslekleşmenin olmadığı prehistorik dönemdeki yapıtlarını, kompozisyon fikri olmadan çizilip boyanması ve biçimlendirilmesi, devlet düzeninin olmaması ile ilişkilidir.

Monarşik yönetimli toplumlar döneminde ortaya çıkan sanat yapıtları içinde, resim ve heykel sanatının ortak konusu, doğa insan ve alegorik figürlerdir. Bu konular, devlet kurmamış dönemlerde de aynı idi. Doğa biçimi idealize edilse de yapısal kuruluşlarında doğayı gösterirler. Bu durum, yeryüzündeki tüm monarşik yönetimli toplumların bütün sanatlarında ortaktır ve değişmez. Monarşik yönetimli toplumlarda sanatçı, yöneticilerle din adamları emrinde ve onların kabul edileceği bir görüş ve anlayış sınırı içinde hareket etmiştir. Çinin pogotları ve heykelleri, Hintin şupları, heykelleri ve resimleri, Yunan ve Roma tapınakları, Türk, Pers ve Avrupa devletlerinin saray, dini yapı, resim ve heykel sanatları, dine dayalı bir monarşik yönetimin ve onun kurumlarının emrinde kalmışlardır. Örneklerden de anlaşıldığı gibi, yönetimler kendi bünyelerinde uygun bir sanata gereksinim duymaktadırlar. Sanat bir sınıfın değerlerinin yansıması, uzantısı değil, bütün toplum ve kurumların katıldığı, her birisinin pay sahibi olduğu, kültürel kurumlar için ve o kurumlar içinde beliren bir çatışma alanıdır. Toplumda sanat olgusu, toplumun geçirdiği değişimlerden etkilenir ve aynı zamanda farklılaşır.

STK'lar hedef kitlelerinin gerçek ihtiyaçlarını temsil etme, kitlenin organize olması, destek sağlayan kurumlar, sağladıkları kaynakların belirledikleri hedeflerde gerekli kurumsal olgunu desteklenmesinde sanatsal ürünler ve sanatçının sanat ürünü desteğiyle değerleri savunur. Böylece STK'ların kendi demokratik yönetimi içinde yönetim ilkelerini destekler ve başarıyı paylaşan, üretken, yaratıcı ve disiplinli, araştıran, bilgi kaynaklarını arayan, bulan ve kullanan, zamanını iyi planlayan, olumlu iletişim becerileri oluşturulur. Yönetimine kazandıracağı olumlu şeylerin başında; insanı, bir unsur olarak içerisinde kavrayıp, sanatın öne çıktığı toplum veya topluluklarda genel değerle o toplumun da değerleri olacaktır.

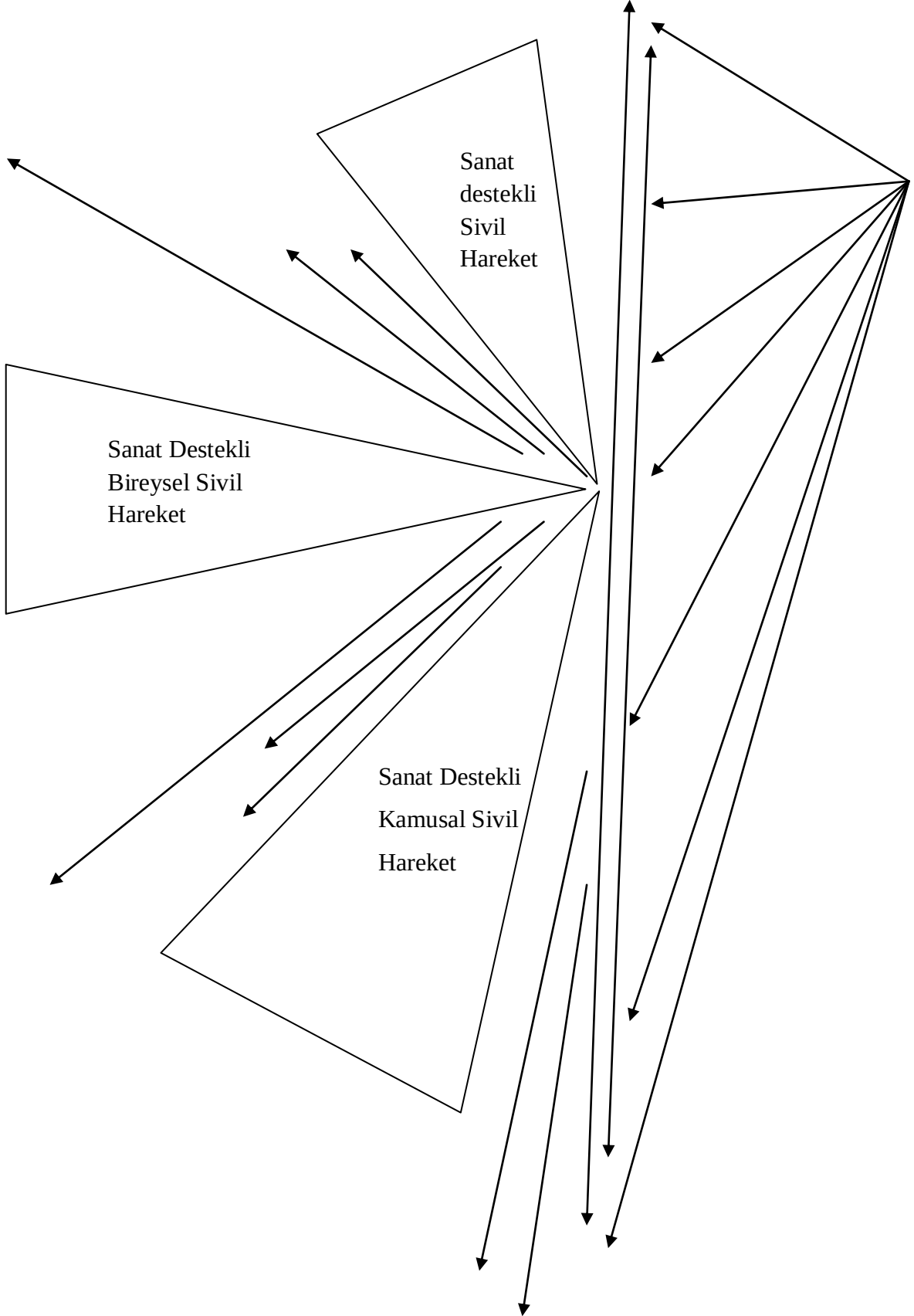
STK'ların değişim yönü ve hızlı toplumlara göre ve aynı toplumda zamana göre değişir. STK hedeflerinde inanç ve düşünceleri bileşkesi olarak sanat ve sanat eseri yeni düşüncenin yaygınlaşmasına yol açacaktır. Çalışma süreçlerinde iç dinamikleriyle yapının, yönetim biçiminin kamuoyu oluşturma çabasında başarıya ulaşmada etkili bir girişimdir

Kültürel etkileşim sonucu, planlanmayan ve toplumun farkında olmadığı değişimdir. Bu süreçte STK halkın değişme sürecinde toplumda yer alan kurum halkın istek ve girişimlerine kamuoyu oluşturmada toplumsal bütünleşme yaşayan toplumlarda sağlıklı iletişim ve etkileşim yaşanır.

Model 7' de Sanat destekli sivil etkinlikler araştırma ve kuramın bütünüyle bağlantılı olduğunu gösterir. Somut ve kişisel algılarda sanatsal etkinlikler sivil toplum kuruluşları üzerindeki etkisi sanat destekli bireysel sivil hareket ulaşmak istenen kitledeki alıcı değişkenleri ile ilgilidir. Louis David' in Maratın Ölümü (resim: 1) tablosunda olduğu gibi değişime etkileri ve topluma olan mesajı yansıtmaktadır.

Sanat destekli kamusal sivil hareket kişi ve kişiler tarafından anlaşılabilmesi için, faaliyetlerin nedenleri etkileri hakkında değişken rol oynar. Sanat destekli sivil hareket örneğine Jackson Pollock (resim: 8) belirtildiği gibi kamuyu da içine alan performanslarla toplumsal mesajları sanatsal etkiyle ifade etmesidir. İletilmek istenen konuya duyulan ilgi ve konu hakkında ki toplumsal düzeyi belirlediği ilgiyi etkileyen görsel iletişimdir. Sanatsal iletişim geniş çaplı ve birbiriyle bağımlı etkinlikleri oluşturur.

Model:7 Sanat destekli sivil etkinlikler modeli

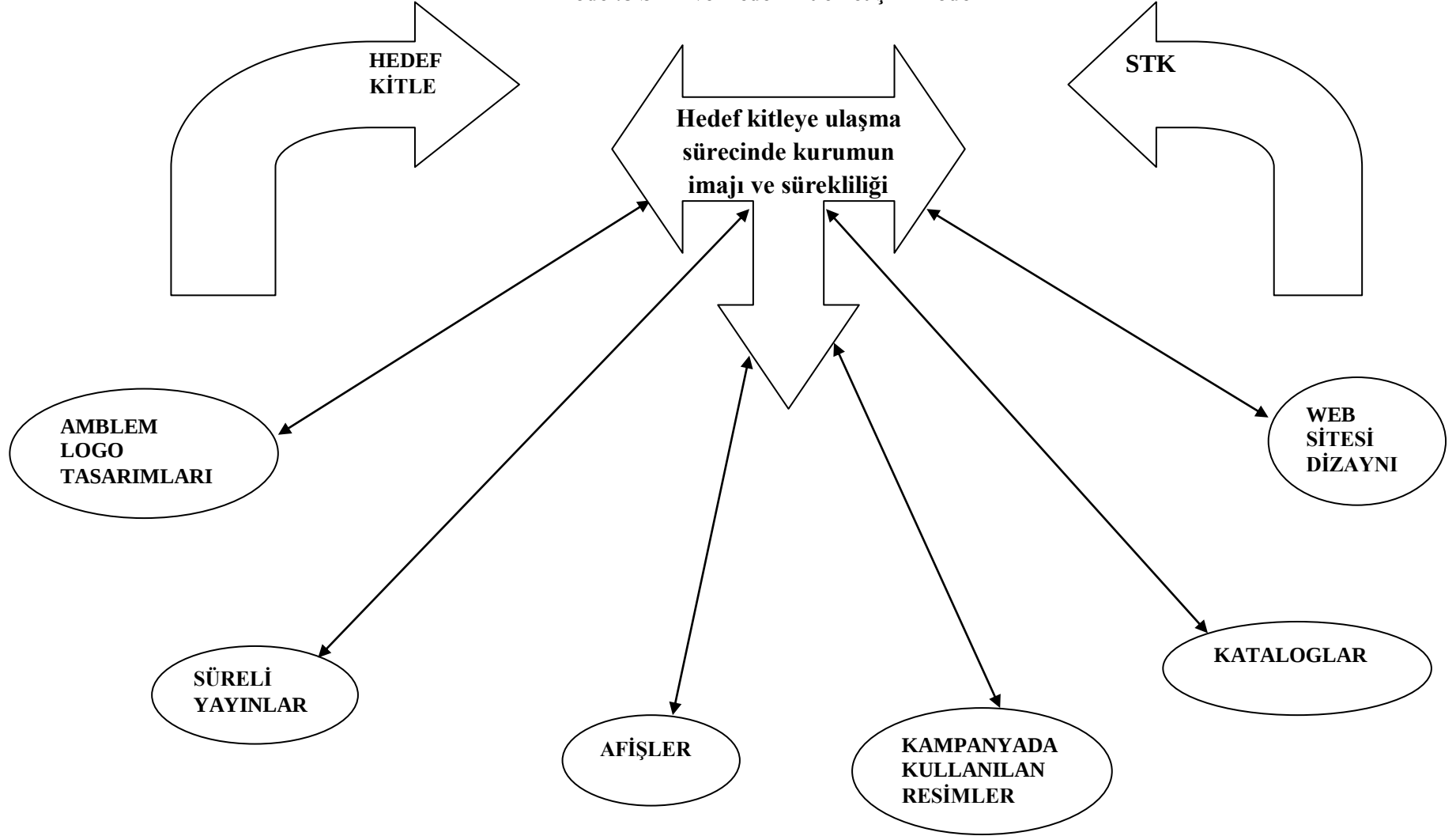
2.7.1. Kurum Açısından Kurumsal Kimlik ve Amblem, Logo, Markalar

Görsel simgeler, kuruluşun çalışma alanı dolaysız bir yoldan çağrıştıran ve kuruluşların sosyal bireyselliğini farklı tasarım yoluyla belirler. Görsel simgeler, marka, amblem, piktograms, logo toplumsal haberleşmede görsel bildirişim ve iletişim sembolleri olarak çeşitlilik göstermektedir. Verdiği mesaj ve sahip olduğu kimlik açısından bunlar oluşum süreçleri ve kullanım yerleri açısından değişiklik göstermektedir. Simgeler her çağda bir bildirişim aracı olmuştur. Günümüzde toplumsal ilişkilerin karmaşıklığı simgelerin işlevini de bilgi akışını yöneten denetleyen kurumların hizmetinde yer alarak kurumsal bir kimlik niteliği kazanmıştır. Amblem kuruluşun sosyal bireyselliğini simgeler. Örneğin kurumun tanıtım aşamasında bir amblem geçerlilik kazanmışsa ve hedef kitlede istek ve ilgi eş anlam kazanmışsa en ideal duruma ulaşılmış demektir. Bir sergi, bir kongre, fuar yada dernek olsun, her kuruluşun, hedef kitlesine kendini tanımlayabilmesi açısından amblem daha ilk aşamada gereklidir. Amblemin grafik ifade gücü reklam ve tanıtım yönünü de etkiler.

Akılda kalıcı bir amblem ya da görsel simge iletilmek istenen mesajda estetik bir değer katar ve kitle üzerinde belli bir imaj doğurur. Bir amblemin ifade tanıma gücü, izleyicinin görsel algısını etkileme derecesiyle doğru orantılıdır. Ülkemiz ekonomik, endüstriyel koşullarındaki hızlı değişim ve özellikle dış ülkelerle artan ilişkiler, yeni bir yönetim kuşağının yetişmesine neden oldu. Bu nedenle, kuruluşların bayrakları sayılabilecek özel bir grafik simgeye ihtiyaçları vardır. İşaret kurum için çok önemli. Kurum belirlediği yöntemle mesaj vermek ister.

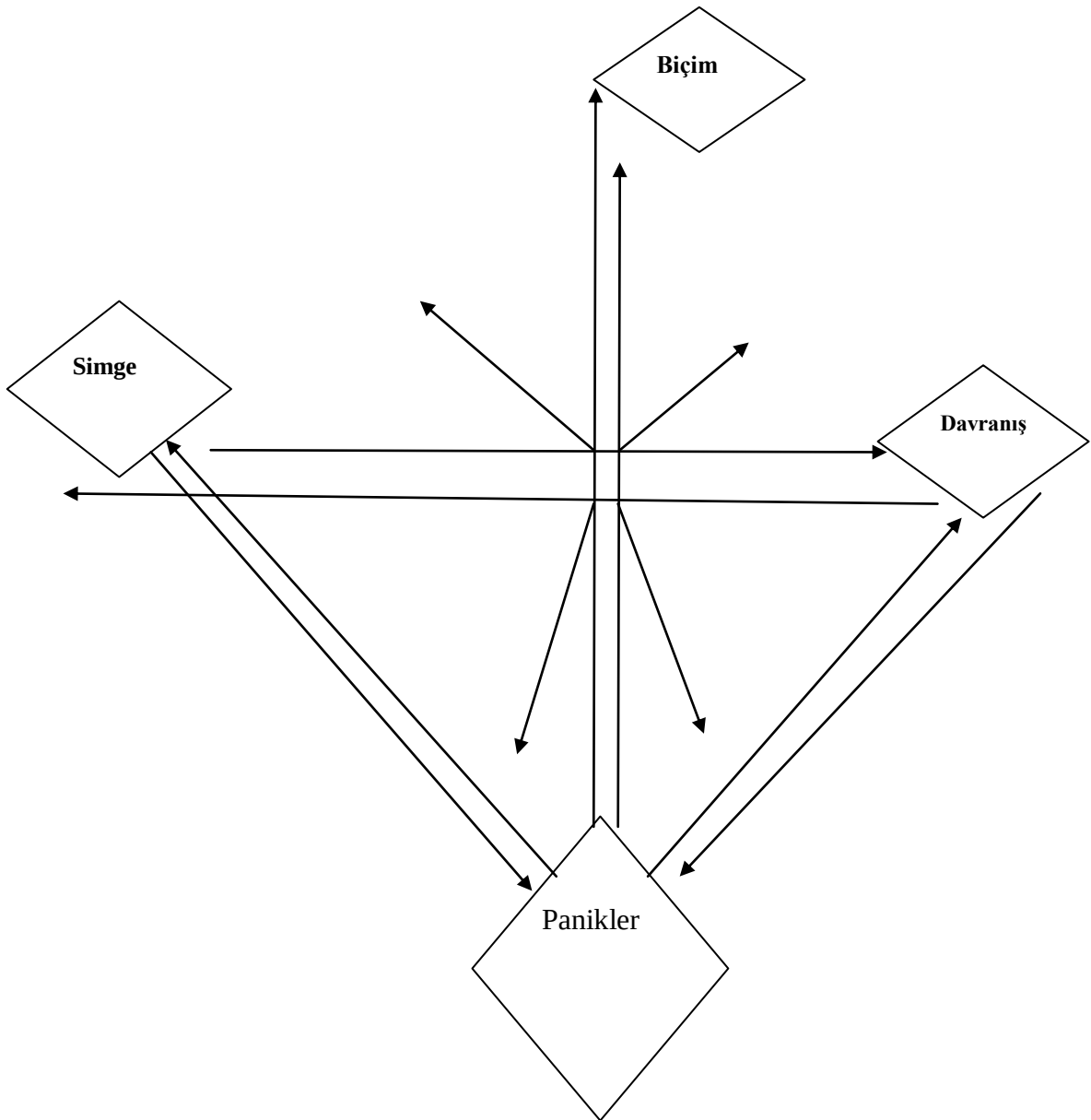
Model 8' de Sivil toplum kuruluşu ve hedef kitleyle iletişimde görsel olarak kitleye ulaşması kitleyle ilişkilerini korur. Mesajların geniş kitleyle bulaşması ve hedef kitleyi ikna etmesini amaçlar. Hedef kitleye ulaşma sürecinde kurumun imajı ve sürekliliği bakımından afişler, kampanyada kullanılan resimler, süreli yayınlar, kataloglar amaçlara ulaşmaya yönelik etkilerini gösterir. Web sitesi dizaynı, afişler, amblem ve logo tasarımları da hedef kitle üzerinde dikkat çekme, tutum oluşturma ve hedeflenen şekilde kitlenin davranışlarını ve düşüncelerini etkileme etki gösterirler.

Model:8 STK ve Hedef Kitle iletişim modeli

Amblemler ve görsel ifadeler “Beni Tanı”dır kurum için. Okuryazarın az olduğu bölgelerde, yaşlı, çocuk gibi hedef kitlede kurumun kullandığı görsel mesaj çok önemlidir. Oluşan simge insanlara ait terimleri kullanarak, kurumun bir ruhu, bir yaşam biçimi, olayları kavrayış ve davranış şeklidir. Model 8’de gösterildiği gibi, görsel anlatım yoluyla kurumun yansıtmasını istediği ideal imgeyi görsel terimler en kısa ve en etkili yolda yardımcı olacaktır. Bu doğrultuda görsel anlatım, görsel dilin sözcük hazinesindeki renkler, biçimler, simgeler ve harf üslubu gibi tüm elemanları bir arada bütünlük ve önem oluşturur. Ayrıca Toplumsal davranışta öncelikle eylemin dikkat çekiciliğini oluşturur.

Model: 9 STK ve Görsel İfadelerle iletişim modeli

Model 9’da stk ve görsel ifadelerin iletişim dinamiktir. Modelin gösterdiği oluşumda, simge ve biçim alternatif sonuçlar için olasılıkları görmeye süreç ve değişimi içerir. Süreç içerisinde panikler ve davranışsal özellikler birbirleriyle iletişim amacını ve algılamayı kuvvetlendirmektedir. Tümüyle model: 9 stk ve sanatçı iletişim olgusunu bir parçanın diğerine etkisini göstermektedir.

Görsel anlatımda aktiften pasife ve heyecandan heyecansız sıralanan temel biçimden kırmızıdan maviye, sıcaktan soğuğa sıralı renkler ve üçgenden daireye, erkekten dişiye sıralı şekiller arasında ilişki kurulur. Bu yöntemle hedefteki grup tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol edebilmemizi sağlar. Kim olarak ve nasıl görünmek istediğimize yardımcı olur. Örneğin, simgemiz verimlilik anlamına geliyorsa simgenin her görüldüğünde kurum daha verimli olacaktır. Görsel dil bütün sözcüklerden daha iyi ve daha hızlı çalışır, daha kolay ezberlenir.

Amblem kişiliğinin grafik yapısının yanı sıra renk de amblemin görsel anlatımında önemli bir rol oynar. Renkler kimliği çekici ve çarpıcı bir hale getirirler. Yalnızca kişilik ifadesi aracılığı ile başarılı bir kurumsal kimlik yaratılabilir. Görsel bildirişim sembelleri, insanların gelecekteki ortak dil ve kültüre sahip olma olarak tanımlanabilir.

Kurum için oluşturulan görsel sembeler kurumun devamlılığını sağlar. En kısa ve en etkili yoldan kuruma kimlik kazandırma yoludur. Görsel anlatım olan sembeler, görsel dilin sözcük hazinesindeki renkler, biçimler, sembeler ve harf üslubu gibi tüm elemanları bir arada işlemelidir. Yazılarda kullanılan logolar, gerek kişi ve kurumlar için yaptığı marka veya kurum simgesi amblesmlerin ifade ve tanıtma gücü, izleyicinin görsel algısını etkileme derecesiyle doğru orantılıdır. Hedef kitleye ulaşma süreci kurumun sürekliliği ve tanıtımıyla doğru orantılıdır.

2.8. Kamusal Sosyal Sorumluluk Çalışmaları ve Kurumda İmaj Oluşumu

Firmanın sosyal sorumluluk çalışmalarında yapacağı faaliyetlerle toplumla firma arasında güven oluşturmaktadır. Süreç içerisinde toplum güven telkini tercih edilirlilik kurum kimliğini oluşturmaktadır. Toplumla kuruluş arasında iletişim kurulur.

Bir örnek vermek gerekirse, 1989 yılının başında başlamış ve 1991 yılının sonunda bitmiş olan *“Cüzzamsız Bir Dünya İçin Elele”* projesidir. Proje, 3 yıl sürmüştür. Proje’nin

amacı; toplumu cüzzam konusunda bilinçlendirmek, 2000 yılına kadar cüzzamı Türkiye’den silerek halk sağlığına katkıda bulunmak ve toplumsal bir hizmet sunmaktır.

Birinci yıl; “Merhaba Hayat” sloganıyla; fikir öncüleri, iş adamları, kültür ve sanat çevresi, entelektüeller, akademisyenler, sosyal örgütlerin lider ve üyeleri, devlet kesimi hedeflenmiştir. **İkinci yıl;** “Komşunuzu İkna Edin” sloganıyla kamuoyu hedeflenmiştir. **Üçüncü yıl,** “Ne Olduğunu Bilmiyorum... Nasıl Yardım Edebilirim?” sloganıyla hedeflenen kitle, aileler ve çocuklar, okullar ve öğretmenler; diğer hedef kitlelerse; basın, Boyner Holding şirketlerinin yönetici ve çalışanları olmuştur .

Proje sonunda uygulayıcılar tarafından yapılan değerlendirmede sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür. Beymen Status dergisiyle Cüzzamla Savaş Derneği ve Vakfı’nın iş birliğiyle hazırlanan proje, Türkiye’nin adının uluslararası alanda da duyulmasını sağladı. IPRA’nın Altın Ödül Yarışması’nın “Kamu Yararına Projeler” dalında birincilik kazanan proje, IPRA’nın eski Genel Sekreteri Sam Black’in “International Public Relations” adlı kitabında yer alan 40 başarılı proje arasına da girdi (Şentürk,2005).

Model 10’da görsel ifadelerle kurum modeli öğrenme, algılama uygulamanın önemine dayanır. Görsel ifadeler ve görsel sunumlar birey üzerinde akılda kalıcılığını sağlar, düşüncenin yaygınlaşması toplumdaki bir çok gruba ulaşmasında etkilidir. Böylece hedef kitleyi ikna eder. “İkna edici iletişim; her zaman olamasa da, zaman zaman zorlayıcı bir güçle bağlantılı olan ve hedef alınan kişilerin akıl ve duygularına hitap eden mesajlarla davranışı değiştirmek için çaba harcama durumudur (Çakır,2002:19-20).

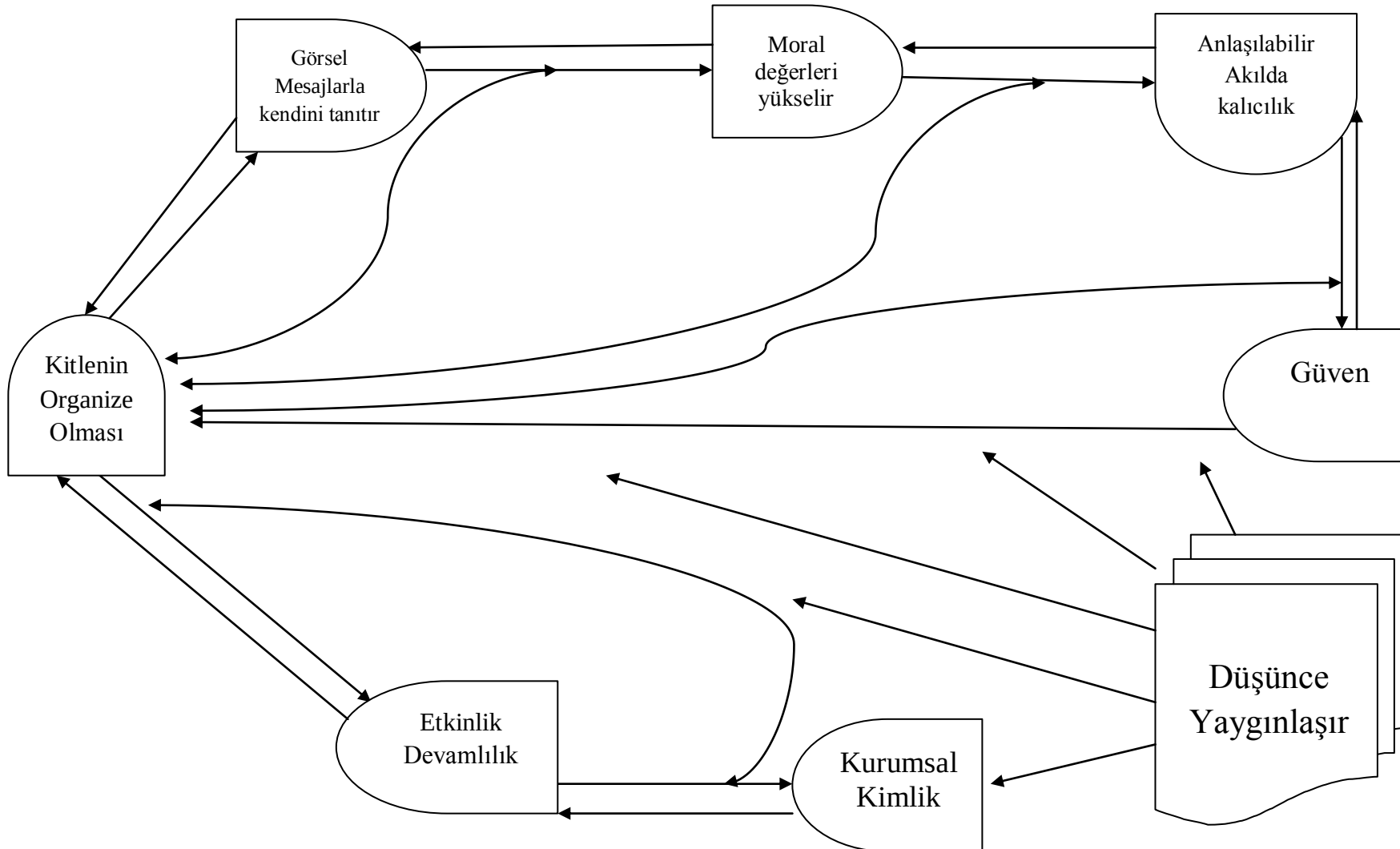
Başarılı bir ikna edici iletişim süreci için (Yüksel,1994:77);

- Hedef kitlenin iknaya yönelik iletişim girişimine bakış açısını- kanaat ve tutumlarını belirlemeli
- Hareket ve uygulama kararı sırasında uygun stratejiyi belirleme
- En uygun ikna taktiği stratejisini uygulamalı,
- Hedef kitlelerin iletiye karşı tepkilerini birleştirmeli,

- Geri bildiriler sürecinde ikna edici ek bilgileri düzenlemeli

Model 10’da görsel ifadelerle kurum modelinde ayrıca, etkiler oluşum sürecinde düşünce yaygınlaşır ve birinden diğerine ulaşmak isteyen en etkili olacak parçayı seçer. Etkin devamlılık birbiriyle oluşum ve tepkisinden oluşan süreç eşitlenir. Öğeleri birleştiren çizgilerde, kitlenin organize olması, etkinlik, devamlılık ve kurumsal imaj tek veya iki yönlü iletişimin de gösterilen öğeler kendini açıklamaktadır. Parçalar içindeki etkilerini kitle tarafından alınıp tekrardan oluşturulan mesaj geri bildirim sürecinde kurum imajında güvenilirliği oluşturacaktır. Görsel mesajlar bireylerarası iletişimde algılamayı tamamlar moral değeri yükselir tamamlayıcı olarak anlaşılabilir, akılda kalıcılık ise de düşünceye etkisi olan güç ve yönünü gösterir.

Model: 10 Görsel İfadelerle Kurum Modeli

III. BÖLÜM

3. KAMUOYU ÖNCÜSÜ OLARAK SANAT

3.1. Sanat ve Kamuoyu

3.1.1. Kamuoyu Oluşturma

Sivil toplum kuruluşlarında sanatsal ifadeyle kamusal kültür yaratmak, sosyal etkileşim için kamusal mekan biçimlendirmeyi ve kamusal sanatta amaç halkla, kitleyle, toplumla daha demokratik bir ilişki kurmaya yardımcı olur. Kamuoyu tüm toplumu ilgilendiren konulara ilişkin kanılarının toplamıdır. Gündelik yaşamda kamuoyu, çok sayıda bireylerden oluşan toplulukların düşünce birliğini belirtmek için kullanılır. (Milburn,1998;167-205).

Kamuoyu oluşturmak herhangi bir konuda bilgi sahibi olmasıyla birlikte kamuoyu oluşturucuların beklentileri yönünde düşüncelerinin ve tutum takınmalarının sağlanmasıdır. Kamuoyu oluşmasında ve kamuoyu oluşturulmasında pek çok etmenin rolü vardır. Kişisel algılamalar, özdeşleşmeler, psikolojik süreçler, uyumsuzluklar, önyargılar gibi kamuoyunu oluşturan bireylerin düşünme ve davranma biçimlerini etkiler. İkinci bir etmen grubu ise kuşkusuz çevresel olanlardır. Bireylerin toplum içindeki yerleri, topluma hakim olan ideoloji, nüfus yapısı, kültür, siyasal kurumlar, din, kitle iletişim araçları grup içinde değerlendirilir (Bektaş, 1996:105). Kamuoyu oluşturma sürecinde, verilecek tüm mesajlarda bu etmenlerin rollerinin değerlendirilmesi gerekir. Çalışmalar esnasında gruplarının çalışmalarında olduğu gibi belli bir yönde gelişim ve değişim isteniyorsa, sunulan mesajın içeriğinin değiştirilmesiyle birlikte yaygınlaştırırken kullandığımız dilin ve araçların doğru seçilmesidir.

3.2. Kamuoyu Etkileme: Propaganda

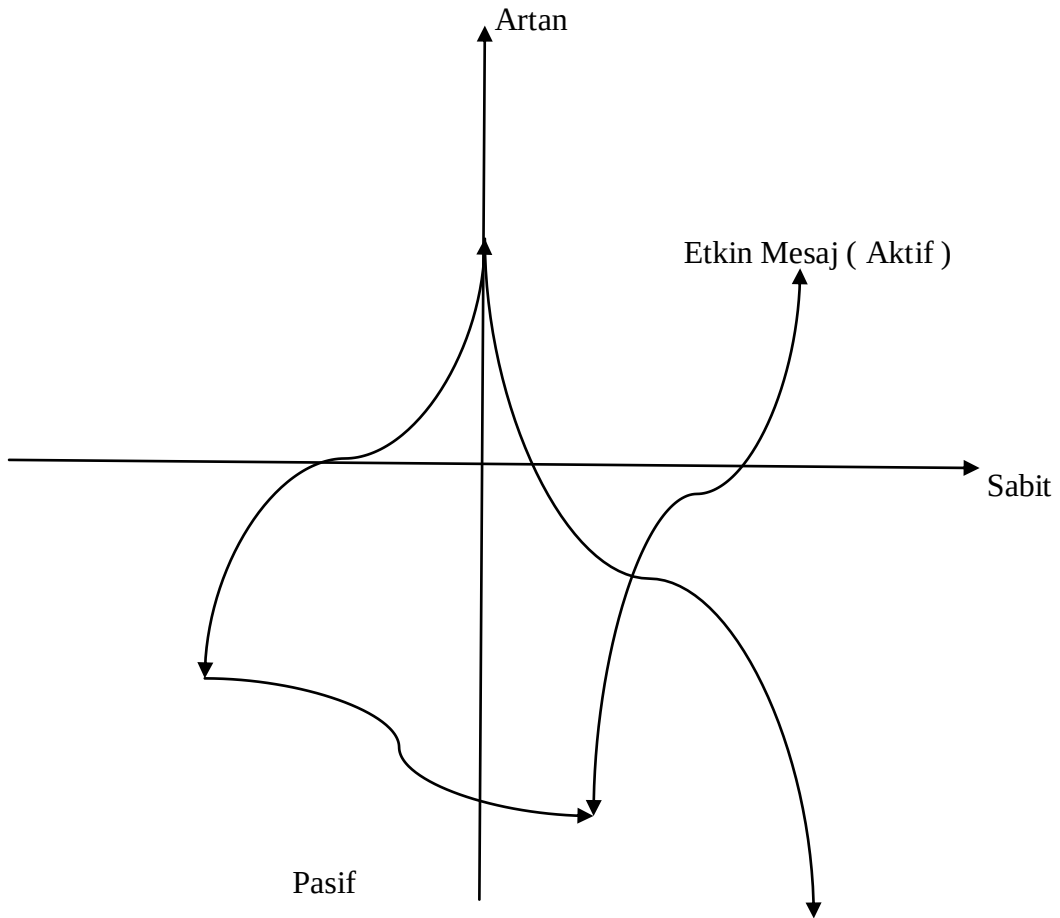
Propaganda, kamuoyunu etkileme işlemlerinden biridir. Bireyler, kümeler ve toplumlar arasında halk desteği sağlamaya yöneliktir. Kamuoyunun propaganda ile kamuoyunu belirli bir biçimde davranmaya yöneltir (Aslanel,1993:30). Kamuoyu oluşturmada yüz yüze kişisel iletişimden yazılı, sözlü, görüntülü kitle iletişim araçlarına kadar pek çok görsel araçtan yararlanılabilir. Herhangi bir konuda kamuoyu oluşmasının ilk adımı, o konuda bireylerin ya da grupların bilgi sahibi olmalarıdır. İletişim, kitle iletişim araçları, afişler, semboller ve sanat eserleriyle yapıldığında kısa sürede çok sayıda insanın bilgi edinmesini kolaylaştırır. Belli bir konuda kamuoyu oluşturmaya çalışırken bir yandan da

baskı grupları bilgilendirilir. Sivil toplum örgütleri, sendikalar, meslek odaları gibi kurumlaşmış baskı grupları bilginin yayılmasında önemlidir.

Yaşadığımız kentin tarih mirasına sahip çıkmak, kentimizi daha fazla tanıtmak, bir arada yaşadığımız insanları daha yakından tanımak, ortak bir kent kültürü inşa etmek. Altyapıyı hazırladıktan sonra çevremizdeki insanlarla, içinde yaşadığımız kentin kamuoyuyla sanat ve sanatçı araçlarıyla iletişime geçebilir.

Gündelik yaşamda kamuoyu, çok sayıda bireylerden oluşan toplulukların kolektif inançlarını belirtmek için kullanılır. Kamuoyu oluşmasında ve kamuoyu oluşturulmasında pek çok etmenin rolü vardır. Algılar, süreçler, önyargılar, çevresel etkenler, kültür, siyasal durumlar ve kitle iletişim araçları gibi etmenlerle kamuoyu oluşturan bireylerde düşünme ve davranış biçimleri etkilenir.

Model: 11 Toplumun görsel ifadeyi algılama modeli

Model 11' de toplumun görsel ifadeyi algılama modeli artı ve eksi yönünde dalgalanan oklar hedef kitle üzerinde farklı bireyler farklı tepkileri gösterir. Model:11'de hedef kitle aktif olarak kabul edilir. Dance'nin sarmal modelinde belirttiği gibi, çoğu kişinin günümüzde iletişim sürecini tanımlamada daha uygun bulur (Mcquail&Windahl,2005:35).

Kamuoyu oluşturma çalışmalarında bu etmenler değerlendirilmelidir. Bu süreçte kamuoyu çalışmalarında kullandığımız dil ve araçların doğru seçilmesi gereklidir. Yüz yüze iletişimi kullanarak bilginin yayılması sağlanır. Bu süreçte yapılan sanatsal ve görsel çalışmalar kamuoyu oluşturmada önemli araçlar olarak görev alırlar. Daha etkili işlev görmek açısından önemlidir. Sivil toplum örgütlerinin başlıca işlevlerinden birisi, kamuoyu oluşturma yoluyla, bireylerin taleplerinin dile getirilmesine ve dikkate alınmasına yardımcı olmaktır (Çavdar, 2001). Bu süreçte sanatçı ve sanat eserleriyle birlikte iletişimi gerçekleştirebilmek ve hedef kitlelere mesajı iletmede büyük rolü vardır. Aynı zamanda gündem oluşturma ve görsel mesajı iletmede etkisi vardır. İlgi çekici bilginin doğru bir biçimde sunulmasıyla etki alanları genişler (İrvan,2001:69-106). Sanat ve sanat ürünleri kamuoyu ile ortak sorunları içeren söylemsel fikir ve düşünceleri süreçlerin tamamında toplum örgütleri olarak oluşturdıkları şeyleri ve değerleri canlandırıyor.

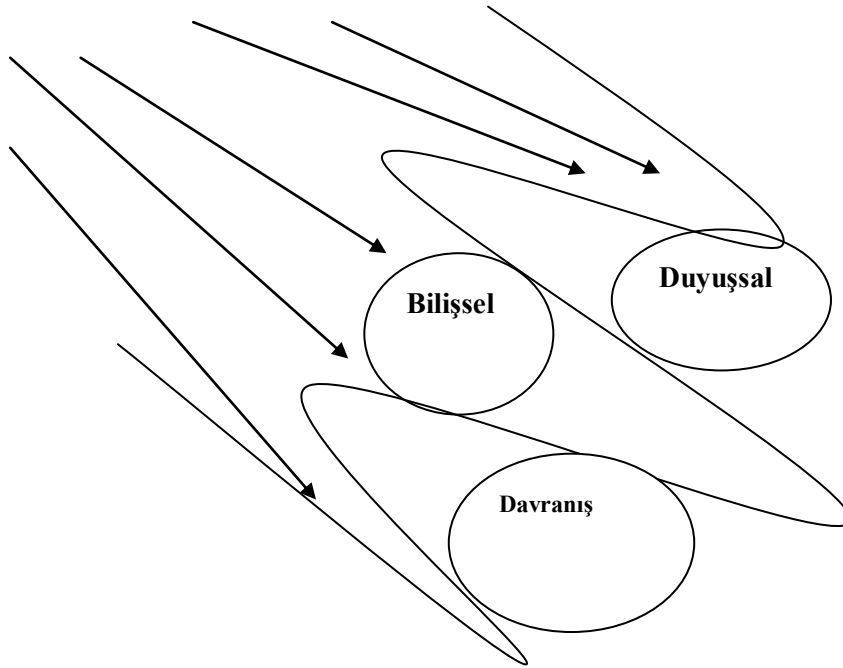
Yerel yönetimlerden destek alınmalı, belediyeler ya da merkezi yönetim tarafından atanan vali ve kaymakamlar işbirliğiyle projelerin gerçekleşmesi ve çevreyle yaygınlaşması açısından belirleyicidirler. Türkiye'deki işleyiş biçimiyle yerel yönetim birimleri; İl Özel İdaresi ve belediyeler olarak iki grupta toplanır. Diğer destek sağlanabilecek kurumlarda; Üniversite, ortaöğretim kurumları, müze/kültür merkezleridir (Bektaş, 1996:105).

Sanat ve sanatçı, ülkemizin ve dünya sorunları hakkında hedef kitlelerine aktardıkları bilgilerle, kitlenin bilgi sahibi olmalarını sağlar. Sanat olayları ve organizasyonlarında kendilerini topluma anlatabilmeleri açısından sivil toplum kuruluşlarına ve yerel yönetimlere ihtiyaç vardır. Ülkemizin sosyal yapısı içinde, toplumun büyük bir bölümünün aktif ya da pasif olarak sanata katılımı önemlidir.

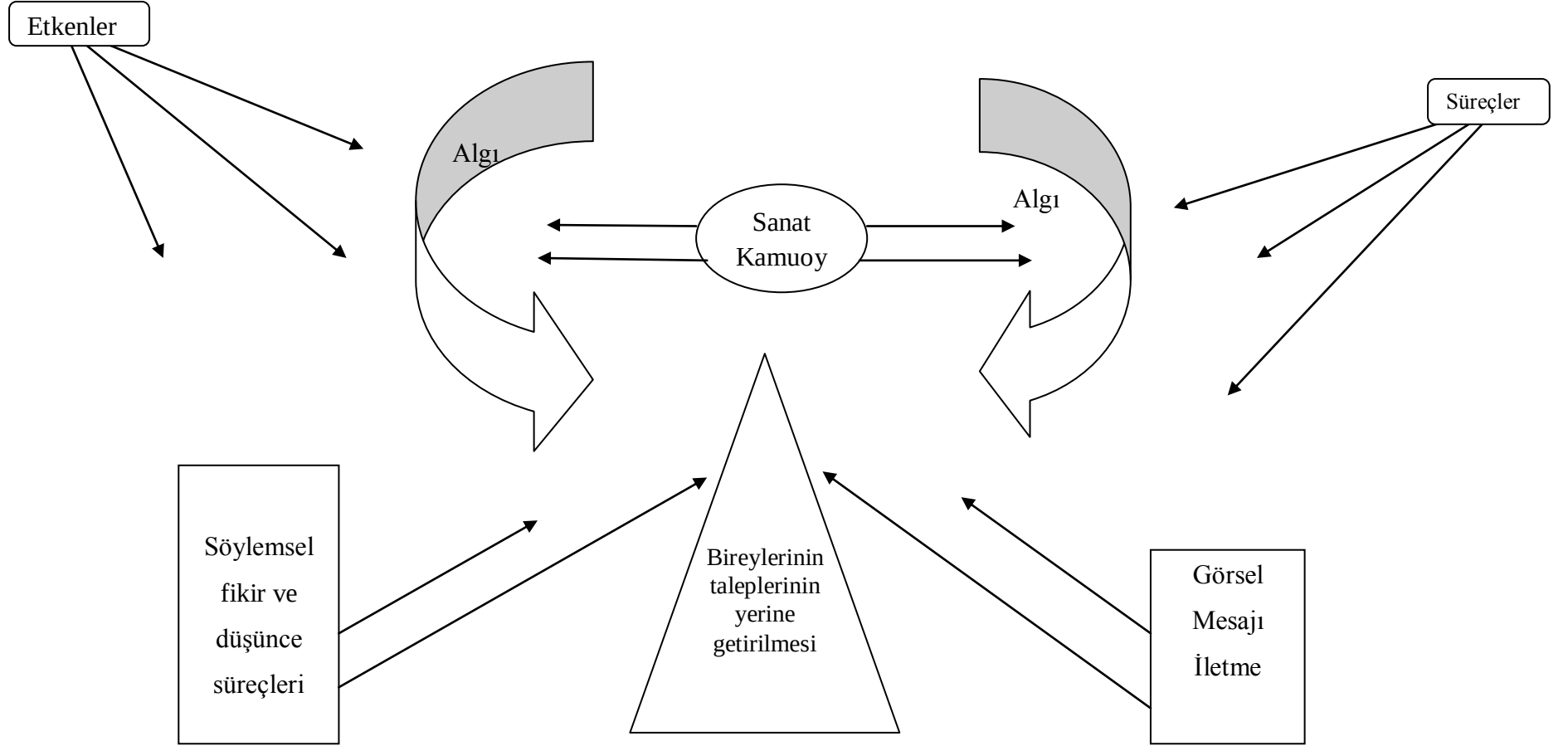
Bir sivil toplum kuruluşu olmanın bilinciyle, insana kültürel ve sanatsal tarihinin ilgi çekici olabileceğini, kültür motiflerinin bir gündelik yaşam kaynağı olarak yeniden üretilebileceğini çalışma yöntemleriyle gösterilmeli. Sivil toplum kuruluşlarının zaman yönetimi ve daha iyi bir sosyal ortam ayrıca karşılıklı güven yaratır. Sivil toplumun kendi

halkla ilişkiler, sanat kamuoyu ve kamuoyu tanımlarını mutlaka ortak yararlar ve kamusal çıkar, kamusal ilgi gibi kavramlardan hareket etmelidir. Bu yönüyle ortak çabalarla araştıran, öyküleyen ve sergileyen insanların, belli bir kentlilik, bir arada yaşama kültürü bilinci oluşturmaları ve yaygınlaştırmaları, örgütlenme kültürü açısından önemlidir. Model 12’de, tutum oluşturma sürecinde, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal aşamalarda yeni ilişki kurmak birey algı sürecinde kararları tutum ve kurum iletişimin de kamuoyu çalışmalarında halkın beklentileri, ihtiyaçları, düşünceleri hakkında alternatif çözümler için yerel toplumlar arasında araştırmalar yürütmek gereklidir. Model: 12’de gösterilen dalgalanma alternatif çözümlerin başlaması, iletişim ve net mesajların ulaşabilmesi için duyuşsal, bilişsel ve davranışsal sürece ulaşabilmek için medya ve tüm görsel, yazılı araçlarından yararlanılmalıdır. Model 12 de belirttiği gibi, kamuya ulaşabilmek için, toplumsal bölümü sunan çalışmaları süreçlerin gelişmeleri içinde etkili bilgilerin dağıtılması bilişsel, davranışsal ve duyuşsal süreçte, afişler, broşürler, reklam ve basını kullanarak planlama ve çalışma süreçlerinde kişilere broşür gönderen ve çevreye asılan afişlerle yapılan eylemlerle karar sürecine kadar organize olmayı farklı tepkileri ile kamuoyunun katılımı sağlanır. Model: 12’de gösterdiği gibi davranışsal ve duyuşsal süreçlerde ile birlikte etkinliklerin sosyal kuruluşu resmedebilmesi ve kamuoyunun etkilenmesi sürecinde belirleyici rol olabilmesi için halkla ilişkiler sürecinde yerel kamuoyu önderleri kitleyle iletişim biçimine yeni anlamlar katar ve kuruma dönük bir avantaj sağlar (Gültekin,2006:9).

Model: 12 Tutum oluşturma süreci

Model: 13 Sanat Kamuoyu oluşum süreci

Model 13’de gösterildiği gibi, stkların yapacağı eylemler, proje çalışmaları, süreç içerisinde kitlede belirlenen amaç doğrultusunda sanat ve çevre algısı oluşur. Şekilde etken ve süreç kısımları algılanmasında böyle bir eğilim söz konusudur. Duyum ve algı arasındaki ayırım dış nedenlere bağlı, duyumlar daha öznel, kişisel ve içsel deneyimlerdir. Algıda seçicilik, insanın algı sürecinde aktif bir rol oynar. İletişimde duyuya yönelik algılama da söz konusudur. Model: 13 algılama ve algılatma adına iletişimi sağlayacak, karşılıklı bilgi aktarımını sağlayacak araçları algılar, süreç ve etkinliklerle kişinin hayata uyumu için sanat ve çevre algısı, duyuşsal uyarımların anlamlı deneyimlere sürecin ortak ürünü oluşur. Devamın da aynı eğilim üstteki ve alttaki şekillerin sırasıyla, üçgen ve kare olarak algılanmalarına yol açar. Model: 13’de alttaki şekli de, yine söylemsel fikir ve düşünce süreçleri, bireylerinin taleplerinin yerine getirilme aşaması, görsel mesajı iletme, çoğu insanlar bu eğilimleri devamlılık (continuity) temeline göre de olabilir. Bu eğilim düz devam ediyor olarak görmenizi sağlar. Buna göre düz bir çizgi, bir yarım daire ve bir kırıklı çizgi. Düz çizgili oklar, kesişme noktalarından birinde aniden kavisli bir hal alıyor olarak görülmesi ilgili sürecin duyuşsal bilgiyi daima nesnelere dönüştürür. Bir olaya ait sahip olunan duyum olayı kolay ve sağlam algılar.

Algılama, dinlemenin ikinci sürecidir. Duyulan ve alınan mesaj, bireyin birikimi, deneyimi rolleri, bilişsel ve fiziksel yetileri, inanç ve tutum, değer ve davranışları yani bireyin düşünce sürecinde yeniden anlam kazanır. Dinleyici ve izleyiciler algılama sürecinin sürekli etkisi altındadır.

İlgi odaklanması, Sözcükler ve görsel simge uyarıları alınıp algılanır ve bireyde dikkat yani belli bir uyarı üzerinde odaklanmayı temsil eder. Tüm uyarılar, sembol, sözcük yada görsel simge üzerinde yoğunlaşır. Anlam yükleme, sözel ve görsel uyarılara anlam yükler. Uyarıyı bilişsel ve duyuşsal olarak uyarılara anlam yükler (Armağan,2008:234-235).

3.3. Devlet ve Kültür politikası

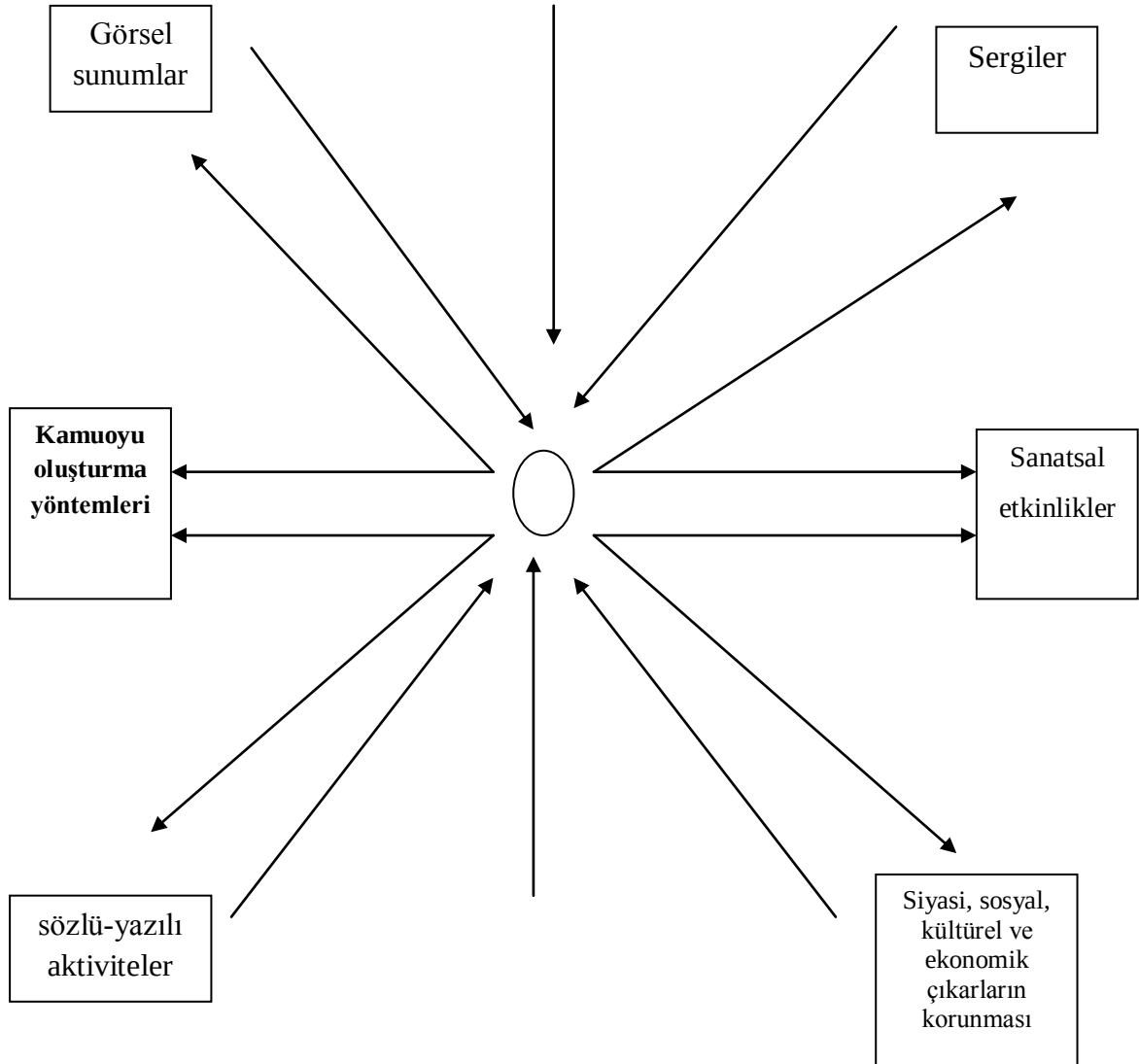
Kamuoyunun, üzerinde birleştiği konulardan biri kültür politikasıdır. Kültür devletini modernleştirmeye çalışır. Toplum da oluşturulan kültür politikasının işlevi, bireylerin yeteneklerinin serbestçe sınanması ve istedikleri sanat eğitimini almalarının sağlanmasıdır (Onaran, 1984:30). Aynı zaman da ortak yarar için ulusun, bölgenin ya da çeşitli sosyal grupların kültürel mirasının korunması, sanatsal ve düşünsel yapıtların yaratılmasının desteklenmesi bunların büyük kitlelere ulaşmasının sağlanması; ulusun kültür ve sanat

politikasının yayılmasını sağlar. Küreselleşme çerçevesinde kültürel çeşitliliği desteklenmesi, çok kültürlü bir toplumda kültüre ulaşımı kolaylaştırır.

3.4. Kamuoyu Oluşturmada Yararlanacak Yöntemler

Model 14’de kamuoyu oluşturma yöntemlerinde etkin ve ideal bir çalışma için; Kataloglar, sözlü-yazılı aktiviteler, web siteleri ve sanatsal etkinliklerle siyasi, sosyal ve ekonomik çıkarların korunması aşamasında belli bir konuda kamuoyuna düşüncüyü empoze etmede etkin rol oynayacak etkinliklerdir. Görsel sunumlar, sergiler ve diğer sanatsal etkinlikler iletişim rolünü sunmada gönderi oluşturma eğilimin de iletişime geçilecek kişilerin iletilerle gönderilenler arasında yaptığı seçimle kurum etkin bir kamuoyu oluşturur.

Model: 14 Kamuoyu oluşturma yöntemleri

Kişiler kendi çalıştıkları kurumlar veya devlet tarafından desteklenerek, kendi çalışmalarını topluma duyururlar. Bu süreçte Web sayfaları, afiş ve kataloglar büyük destekte bulunmaktadır. Toplumlar, kendi kültürel değerlerini iletme ve diğer toplumlara tanıtmaya, onlarla etkileşim içinde olma uluslar arası kuruluşlarına tanıtımı sırasında görsel tasarımları kullanmakta ve katalogları, afişleri, görsel sembolleri bu amaçla kullanmaktadırlar.

Ekonomik, kültürel, eğitim ve sağlık alanlarında kurulan kuruluşlar ile sivil toplum örgütlerinin faaliyetleri ile bu kurum ve kuruluşlara yön verilip, aralarında koordinasyonun sağlanması gerçekleştirilmektedir.

Kamuoyu oluşturmada etkili olan bu kuruluşların rolü, görevi ve sorumlulukları; kamuoyunda canlı tutulması gereken konuların başında siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik çıkarların korunması ve kollanmasıdır.

Kamuoyu oluşturmada hedef olan ilk unsur insandır. İnsanın etkilenmesi iletişim ve kitle İletişimi olarak tanımlanmaktadır. Kamuoyunun çeşitli olma ve iletişimin çeşitli oluşum yöntemleri vardır. Bu karşılıklı etkileşimde sosyoloji, psikoloji, teknoloji ve diğer bilim dalları etkin olabilmektedir. Görsel sunumlar insanı etkilemek amacıyla yapılmaktadır.

3.5. Sanat Kamuoyu ve STK'lar da Görsel Çalışmalarda Model Oluşturma

Kamuoyu toplumların ortak düşüncesi ve toplum içerisinde özel gruplaşmalarda meydana gelebilmektedir. Kamuoyunun oluşmasında bireylerin kişilik yapısı ve sosyal çevre önemli bir etkindir. Sosyal çevre, kişinin artık toplumda yaşayan bir birey olarak sosyalizasyon sürecinde öğrendikleri ve çevre ile olan etkileşimlerinde anlam kazanır. Aile, okul ve çevrenin dışında işyeri de kamuoyu oluşumunda önemli bir faktördür diyebiliriz. Bu bağlamda sanat kamuoyunu toplumun kendisidir. Çünkü toplumun her kesiminden insanlar kurumlar sanat ve sanat organizasyonları ile iç içedir (Bektaş, 1996:106). Medya, devletin birçok kurumu, akademik sanat çevresi, sanat yapan ve sanatı izleyen herkesim sanat kamuoyunu oluşturmaktadırlar. Tüm sosyal gruplara ve insanlara, moral değerleri yükseltici ve birbiri ile kaynaştırıcı aktiviteler yapmalarını sağlamak ve sanatı her kesime yaymaktır.

Bilgiye ulaşmanın bir yolu olarak kültürel olaylar meydana gelmiştir. Kültür toplumda karar mekanizmasını oluşturur ve seçenekler sunar. Kültür insanlığın binlerce yıldan beri bıraktığı önemli bir mirasıdır. Kültürü uygulayıp yaşayarak tecrübelerinden faydalanabilmek için. Kültürel çeşitlilik insanları birbirlerine yaklaştıran sevgi, hoşgörü, anlayış ve dayanışma

gibi değerlerin oluşturulmasında büyük etkendir (Atabek & Dağtaş, 1998: 30). Kültür ile kimlik krizi yaşayan yüzyılımız bireyine yeni sosyal, ahlaksal, felsefi ve manevi katkılarda bulunur.

Görsel tasarımlar kurumun en önemli görevi, topluma bilgi vermek ve onları ikna etmektir. Stratejisi belirlenip hedef kitleye amaca uygun araç gereçler iyi belirlenerek, amblem, web tasarım, kataloglar ve diğer tasarımlar; harfle mi, şekille mi hem harf hem de şekil kullanarak mı yoksa tamamen soyut biçimlerde geometrik tasarım çalışmaları gerçekleşmeli yada yazı resim ikisi beraber tasarlanmalıdır. Renkli renksi, siyah beyaz tasarımlar gerçekleşebilir, ancak çok renkli olmamalı, çok renkli olsa bile vurgu için parlak renk ve tek renk baskın olması tercih edilmelidir. Basit ve akılda kalıcı kalmak mesajı bir bakışta vermelidir. Dikkat çekici ve ilginç olmalı, konu bir seferde anlaşılabilmeli algılama sürecinde ve anlaşılabirliği sürecinde zaman aşımına uğramamalıdır.

Tasarım da verilecek mesaj sade ve anlaşılabir olmalı. Görsel ve grafik tasarım çeşitli tekniklerinden yararlanarak belirli bir konuyu görsel yoldan yaymak amacını güden görsel iletişimle mesajı açık, akılda kalıcı ve doğru biçimde izleyiciye görsel olarak sunar. İnternet sayfalarındaki ikonlar ve diğer görsel tasarımlar görsel iletişim şeklinde oluşturulmuş mesajların görsel iletişim kalıcılığı sağlar. Bunlar; izgi, biçim, ton, renk, doku, ölçü, y n, denge, orantı ve görsel hiyerarşi, devamlılık, bütünlük, hareket, amaca uygunluk kalıcılığı sağlar.

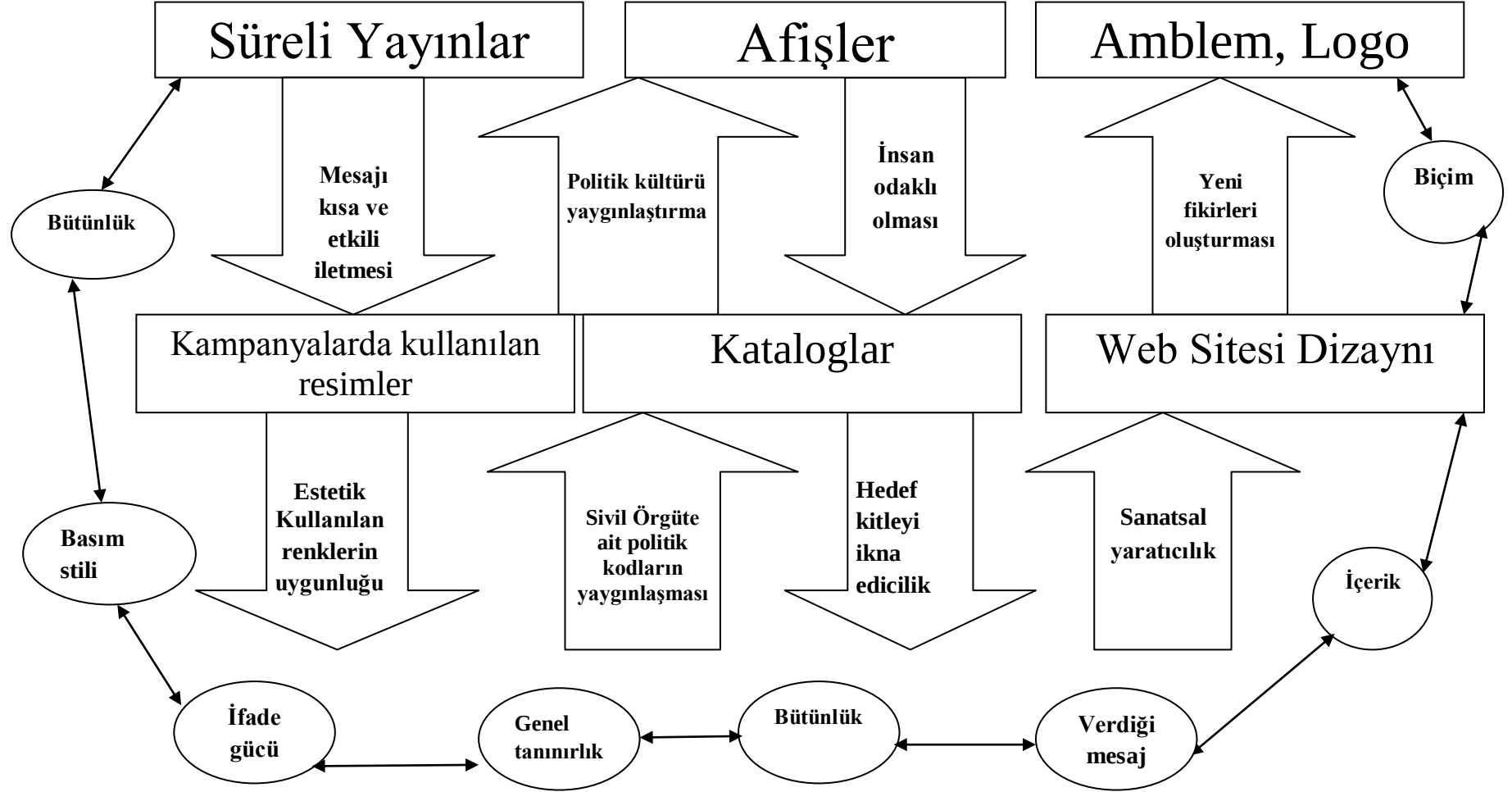
Tasarımlarınızda izgi elemanını kullanırken, sembolize ettiği anlamlar kuruluşun anacını verilmek istenen mesaj daha doğru bir ifadeyle doğru şekilde vermelidir. Örneğim, yatay çizgiler; sakinlik ve statik ifade eder. Dikey çizgiler; istikrar, kesinlik, saygınlık, güçlülüğü simgeler. Eğik çizgiler; genellikle karmaşık duyguları ifade eder. Zig-zag çizgiler; seri bir hareketin ve heyecan hissinin ifade eder. Yay çizgiler; hassasiyeti, helezon çizgiler; hareketi ifade eder. izgi sembollerinde ki ipuçları kuruluşun kendini anlatacak mesajları doğrudan ve net bir biçimde vermesinde büyük etkisi vardır. Tasarımlarda dengelerde kuruluş genelde asimetrik dengeyi seçmeli, daha çok ağdaş güncel ve dinamik bir görüntüsü vardır. Daha resmi ve politik mesajlı seçimlerde simetrik dengeyi seçmelidir. Simetrik denge g  ve geleneksel tasarımlar için kullanılırken, simetrik simge, eğlence, çeşitlilik ve hareketi ifade eder. Ayrıca tekrarlar kullanarak da tasarımlarda ritm oluşturulur. Parlak renkler, odak noktası, büyük resim, bütünlük vurgulanmak istenen mesaj için kurum için etkin olabilecek

öğelerdir. Örnek belirlenen Stklarda görsel tasarımlarını nasıl değerlendirdikleri tablo:20’de gösterilmiştir.

Model 15’de gösterildiği gibi süreli yayınlar, afişler, amblem, logo kampanyalarda kullanılan resimler, kataloglar, web sitesi dizaynı, sivil örgüte ait kodların yaygınlaşmasını, insan odaklı olmasını, basım stili ve bütünlük ifade gücü verdiği mesajla toplumda genel tanınırlık oluşturur. Gönderilen mesaj nasıl yapılandırılacağını, biçimin çeşidine uygun olarak şekillenir. Görsel ifadeleri izleyen hedef kitlenin etkisi algılamalarına farklı şekillenir. Görsel ifadelere iletişim sürecinde mesajı nasıl algıladığı kamuoyu oluşurken olaylarla ilgili olarak bilgi edinirken sanatsal iletişim araçlarına duyulan güven boyutunda görüş alış verisinin yapılabildiği teknikler kriterlere göre toplulukla etkileşime geçer. Kaynakların gücü eğilimindedirler ve kitle sivil toplum kuruluşunun beklentilere etkide bulunur. Kamuoyunun istenilen yönde oluşturulması için sanatsal iletişim araçlarından yararlanmalıdır. Web sayfası dizaynı, herhangi bir sivil toplum kuruluşundaki, çalışan gönüllü ve onu takip eden kitlenin örgüt hakkındaki algılamaları tutumları iletişimini hızlandırır. Örgüt ve toplum arasında bilgi oluşmasına katkıda bulunmak, bilgiyi yaygınlaştırmak, alandaki kişiler ve kuruluşlar arasında iletişim ağı oluşmasına neden olur.

Etkinlikler yolu ile kurumun hedef kitlesinde “*Etkinlik İmajı*” olarak tanımlanır (Okay,2000:2005). Etkinlik imajı kuruluşun kamuoyundaki algılanış tarzında yaşanan olumlu değişim ve izlenimdir. İmaj oluştururken temel hedeflerden birisi, konuyu bilen insanların sayısını arttırmak ve pozitif bilgileri yayan görüş önderlerini kazanmaktır (Peltekoğlu,1998:278). Düzenlenen çeşitli sanatsal faaliyetler, kültürel etkinlikler, kampanyalar, etkinlik imajın en önemli adımını oluşturur. Kuruluş düzenlediği etkinlikler ile kendi kimliği hedef kitlelere tanıtırken, aynı zamanda da kurumunda çevresi hakkında detaylı bilgi edinmesi sağlanır (Gültekin,2006:19) Sivil toplum kuruluşları sosyal sorumluluklar çerçevesinde ortaya konan etkinlikleri değişik imaj etkileri de bulunmaktadır. Bu tür faaliyetler daha uzun süre akıllarda tutulabilir ve sürekliliği sağlanır (Kadıbeşgil,1986:9).

Model: 15 Sanatsal iletişimsel araçların kamuoyu üzerindeki etkisi

3.6. Sanat, Sanatçı ve Sanat Eseri Yoluyla STK'lar da Kamuoyu Oluşturma

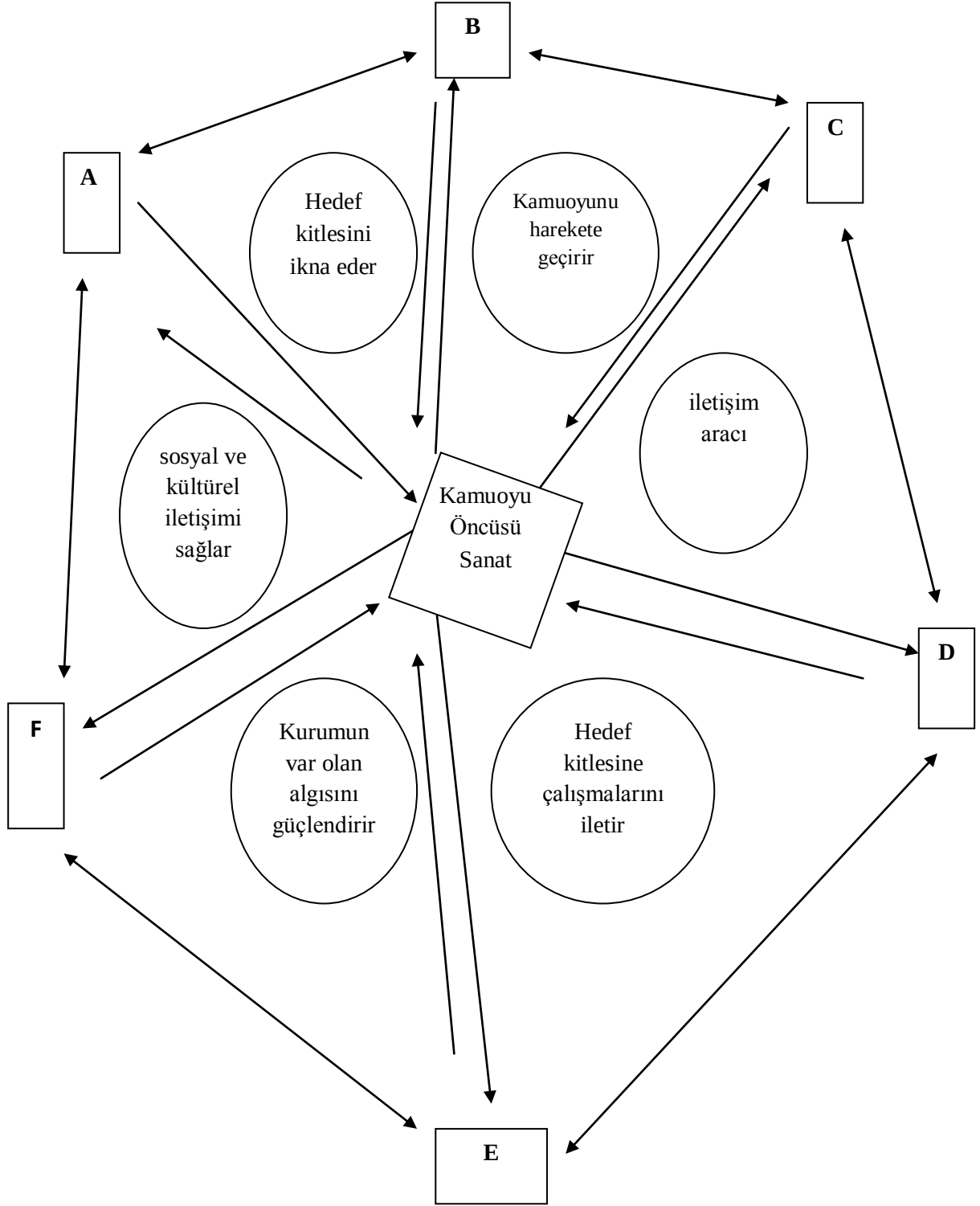
STK kendi iletişim alanlarındaki ortak sorunları tespit edip, tanımlar ve kamuoyunun bilgilendirilmesini sağlar. Böylece yerel ve bölgesel kurumsallaşması toplumun yönlendirme yeteneği için büyük etki sağlar. Kitlelerin taleplerini iletmeleri ve bu konuda etkinlikte bulunmaları açısından, yerel yönetimler ve STK kamuoyu oluşturmada hedef kitlelere mesajı iletmede büyük etkisi olacaktır (Ryfman,2006:75).

STK'ların katkılarıyla sağlanabilecek birçok hizmet vardır. Bu hizmetler, çevresel etki değerlendirme çalışmaları, strateji belirleme ve etkin çalışma programları. Uygulanabilir planları ile etkin bir topluluk oluşturma sosyal yardım ve temel ihtiyaçların sağlanması ile sosyal sorumluluk kimliği oluşturulur. Bu süreç sivil toplum kuruluşların gelişimi için önemlidir. Gönüllülerin yerel yönetim personelleri ile birlikte çalışarak başarılı olmaları yerel yönetim personelinin gönüllü kişi ve kuruluşlarla uyumlu ortak çalışmayla etkili kamuoyu oluşturulur (Atabek & Dağtaş, 1998: 30).

STK'ların birbirleriyle olan iletişimleri onların hedeflerinde çalışma esaslarında destek ve etkili olacaktır. STKların çalışma esaslarında çeşitli projeleri vardır. Örneğin, kamuoyu oluşturma sürecinde mesaj, araç, kanal ve hedefle ilgili değişkenlerin diğer organların teması ve etkinliğin hedefe ulaşması açısından önemlidir (Keane,1993:60). Sivil toplum örgütleri, kar amacı gütmeyen kuruluşlar iletişimi konferanslar gibi etkinliklerle toplum hareketleri olarak uluslararası organlarla uygulanarak geçerlilik ve güvenirlilik kazandırır (Fidan,2000:49-53).

Teknik olanaklar, maddi olanaklar, insan kaynakları gibi unsurlar birbirlerini tamamlar. Sanat yolu ile kitleyi hedeflenen konuda ikna edici iletişim, birey, düşünce ve olaya ilişkin tutum değişimi yaratmada fırsatlar sağlar (Milburn,1998:159). STK'lar kendi alanlarında, çalışmalarını etkilemek açısından önemli bir güç niteliği kazanmıştır. Ayrıca çoğu zaman STK'ların belli konular için işbirliği yapmak ve üst kuruluşlar oluşturarak etkili olmaya çalışmaktadır. Model 15'de belirtildiği gibi, sanat destekli mesaj iletimiyle duygu ve davranışlarının, diğerlerini etkilemiş ve diğerlerinden etkileniş biçimini anlama kendi gücünü farkında olmasına etken sağladığı gibi kamuoyu ile iletişimini sağlayacaktır. Sivil toplum örgütü etiketi altında bilinen gönüllü dernekler, iş ticaret, akademik, profesyonel veya özel sorgulanabilir çıkar gruplarının herhangi bir üçüncü sektöründe gönüllü dernekler gibi sivil toplum örgütleri üzerine odak oluşturur.

Model: 16 Kamuoyu öncüsü sanat modeli

A- Hedef Kitle

B- Geri Bildirim

C- Sanat yönlü iletişim

D- Kurumsal Mesajların

Tutarlılığı ve Devamlılığı

E- Yorumlayıcı Düşünce

F- Yakınlık

Model 16’da gösterildiği gibi kamuoyu öncüsü sanat, kamuoyunu bilinçlendirmek, bu konuya her kesimden destek oluşturmak yeterli yaygınlaşmayı sağlar. B, C ve E kısımlarının algılanmasında STKlar’ın kitleyi etkilemesi ve kendi iç iletişimini belirtmektedir. Çevre duyarlılığı ve çevresiyle iletişim kurulması ile kullanılan ifade içinde birçok disiplinlerarası kavramı barındırıyor. Bu doğrultuda estetik yargısı gelişen ve yaşadığı çevreyi eleştirebilen, sivil projelerle gelişim sürecini tamamlayacaktır. Proje uygulama içerisinde kullanılan afiş gibi görsel destekler ise de hedef kitleye dönük etkin bir kamuoyu oluşmasına neden olacaktır.

Model 16’da, A yönünde okların süreç içinde tutum oluşturmada hedef kitlesini ikna eder, B yönünde sanat kamuoyu kamuoyunu harekete geçirir ve geri bildirim olur. C Sanat yoluyla iletişim hedef kitlede kalıcı iletişim aracıdır. D Kurumsal mesajların tutarlılığı ve devamlılığını sağlayarak hedef kitlesine çalışmalarını iletir. E Yorumlayıcı düşünce kurumun var olan algısını güçlendirerek iletişim sürecini tamamlar. F sosyal ve kültürel iletişimi STK ve sanatta yakınlık oluşturur.

Model 16’da sanatsal faaliyetlerin kurumsal algı üzerindeki etkisi ikna süreci bağlamında irdelenmektedir. İletişimde ikna süreci, kaynak tarafından gönderilen mesajın alıcı üzerinde inandırıcı ve güvenilir bir tarzda kabul edilmesini ifade eden bir süreçtir. Sanat yoluyla ikna süreci iletişimde stratejik yapılardan birini oluşturur. Bu bağlamda kurumun seçtiği sanatsal yapıt ve etkinlikler ile kendini ifade etme ve temsil etme sürecinde esinlendiği sanatçı faktörü önemli hususlar arasındadır. Örneğin, medeniyetler ittifakı konusunda bir dizi iletişim faaliyeti yürüten bir kurumun, tarihsel bir resim tablosunu sembol olarak kullanması ve mesajı bu tablonun imgelemeleri ile sunması, doğru bir iletişim yapılanması içinde konumlandırıldığı takdirde mesajın ikna edici olması özelliğini arttırır.

Model 17’de, görsel ifadelerin hedef kitle üzerindeki etkileri; biçimleriyle firma hakkında bilgi veren amblemler görsel anlatımda aktiften pasife ve heyecandan heyecansıza

sıralanan temelden biçimlenir. Firma hakkında bir imaj verirken biçimden kırmızıdan maviye, sıcaktan soğuğa sıralı renkler ve üçgenden daireye, erkekten dişiye sıralı şekiller arasında ilişki kurulur. Bu yöntemle hedefteki grup tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol edebilmemizi ve kavramalarını kontrol etmeye sağlar. Soyut kavramın somut hale gelmesi, diğerlerinden ayırt edilmesi için amblem yada logo kim olarak ve nasıl görünmek istediğimize yardımcı olur.

Model 17’de gösterildiği gibi, görsel ifadelerle genel iletişim olay ya da objenin yerine geçer, yorumlayan daha sonra anlamı ortak görsel ifadeye dönüştürüp renkler ve şekiller aracılığı ile gönderi-ileti gerçekleşir. Stk’nın yapısına uygun kişiliği yansıtmalıdır kısacası mesajını üstünde taşımalıdır. Aktif, pasif, çizgisel, renkli, renksiz akışı farklı koşullarda görüldüğü zaman bile akılda kalıcı olmasını sağlar ve güçlü, modern karaktere sahip fikirler, işaretleri oluşturur. Renk ve biçimde bütünlük sağlayarak özgünlük oluşturur.

Pasif, renkli, verimli, verimsiz akış derinlik hem de algı farklılığı sağlar. Küçültüldüğü zaman ayrıntılarını kaybetmemelidir. Renkli renksiz, denge, durgun akış oran, ölçü, mesafe, uzaklık gibi rakamsal değerleri olan anlatımlar için de kullanılabilir. Renkli, verimsiz, durgun, hareketli, lekesel akış ise anlatımda farklılık yaratır. Akılda kalıcılığı sürekli tutmak, görüldüğünde stk’nın kendisini nasıl tanımladığı ve yansıttığı kavramları neler olduğunu

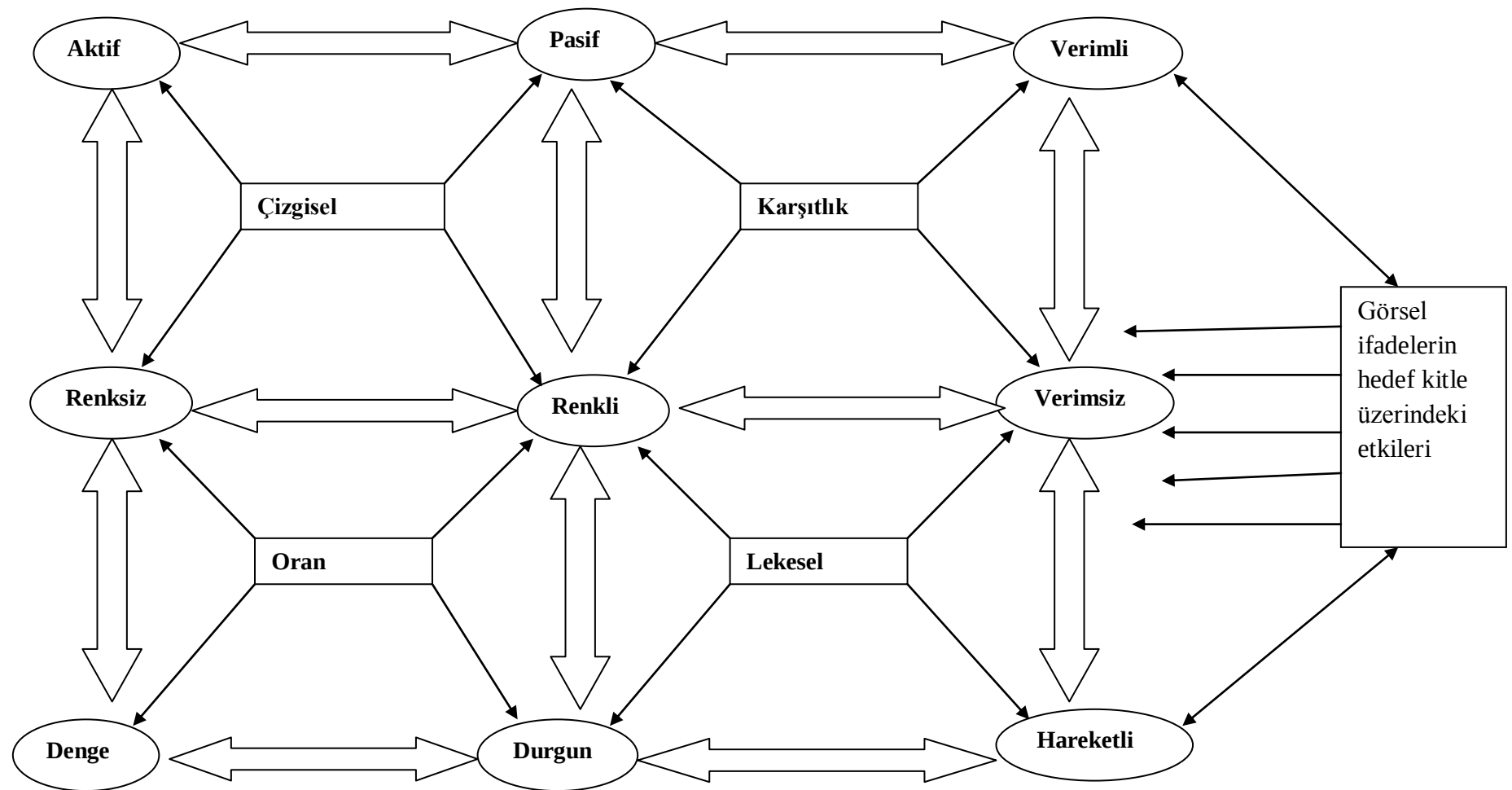
The diagram illustrates the relationships between various aesthetic and design principles, organized into a grid-like structure with nodes and connecting arrows.

Nodes (Concepts):

- Aktif** (Active)
- Pasif** (Passive)
- Verimli** (Efficient)
- Renksiz** (Colorless)
- Renkli** (Colored)
- Verimsiz** (Inefficient)
- Denge** (Balance)
- Durgun** (Still)
- Hareketli** (Moving)

Relationships (Arrows):

- Çizgisel** (Linear) connects **Aktif** and **Pasif**.
- Karşıtlık** (Contrast) connects **Pasif** and **Verimli**.
- Oran** (Ratio) connects **Renksiz** and **Renkli**.
- Lekesel** (Spot) connects **Renkli** and **Verimsiz**.
- Horizontal double-headed arrows connect **Aktif** ↔ **Pasif**, **Renksiz** ↔ **Renkli**, and **Denge** ↔ **Durgun**.
- Vertical double-headed arrows connect **Aktif** ↔ **Renksiz**, **Pasif** ↔ **Renkli**, **Verimli** ↔ **Verimsiz**, and **Durgun** ↔ **Hareketli**.
- Diagonal arrows connect **Aktif** ↔ **Renkli**, **Pasif** ↔ **Verimsiz**, **Renksiz** ↔ **Durgun**, and **Verimli** ↔ **Hareketli**.
- A box on the right labeled **Görsel ifadelerin hedef kitle üzerindeki etkileri** (Effects of visual expressions on the target audience) has arrows pointing to **Verimli**, **Verimsiz**, and **Hareketli**.

3.6.1. Sanat Yoluyla Gündem Oluşturma

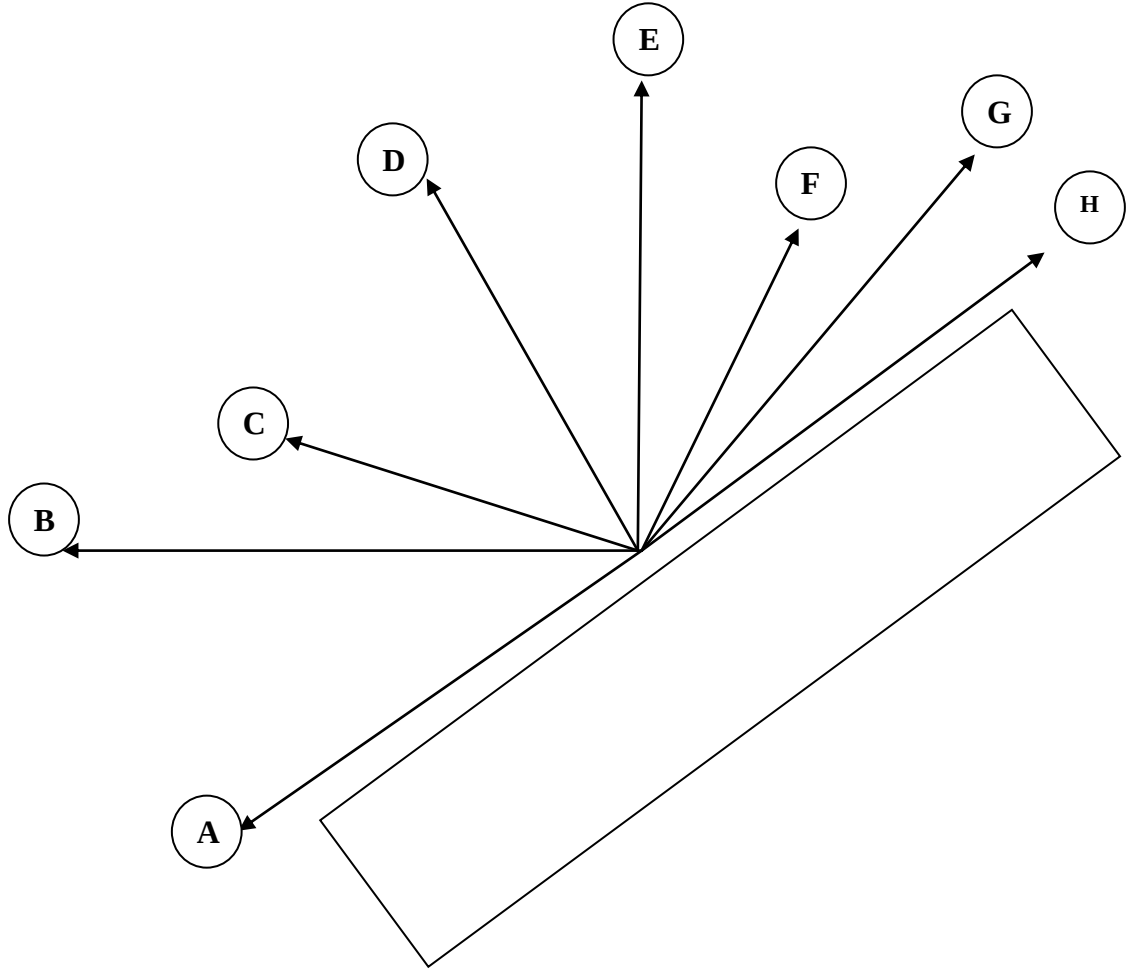
Kamuoyunun oluşumu fikirlerin özgürce açıklanabilmesi ve fikirlerin açıklanıp hedef kitleye iletilmesidir. Genellikle fikirlerin iletilmesinde görsel materyallerden ve çoğu zaman propaganda tekniklerinden yararlanılır. Propaganda ise, kamuoyunu etkilemek için gerçek, simgeler aracılığıyla inanç, tutum ve davranışları etkileme yönünde sistemli gayretlerin tümüne verilen addır (Anık,1994:110). Kamuoyunu istendik yönde etkilemek ve istendik davranış değişikliği oluşturmaktır. Bunun için de kitlesel iletişime olanak veren her türlü araç propaganda tekniklerinde kullanılabilir.

Kamuoyunu oluşturan etkenler; dolaylı olarak aile, eğitim, kültür, toplumsal kontrol mekanizmaları gibi kurumsal sosyolojik araçlar ve kanaat, motivasyon, algı, tutum gibi bireysel psikolojik araçlarla; doğrudan siyasal grup ve partiler, baskı grup ya da örgütleri gibi siyasal araçlar ve medyanın etkileridir (Atabek & Dağtaş, 1998: 30). Kamuoyu, çok sayıda bireylerden oluşan toplulukların kolektif kanaatlerini belirtmek için kullanılır.

Sanatsal ifadelerle kuruluşun etkinliklerinde kamuoyunda gündem oluşturma tekniklerinde, bilişsel, duysal, davranışsal aşamalar olarak belirlenir. Sanatsal çalışmalarla önce imaj çizilir. Bu imaj hakkında kitlelere ne düşünmesi gerektiği empoze edilir. Daha sonraki aşamalarında sanatla kamuoyu ile halka açıklık ve katılımı sağlanır.

Kullanılan görsel ifadeler; kuruluşun etkinliği ve devamlılığını sağlar. Kitlenin belirlenen sorun üzerinde odaklanmasını ve süreç içerisinde akılda kalıcı olmasını ve anlaşılabilir olmasını sağlar. Hedef kitlesine kendini tanıtır. Aynı zamanda kurumsal kimlik ve görsel bir dil oluşturur. En kısa ve en etkin yoldan kurumsal kimlik kazanır. Kitlede görsel mesajlar oluşturur, hedef ve ortak amaçları aktarmada düşüncenin yaygınlaşmasında etkin rol olur. Toplumda güven telkini oluşturur, tüm sosyal gruplara moral değerlerini yükseltici etki oluşturur. Aynı zamanda kitlenin organize olmasını sağlar.

Model: 18 Sanatla Kamuoyu ile Oluşum Modeli

A- Bilgi Edinme Düzeyi

B- Tutum Geliştirme

C- Halka Açıklık

D- Davranış Değişikliği

E- Katılım

F- Renkler

G- İmaj çizilir

H- Topluma Nasıl Düşünülmesi gerektiği empoze edilir

Hedef kitle çok değişik sosyal yapıya ait olan, amaçları, tutumları, yaşama ve düşünme tarzları yönünden farklı olan insanlardan oluşmaktadır. Model 18’de sanat yoluyla kamuoyu oluşturma kararlaştırırken yapılan faaliyetlerle bireylerin ya da grupların tutumlarını hedef alarak ikna teknikleri kullanılır. Bunlar toplumun diğer kurumları ve düzeylerine yaygınlaştırılabilir veya alt düzeyde bireysel ilişkilere kadar götürülebilir. Sanatla kamuoyu

ile kamusal çıkarlar için halk adına bilgi düzeyi oluşturulur. Model 18 özellikle anlaşma ve yakınlaşmaya dayanan potansiyel değişim durumları okların dağılım yönüyle gösterilmiştir. Halka açıklık ve tutum geliştirme kamuoyunun oluşumunda halk adına hareket eder ve onun duygularının ifadesi olur. Algılama sürecinde kitlenin edindiği deneyimler, sürekli olarak sergilediği tutumca doğrulanır, olumlanır, sorgulanır, sağlamlaştırılır. Katılım, davranış değişikliği ve renkler kamuoyu oluşturma amaçlı, görsel, işitsel ve yazılı kurumsal iletişim çalışmalarını koordine eder. Kamuoyu yakınlaşma ve ortak fikirde birleşme uyum koşulları arasında gerçekleşir (Milburn,1998:159). Bu evrede renkler ve hedef kitle üzerinde imaj oluşturma çalışmaları sürecinde etkindir. Aynı zamanda katılımcılar arasında ortak noktaların artması sanatla kamuoyu oluşumunun hedef noktası olarak belirlenir.

Bilgi bütünleştirme kuramında, yaklaşım bütün bilgiyi kişinin bütünleştirmesinin ya da birleştirmesidir. İkna kuramlarının alıcıya daha aktif bir rol verir.

İkna Edici İletişim Faktörleri:

I-Bağımlı Değişkenler: (İletişimin alıcıda yaptığı –yarattığı- tepkilerdir.)

İkna edici iletişim sırasında kitle birbirini izleyen 5 aşamadan geçer:

- 1) Dikkat,
- 2) Kavrama,
- 3) Kabul,
- 4) Saklama,
- 5) Eylem-Davranış.

Bu beş bağımlı değişken her iletişim sürecinden aynı derecede etkilenmez. Bir mesaj ilk iki aşamada etkili, ancak diğer aşamalarda etkisiz olabilir. Bir mesajın ilk aşamalarda başarılı olması, bir sonraki aşamayı etkilemez.

Bağımlı değişkenler ile kitleyi etkilemede tutum değiştirirken ya da tutum oluştururken, sunumların yönlendirmesiyle aynı zamanda insan eylemini etkilemedir. Etken eylemler sözlü, yazılı, resimsel ya da müziksel biçim olabilir. Sivil toplum kuruluşları sahip oldukları iletişim kanalları aracılığıyla genellikle kanaat önderi işlevini görürler. *Philanthropic* destek denilen süreç ise kuruluşların topluma geri dönecek kar amaçsız destek sağlamasıdır. Batıda pek çok sanat ve eğitim yatırımı, bazı alanlarda tıp araştırmaları bu tür bir destekçilik anlayışıyla gerçekleştiriliyor karşılıklı kurumsal ilişkileri kapsayan gerçek anlamda profesyonel bir ilişki biçimidir. Toplumun kişisel nitelikleri ilerletmek devlet rolü inceleyerek, davranış teşvik ve daha geniş bir sorumluluğu teşvik edilmelidir. Toplumun

üyeleri, çevrede güven değerleri gerektirir. İyi bir toplum tarafından öngörülen iyi bir formülasyon kültür içerir: sosyalleşme, kurumları toplumun yeni üyeleri içine değerleri, sosyal destek ve kuruluşları sosyalizasyon yoluyla edindiğiniz değerleri üyelerine destek ve pozitif değerleri onları yerleşik olan toplumsal kurumlar. Etkin bir kültür bu unsurlar oluşan, yetiştirmek için gerekli olan ve temel gerçeği nedeniyle değerleri canlı tutma eğilimindedir. Sivil toplumun temel açısından gönüllü derneklere teşvik edilmelidir ve gönüllü birlikteliği için rehberlik sağlar. Kar amaçlı olmayan, kendi sermayeleri bulunmayan gönüllü kuruluşlar, destekçilerinin yardımıyla toplum yararına olduğunu düşündükleri projeleri gerçekleştiriyorlar. Destekçilerle ilişkilerde projeye ilgili basına geçtiğimiz tüm haber bültenlerinde ya da broşür, afiş gibi tüm tanıtım malzemeleri ve performanslar yaparak kitlelerle iletişim kurmayı sağlar (Anık,1994:83).

STK'ların toplum yapısı içinde yeri ve rolü konusundaki yerini hedef kitlelere görsel dille ifade eder. Stk ların işlevlerini farklı anlatım yollarını kullanarak toplum anlayışını oluşturur. STK'ların çalışmalarının pratik hayattaki uygulamaları konusunda etkin ortamlar hazırlar. STK'ların üyelik ve gönüllülük anlamında insan kaynağını oluşturur. Projelerin, iletişimin ve işbirliğinin sürdürülebilirliğini sağlamada gerekli desteği oluşturur. STK'ların seslerini topluma yeterince duyuramamasına yardımcı olur. Gerekli maddi kaynaklara ulaşılmasını sağlar ve profesyonel insan gücünü çekmede etkili yoldur.

STK'ların hedef kitlelerine ulaşmalarını, fon geliştirmelerini ve etkili projeler üretmelerini sağlayacak maddi kaynaklara ulaşmasını sağlar. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak bilgi akışını, topluma ulaşmayı ve her düzeyde etkili iletişim kurmayı sağlar. Diğer STK'lar ve kurumlarla iletişim ve işbirliği kurmayı sağlar. Ortak bilgi toplama gibi faaliyetlerin gerçekleşmesini sağlar (Bobbio,1993:25-35). Kendilerini tanıtımalarını, iletişimini, işbirliğini, halkın bilinçlenmesini sağlar. Kamuoyu çalışmalarıyla örgütlenmeyi, sivil, kamu ve özel girişimin birbirlerinin etkinliklerinden haberdar olmasını, işbirliğinin artmasına yardımcı olur.

3.7. Kamu olaylarını destekleyen performanslar ve Sivil Hareketlerde Örnek Uygulamalar

3.7.1. Aynadaki Venüs

3.7.1.1. Resmin Analizi

Dieogo Velázquez'in (1599 – 1660) halen varolan tek kadın nü resmi 1647 – 1651 yılında yapmış olduğu resimdir. Tablo 122 × 177 cm'dir. Bu konu İspanya'da az bulunur çünkü bu, kilisenin kınamasıyla yüz yüze gelebilir. Resimdeki kadın figürü Venüsü simgelemektedir. Aşk tanrıçası, Venus, tanrıçaların en güzeldir ve kadın güzelliğinin kişileştirilmesine saygı göstermiştir. Elindeki aynayla hem kendine hem de onu izleyenlere bakmasıyla bilinen Cupid'i göstermektedir.

Venus, resimde, bir banka uzanmıştır ve yarı çıplaktır. Yüzünün yansımasını gösteren küçük bir aynaya bakmaktadır ve küçük aşk tanrısı da yanındadır. Mükemmel konumuyla resim, ne idealist ne de duygusaldır fakat kesinlikle doğal ve kesinlikle saftır. Seçkin eleştirmenlere göre "İspanyol Venus, tapma ve huşu içinde tüm aşıklarını davet eden Afrodit değildir. O, daha çok, Gençlik ve Sağlık tanrıçası gibidir." Ayrıca Bu tabloda, Velázquez Venüs'ün çok bilinen iki pozunu birleştirdi: bir koltuk ya da yatak üzerinde uzanma ve aynadaki yansımasını izleme. Figürü sırttan gösteren bu Barok tarzdaki kompozisyon İtalyan ressamlarının Velazquez üzerindeki etkisini de gösterir. Aynı zamanda ressamın, aynayı merkeze yerleştirmesi ve Venüs'ü resmi izleyene arkasını dönmüş olarak çizmesi resim sanatında bir ilktir.

Venus, Kilise ve Engizisyonun katı emirlerine karşı gelen Velasquez'in ilk nü çalışmasıdır. "Rokeby Venus" ilk olarak, İspanya'nın ilk başbakanının oğlu Marqués del Carpio'nun koleksiyonunda 1651 yılının Haziran ayında görülmüştür. Belki de, markiz için yapılmıştır ve tahminen özel olarak gösterilmiştir ve bu nedenle, İspayol engizasyonunu kınamasından kaçınmıştır. Carpio koleksiyonunda, Velázquez'in resmi, 16. Yüzyılda Venedikli çıplak peri kızının resmiyle eşleşmiştir. Resim, "Rokeby Venus" (Aynadaki Venus) olarak bilinir çünkü Galeride sergilenmeden önce Yorkshire'da Rokeby salonunda Morritt Koleksiyonunda yer almaktaydı. Ulusal Galerideki ressamın diğer üç çalışması, Philip IV.'in başı Amiral Perejave aynı kralın tam boy portresidir (Hill,2008).

Resim: 38 Dieogo Velázquez, Aynadaki Venüs (Rokeby Venus) 1647 – 1651
122 × 177 cm
National Gallery, Londra

3.7.1.2. Resmin Tarihi

Aynadaki Venüs Velasquez' den Ocak 1906 da Messrs'den alınmıştı. Ulusal Sanat Koleksiyonları Derneği tarafından £45,000 karşılığında alındı ve Ulusal Galeride sergilenmeye başlandı. Büyük İspanyol sanatçının evrensel açıdan bir şaheser olarak tanınıyordu ve her sınıftan sanatseverin büyük ilgi çemberiyle karşılaşmış ve. Pek çok zengin insanın bağışlarıyla satın alınan bir eserdir. Bağışçılar listesinin başında £10,000 veren “Bir İngiliz” vardı ve onu £8,000 ile Lord Michelham, £5,250 ile Messrs Agnew, £2,000 ile son Dr. Ludwig Mond ve £500, £250, £100 ve £50 ile diğerleri izliyordu.

Bu gelişme zaman içerisinde resmin tarihini ilgilendirecek biçimde yer almıştı. Birçok düşünür, bir dönem, 1734'deki büyük yangında yok olan Madrid'deki, Alcazar sarayının Ayna Holündeki koleksiyonun arasında olan Velasquez'in “Cupid and Psyche”il aynı olduğuna inandılar. Bu varsayım, resim Ulusal Galeride için satın alındığında yangının neden

olduğu olası zararın sorusu, zamanla arttı. Son araştırmacılar, Venus'ün Alcazar koleksiyonunda yer almadığını kanıtladı ve aslında Don Gaspar de Haro, Viceroy of Naples ve ünlü Count-Duke Olivarez'in koleksiyon katoloğuna girdi.

Haros'dan Alba düküne geçişi evlilik çeyizi olarak verilmesidir ve onlardan İspanyol devlet adamı Godov'a geçti.1806'da Wellington Dükü tarafından İngiltere'ye götürüldü. Sir Walter Scott'un arkadaşı olan Mr. Morritt için £500 karşılığında tüccar ve simsar Buchanan tarafından satın alındı. 100 yılı aşkın bir zaman onun ailesinde kaldı. 1905'de daha sonra sahibi olacak olan Bay H. E. Morritt Chancery mahkemesinden satılması için izin istedi. Merritt ailesine ait olduğu sürece resim, sadece iki defa sergilendi. 1857'de Manchester'da nü çalışmalarına karşı yerel bir önyargı olarak ve 1890'da Burlington Evinde sergilendi.

3.7.1.3. Aynadaki venus'ü yaralama

Mary Richardson'ın Londra'daki Ulusal Galeri'de 10 Mart 1914'de, Aynadaki Venus'ü ağır bir şekilde yaraladı. Mary Richardson'ın resime yaptığı saldırısı meydana geldiğinde saat sabah onbir civarıydı. Mary Richarson'un üzerinde dar gri etek ve bir palto giyen zayıf kadın, bir süre Aynadaki venüs'ün önünde derin düşüncelere dalmış olarak durdu ve "ceketinin altına gizlenmiş balta ile Aniden tuvalin önündeki koruma camını yırtıp resmi kızgın bir şekilde parçaladı. Daha sonra güvenlikçiler tarafından güvenlik odasına korumalar tarafından götürüldüğü zaman daha sakinleşmişti ve kendini şu sözlerle savundu, "*Evet, ben kadınların haklarını savunan bir kadınum. Siz başka bir resim daha yapabilirsiniz fakat bir yaşamı geri getiremezsiniz, tıpkı öldürülen Bayan Pankhurst gibi.*" Holloway Cezaevinde açlık grevi sırasında öldürülen Emmeline Pankhurst'i kastediyordu. Richardson, özellikle figürün omuzlarının arasına denk gelecek şekilde resme tam yedi kez saldırmıştı.Daha sonra tablonun tamamı ulusal galeri'nin restore eden kişisi Helmut Ruhemann tarafından başarıyla tamir edilmişti (*sanal*,2008).

Müzede tutuklandığı zaman, Mary Richardson'ın kendisi, "Cat and Mouse Act" (Kedi Fare Eylemi) bir parçası olarak hapisten ayrıldı ve medya tarafından acilen basılan WSPU'daki eylemlerini açıklayan dosyayı yazdı.

Dosyada kendisini savunduğu ifadeden bir bölüm: "*Modern tarihin en güzel karakteri olan Mrs. Pankhurst'ı yokeden hükümeti protesto etmek için mitolojik tarihin en güzel kadınının resmine zarar vermeye çalıştım. Adalet, tuvalin dışı veya renkler kadar güzellik*

elementidir. Mrs Pankhurst, kadın haklarının varolması için yollar aradı ve bu yüzden hükümetin Iscariot politikası tarafından yavaşça öldürüldü. Eğer benim başarıma karşı bir haykırış olursa, Mrs Pankhurst ve yaşayan diğer güzel kadınların imhasına izin verenlerin ikiyeüzlülük çılgınlığını hatırlayın.”

Mary Richardson sanat öğrencisi olmasına rağmen adalete sanattan daha çok önem verdiğini mahkeme de ekledi. *“Affedilebilir olmasa da hareketinin anlaşılabilir olduğunu söyledi. 1952’de cesaretli hareketinden yaklaşık 40 yıl sonra, davranışa yeni bir sebep daha ekledi: Tüm gün boyunca erkek ziyaretçilerin ağızlarını açıp bakmasından hiç hoşlanmamıştım.”*

Feminist sanat tarihçisi Lynda Nead *“Bu olay, kadın çıplaklığına karşı feminist hareketlerin belirli sezgisinin sembolü olmuştur; daha genel olarak feminizm imajının basmakalıp temsili haline gelmiştir.”* diye yazmıştı. Sanat eserlerini yıkma yani vandalizm hareketine modern tepki göstermesini şöyle sonuçlandırmıştır: *“Resmin değeri, feminizmi temsil etmesi ile ölçüldü ve ulusal kültürel miras olarak biçimlenmesinde bu resmin pozisyonundaydı.”* Bu konuyla ilgili başka değişik bir şey de, Aynadaki Venus’ün Pazar değerinin bu olaydan sonra keskin bir şekilde yükselmesidir. Bunlara ek olarak, olayı canlandırırken, gazeteciler, katilin (Richardson’ın lakabı “yaralayıcı Mary” idi.) bu hareketine değer biçmek eğilimindeydiler ve kadın vücudunun resimsel anlatımından çok gerçek kadın vücudunun yaralarını çarpıtan kelimeleri kullanmışlardır (*Sanal*,2008).

Saldırıdan sonra, Ulusal Galeri, Wallace Collection ve Ulusal Portre Galerisi kadın ziyaretçilere kapatıldı. Sonra, kadınlar sadece, onlara rehberlik eden erkeklerin kefilliği ile galerilere kabul edildiler.

1914’deki Mary Richardson’nın saldırısı sadece vandalizme yapılan siyasi bir hareket değil aynı zamanda, sanatın bireysel çalışmaları kontrolü ya da idare edilmesi ve sanat müzelerinin en iyi sonucu alacak şekilde ayarlamasıdır. Bu saldırıdan sonra müzeler, topluca kadın fobisi yaşadılar. Ulsal Portre Galerisi’nde (National Portrait Gallery) yaşanan benzer bir saldırıdan sonra sempatisini ifade etmek isteyen bir müze müdürü, bir meslekdaşına yazdığı mektupta şunları söylemişti. *“İyi niyetli insanlar hala hayatta ve kötü davranışları engellemenin olanaksız olduğu görülebiliyor. Bu bize, yaşamımızın ne kadar kadınların merhametine bağlı olduğumuzu gösteriyor.”*

Sylvia Pankhurst, Mary Richardson'ın hareketini metinleştirdi:

“Savařtan önce, 1914'ün ilk yedi ayında yıkım, önceki yıllara göre daha mükemmeldi. bir gece de üç İskoç kalesi ateř ile yerle bir edilmişti. Birmingham'daki Carnegie Kalesi yakıldı. bana kalırsa yanlışlıkla, Velázquez'e yüklenen ve £45,000'a Ulusal Galeri için kazanılan Rokeby Venus, Mary Richardson tarafından sakat bırakıldı. Birmingham Sanat Galerisindeki Romney'in Master Thornhill adlı eseri de Bertha Ryland tarafından yaralandı. Ulusal Portre Galerisi'ndeki Carlyle'nin Millais portresi ve çok sayıda resimde saldırıya uğradı, Doré Galerisindeki Bartolozzi'nin çizimi ise tamamen yok edildi. Ülkenin her yerindeki, içlerinde Redlynch House ve Sommerset'in de bulunduğu boş evler ateşe verildi ve tahmin edilen zarar yaklaşık £ 40,000. Demiryolları, iskeleler, spor kompleksleri ve tınazlar ateşe verildi. Saldırılar, sarnıçların patlattı. Bomba, Westminster Abbey ve St George's moda olan kilisesinde patladı. Yüz kırk bir yıkım hareketi, 1914 yılının ilk yedi ayında basında yer aldı.”

Fotoğraf: 1 Mary Richardson

Fotoğraf: 2 Mary Richardson tutuklanışı

Mary Raleigh Richardson (1889 – 1961), Kanadalı, kadınların oy hakkını kullanmalarını savunan militan. Sadece iki yılda, dokuz kez tutuklandı, açlık grevine gitti ve grev sonunda zorla yedirildi. Kadınların oy haklarını desteklemek için Londra'nın Bishop semtinde kişileri ikne etti ve Kral 5. George'un, binek arabasının sıçrayarak imza istemesi ile tanındı.

Mary Richardson, 1919'da İşçi Partisi'ne katıldı ve Acton'da 1922'de , 1926'da Bury St Edmunds 'da, 1931'de Aldershot'da, 1934'de Londra'da parlamentoda adaleti savundu. Fakat hiç seçilemedi. 1934'de Oswald Mosley'in İngiliz Birliği'ne katıldı ve Kadın Hakları Koordinasyon Sekreteri oldu. Bu görevi, 1935'de bıraktı ve sonra da politikada yer almadı. Kendini Richardson adını alan Roger Robert adlı erkek çocuğuna adadı. En ünlü olayı,

1914’de, Ulusal Galeri’de sergilenen, Velasquez’in şaheseri 'Rokeby' Venus’e tam yedi kez baltayla vurmasıdır.

Emily Wilding Davidson, 1913’de Epsom Derby’de Kralın atına atladığında Emily’nin yanındaydı. Bu olaydan kısa bir süre sonra, MARY yüzüne darbe aldı ve sonra bir hamalın ona sığınak olarak verdiği Epsom Downs İstasyonunda kızgın bir kalabalık tarafından kovalandı. Mary birçok terörist harekette rol oynamıştı. Holloway Cezaevinde pencereleri kırdı, evleri ateşe verdi ve istasyonu bombaladı.

1913’de Hastings’e yaptığı ilk ziyaretinde yüzüne biber fırlatılmasına rağmen, yine aynı yerde emekli oldu ve *Savunma Güllüşü* adlı biyografisini yazarak, 1953’de yayınlattı. Hastings’de 46 St James' Road’daki dairesinde 7 Kasım 1961’de öldü. Adli tıp soruşturmasından sonra, ayın onunda yakıldı ve külleri, Roger tarafından güney Londra’daki Roger’ın evine götürüldü.

3.7.1.4. Aynada’ki Venüse yapılan saldırıdan sonra gazetede yer alan haberler

Ulusal Galeri için alındığı zaman yürürlükteki devlet, özel bir komitenin üç üyesi tarafından 1905 yılının Aralık ayında bir rapor yayınlayarak resmin taşındığını yalanlandı. Bu kazanıldıktan sonra Manchester, Liverpool ve Edinburg’de resim sergilendi.

Ulusal Galerideki rezillik, ofis çalışmalarını ciddi bir şekilde ilgilendiriyordu. Ulusal Galeri veya İngiliz Müzesi gibi Londra koleksiyoncularının en ünlüleri, bölümün şimdiki denetimi altında değildi. Bu, aralarında Hampton mahkemesi ve Kensington Sarayının da bulunduğu koleksiyoncularının da bulunduğu ulusal hazinelerin sorumluluğundaydı. Her iki yapı da halka kapalıydı. Kadınların oy hakkı olmasını savunan kadınların yaptığı rezaletlerin korkusu, her ne kadar geçmişte bu sebeple kapanmış olsalarda, mevcut sebep değildir. Ziyaretçiler ne kadar az olsa da, bölüm, kış boyunca Hampton mahkemesinin halka açık olmasını uygun gördü. Ofis çalışanları, sarayların tekrar halka açılmasına ya da açılmamasına karar verecekler.Bu konudaki sorular, dün Avam Kamarasında masaya yatırıldı.

CRIMINAL RECORD OFFICE,

NEW SCOTLAND YARD, S.W., "

24th April, 1914.

MEMORANDUM.

Special attention is drawn to the undermentioned SUFFRAGETTES, who have committed damage to public art treasures, and who may at any time again endeavour to perpetrate similar outrages.

Mary Richardson (S/168429), age 31, height 5ft. 5½in., complexion pale, hair and eyes brown.

Damaged, with a chopper, a valuable oil painting in the National Gallery and has several times been convicted of breaking valuable plate glass windows.

At the present time is out of prison, but is required to stand her trial for arson.

KADINLARIN OY KULLANMA HAKKINI SAVUNAN KADININ KÖTÜ DAVRANIŞI

Rokeby Venussatır ile yaralandı.

Sonuç; Mrs. Pankhurst tekrartutuklandı.

11 Mart 1914, Çarşamba

Dün sabah, Ulusal Galeri’de, Velasquez’in sekiz yıl önce £45,000 karşılığında satın alınan resmi ünlü Rokeby Venus ciddi bir şekilde kendini kadınların oy hakkını kullanmasını savunan kadın olarak tanıtan ve olayı Kadın Hakları ve Politik Birlik ile ilişkilendiren bir militan tarafından zarar verildi. Bu kötü davranış sonuncunda, Mrs. Pankhurst Pazartesi günü, Glasgow’da tekrar tutuklandı.

Dün Ulusal Galeri’de halk günüydü. El kürkünün ya da pelerinin altında saklayarak getirdiği satırla bir kadın, resmin çerçevesini parçaladı. Odanın kapısındaki polis memuru ve galerinin çalışanları da camın kırılmasının sesini duydu. Kadına doğru atıldılar fakat onları kadını fark edene kadar kadın tuvale yedi kez vurmuştu bile.

Sylvia Pankhurst, Mary Richarson’ın davranışını daha geniş bir militanlık yelpazesine koydu: “yıkım, 1914 senesinin yedinci ayında savaşın tam olarak başlamasından bir yıl önce meydana geldi. Bir gece de üç İskoç kalesi yangınla yerle bir oldu. Birmingham’daki Carnegie Kütüphanesi yakıldı. Velázquez’in eseri olan, Ulusal Sanat Koleksiyonları Vakfı’na £45,000’a malolan Rokeby Venüs(Aynadaki Venus) Mary Richarson tarafından saldırıya

uğradı. Birmingham Sanat Galerisindeki Romney'in Master Thornhilladlı eseri Bertha Ryland tarafında yaralandı. Ulusal Portre Galerisindeki Carlyle'nin Millais portresi ve çok sayıda resim de saldırıya uğradı. Doré Galerisindeki bir Bartolozzi resmi ise tamamen zarar gördü. İçlerinde Redlynch House, Sommerset'in de bulunduğu ülkenin dört bir tarafındaki boş evler yakıldı ve yaklaşık olarak zarar £ 40,000 idi. İstasyonlar, limanlar, spor kompleksleri, tınazlar yakıldı. Saldırıları, sarnıçların patlamasına neden oldu.

3.7.2 Anadolu Kültür ve Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği tamamlanmış proje çalışmaları

Anadolu Kültür 2005 – 2006 yılları arasında Bandırma ve Kars Ceza İnfaz Kurumlarında 18 ay boyunca toplam 105 etkinlik programı gerçekleştirmiştir. Anadolu Kültür ve Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CISST) işbirliği ile 2007 Mayıs ayında çalışmalar başlamış ve 3 Nisan 2008 tarihinde tamamlanmıştır. Proje çalışmaları kapsamında sanatsal aktiviteler gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen sanatsal performanslar; resim, heykel, karikatür, sinema atölyeleri ve kütüphane iyileştirme çalışmalarıdır. Proje çalışma amacı; F tipi cezaevlerinde ortak alanların kullanımına yönelik, uygulanabilirliği olan öneriler oluşturmaktır. Projenin hedef kitlesi; Tekirdağ 1 No'lu F tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda toplam 356 tutuklu ve hükümlü ve ayrıca yönetim, infaz koruma memurları, sosyal hizmet uzmanı, psikolog, öğretmen ve çalışmalarla ilgili bazı görevlilerle de proje kapsamında zaman zaman çalışmada yer almıştır.

Proje çalışmaları sürecinde; resim, heykel, ebru, karikatür, ahşap, seramik boyama ve tiyatro atölyeleri, film gösterimleri gerçekleştirilmiştir. Edebiyat ve felsefe söyleşileri yapılmış, cezaevi kütüphanesi desteklenmiştir (*Sanal*,2008).

3.7.3. Kadın Konuk Evlerinin Çalışmaları

Kadın konuk evlerinin yaptığı çalışmalarda çalışma amaçlarını, kadınların güçlendirilmesi ve etkinlik alanlarının genişletilmesi amaçlı, kadının ilerlemesi, güçlendirilmesi, şiddete karşı korunmasına yönelik yürütülen hizmetler gerçekleştirilmektedir. Çalışmalar kapsamında, kadına yönelik şiddeti “8 Mart Dünya Kadınlar Günü” etkinlikleri kapsamında yürüyüşlerde, panel, konferans, sempozyum, söyleşi, açık oturum gibi toplantılarda, şenlikler ve yemekli dayanışma gecelerinde gündeme getirilmekte ve kınanmaktadır. Kadın sığınma evlerinin bulunduğu tüm bölgelerde *kutlama*

komiteleri oluşturularak yapılan etkinlikler kapsamında; kadın girişimcilerin toplumsal ve ekonomik hayata katılarak üretime ve aile bütçesine katkıda bulunmalarını, gelir elde etmelerini sağlamak, sosyal ilişkilerini, özgüvenlerini geliştirmelerine destek vermek amacıyla el emeklerinin değerlendirilmesine yönelik kermesler, kadının günlük yaşamını, üslendiği rolleri, aile ve toplumdaki yerini yansıtan fotoğraf, resim, kitap sergileri, tiyatro, film, dia gösterileri ve toplu nikah törenleri ve medya kanalıyla halkı bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır.

3.8. Sivil toplum kuruluşları ve eğitim çalışmaları

3.8.1. Sanat eğitimi

Soyuta kaymayan, yaşamdan kopmayan düşünce ancak duyu algılarının eğitimiyle gerçekleşir. Duyu algılarının eğitimi ise sanat eğitimiyle gerçekleşir. Bugün öğrencilere özgür düşünmeyi öğretmede güçlük çekiyorsak nedeni duyu algılarının yeterli eğitilmiş olmamasıdır. Felsefe ve sanat kültür bütünlüğü için sanat eğitimi içerisinde yer almalıdır. 1950’li yıllardan sonra kültür politikası tersine döndü. Eğitim politik amaçlara araç yapıldı. Sanat eğitimiyle, eleştiren, sorgulayan, düşünen bir eğitim çağdaş eğitim sürecinde öğrencinin yaratıcılığını ve üreticiliğini hedef alan yöntemler izlemeliyiz (İpşiroğlu, 1998:40-120).

Sanat eğitiminin kazandırdığı bu etkiler doğrultusunda resim öğretmenlerinin çocuğun kişilik geliştirmesinde olumlu etkileri vardır. Resim dersleri ifade dersleridir. Bu derste yapılan çalışmalarda öğrencilerin kişiliğinde olumlu etkiler yapmaktadır. Bu dersin biçimlendirme aşamasında beyni kontrol altına alıp, dikkatle çalışmanın devamını incelemede özgün düşünmesini, öğrencinin kendini tanıması ve ifade edebilmesini sağlar. Resim derslerinde sanat yoluyla yapılan eğitimde, ders içi ve ders dışında araştırma konularına özendirilecek, yapıcı, yaratıcı bir kişilik kazandırır (Genç & Sipahioğlu;1990:20). Yapıtların eleştirme ve sergilenmesinde estetik bir bakış açısı kazandırır.

Sanat yoluyla insanlar kişisel bütünlüğe kavuşurlar ve böylece toplumsal bütünlük kazanmış olur. Günümüz çağında gerçekleştirdiği endüstrileşme ile teknolojinin yarattığı yeni hayat biçiminin tutsağı olarak tehlikesi ile karşı karşıya olan çağımız insanı gittikçe duyarlılığını yitirme endişesi içerisinde. Bu bağlamda yaşamımızı sanatla zenginleştirip ve insani bir nitelik kazandırmak için sanat eğitimi, eğitimin temel amacıdır.

Nitelikli sanat eğitimi bireyin düşünce, duygu düşünce yeteneği eğitilirken zekada gelişir. Sanat eğitimi bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini aktarabilmede, yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeyde anlatabilme çabasıdır. Bu düşünceyle yapılan eğitimde hayalindeki tasarım biçimlerini derinleşir, anlamı genişler. Böylece zihne dayalı tüm düşünceler gelişir. H. Read' e göre zihinsel yaşantılarının anlaşılabilir bir biçimde anlatımı (düşünce, duygu, duyum, sevgi) bunların eğitilmesi kişiliğin gelişmesine neden olacaktır.

Dünyayı tanırken kendimizi daha iyi tanırız. Sanat bir canlandırmadır. Bilim bir açıklamadır. Dış gerçekliğin bilgisi bilim, kendimizin bilgisi sanattır. Sanat duygunun bilimi, bilimse bilginin sanatıdır. C. Coudwell' in belirttiği gibi sanatı olan kültürler yaşamaya devam eder ve sanat toplumun gelişme koşullarından biridir.

Eğitimde çağdaş kültür politikasının hedefi çağdaş insan yetiştirmektir. Sanat eğitiminde doğru bir kültür ve eğitim politikasını uygulayabilmek için eğitim programları her yaş grubu için özel olarak belirlenmelidir. Çünkü her çocuğun farklı bir kişilik taşıdığı bilinir. Bu kişiliği çeşitli yönleriyle ortaya koymak ve onları daha yakından tanımak için resimlerin analiz ve yorumları yapılmalı. Bu incelemeler doğrultusunda öğretme ve öğrenmeye dikkat edilmeli (Kazım,2002:217-218). Öğrenme bir anda gerçekleşen bir olgu değildir. Bir süreç içinde gerçekleşir. Öğrencinin uyarıcı durumuyla karşılaşması, onu fark etmesi, alması, işlemesi ve depolaması bu sürecin temel öğelerini oluşturur. Bu doğrultuda sanat yoluyla eğitimde, insanların yaşamlarını sürdürebilmeleri için mantıklı düşünmeye ihtiyacı vardır. Bireysel veya grup çalışmalarında öğrencide sorumluluk, iş birliği, yardımlaşma, sevgi ve saygı gibi olumlu davranışlar kazandırır. Tasarıma yönelik hayal gücünü geliştirir. Kültür ve tabiat varlıklarına sahip çıkar. Bilimsel ve sanatsal gelişmelerin tümü yaratıcı düşüncelerin ürünüdür (Çellek,2003). Toplumların gelişmesine ve ülkelerin refah düzeyinin artması tamamen yaratıcı düşünceler sayesinde sanat eğitimiyle gerçekleşir.

Bilimsel değişimler, bulgular sanatı ve sanatçıyı etkilemiştir. 20 yy'da atomun Otto Hahn tarafından parçalanması, Picasso ve Broque gibi sanatçıları da etkilemiştir. Bu olayın paralelin de onlarda biçimi parçaladılar ve sanattaki Kübizm akımını meydana getirdiler. Bu doğrultuda diyebiliriz ki kişinin yargı gücü sanat eğitimindeki deneysel karakter geliştirir. Yaratıcı güce sahip olan birey kısa sürede çok seçenekli çözümler üretir (May,2001:47).

Balcı ve Özsoy' a göre; sanat eğitimi örgün eğitimde, okul öncesi eğitimden başlayarak ilk ortaöğretim ve üniversite düzeyinden yaygın eğitime kadar bireylerin eğitilmesinde katkısı büyüktür.

Sanat eğitimi çocuğun yaratıcı düşünceyi sağlayarak karşı karşıya geldikleri sorunlarda farklı bir bakış açısıyla yeni çözümler üretmeyi sağlar. Sanat eğitimi çocuğun çevresini algılayıp daha iyi tanımasını sağlar (Kazım,2002:216). Duyu organlarıyla algılamayı, görmeyi, duymayı, işitmeyi öğretmek yaratıcılık için ilk aşamayı sağlar. Küçük yaşlarda sanatsal eğitimi alan öğrenci sınıfları ilerledikçe sanat eserine eleştirel bir bakış açısı kazandırır. Eleştirel düşünmeyi sağlar, güzeli anlamaya ve onu yorumlamaya başlar.

Sanat eğitimi toplum içinde kültürel iletişimi sağlar. Kültürel bağın kuvvetli olduğu toplumlar ileriye en büyük adımı atmış olur. Bu doğrultuda sanat eğitimi kültürel kimliğimizin oluşturulması yanında toplumun kendini tanıması ve kendini ifade edebilen yansıtmacı bir toplum oluşturmak için sanat kesişme noktasıdır. Diyebiliriz ki insanların dışındaki nesneleri yada zihin dünyasında yorumladığı şeyleri çeşitli birimlerde ifade etmelerinden ötürü sanat yada sanatlar doğmuştur (Gökbulut,1992:30). Sanat insanların ve sosyal gruplar ile milletlerin dünyayı yorumlayış tarzlarıdır. İnsanların içinde bulundukları Sosyo-Kültürel yapı ile özel yetenek ve becerileri ulusun sanat anlayışını belirler.

Sosyo-Kültürel hayat sosyal gerçekliğin kendisidir. Sosyal gerçeklik ise sosyal grupların tarihlerinden getirdikleri ve yeni eklemelerle devam ettirdikleri gelenekli bir süreçtir.

İnsanlar biçimlendirme ve biçimler dünyasında içgüdüsel eğilimi ile doğru ve güzel bir biçim elde etmek için çaba harcar. Eğitimde bu doğal çabayı sistematize eden bir deney ortamıdır. İnsan; tanım, tasarım, yapım aşamalarından oluşan bir biçimlendirme sürecinden geçer. Sanat destekli yaklaşımlarla kişi deneme yolu ile öğrenir ve ileriye gider.

Sivil toplum örgütlerinin ana görevlerinden biride, kamu yönetimi için eğitimidir. Günümüzde, eğitim programları, toplumun etkinleştirmeden amaçlı ve sosyal sorumluluk davranış şeklini oluşturur. Bu amaçlı çalışan STK işleyişi konusunda akademik bilgi aktarma, hakları ve görevleri, atölye çalışmaları gibi etkinliklerle zenginleştirilmiş olmalıdır. Bunun yanı sıra üniversiteler ve okullar da sanat eğitimi veren kurumların desteğiyle yürütülecek ortak eğitim programları sayesinde üyeler daha geniş bir çerçevede eğitilebileceklerdir ve

geniş bir kitleye ulaşması sağlanacaktır. Bu sayede STK sanat eğitimi veren kurumlarla yapılan işbirliğiyle geliştirilebilecek, böylece yapılan organizasyonlarla sürdürülebilirlik kazandıracaktır.

Milli eğitimde ilköğretim I. ve II. kademedede sosyal klüpler etkinliğinde yapılan çalışmalar çocuğunda temelde sivil bilincin oluşmasına ve toplumda kanaat önderi görevini tanımlamasında yardımcı olur.

TOPLUM HİZMETİ

Madde 12 — Öğrencilerin; ailesine, çevreye ve topluma duyarlı, gönüllü çalışma bilincine sahip, sorun çözen ve çözüm üreten, resmî, özel, sivil toplum kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde çalışma becerilerini geliştirmiş birer fert olarak yetişmeleri için toplum hizmeti çalışmalarına yer verilir.

Toplum hizmeti çalışmaları, öğrencilerin yaş ve bilgi seviyelerine uygun öğrenci kulübü çalışmaları kapsamında, ayrı olarak veya bireysel olarak ya da grupla hazırlanacak çalışma planlarına ve projelere göre yaptırılır.

Toplum hizmeti;

- a) Velilerin okulla iş birliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmak,*
- b) Okulu ve çevresinin güzelleştirilmesi, bakım ve onarımının yaptırılması yönünde çalışmalar yapmak,*
- c) Kendi okulunun veya imkânları yetersiz diğer okulların kitap, araç–gereç ve ihtiyaçlarını gidermek için kampanyalar düzenlemek,*
- d) Alt ve diğer sınıflardaki öğrencilerin ders, ödev ve proje çalışmalarına yardımcı olmak,*
- e) Toplumda Türkçeyi doğru, güzel, etkili kullanma bilincini geliştirme ve kitap okuma alışkanlığını kazandırmaya yönelik çalışmalar yapmak,*
- f) Çevreyi korumak, güzelleştirmek, parklar oluşturmak, tarihî ve kültürel değerlerimizi korumak ve yaşatmak için çalışmalarda bulunmak,*
- g) Toplum kurallarına uyulması için öğrencileri ve halkı bilinçlendirme çalışmaları yapmak,*
- h) Trafik kurallarına uyulması için öğrencileri ve halkı bilinçlendirme çalışmaları yapmak,*
- ı) Okul bahçesini, çevreyi, boş arazi ve alanları ağaçlandırmak, erozyonla mücadele etmek, yok olmaya yüz tutmuş bitki türlerini korumak ve yetiştirmek için çalışmalar yapmak,*
- j) İhtiyaç sahibi insanlara yardımcı olmak,*
- k) Çevrelerindeki yaşlı ve bakıma muhtaç insanlara günlük işlerinde yardımcı olmak,*
- l) Huzur evlerinde ve çocuk yuvalarındaki insanların hayatlarını kolaylaştırıcı, onların toplumla kaynaşmalarını sağlayıcı çalışmalar yapmak,*
- m) Kimsesiz, engelli ve sokakta yaşayan çocuklara yardımcı olmak,*

n) Sosyal hizmet amaçlı sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına destek sağlamak gibi etkinlikleri kapsar.

TOPLUM HİZMETİ ÇALIŞMA ESASLARI

Madde 13 — Toplum hizmeti çalışmalarında aşağıda belirtilen hususlar esas alınır.

a) Öğrenciler, bireysel olarak veya grup hâlinde yapacakları toplum hizmeti çalışmalarına Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı veya Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formunu hazırlayıp danışman öğretmenlerine onaylattıktan sonra başlarlar. Projelerini tamamladıklarında Sosyal Etkinlikler Proje Sonuç Raporunu danışman öğretmene verirler.

b) Öğrenci kulübü çalışmaları kapsamında yapılacak toplum hizmeti çalışmaları da kulüp çalışmaları kapsamında hazırlanacak Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı veya Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formunda belirtilir, gerekli onaylar alındıktan sonra uygulamaya konur.

c) Öğrenciler, ilköğretim kurumlarının 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıflarında yılda 15 saat, 4–8 inci sınıflarında 20 saat; orta öğretim kurumlarının tüm sınıflarında 25 saat olmak üzere toplum hizmeti çalışmalarına katılırlar.

d) Öğrencinin seçtiği toplum hizmeti çalışmaları sonucunda velisinin izni alınır (EK–11).

e) Öğrenci kulübü kapsamında yapılacak toplum hizmeti çalışmalarında halk eğitim merkezleriyle diğer kurum ve kuruluşlar arasında iş birliği yapılarak bunların imkânlarından yararlanılır (MEB;Yönetmelik 2569,2005).

İlköğretim sosyal etkinlikler kapsamında, Yayakent İlköğretim okulu I. ve II. kademe öğrencilerinin katılımı resim kulübü tarafından gerçekleştirilen sivil toplumla destekli projeler hazırlanmıştır. Projelerin amacı, çocuğun yaşadığı çevresini tanıyan ve ders içinde almış olduğu eğitimle yeni çalışmalar yapabileceğini öğrenir.

Projeler kapsamında, sanat eğitimi projesiyle; Yetiştirme Yurdunda kalan 7-18 yaş arasındaki çocuklara yaşamı daha pozitif algılamaları ve kendilerini daha iyi ifade etmelerini sağlamak amacıyla kendilerini ifade edebilme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Sizleri Unutmadık projesiyle de, çevrelerinde bulunan yaşlıları ziyaret ederek, öğrencilerin boş zamanlarında onlara destek olması ve birlikte zaman geçirmelerini sağlayarak yaşlıların hayatlarını kolaylaştırıcı, onların toplumla kaynaşmalarını, birikimlerini paylaşmalarını konusunda çalışmalar gerçekleştirmektedir. Engelleri Kaldırıyoruz projesiyle, engelli arkadaşları ile birlikte sanat eğitimi çalışmaları yaparak sosyal sorumluluk bilincinin oluşturulması sağlanır. Yaratıcı beyinler projesiyle, yaratıcı düşüncelerin hayata geçirilmesi amacıyla

ilköğretim birinci ve ikinci kademe öğrencileriyle birlikte, ailesine, çevreye ve topluma duyarlı, gönüllü çalışma bilincine sahip, sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde çalışma becerilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir.

Projeler kapsamında resim kulübü gönüllü velileri ve öğrencilerden oluşturulan grup ile işbirliği içinde çalışılması hedeflenen sivil toplum kuruluşları, Beyaz nokta vakfı, Çağdaş eğitimi destekleme vakfı, Türk eğitim gönüllüleri vakfı, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği.

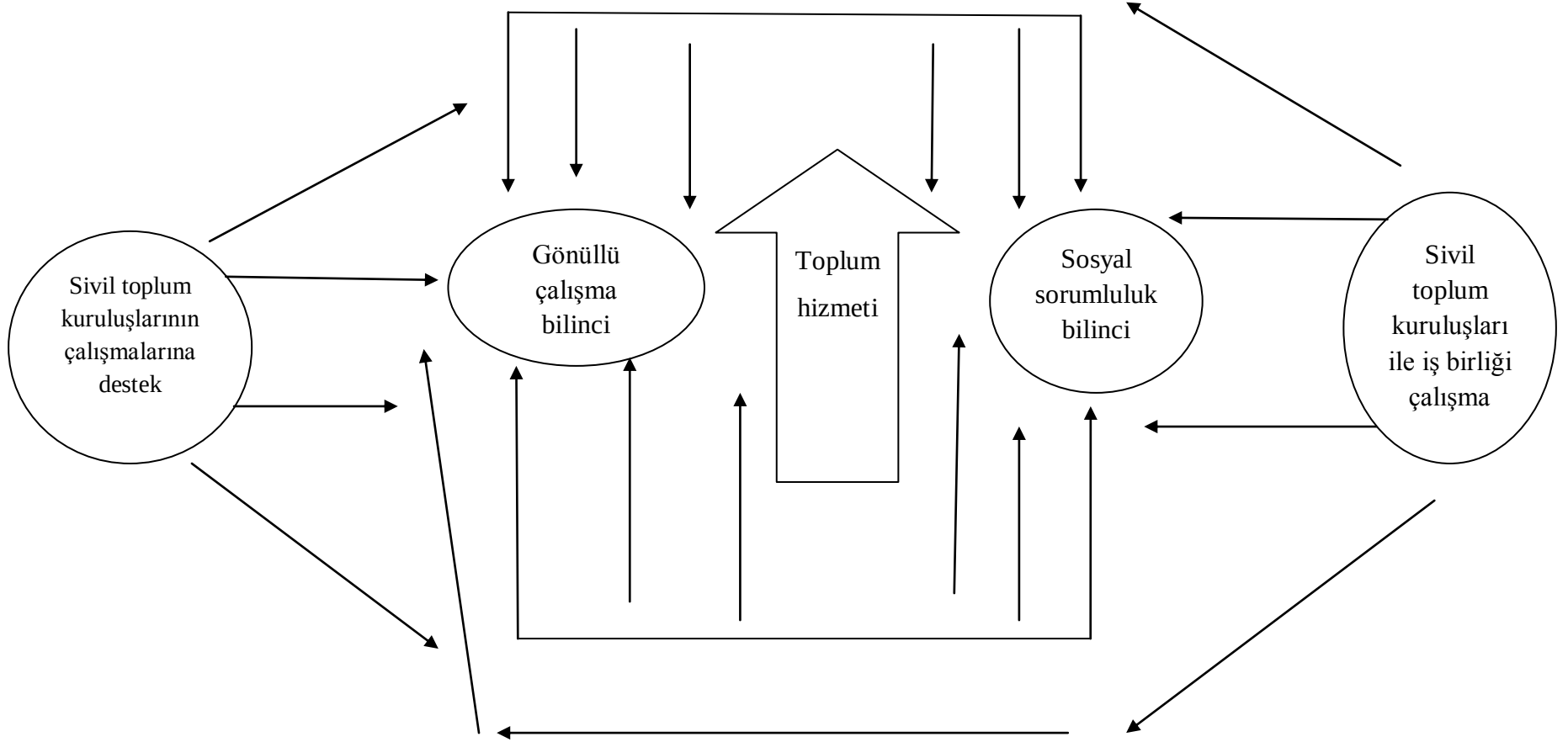
Diğer bir eğitim STK eğitim işbirliği çalışmasına örnek olarak; ART-IK Zamanı Sergisi. 2008 yılı çalışmaların da, Marmara Üniversitesi'nde, eğitimci ve öğrenciler küresel ısınmaya karşı tepkilerini sanat yoluyla ifade ediyorlar. 2009 yılı etkinliklerinde; Marmara Üniversitesi Öğretim Görevlisi Gazi Selçuk tarafından oluşturulan ART-IK Zamanı; sanatçı, öğretmen, akademisyen, öğrenci, çocuk ve ailelerden oluşan toplum kesimlerini, sanatın farklı disiplinlerinde üretim, tüketim ve beraberinde getirdiği küresel ısınma konusunu ele alınan ART-IK Zamanı, “Görmezden Gel-me” projesi ile birçok başlıklara dikkat çekiyor. Farklı toplum kesimlerini, sanatın farklı disiplinlerinde bir araya gelerek küresel ısınma ve atık sanat konularında bilinç oluşturulması amaçlanıyor (Bkz; Resim:41–42).

Proje - sergi 2008 ve 2009 yıllarında gerçekleştirdikleri iki projede yer alan kurumlar; Umut Eğitim Köyü ve Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı (KEDV) işbirliğiyle düzenlenmiştir. Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Anabilim Dalı Umut Eğitim Köyü öğrencileri ve Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı (KEDV) öğretmenleri, bir araya gelerek farklı çalışmalarla gerçekleşen iki projede; küresel ısınma ve atık sanat konularını irdeleyen çalışmalar ile multidisipliner sanat projeleridir (Bkz; Resim:43–44).

Proje, bireylerin yaptıklarını görmesi ve sonuçlarını görsel yollarla gösterme. Bilinçlenme gerçekleştirilmezse teknoloji ne kadar çok kullanılırsa bile, milyarlar harcayıp yeni yöntemler geliştirseniz de sonuç değişmeyecektir. Tek çözüm bilinçli kuşaklar yaratmaktan geçmektedir. Kirlenmemeyi algılamış insanlarla temiz bir doğa mümkündür. Bu noktada gençlerin kirlenmiş olana daha yakından bakmasını sağlamaya çalışıyor. Bu küresel sorun karşısında çeşitli sivil toplum kuruluşları ve her bireyin hassasiyet göstermesi gerekiyor. Bu konuda toplumların gelişimini sağlamada en etkin araçlardan biri olan sanata da

önemli görevler düşüyor. Sanatsal çalışmalarla kitlenin dikkatini çekme, sivil toplumun kendini anlatacak mesajları doğrudan ve net bir biçimde vermesini sağlar.

Model: 19 Sivil toplum kuruluşu ve eğitim işbirliği modeli

Sivil toplum kuruluşları çeşitli üniversiteler, ilköğretim ve ortaöğretimler, enstitüler, akademiler, araştırma merkezleri ile birlikte sosyal çalışma, gönüllü çalışmaları, yardımlaşma çalışmaları yapabilirler. Model 19'da gösterildiği gibi, gönüllü çalışma bilinci, toplum hizmeti, sosyal sorumluluk hizmeti sivil toplum kuruluşları ile iş birliği çalışarak sivil toplum kuruluşları ve eğitim kurumları işbirliği ile sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına destek vererek kuruluşların etkinlik ve çalışma süreçleri aktif olur.

Sivil toplum kuruluşlarının uluslararası düzeyde çalışan kuruluşları bilmesi, onların çalışma sistemi ve faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olması kuruluşun kurumsal gelişimi açısından büyük önemi vardır. Birey ve toplum için genel eğitim bütünlüğü içerisinde standart ile kalite arasında bir dengenin sağlar.

Model 19 temelde, eğitim ve sivil toplum rolünün iletişimcinin ve izleyenlerin aktif sürece aynı bakış açısı ile bakmasını sağlar. Uygulamada tüm katılımcılara ortak yarar sağlar. Eğitim destekli çalışma faaliyetlerinde gönüllü çalışma bilinci ve sosyal sorumluluk bilinci ile toplumla planlı iletişimde savunulan rolünü temsil eder. Eğitim kurumları çeşitli amaçlar belirleyip bunları pratikte gerçekleştirmeyi hedeflerken arasındaki ilişkiye de dikkat edilmelidir. STKlar eğitim kurumlarıyla işbirliğinde iletişim süreçlerini geliştirme yoluna gidilmiştir. Model 19 formüle edildiğinde Stk ve eğitim ağının toplumsal gelişimde bakış açısını göstermektedir.

Model 19 kamuoyu oluşturma sürecinde kişiler arasında kullanışlı ve kolay anlaşılır. Düz çizgisel olarak gösterilen oklar hedef ve iletiliciyi birleştirir. Karesel oklar belirlen hedefe çizgisel dairesel iletişimle belirlenen kaynaktan istenilen dönüt alınacaktır. Bu yöntemle model kamuoyunu oluşturma sürecinde iletişimde bulunan hedef kitleyi aktif ve yaratıcı gösterir.

IV. BÖLÜM

BULGU VE YORUMLAR

Anket 8 bölümden oluşmaktadır. İlk 6 bölümde kurumların çalışan ve gönüllülerinden sürekli yayınlarını, afişlerini, amblem ve logolarını, kataloglarını, kampanyalarda kullanılan resimleri, web tasarımlarını belirli kriterler yönünden değerlendirmeleri istenmiştir. Anket 5’li likert tipinde hazırlanmıştır. Bir uçta yer alan “hiç yeterli değil” ifadesine 1 puan, diğer uçta yer alan “çok yeterli” ifadesine 5 puan verilmektedir.

Sivil toplumun gelişmesinde gerekli olan en temel önkoşullar bölümünde 4 tane gerekli görülen ön koşul verilmiş, çalışan ve gönüllülerinden 3 tanesini seçmeleri istenmiştir. Puanlama yaparken seçtikleri maddelere 1, seçmedikleri maddelere 0 verilmiştir. Verilen 1 puanları toplanarak en çok seçilen maddeler bulunmuştur.

Çalışan ve gönüllülerden örgütlerinin kullandığı amblem, logo ve bazı görsel ifadeleri verilen sıfat çiftlerine göre değerlendirmeleri istenmiştir. 13 tane sıfat çifti verilmiş ve hangi yöne yakın olduklarını işaretlemeleri istenmiştir. Puanlamada 4 puanı orta nokta olarak alınmış, uçlara doğru kaydıkça o sığata daha yakın olarak değerlendirilmiştir.

Kurumlar arasında farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla Anova tekniğı kullanılmış, hangi yönde bir farklılık olduğunu bulmak amacıyla Scheffe ve LSD teknikleri uygulanmıştır.

Anket çalışmasının amacı, sivil toplum kuruluşlarının (STK) problem olarak tespit ettikleri alanda kamuoyunu harekete geçirmesi ve o sorunun çözümünü sağlama aşamasında sanat, sanatçı ve sanat eseri yoluyla STKlar’da kamuoyu oluşturma etkinliğini değerlendirebilmek amacıyla uygulanmıştır. Aynı zamanda kullandıkları renkler, ihtiyaç duyulan içeriğinin belirlenmesine yardımcı olacaktır. Görsel ifadelerle gönüllü ve çalışanları tarafından kurum niteliğini belirlemektir. Bu amaçla kurumlar arasında farklılık olup olmadığını saptamak amacıyla Anova tekniğı kullanılmış, hangi yönde bir farklılık olduğunu bulmak amacıyla Scheffe ve LSD teknikleri uygulanmıştır. Çağdaş yaşamı destekleme

derneği, kadın haklarını koruma derneği, eğitim gönüllüleri vakfı ve mimarlar odası değişkenleri göz önünde tutularak örnekleme uygulanmıştır.

Amaca bağlı olarak cevaplandırılması istenen sorular, alt problemler halinde aşağıda belirtilmiştir.

1. İçerik bakımından amaca uygunluk göstermekte midir?
2. Biçim bakımından amaca uygunluk göstermekte midir?
3. Bütünlük olarak fark göstermekte midir?
4. Bilgilendiricilik bakımından işleyişe uygun mudur?
5. Estetik bakımından uygunluk göstermekte midir?
6. Kullanılan renklerin uygunluğu bakımından uygunluk ve fark göstermekte midir?
7. Basım stili olarak fark göstermekte midir?
8. Politik kültürü yaygınlaştırma açısından amaca dönük müdür?
9. Sivil rgte ait politik kodların yaygınlaşması göre rol model olabilir mi?
10. Hedef kitleyi ikna edicilik bakımından iletişim yöntemleri organize edebiliyor mu?
11. Sanatsal yaratıcılık bakımından fark göstermekte midir?
12. İnsan odaklı olması bakımından savunduğu rolü yönetebiliyor mu?
13. Yeni fikirleri oluşturması açısından fark göstermekte midir?
14. Verdiği mesaj bakımından olay ve objeleri arasından gönderiler, kişiler arasında bağlantı kurabiliyor mu?
15. İfade gücü bakımından farklı yayılma süreçleri içeriyor mu?
16. Genel tanınırlık açısından kitle üzerinde etkin imaj oluşturabiliyor mu?
17. Mesajı kısa ve etkili iletmesi bakımından süreç etkin kullanılıyor mu?

4.1. Sınırlılıklar

Bu alışma ağdaş yaşamı destekleme derneği, kadın haklarını koruma derneği, eğitim gönüllüleri vakfı ve mimarlar odası bir bölümüyle sınırlanmıştır.

Evren olarak belirlediğimiz sivil toplum kuruluşlarını betimlemek için yüz elli altı gönüllü ve çalışan örneklemiyle sınırlandırılmıştır.

4.2. Sayıtlılar

Ölçeği’i dolduran çalışan ve gönüllülerin içten davrandıkları, ölçekte verilen ifadeleri kendi duygu ve düşüncelerine uygun olarak işaretledikleri varsayılmıştır.

Yüz elli altı kişilik örneklem grubunun evreni temsil ettiği sayıtlısı kabul edilmiştir.

4.3. Yöntem

Bu bölümde yapılmakta olan araştırmanın evreni, örnekleme, kullanılacak veri toplama aracına ve istatistiksel verilere yer verilmektedir.

4.4. Evren Ve Örneklem

Araştırmanın evrenini sivil toplum kuruluşlarının çalışan ve gönüllüleri oluşturmaktadır. Örneklemi ise; sivil toplum kuruluşlarını temsil edecek büyüklükteki 156 çalışan ve gönüllü oluşturmaktadır. Örneklem 156 çalışan ve gönüllü olarak belirlenmiştir. Bu 156 çalışan ve gönüllü sınırlandırılan 4 kuruluştan, kadın haklarını koruma derneği 35, çağdaş yaşamı destekleme derneği 40, eğitim gönüllüleri vakfı 47, mimarlar odası 34 üye, çalışan ve gönüllü oluşturulmuştur.

4.5. Veri Toplama Aracı

Literatür incelemesi yapılarak sivil toplum kuruluşları, çalışma alanları, etkinlikleri ve kamuoyu yöntemleri hakkında bilgi toplanmış ve incelenmiştir. Yapılan literatür araştırmasının ardından sivil toplum kuruluşlarının sanat, sanatçı ve sanat eseri yoluyla STKlar’da kamuoyu oluşturma etkinliğini değerlendirebilmek amacıyla Anova tekniği kullanılmış, hangi yönde bir farklılık olduğunu bulmak amacıyla Scheffe ve LSD teknikleri uygulanması uygun bulunmuştur.

Ölçek 119 maddeden ve 8 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar;

- a) Süreli yayınların kurum açısından etkili olması; sivil toplum kuruluşlarının yayınlarla ve içeriği bakımından hedef kitleye ulaşmasını değerlendirmesidir. Bu alt boyutu ölçen maddeler süreli yayınlar arasındaki maddelerdir.
- b) Afişlerin toplum ve çalışma odaklı olması; sivil toplum kuruluşlarının renkleri ve projenin amacının hedef kitleyi bilgilendiriciliğinin çalışan ve gönüllü tarafından değerlendirilmesi. Bu alt boyutu ölçen maddeler afişler bölümdeki maddelerdir.
- c) Amblem ve logonun basım stili ve estetik olarak oluşması; sivil toplum kuruluşlarının genel tanınırlılığı açısından çalışan ve gönüllü tarafından değerlendirilmesi. Bu alt boyutu ölçen maddeler Amblem ve logo bölümdeki maddelerdir.
- d) Kampanyada kullanılan resimlerin görsel mesaj oluşturmaları; sivil toplum kuruluşuna ait mesajların, görsel kodların hedef kitleyi bilgilendiriciliği açısından çalışan ve gönüllü tarafından değerlendirilmesi. Bu alt boyutu ölçen maddeler Kampanyada kullanılan resimler bölümdeki maddelerdir.
- e) Katalogların belirlenen mesajı iletmeleri; sivil toplum kuruluşuna yeni fikirleri oluşturmaları ve hedef kitleyi ikna etmeleri açısından çalışan ve gönüllü tarafından değerlendirilmesi. Bu alt boyutu ölçen maddeler kataloglar bölümdeki maddelerdir.
- f) Web sitesi dizaynının bilgilendiriciliği; sivil toplum kuruluşuna bütünlük, bilgilendiricilik ve kurum kültürünü yaygınlaştırması aşamasında çalışan ve gönüllü tarafından değerlendirilmesi. Bu alt boyutu ölçen maddeler web sitesi dizaynı bölümdeki maddelerdir.
- g) Sivil toplumun gelişmesinde gerekli olan en temel ön koşullar; sivil toplum kuruluşlarının kurum kültürünü belirlemesinin değerlendirilmesi. Bu alt boyutu ölçen maddeler sivil toplumun gelişmesinde gerekli olan en temel önkoşullar hangileridir bölümdeki maddelerdir.

h) Görsel ifadelerin çalışan ve gönüllü üzerindeki etkisi; Stk ve Mimarlar Odası çalışan ve gönüllülerinin amblem, logo, bazı görsel ifadeleri nasıl değerlendirdikleri değerlendirmeleri istenmiştir. Bu alt boyutu ölçen maddeler son bölümdeki 13 tane sıfat çifti verilmiş ve 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 derecelendirme bölümdeki maddelerdir.

4.6. Bulgular ve Yorumlar

4.6.1. Süreli Yayınlar

SÜRELİ YAYINLAR

Tablo: 1

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
ÇYDD	40	56,0000	26,48754	4,18805	47,5289	64,4711	,00	85,00
KKD	35	45,4857	28,11151	4,75171	35,8291	55,1424	,00	85,00
TEGV	47	59,7234	14,18619	2,06927	55,5582	63,8886	23,00	85,00
Mimarlar Odası	34	54,2353	18,14597	3,11201	47,9039	60,5667	,00	85,00
Total	156	54,3782	22,51461	1,80261	50,8173	57,9391	,00	85,00

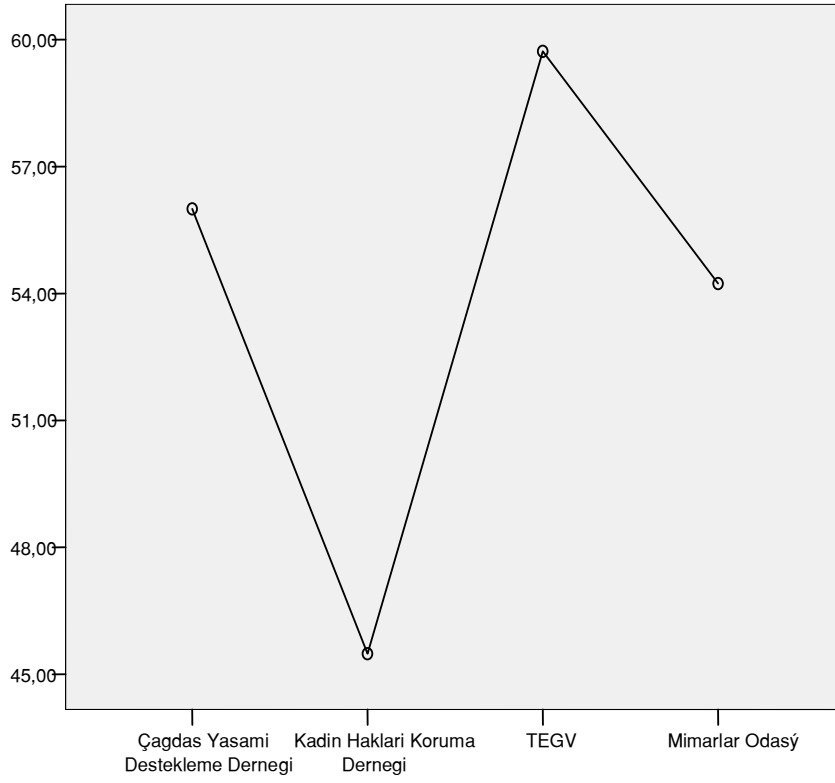
STK ve Mimarlar Odası üye, çalışan ve gönüllülerinin, üye oldukları kurumun süreli yayınlarını değerlendirmeleri istenmiştir. Tablo 1'e bakıldığında çalışan ve gönüllülerin kurumlarının süreli yayınlarını değerlendirme ortalamaları; Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin 56; Kadın Haklarını Koruma Derneği'nin 45,49; Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın 59,72; Mimarlar Odası'nın 54, 24 olarak bulunmuştur. Ortalamaların dağılımı Şekil: 1'de gösterilmiştir. Ortalamalar karşılaştırıldığında TEGV çalışan ve gönüllülerinin diğerlerine göre süreli yayınlarını daha fazla yeterli buldukları görülmektedir. En az yeterli bulunan kurum ise Kadın Koruma Derneğidir. Genel olarak bu bölümden alınacak en yüksek puan 85'tir ve genel ortalama (54, 38) ve standart sapmalar dikkate alındığında çalışan ve gönüllüler süreli yayınlarını testte belirlenen kriterlere göre çok fazla yeterli bulmamaktadırlar. Standart sapmalara göre çalışan ve gönüllülerin verdikleri puanlar heterojen bir yapı göstermektedir, birbirine uzak, farklı puanlar vermişlerdir. Tegov diğerlerine göre daha homojen bir yapıya sahiptir.

Süreli yayınlar, bir sivil toplum kuruluşunun kamuoyu ile iletişimde bilgilendirmeye dönük en önemli yazılı iletişim araçlarıdır. Dergi, broşür, kurumsal gazete, katalog gibi, yazılı iletişim araçları, sivil toplum kuruluşlarının tanınırlığına olumlu etki yapmakta ve aynı zamanda kurum kimliğini oluşturan; logo, kurumsal misyon, amblem vb..unsurları hedef kitleye en net şekliyle ifade etmektedir. Yazılı iletişim araçları kurumsal temsil perspektifinde belirleyici bir unsurdur. Özellikle STK'lar tarafından düzenlenen çeşitli sosyal sorumluluk

kampanyaları çerçevesinde hazırlanan yazılı iletişim araçları kampanya desteğinin sağlanmasında, stratejik unsurları oluşturmaktadır. Anket sonuçları Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı ve ardından Çağdaş Yasamı Destekleme Derneği açısından nispeten olumlu düzeyde seyretmiştir. Özellikle, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın gerçekleştirdiği çeşitli sosyal sorumluluk kampanyalarında, yazılı iletişim araçlarından faydalandığı, ayrıca gazete, dergi, broşür ve katalog gibi yazılı materyalleri değerlendirdiği görülmektedir. Anket sonuçlarında dikkat çeken bir diğer nokta ise, Kadın Hakları Koruma Derneği açısından çıkan sonuçlardır. Kadınların toplumsal yaşam içinde karşılaştığı çeşitli sorunlara çözüm getirmek, kendi aralarında örgütlenmelerini sağlamak ve bu konuda kamuoyu oluşturmak gibi öncelikli amaçları olan ve başarılı kampanyaları ile dikkat çeken derneğin, süreli yayınlar açısından zayıf kaldığı ve bu yayınları yeteri kadar kullanmadığı görülmektedir.

Halbuki, kadınların bu gibi konularda örgütlenmelerini sağlamak ve kamuoyunu harekete geçirmek için, derneğin süreli bir dergi yanı sıra, gazete, bilgilendirici broşür vb...araçları hedef kitle ile buluşturması gerekmektedir. En basit örneğiyle, kadına dönük şiddetle ilgili derneğin düzenlediği bir kampanyada, kadının hukuksal mücadelesinin önemli ayrıntılarının süreli yayınlarda işlenmesi ve en fazla sayıda kişiye duyurusunun sağlanması, süreli yayınların bu dernek için önemini açık şekilde ortaya koymaktadır.

Çizgi Grafiği: 1 Süreli yayınlar Aritmetik

Tablo: 2

SÜRELİ YAYINLAR

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	4216,421	3	1405,474	2,873	,038
Within Groups	74354,265	152	489,173		
Total	78570,686	155			

Tablo: 2'e bakıldığında kurumlar arasında “süreli yayınlarını” değerlendirme bölümünde 0,05 mandarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. ($0,038 < 0,05$). Hangi kurumun süreli yayınları değerlendirmelerinde birbirinden farklı olduğunu, bu farklılığın hangi yönde olduğunu saptamak amacıyla Scheffe ve LSD teknikleri uygulanmıştır. (Bkz. Tablo: 3)

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00007

			Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval		
		Lower Bound				Upper Bound		
Scheffe	(I) VAR00008	(J) VAR00008						
	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	10,51429	5,11915	,243	-3,9579	24,9865	
		Tegv	-3,72340	4,75786	,893	-17,1742	9,7274	
		Mimarlar Odasi	1,76471	5,15914	,990	-12,8205	16,3500	
	Kadin Haklari Koruma Dernegi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-10,51429	5,11915	,243	-24,9865	3,9579	
		Tegv	-14,23769*	4,93805	,044	-28,1979	-,2775	
		Mimarlar Odasi	-8,74958	5,32577	,443	-23,8059	6,3067	
	Tegv	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	3,72340	4,75786	,893	-9,7274	17,1742	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	14,23769*	4,93805	,044	,2775	28,1979	
		Mimarlar Odasi	5,48811	4,97949	,750	-8,5893	19,5655	
	Mimarlar Odasi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-1,76471	5,15914	,990	-16,3500	12,8205	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	8,74958	5,32577	,443	-6,3067	23,8059	
		Tegv	-5,48811	4,97949	,750	-19,5655	8,5893	
	LSD	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	10,51429*	5,11915	,042	,4004	20,6282
			Tegv	-3,72340	4,75786	,435	-13,1235	5,6767
Mimarlar Odasi			1,76471	5,15914	,733	-8,4282	11,9576	
Kadin Haklari Koruma Dernegi		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-10,51429*	5,11915	,042	-20,6282	-,4004	
		Tegv	-14,23769*	4,93805	,005	-23,9938	-4,4816	
		Mimarlar Odasi	-8,74958	5,32577	,102	-19,2717	1,7725	
Tegv		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	3,72340	4,75786	,435	-5,6767	13,1235	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	14,23769*	4,93805	,005	4,4816	23,9938	
		Mimarlar Odasi	5,48811	4,97949	,272	-4,3498	15,3261	
Mimarlar Odasi		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-1,76471	5,15914	,733	-11,9576	8,4282	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	8,74958	5,32577	,102	-1,7725	19,2717	
		Tegv	-5,48811	4,97949	,272	-15,3261	4,3498	

*. The mean difference is significant at the .05 level.

Tablo: 3

Kurumların belirlenen kriterlere göre süreli yayınlarını değerlendirmelerine baktığımızda KKD ile TEGV; ÇYDD ile KKD kurumları arasında 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı farklar bulunmuştur. Değerlendiren çalışan ve gönüllüler tarafından TEGV'in süreli yayınları KKD'ye göre daha yeterli bulunmuştur. (59,72>45,49). TEGV çalışan ve gönüllüleri süreli yayınlarını yeterli bulmaktadırlar. ÇYDD ile KKD arasında bulunan farka bakıldığında; ÇYDD'nin süreli yayınları daha fazla yeterli bulunmuştur. Tüm ortalamalara ve istatistiklere bakıldığında KKD'nin süreli yayınları diğerlerine göre daha yetersiz bulunmuştur. Mimarlar Odası ve diğer STK kuruluşları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

4.6.2. Afişler

Tablo: 4

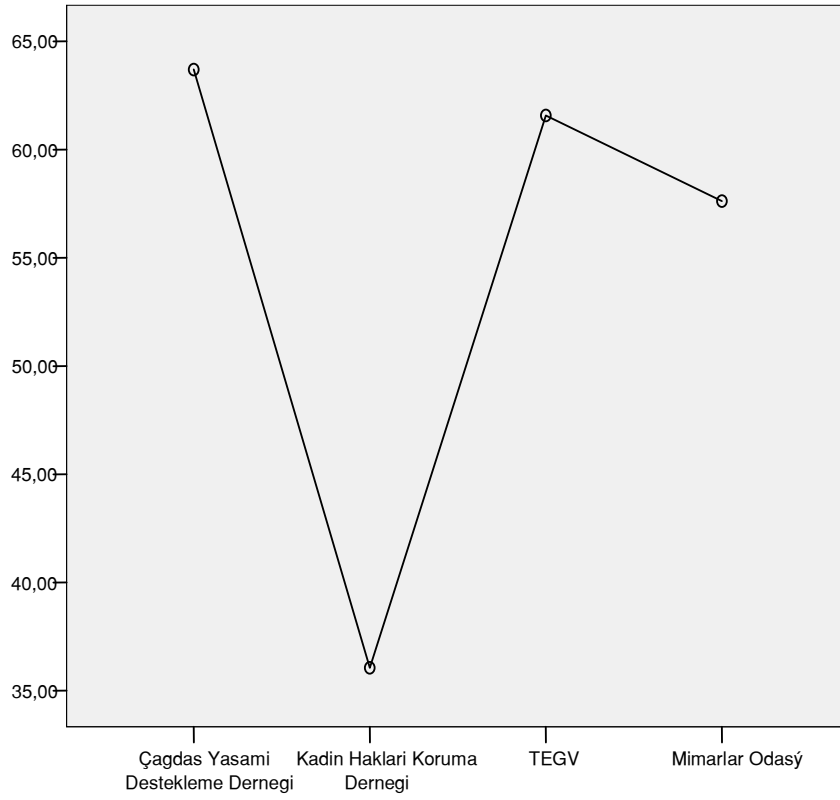
AFİŞLER

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95%Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
ÇYDD	40	63,7000	20,20307	3,19439	57,2387	70,1613	,00	85,00
KKD	35	36,0571	29,14259	4,92600	26,0463	46,0680	,00	85,00
TEGV	47	61,5745	19,77014	2,88377	55,7697	67,3792	,00	85,00
Mimarlar Odası	34	57,6176	18,10577	3,10511	51,3002	63,9351	,00	85,00
Total	156	55,5321	24,28312	1,94421	51,6915	59,3726	,00	85,00

STK ve Mimarlar Odası üye, çalışan ve gönüllülerinin, üye oldukları kurumun afişlerini belirli kriterlere göre değerlendirmeleri istenmiştir. Tablo: 4'e bakıldığında çalışan ve gönüllülerin kurumlarının afişlerini değerlendirme ortalamaları; Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin 63,7; Kadın Haklarını Koruma Derneği'nin 36,05; Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın 61,57; Mimarlar Odası'nın 57,62 olarak bulunmuştur. Genel olarak bu bölümden alınacak en yüksek puan 85'tir. Ortalamaların dağılımı Şekil: 2'de gösterilmiştir. Ortalamalar karşılaştırıldığında ÇYDD çalışan ve gönüllülerinin diğerlerine göre afişlerini daha çok yeterli buldukları görülmektedir. En az yeterli bulunan kurum ise KKD'dir. Genel olarak ortalamaya (55,53) ve diğer istatistiksel tekniklere bakıldığında kurumların afişleri yeterli bulunmaktadır. Standart sapmalara göre çalışan ve gönüllülerin verdikleri puanlar heterojen bir yapı göstermektedir, birbirine uzak, farklı puanlar vermişlerdir.

Afişler-Aritmetik Ortalama Dağılımları

Çizgi Grafiği: 2

Tablo: 5

AFİŞLER

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	17807,035	3	5935,678	12,260	,000
Within Groups	73591,804	152	484,157		
Total	91398,840	155			

Tablo: 5'e bakıldığında kurumlar arasında "afişlerini" değerlendirme bölümünde 0,05 mandarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. ($0,00 < 0,05$). Hangi kurumun afişlerini değerlendirmelerinde birbirinden farklı olduğunu, bu farklılığın hangi yönde olduğunu saptamak amacıyla Scheffe ve LSD teknikleri uygulanmıştır (Bkz. Tablo: 6).

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00009

			Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval		
						Lower Bound	Upper Bound	
Scheffe	(I) VAR00008	(J) VAR00008						
	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	27,64286*	5,09283	,000	13,2451	42,0407	
		Tegv	2,12553	4,73340	,977	-11,2561	15,5072	
		Mimarlar Odasi	6,08235	5,13262	,705	-8,4279	20,5926	
	Kadin Haklari Koruma Dernegi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-27,64286*	5,09283	,000	-42,0407	-13,2451	
		Tegv	-25,51733*	4,91266	,000	-39,4058	-11,6289	
		Mimarlar Odasi	-21,56050*	5,29839	,001	-36,5394	-6,5816	
	Tegv	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-2,12553	4,73340	,977	-15,5072	11,2561	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	25,51733*	4,91266	,000	11,6289	39,4058	
		Mimarlar Odasi	3,95682	4,95390	,888	-10,0482	17,9618	
	Mimarlar Odasi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-6,08235	5,13262	,705	-20,5926	8,4279	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	21,56050*	5,29839	,001	6,5816	36,5394	
		Tegv	-3,95682	4,95390	,888	-17,9618	10,0482	
	LSD	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	27,64286*	5,09283	,000	17,5810	37,7047
			Tegv	2,12553	4,73340	,654	-7,2262	11,4773
Mimarlar Odasi			6,08235	5,13262	,238	-4,0581	16,2228	
Kadin Haklari Koruma Dernegi		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-27,64286*	5,09283	,000	-37,7047	-17,5810	
		Tegv	-25,51733*	4,91266	,000	-35,2232	-15,8114	
		Mimarlar Odasi	-21,56050*	5,29839	,000	-32,0285	-11,0925	
Tegv		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-2,12553	4,73340	,654	-11,4773	7,2262	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	25,51733*	4,91266	,000	15,8114	35,2232	
		Mimarlar Odasi	3,95682	4,95390	,426	-5,8306	13,7442	
Mimarlar Odasi		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-6,08235	5,13262	,238	-16,2228	4,0581	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	21,56050*	5,29839	,000	11,0925	32,0285	
		Tegv	-3,95682	4,95390	,426	-13,7442	5,8306	

*. The mean difference is significant at the .05 level.

Tablo: 6

Kurumların belirlenen kriterlere göre afişlerini değerlendirmelerine baktığımızda KKD ile diğer 3 kurum arasında 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı farklar bulunmuştur. Değerlendiren çalışan ve gönüllüler tarafından TEGV, ÇYDD ve Mimarlar Odasının süreli afişleri belirlenen kriterler yönünden KKD'ye göre daha yeterli bulunmuştur. Tüm ortalamalara ve istatistiklere bakıldığında KKD'nin afişleri değerlendirme ortalaması diğerlerine göre oldukça düşüktür ve diğerlerine göre daha yetersiz bulunmuştur.

Sivil Toplum Kuruluşlarının düzenlediği çeşitli sosyal sorumluluk kampanyalarında, bir görsel iletişim aracı olarak afişler, özellikle kampanyaya dönük ilgi düzeyinin arttırılmasında başat bir rol oynamaktadır. Afişler, kısa ve net bilgilendirmeye dönük olmaları, görsel dili kullanmaları, renk unsurunu öncelikli olarak konumlandırmaları gibi noktalar açısından özellikle sosyal amaçlara dönük kampanyalarda hedef kitlenin dikkatini en üst düzeyde çekebilmektedir. Sanatsal estetik ve mesajın ikna ediciliğini arttıracak ifade gücü ile; afişler; çok önemli bir bilgilendirme amacıdır. Bir sinema afişinin, o filmin hatırlanması ve yıllarca belli sembollerle algılanmasında oynadığı rol örneğinde olduğu gibi, sivil toplum kuruluşlarının hazırladığı afişler de, o kurumun hedef kitlesinin zihninde düzenlediği kampanyalarla algılanmasında kilit sembolleri sunmaktadır.

Anket sonuçları Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ve Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın afişler yoluyla hedef kitleyle iletişim kurabildiklerini göstermektedir. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneğinin; politik kültürü yaygınlaştırma açısından, hedef kitleyi ikna edicilik bakımından, sivil örgüte ait politik kodların yaygınlaştırılması açısından afişlere önem verdiği ve üyelerin bu noktalarda derneği yeterli gördükleri ortaya çıkmaktadır. Bu konuda olumlu bir noktada bulunan Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın afişlerden belli oranda yararlandığı görülmektedir. Özellikle afişlerde kullanılan renkler, anlatım biçimi ve yaratıcılık noktalarında canlı bir kullanım sunan Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı, gençlerin ve çocukların ilgisini çekecek görsel bir kodlama ile afişleri konumlandırmaktadır. Kadın Haklarını Koruma Derneği kamuoyunda bilinen pek çok başarılı sosyal kampanya örneğine rağmen, afişler açısından belirgin bir yetersiz iletişim çabası içinde değerlendirilmektedir. Anket sonuçları, derneğin acilen bu konuda yaratıcı iletişim çabalarına girmesi gerektiğini doğrulamaktadır. Gönüllü ve çalışanlar, derneği bu konuda yetersiz gördüklerini ifade etmişlerdir. Kadının toplumsal hayattaki konumu konusunda son derece önemli ve hassas kampanya ve takdire değer çalışmalara sahip derneğin, çalışmalarını yazılı görsel iletişim araçları ile daha geniş bir kitleye ulaştırmak için ivedilikle görsel iletişim uzmanlarından destek almalı ve bu konuda profesyonellerle yakın iletişim içinde olmalıdır. Çünkü, herhangi bir sokakta, derneğin

kadınlarla ilgili bir afişini gören bir kadın, sorunun çözümü konusunda o anda bir rota çizebileceği gibi, benzer afişlerden etkilenecek konuya duyarlı olan bir erkek de, derneğe üye olabilmektedir.

4.6.3. Amblem ve logo

Tablo: 7

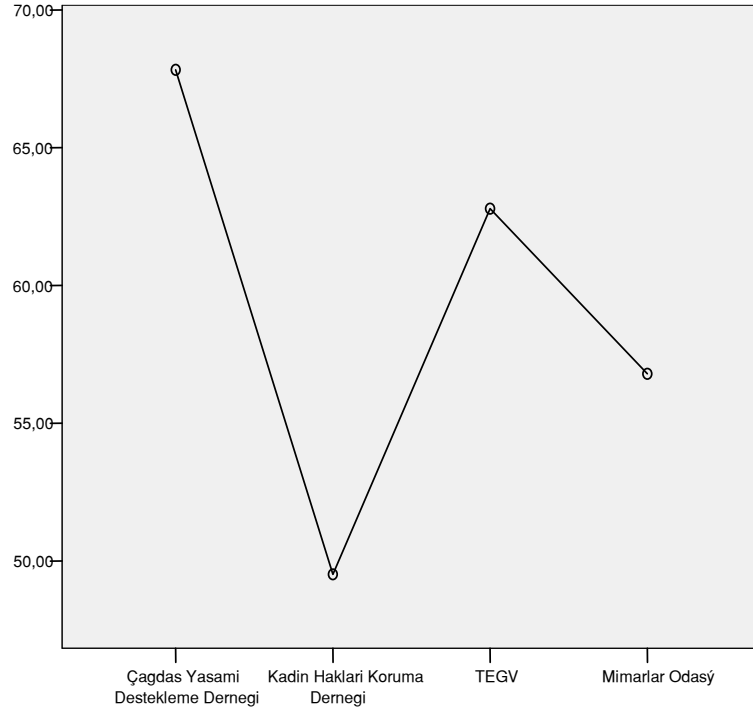
AMBLEM-LOGO

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
ÇYDD	40	67,825	17,08334	2,70111	62,3615	73,288	,00	85,00
KKD	35	49,5143	25,91317	4,38013	40,6128	58,4158	,00	85,00
TEGV	47	62,7872	18,84022	2,74813	57,2555	68,318	,00	85,00
Mimarlar Odası	34	56,7941	18,28193	3,13533	50,4152	63,173	,00	85,00
Total	156	59,7949	21,03383	1,68405	56,4682	63,1215	,00	85,00

STK ve Mimarlar Odası üye çalışan ve gönüllülerinin, üye oldukları kurumun amblem-logosunu belirli kriterlere göre değerlendirmeleri istenmiştir. Tablo: 7'ye bakıldığında çalışan ve gönüllülerinin kurumlarının amblemini-logosunu değerlendirme ortalamaları; Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin 67,83; Kadın Haklarını Koruma Derneği'nin 49,51; Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın 62,79; Mimarlar Odası'nın 56,79 olarak bulunmuştur. Genel olarak bu bölümden alınacak en yüksek puan 85'tir. Ortalamaların dağılımı Şekil: 3'de gösterilmiştir. Ortalamalar karşılaştırıldığında ÇYDD çalışan ve gönüllülerinin diğerlerine göre afişlerini daha çok yeterli buldukları görülmektedir. En az yeterli bulunan kurum ise KKD'dir. Kurumların amblem ve logolarını yeterli buldukları görülmektedir. Standart sapmalara göre çalışan ve gönüllülerin verdikleri puanlar heterojen bir yapı göstermektedir, birbirine uzak, farklı puanlar vermişlerdir. ÇYDD diğerlerine göre daha homojen bir yapıya sahiptir.

Amblem-Logo-Aritmetik Ortalama Dağılımları

Çizgi Grafiği: 3

Tablo: 8

ANOVA

AMBLEM-LOGO

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	7005,487	3	2335,162	5,765	,001
Within Groups	61569,949	152	405,065		
Total	68575,436	155			

Tablo: 8'e bakıldığında kurumlar arasında "Amblem-logolarını" değerlendirme bölümünde 0,05 mandarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. ($0,01 < 0,05$). Hangi kurumun amblem-logolarını değerlendirmelerinde birbirinden farklı olduğunu, bu farklılığın hangi yönde olduğunu saptamak amacıyla Scheffe ve LSD teknikleri uygulanmıştır (Bkz. Tablo: 9).

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00010

			Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval		
		Lower Bound				Upper Bound		
Scheffe	(I) VAR00008	(J) VAR00008						
	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	18,31071*	4,65832	,002	5,1413	31,4801	
		Tegv	5,03777	4,32956	,717	-7,2022	17,2777	
		Mimarlar Odasi	11,03088	4,69471	,142	-2,2414	24,3032	
	Kadin Haklari Koruma Dernegi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-18,31071*	4,65832	,002	-31,4801	-5,1413	
		Tegv	-13,27295*	4,49352	,037	-25,9764	-,5695	
		Mimarlar Odasi	-7,27983	4,84634	,523	-20,9808	6,4211	
	Tegv	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-5,03777	4,32956	,717	-17,2777	7,2022	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	13,27295*	4,49352	,037	,5695	25,9764	
		Mimarlar Odasi	5,99312	4,53124	,627	-6,8170	18,8032	
	Mimarlar Odasi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-11,03088	4,69471	,142	-24,3032	2,2414	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	7,27983	4,84634	,523	-6,4211	20,9808	
		Tegv	-5,99312	4,53124	,627	-18,8032	6,8170	
	LSD	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	18,31071*	4,65832	,000	9,1073	27,5141
			Tegv	5,03777	4,32956	,246	-3,5161	13,5916
Mimarlar Odasi			11,03088*	4,69471	,020	1,7556	20,3062	
Kadin Haklari Koruma Dernegi		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-18,31071*	4,65832	,000	-27,5141	-9,1073	
		Tegv	-13,27295*	4,49352	,004	-22,1508	-4,3951	
		Mimarlar Odasi	-7,27983	4,84634	,135	-16,8547	2,2950	
Tegv		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-5,03777	4,32956	,246	-13,5916	3,5161	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	13,27295*	4,49352	,004	4,3951	22,1508	
		Mimarlar Odasi	5,99312	4,53124	,188	-2,9592	14,9455	
Mimarlar Odasi		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-11,03088*	4,69471	,020	-20,3062	-1,7556	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	7,27983	4,84634	,135	-2,2950	16,8547	
		Tegv	-5,99312	4,53124	,188	-14,9455	2,9592	

*. The mean difference is significant at the .05 level.

Tablo: 9

Kurumların belirlenen kriterlere göre amblem-logolarını değerlendirmelerine baktığımızda KKD ile TEGV ve ÇYDD; ÇYDD ile Mimarlar Odası kurumları arasında 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı farklar bulunmuştur. Değerlendiren üyeler tarafından ÇYDD'nin ve TEGV'in amblem-logoları KKD'ye göre belirlenen kriterler açısından daha yeterli bulunmuştur. (67,83; 62,79>49,51). ÇYDD ile Mimarlar Odası arasında bulunan farka bakıldığında; ÇYDD'nin amblem-logosu daha fazla yeterli bulunmuştur. (67,83>56,79). Tüm ortalamalara ve istatistiklere bakıldığında KKD'nin amblem-logosu diğerlerine göre daha yetersiz bulunmuştur.

Kurum Kimliğini oluşturan en önemli unsurlardan biri de amblem ve logodur. Sivil toplum kuruluşları açısından konu incelendiğinde, amblem ve logolar; kuruma dönük aıdat duygusunun pekiştirilmesinde, ekip ruhu oluşturulmasında ve kurumun hedef kitle zihninde doğru konumlandırılmasında en önemli görsel ayıraçlardır. Amblem ve logoların; sanatsal ve ifade değerleri birbirini bütünleştirmektedir. Anket sonuçları, Çağdaş Yaşamı Destekleme derneğinin amblem ve logosunun, üye ve gönüllüler tarafından oldukça yeterli görüldüğünü ortaya koymaktadır. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneğinin koyu mavi yuvarlak bir zemin içindeki, Ç ve Y harfleri ve derneğin adının yazıldığı yuvarlak şeritten oluşan ambleminin, üyeler tarafından genel kabul gördüğü anlaşılmaktadır (Bkz. Ek; Amblem:1). Üyeler, insan odaklı olmak, genel tanınırlık, politik kültürü yaygınlaştırma ve verdiği mesaj bakımından amblem ve logolarını tatmin edici bulmaktadırlar. Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı da, amblem ve logo itibariyle olumlu sayılabilecek bir noktadadır (Bkz. Ek; Amblem:2). Yeni fikirler oluşturma, kullanılan renklerin uygunluğu, insan odaklı olmak, içerik ve bilgilendirici olmak açısından derneğin amblem ve logosu destek toplamaktadır. TEGV'in özellikle çocukların eğitimi üzerinde odaklanan çalışmaları nedeniyle, yeni fikirler oluşturma konusunda diğer derneklere nazaran daha fazla ilgi gösterdiği, mesajın kısa ve etkili iletilmesi hususuna özel değer verdiği görülmektedir. TEGV amblem olarak derneğin isminin beyaz renkte yazılı olduğu, yuvarlak mavi bir şerit içinde kalp şeklinde sarı renk güneş figürü kullanmaktadır. Diğer dernek amblemlerine göre daha sıcak, daha duygusal bir anlatım biçimi kullanan TEGV, özellikle kalp ve güneş figürleri ile sevgi, umut, heyecan, inanç vb...kavramları çağrıştırmaktadır. Amblemin bu özelliklerinden dolayı, ankete katılan gönüllü ve üyeler, kullanılan renklerin uygunluğu, estetik, sanatsal yaratıcılık, yeni fikirler oluşturma kategorileri ile yakından ilgilenmişleridir.

Meslek odaları için de bir meslek grubunu temsil etme özelliği nedeniyle temsil gücünü arttırıcı bir sembol olarak amblem ve logo son derece önemlidir. Mimarlar Odası'nın da amblem ve logo itibarıyla kendini geliştirmesi ve çeşitli iletişim araçları ile amblem ve logosunu hedef kitleyle buluşturması gerekmektedir (Bkz. Ek; Amblem:3). Kadın Haklarını Koruma Derneği açısından konuya bakıldığında, derneğin logosunun bazı üyeler tarafından dahi bilinmediği durumu ile karşılaşılmış ayrıca, üyeler, hedef kitleyi ikna etmek açısından amblem ve logoyu yetersiz bulmuşlardır. Bu noktada, derneğin hedef kitleyle daha sağlam iletişim kuracağı yeni bir amblem tasarımı önerilmektedir. Örneğin, bir denizkızı figürü kullanıp, denizkızının karada yaşamasını engelleyecek yüzgeçlerinin ön plana çıkarıldığı ve engellerin birlikte aşılması üzerine kurulu bir tema etkili ve ilgi çekici olabilecektir.

4.6.4. Kampanyalarda Kullanılan Resimler

Tablo: 10

KAMPANYALARDA KULLANILAN RESİMLER

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
ÇYDD	40	57,4250	27,69235	4,37854	48,5686	66,2814	,00	85,00
KKD	35	36,6571	30,46786	5,15001	26,1911	47,1232	,00	85,00
TEGV	47	59,6809	23,97291	3,49681	52,6421	66,7196	,00	85,00
Mimarlar Odası	34	40,7941	29,97249	5,14024	30,3362	51,2520	,00	84,00
Total	156	49,8205	29,32234	2,34767	45,1830	54,4581	,00	85,00

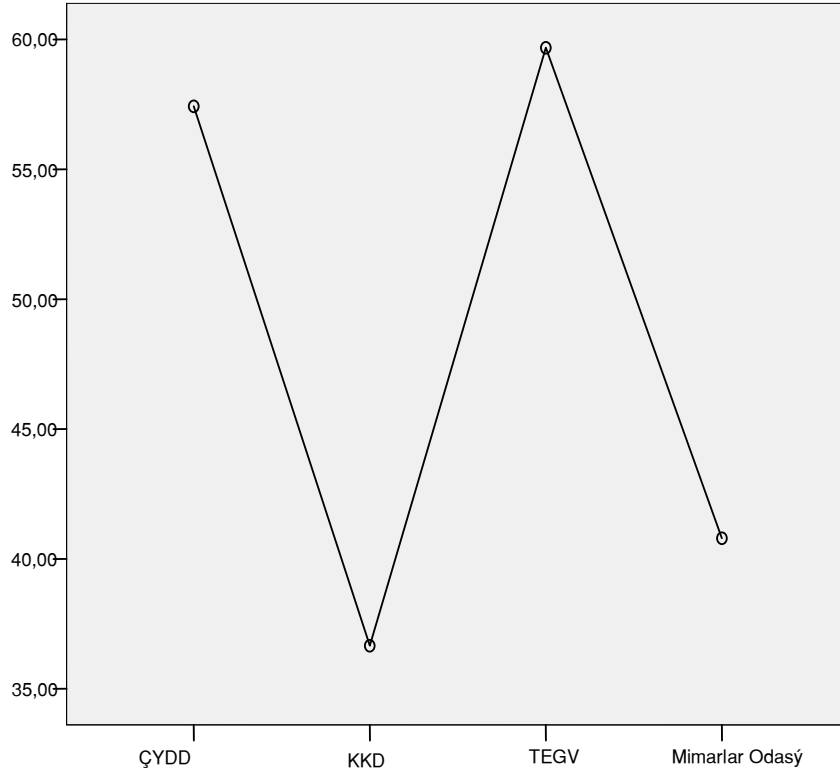
STK ve Mimarlar Odası üyelerinin, üye oldukları kurumun kampanyalarda kullandıkları resimleri belirli kriterlere göre değerlendirmeleri istenmiştir. Tablo: 10'a bakıldığında üyelerin kurumlarının kampanyalarda kullandıkları resimleri değerlendirme ortalamaları; Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin 57,43; Kadın Haklarını Koruma Derneği'nin 36,66; Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın 59,68; Mimarlar Odası'nın 40,79 olarak bulunmuştur. Genel olarak bu bölümden alınacak en yüksek puan 85'tir. Ortalamaların dağılımı çizgi grafiği: 4'te gösterilmiştir. Genel olarak ortalamaların dağılımına ve diğer istatistiksel değerlere baktığımızda çalışan ve gönüllüler kurumlarının kampanyalarda kullandıkları resimleri belirlenen kriterlere göre yetersiz bulmuşlardır. Ortalamalar ve standart sapmalara bakıldığında TEGV üyelerinin diğerlerine göre kampanyalarda kullanılan resimleri diğerlerine göre daha yeterli buldukları görülmektedir. En az yeterli bulunan kurum ise KKD'dir. Standart sapmalara göre üyelerin verdikleri puanlar heterojen bir yapı

göstermektedir, birbirine uzak, farklı puanlar vermişlerdir. TEGV diğerlerine göre daha homojen bir yapıya sahiptir.

Kampanyalarda kullanılan resimler özellikle kamuoyunun harekete geçirilmesi ve “kamusal vicdan” oluşmasında en önemli kampanya unsurlarından birisidir. Sivil toplum kuruluşlarına sanat ve sanatçının vereceği en büyük katkı bu noktadadır. Her sene verilen Pulitzer gazetecilik ödülleri, bir fotoğrafın kamuoyunu harekete geçirmedeki önemini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bir resim tablosunun, ait olduğu döneme ait en mükemmel kanıt olduğu yönünde de pek çok örnek mevcuttur. Özellikle resim sanatı bu noktada bir toplumsal duruşun en bariz örneği olmakta ve aynı zamanda vicdanların resmini çizmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının da, düzenledikleri sosyal sorumluluk kampanyalarında, özellikle vicdanları harekete geçirmek için kullanılan resim ve fotoğraflara öncelikli önem vermeleri gerekmektedir.

Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı’nın özellikle çocuklara dönük gönüllü çalışmalarda, resimleri kampanyanın önemli bir parçası olarak kullandığı ve başarılı sonuçlar aldığı görülmektedir. Dünyadaki belli sorun ve çatışma imgelerinin, çocukların masum dünyasındaki resmedilişi bazen sorunların çözümünde en büyük anahtar ve ışık olduğu görülmektedir. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği üye ve gönüllüleri de, nispeten olumlu değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Kampanyalarda kullanılan resimler konusunda en aktif olması gereken Kadın Hakları Koruma Derneği’nin bu konuya gereken önemi vermediği görülmektedir. Örneğin, Kadına dönük şiddeti önlemek için düzenlenecek bir kampanyada “Şiddetin 40 Kadın Resmi” adı altında, 40 kadın ressamın kadına dönük şiddet için yaptıkları resimler, kampanya için lokomotif rolü üstlenebilecek niteliktedir. Mimarlar Odası da, sanata en yakın meslek örgütlenmelerinden biri olmakla birlikte, kampanyalarında resim kullanımı konusunda düşük bir profil izlemektedir.

Çizgi Grafiği:4 Kampanyalarda Kullanılan Resimler-Aritmetik Ortalama Dağılımları

Tablo: 11

KAMPANYALARDA KULLANILAN RESİMLER

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	15717,542	3	5239,181	6,775	,000
Within Groups	117551,4	152	773,365		
Total	133269,0	155			

Tablo:11'e bakıldığında kurumlar arasında "kampanyalarda kullanılan resimleri" değerlendirme bölümünde 0,05 mandarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. (0,00<0,05). Hangi kurumun kampanyalarda kullandıkları resimleri değerlendirmelerinde birbirinden farklı olduğunu, bu farklılığın hangi yönde olduğunu saptamak amacıyla Scheffe ve LSD teknikleri uygulanmıştır (Bkz. Tablo: 12).

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00011

	(I) VAR00008	(J) VAR00008	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Scheffe	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	20,76786*	6,43663	,018	2,5710	38,9647
		Tegv	-2,25585	5,98236	,986	-19,1684	14,6567
		Mimarlar Odasi	16,63088	6,48692	,091	-1,7081	34,9699
	Kadin Haklari Koruma Dernegi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-20,76786*	6,43663	,018	-38,9647	-2,5710
		Tegv	-23,02371*	6,20892	,004	-40,5768	-5,4707
		Mimarlar Odasi	-4,13697	6,69643	,944	-23,0682	14,7943
	Tegv	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	2,25585	5,98236	,986	-14,6567	19,1684
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	23,02371*	6,20892	,004	5,4707	40,5768
		Mimarlar Odasi	18,88673*	6,26104	,031	1,1863	36,5871
	Mimarlar Odasi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-16,63088	6,48692	,091	-34,9699	1,7081
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	4,13697	6,69643	,944	-14,7943	23,0682
		Tegv	-18,88673*	6,26104	,031	-36,5871	-1,1863
LSD	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	20,76786*	6,43663	,002	8,0510	33,4847
		Tegv	-2,25585	5,98236	,707	-14,0752	9,5635
		Mimarlar Odasi	16,63088*	6,48692	,011	3,8147	29,4471
	Kadin Haklari Koruma Dernegi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-20,76786*	6,43663	,002	-33,4847	-8,0510
		Tegv	-23,02371*	6,20892	,000	-35,2906	-10,7568
		Mimarlar Odasi	-4,13697	6,69643	,538	-17,3671	9,0931
	Tegv	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	2,25585	5,98236	,707	-9,5635	14,0752
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	23,02371*	6,20892	,000	10,7568	35,2906
		Mimarlar Odasi	18,88673*	6,26104	,003	6,5168	31,2566
	Mimarlar Odasi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-16,63088*	6,48692	,011	-29,4471	-3,8147
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	4,13697	6,69643	,538	-9,0931	17,3671
		Tegv	-18,88673*	6,26104	,003	-31,2566	-6,5168

*. The mean difference is significant at the .05 level.

Tablo: 12

Kurumların belirlenen kriterlere göre kampanyalarda kullandıkları resimleri değerlendirmelerine baktığımızda TEGV ile KKD-Mimarlar Odası arasında; ÇYDD ile KKD ve Mimarlar Odası arasında 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı farklar bulunmuştur. Değerlendiren üyeler tarafından TEGV’in web tasarımları diğer kurumlarınkine göre belirlenen kriterler açısından daha yeterli bulunmuştur. (59,43>36,66; 40,79). ÇYDD ile TEGV-Mimarlar Odası arasında bulunan farka bakıldığında; ÇYDD’nin web tasarımları daha yeterli bulunmuştur. (57,43> 36,66; 40,79). ÇYDD ve TEGV arasında kampanyalarda kullanılan resimler açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır. Tüm ortalamalara ve istatistiklere bakıldığında KKD’nin kampanyalarda kullandıkları resimler diğerlerine göre daha yetersiz bulunmuştur. Mimarlar Odası ve KKD’nin ortalamaları birbirine yakındır ve her ikisinin de kampanyalarda kullandıkları resimler kurum çalışan ve gönüllüleri tarafından belirlenen kriterlere göre yetersiz bulunmuştur.

4.6.5. Kataloglar

Tablo: 13

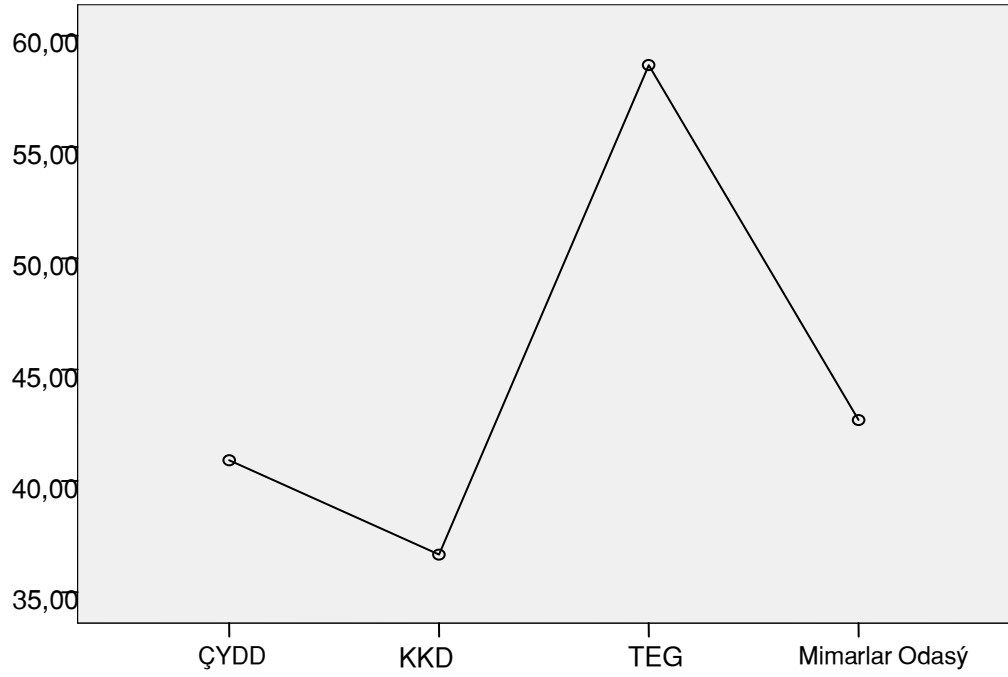
KATALOGLAR

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
ÇYDD	40	40,9250	34,80008	5,50238	29,7954	52,0546	,00	85,00
KKD	35	36,6857	31,58999	5,33968	25,8342	47,5373	,00	85,00
TEGV	47	58,6809	23,31272	3,40051	51,8360	65,5257	,00	85,00
Mimarlar Odası	34	42,7353	28,77953	4,93565	32,6936	52,7769	,00	74,00
Total	156	45,7179	30,63496	2,45276	40,8728	50,5631	,00	85,00

STK ve Mimarlar Odası üye, çalışan ve gönüllüleri, üye oldukları kurumun kataloglarını belirli kriterlere göre değerlendirmeleri istenmiştir. Tablo: 13’e bakıldığında üyelerin kurumlarının kataloglarını değerlendirme ortalamaları; Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği’nin 40,93; Kadın Haklarını Koruma Derneği’nin 36,67; Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı’nın 58,68; Mimarlar Odası’nın 42,74 olarak bulunmuştur. Genel olarak bu bölümden alınacak en yüksek puan 85’tir. Ortalamaların dağılımı Şekil: 5’de gösterilmiştir. Genel olarak ortalamaların dağılımına ve diğer istatistiksel değerlere baktığımızda çalışan ve gönüllüler kurumlarının kataloglarını belirlenen kriterlere göre yetersiz bulmuşlardır. Ortalamalar ve standart sapmalara bakıldığında TEGV üyelerinin diğerlerine göre kataloglarını diğerlerine

göre daha yeterli buldukları görülmektedir. En az yeterli bulunan kurum ise KKD'dir. Standart sapmalara göre çalışan ve gönüllülerin verdikleri puanlar heterojen bir yapı göstermektedir, birbirine uzak, farklı puanlar vermişlerdir. TEGV diğerlerine göre daha homojen bir yapıya sahiptir.

Çizgi Grafiği: 5 Kataloglar-Aritmetik Ortalama Dağılımları

KATALOGLAR

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	11974,441	3	3991,480	4,545	,004
Within Groups	133493,1	152	878,244		
Total	145467,6	155			

Tablo: 14

Tablo: 14'e bakıldığında kurumlar arasında "katalogları" değerlendirme bölümünde 0,05 mandarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. ($0,04 < 0,05$). Hangi kurumun kataloglarını değerlendirmelerinde birbirinden farklı olduğunu, bu farklılığın hangi yönde olduğunu saptamak amacıyla Scheffe ve LSD teknikleri uygulanmıştır (Bkz. Tablo: 15).

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00012

			Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
(I) VAR00008	(J) VAR00008						
Scheffe	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	4,23929	6,85921	,944	-15,1522	23,6308
		Tegv	-17,75585	6,37512	,055	-35,7788	,2671
		Mimarlar Odasi	-1,81029	6,91280	,995	-21,3533	17,7327
	Kadin Haklari Koruma Dernegi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-4,23929	6,85921	,944	-23,6308	15,1522
		Tegv	-21,99514*	6,61655	,013	-40,7006	-3,2897
		Mimarlar Odasi	-6,04958	7,13606	,869	-26,2237	14,1246
	Tegv	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	17,75585	6,37512	,055	-,2671	35,7788
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	21,99514*	6,61655	,013	3,2897	40,7006
		Mimarlar Odasi	15,94556	6,67209	,131	-2,9169	34,8080
	Mimarlar Odasi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	1,81029	6,91280	,995	-17,7327	21,3533
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	6,04958	7,13606	,869	-14,1246	26,2237
		Tegv	-15,94556	6,67209	,131	-34,8080	2,9169
	LSD	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	4,23929	6,85921	,537	-9,3124
Tegv			-17,75585*	6,37512	,006	-30,3511	-5,1606
Mimarlar Odasi			-1,81029	6,91280	,794	-15,4679	11,8473
Kadin Haklari Koruma Dernegi		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-4,23929	6,85921	,537	-17,7910	9,3124
		Tegv	-21,99514*	6,61655	,001	-35,0674	-8,9229
		Mimarlar Odasi	-6,04958	7,13606	,398	-20,1483	8,0491
Tegv		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	17,75585*	6,37512	,006	5,1606	30,3511
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	21,99514*	6,61655	,001	8,9229	35,0674
		Mimarlar Odasi	15,94556*	6,67209	,018	2,7636	29,1276
Mimarlar Odasi		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	1,81029	6,91280	,794	-11,8473	15,4679
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	6,04958	7,13606	,398	-8,0491	20,1483
		Tegv	-15,94556*	6,67209	,018	-29,1276	-2,7636

*. The mean difference is significant at the .05 level.

Tablo: 15

Kurumların belirlenen kriterlere göre kataloglarını değerlendirmelerine baktığımızda TEGV ile diğer 3 kurum arasında 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı farklar bulunmuştur. Değerlendiren çalışan ve gönüllüler tarafından TEGV'in katalogları belirlenen kriterler yönünden diğer kurumların kataloglarına göre daha yeterli bulunmuştur. Tüm ortalamalara ve istatistiklere bakıldığında KKD'nin katalogları değerlendirme ortalaması diğerlerine göre düşüktür ve diğerlerine göre daha yetersiz bulunmuştur.

Kataloglar, yazılı iletişim araçları arasında özellikle prestij sağlayan yayınlar olarak dikkat çekmektedir. Örneğin çok güçlü bir kurumun 50. senesinde, kuruluşundan bu yana geçirdiği evreleri ve ulaştığı noktayı görsel bir anlatım ile sunması katalog ile olmaktadır ya da, Kültür ve Turizm Bakanlığının, Türkiye'yi anlatan görsel bir yazılı iletişim aracı olarak katalog son derece önemlidir. Kataloglar çok sayfalı kaliteli, kayıtlı bol resimli ve fotoğraflı, özel hedef kitlelerine dönük prestij yayınlarıdır. Sivil Toplum Kuruluşları açısından değerlendirilme yapıldığında, örneğin TEGV'nin çeşitli konularda ilköğretim öğrencileri nezdinde düzenlediği eğitim programlarının, senede bir kere yayınlanmak üzere, geniş kapsamlı ve bu programa destek veren ünlü isimler ve akademisyenlerin anlatım ve görüşleri çerçevesinde bir katalog ile duyurulması, görsel kimlik oluşturulması ve bu kimliğin hedef kitle tarafından kabul edilmesinde son derece önemlidir. Prestij yayınları olarak tanımlanabilecek kataloglar, bol resim ve fotoğraf ve ilgi çekici ve canlı renk kullanımı ile sanatsal estetik açısından da yaratıcılık gerektirmektedir. Anket sonuçları bu noktada değerlendirildiğinde, diğer kategorilere nazaran, katalog hazırlama konusunda nisbeten zayıf bir algılama olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu konuda en olumlu sonuçlar Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfında ortaya çıkmıştır. Süreli yayınlarında bol resim, fotoğraf kullanımına önem veren ve akıcı bir anlatım kullanan TEGV, katalog hazırlama konusunda diğer iki sivil toplum kuruluşu ve mimarlar odasına göre, dikkat çekici bir üstünlük kurmaktadır. Üyeler sanatsal yaratıcılık, biçim, basım sitili, estetik açılarından kataloglarını olumlu olarak değerlendirmiştir. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ise, diğer kategorilere göre bu katalog bölümünde belirgin bir düşüş göstermekte ve Mimarlar Odasının da gerisinde kalmaktadır. Bu durum, derneğin, özellikle belli spesifik kurumlara ulaşma ve kendini anlatmada kataloglardan yeterli ölçüde faydalanmadığını göstermektedir. Örneğin, Türkiye'de bulunan üniversitelere dönük hazırlanacak bir katalog, etkili bir yazılı iletişim aracı olarak yerini almaktadır. Mimarlar Odası, bir meslek kuruluşu olması itibarıyla katalog hazırlama konusunda, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneğinden daha ön planda olduğu görülmektedir. Meslek adamları ve işadamları dernekleri için, katalog,

prestij getirici bir yayın olması nedeniyle tercih edilen bir basılı materyal olmakla birlikte, görece olarak Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneğinden daha iyi bir nokta da olsa da, Mimarlar Odası içinde yetersiz bir tablo ortaya çıkmıştır. Kadın Hakları Koruma Derneğinin son dönemde kamuoyunda ses getiren çeşitli kampanyalarını tanıtmaya ve toplumla bütünleşmede, yazılı görsel iletişim araçlarından yararlanmada oldukça yetersiz olduğu gerçeği bu kategorideki sonuçlar itibarıyla da doğrulanmıştır.

4.6.6. Web Tasarımı

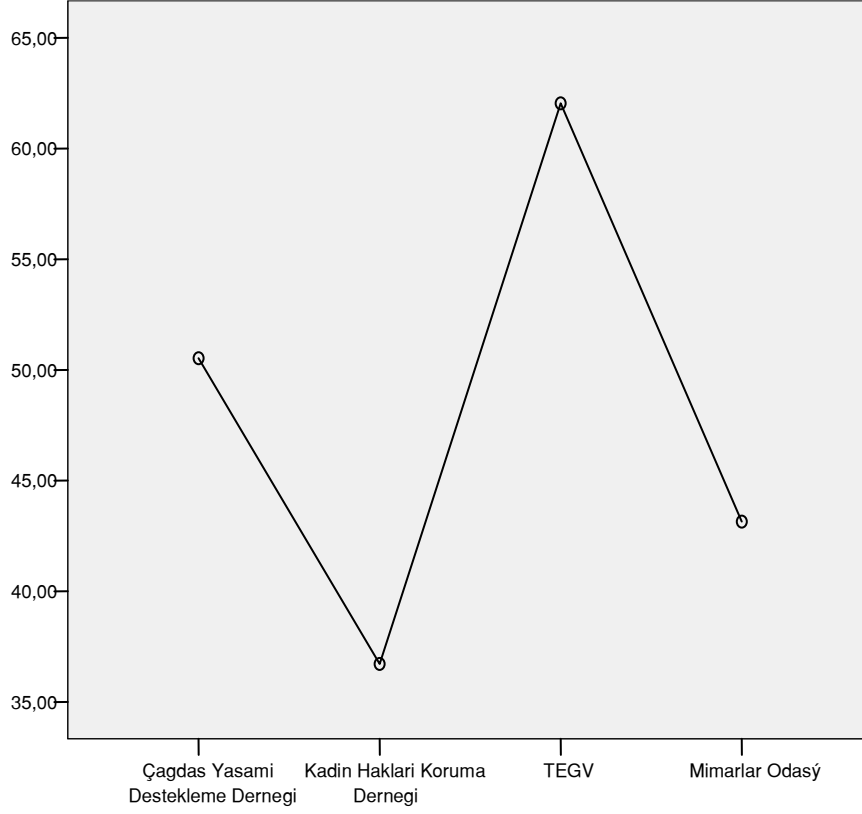
Tablo: 16

WEB TASARIMI

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
ÇYDD	40	50,5250	27,7950	4,39478	41,6357	59,4143	,00	85,00
KKD	35	36,7143	30,2611	5,11507	26,3192	47,1094	,00	85,00
TEGV	47	62,0426	22,1692	3,23372	55,5334	68,5517	,00	85,00
Mimarlar Odası	34	43,1471	25,1228	4,30854	34,3813	51,9128	,00	74,00
Total	156	49,2885	27,7342	2,22052	44,9021	53,6748	,00	85,00

STK ve Mimarlar Odası üye, çalışan ve gönüllüleri, üye oldukları kurumun web tasarımlarını belirli kriterlere göre değerlendirmeleri istenmiştir. Tablo: 16' ya bakıldığında çalışan ve gönüllülerin kurumlarının web tasarımlarını değerlendirme ortalamaları; Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin 50,53; Kadın Haklarını Koruma Derneği'nin 36,71; Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın 62,04; Mimarlar Odası'nın 43,15 olarak bulunmuştur. Genel olarak bu bölümden alınacak en yüksek puan 85'tir. Ortalamaların dağılımı Şekil: 6' da gösterilmiştir. Ortalamalar ve standart sapmalara bakıldığında TEGV çalışan ve gönüllülerinin diğerlerine göre web tasarımlarını diğerlerine göre daha yeterli buldukları görülmektedir. En az yeterli bulunan kurum ise KKD'dir. Standart sapmalara göre çalışan ve gönüllülerin verdikleri puanlar heterojen bir yapı göstermektedir ve birbirine uzak, farklı puanlar vermişlerdir. TEGV diğerlerine göre daha homojen bir yapıya sahiptir.

Çizgi Grafiği: 6 Web Tasarımı-Aritmetik Ortalama

WEB TASARIMI

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	14522,722	3	4840,907	7,028	,000
Within Groups	104701,3	152	688,824		
Total	119224,0	155			

Tablo: 17

Tablo: 17'ye bakıldığında kurumlar arasında “web tasarımlarını” değerlendirme bölümünde 0,05 mandarlık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmuştur. ($0,00 < 0,05$). Hangi kurumun web tasarımlarını değerlendirmelerinde birbirinden farklı olduğunu, bu farklılığın hangi yönde olduğunu saptamak amacıyla Scheffe ve LSD teknikleri uygulanmıştır. (Bkz. Tablo: 18)

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00013

			Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval		
						Lower Bound	Upper Bound	
Scheffe	(I) VAR00008	(J) VAR00008						
	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	13,81071	6,07464	,165	-3,3627	30,9842	
		Tegv	-11,51755	5,64592	,249	-27,4790	4,4439	
		Mimarlar Odasi	7,37794	6,12210	,694	-9,9297	24,6856	
	Kadin Haklari Koruma Dernegi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-13,81071	6,07464	,165	-30,9842	3,3627	
		Tegv	-25,32827*	5,85974	,001	-41,8942	-8,7624	
		Mimarlar Odasi	-6,43277	6,31983	,793	-24,2994	11,4338	
	Tegv	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	11,51755	5,64592	,249	-4,4439	27,4790	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	25,32827*	5,85974	,001	8,7624	41,8942	
		Mimarlar Odasi	18,89549*	5,90892	,019	2,1906	35,6004	
	Mimarlar Odasi	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-7,37794	6,12210	,694	-24,6856	9,9297	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	6,43277	6,31983	,793	-11,4338	24,2994	
		Tegv	-18,89549*	5,90892	,019	-35,6004	-2,1906	
	LSD	Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	Kadin Haklari Koruma Dernegi	13,81071*	6,07464	,024	1,8091	25,8124
			Tegv	-11,51755*	5,64592	,043	-22,6722	-,3629
Mimarlar Odasi			7,37794	6,12210	,230	-4,7175	19,4733	
Kadin Haklari Koruma Dernegi		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-13,81071*	6,07464	,024	-25,8124	-1,8091	
		Tegv	-25,32827*	5,85974	,000	-36,9053	-13,7512	
		Mimarlar Odasi	-6,43277	6,31983	,310	-18,9188	6,0533	
Tegv		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	11,51755*	5,64592	,043	,3629	22,6722	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	25,32827*	5,85974	,000	13,7512	36,9053	
		Mimarlar Odasi	18,89549*	5,90892	,002	7,2213	30,5697	
Mimarlar Odasi		Çagdas Yasami Destekleme Dernegi	-7,37794	6,12210	,230	-19,4733	4,7175	
		Kadin Haklari Koruma Dernegi	6,43277	6,31983	,310	-6,0533	18,9188	
		Tegv	-18,89549*	5,90892	,002	-30,5697	-7,2213	

*. The mean difference is significant at the .05 level.

Tablo: 18

Kurumların belirlenen kriterlere göre web tasarımlarını değerlendirmelerine baktığımızda TEGV ile Diğer 3 kurum arasında; ÇYDD ile KKD ve Mimarlar Odası arasında 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı farklar bulunmuştur. Değerlendiren alışan ve gönüllüler tarafından TEGV'in web tasarımları diğer kurumlarınkine göre belirlenen kriterler açısından daha yeterli bulunmuştur. (62,04>36,71; 43,15; 50,53). ÇYDD ile TEGV-Mimarlar Odası arasında bulunan farka bakıldığında; ÇYDD'nin web tasarımları daha yeterli bulunmuştur (50,53> 36,71; 43,15). Tüm ortalamalara ve istatistiklere bakıldığında KKD'nin web tasarımları diğerlerine göre daha yetersiz bulunmuştur. Mimarlar Odası ve KKD'nin ortalamaları birbirine yakındır, her ikisinin de web tasarımları kurum çalışan ve gönüllüler tarafından belirlenen kriterlere göre yetersiz bulunmuştur.

Günümüzde kurumların toplum ile iletişimde internet siteleri ve web-dizaynı son derece belirleyici bir durumdadır. Sivil Toplum Kuruluşları açısından konu değerlendirildiğinde, web-siteleri, internet yoluyla yeni gönüllüler ve üyeler kazandırılmasında oldukça belirleyici olmaktadır. Bir gazete okuyucusunun gazetenin mizanpajına verdiği önem gibi, internet sitelerinin görsel tasarımı web-mizanpaj olarak da adlandırılabilir. Kurumların günümüzde hedef kitleleri ile iletişim kurmada en önemli araçlardan birisini web-siteleri yoluyla kurdukları iletişim oluşturmaktadır. İnteraktif halkla ilişkiler olarak da tanımlanabilen yeni iletişim dizaynı çerçevesinde, web-siteleri yeni gönüllüler kazanma, bağış toplama, uluslar arası kişi ve örgütlerle dinamik bir işbirliği sağlama ve örgütlenme ağını genişletmede stratejik bir önem arz etmektedir.

Anket sonuçları değerlendirildiğinde, Kadın Hakları Koruma Derneği'nin bir internet sitesi olmadığı görölmektedir. Bu durum, iletişim politikaları açısından büyük bir eksiklik oluşturmaktadır. Türkiye'de ve tüm dünyada sivil inisiyatifin gelişmesinde internet mecrasının yaptığı katkı dikkat çekmektedir. Pek çok internet kullanıcısı, hassasiyet gösterdiği toplumsal konularda, web-siteleri yardımıyla etkileşim içine girmekte ve haberdar olmaktadır. Kurum ve hedef kitlesi arasında sürekli ve sağlıklı bir bilgi akışı sağlanmasında da, web-sitelerinin büyük önemi vardır. Düzenli, sağlıklı ve güncel bilgiler ile, web-siteleri sağlıklı bir bilgi akışının temel parametrelerini sunmaktadır.

Bu noktada, toplumsal dayanışmanın gerektirdiği en somut oluşumlarından biri olarak, Kadın Haklarını Koruma Derneği'nin, dayanışmanın gücü ve etkinliğini arttırmak için çok acil olarak bir internet sitesi kurması gerekmektedir. Bu kategoride en olumlu sonuçlar Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı açısından görölmektedir. Vakıf, diğer konu alınan sivil toplum kuruluşlarına göre, bariz bir şekilde web sitesi dizaynı açısından ön planda görölmektedir.

Üyeler ve gönüllüler, görsel tanınırlık, yeni fikirler oluşturma, bütünlük olarak, verdiği mesaj bakımından, web-sitelerini olumlu bir noktada değerlendirmektedirler. TEGV amblem ve logo konusunda olduğu gibi, web sitesini canlı bir diyalog platformu olarak kurmuştur. Siteye hakim olan renkler, kullanılan şekil ve tablolar, haber dili, ulaşılabilirlik ve görsel dizayn açısından diğerlerine göre daha iyi bir noktada görülmektedir. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, diğer bazı kategorilerde gösterdiği olumlu değerlendirmeyi bu noktada ortaya koyamamıştır. Derneğin internet sitesinin görsel açıdan desteklenmesi ve yeniden dizaynı gerekmektedir. Bir meslek kuruluşu olarak, özellikle meslek üyelerine ulaşmada ve çeşitli etkinlikleri duyurmada, web-sitesinden geniş ölçüde yararlanması gereken Mimarlar Odası'nın da bu konuda yetersiz bir noktada olduğu anlaşılmaktadır. Mimarlar Odası'nın internet sitesinin geliştirilmesi ve yeniden konumlandırılması gerekmektedir.

Genel olarak tüm kurumlara ve incelenen tüm bölümlere baktığımızda KKD diğer kurumlara göre incelenen yönlerden daha yetersiz olarak bulunmuştur. ÇYDD, TEGV ve Mimarlar Odası üye, çalışan ve gönüllüleri afişlerini, amblem ve logolarını yeterli bulurken KKD çalışan ve gönüllüleri yeterli bulmamaktadır. Tüm kurumların çalışan ve gönüllüleri süreli yayınlarını, kampanyalarda kullandıkları resimleri, kataloglarını, web tasarımlarını belirlenen kriterlere göre yetersiz bulmaktadırlar. Genel olarak TEGV çalışan ve gönüllüleri diğerlerine göre bu bölümleri değerlendirirken daha homojen bir yapıya sahiptir. Çalışan ve gönüllüler arasında değerlendirmede yakınlık vardır.

4.7. Bulgu: 7

Tablo: 19

ÖN KOŞUL	Çağdaş Yaşamı Koruma Derneği	Kadın Haklarını Koruma Derneği	Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı	Mimarlar Odası	Toplam
STK					
Toplumsal Farklılaşma	22	23	36	16	97
Toplumsal Örgütlenme	39	33	44	29	145
Gönüllü Birliktelik	37	29	41	28	135
Baskı Mekanizması Oluşturma	14	23	8	12	45

STK çalışan ve gönüllüleri ve Mimarlar Odası üyeleri, sivil toplumun gelişmesinde gerekli olan en temel ön koşulların neler olduğu sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında en temel ön koşulun “toplumsal örgütlenme” olduğu görülmektedir. Toplumsal örgütlenmeyi 135 kişi ile gönüllü birliktelik, 97 kişi ile toplumsal farklılaşma izlemektedir. Üyeler, çalışan ve gönüllüler, sivil toplumun gelişmesinde baskı mekanizması oluşturmayı temel ön koşullardan biri olarak çok fazla düşünmemektedirler. Kurumları tek tek incelediğimizde ÇYDD çalışan ve gönüllüleri sırasıyla toplumsal örgütlenme, gönüllü birliktelik, toplumsal farklılaşmayı; KKD üyeleri toplumsal örgütlenme, gönüllü birliktelik ardından toplumsal farklılaşma ve baskı mekanizması oluşturmayı eşit olarak seçmişlerdir. TEGV çalışan ve

gönüllüleri, toplumsal örgütlenme, gönüllü birliktelik, toplumsal farklılaşmayı; Mimarlar Odası ise toplumsal örgütlenme, gönüllü birliktelik, toplumsal farklılaşmayı seçmişlerdir. Baskı mekanizmasını sivil toplumun gelişmesini sağlayan temel ön koşullardan biri olarak en fazla seçen kurum KKD'dir. KKD çalışan ve gönüllüleri baskı mekanizması oluşturmayı diğer kurumlara göre daha fazla düşünmektedirler.

Bu kategoride alınan sonuçlar, söz konusu dört sivil toplum kuruluşunun misyon ve vizyonu ile doğru orantılı olarak gerçekleşmiştir. Sivil toplum kuruluşu gönüllüleri ve çalışanları misyonlarını tanımlarken “toplumsal örgütlenme” maddesini ilk sırada değerlendirmişlerdir. Toplumda son dönemlerde örgütlenme ve düşünce hürriyeti üzerine yaşanan dönüşüm, tez kapsamında incelenen dört örgüt tarafından da öncelikli olarak algılanmıştır. Bu durum, sivil toplum kuruluşlarının öncelikle misyon haline getirilmiş belli bir düşünce etrafında, aynı hassasiyeti duyan kişilerin bir araya getirilmesi ve örgütlü bir yapıya dönüştürülmesini ön plana çıkarmaktadır. Bu nedenle, incelenen sivil toplum kuruluşlarının misyonları çerçevesinde bir kamuoyu oluşturabilmek için, görüş ve düşüncelerini kanaat önderleri yoluyla en yoğun biçimde duyurmaya çabaladıkları görülmektedir.

Gönüllülük dünyada sivil toplumun “olmazsa olmaz” koşullarından biridir. Sivil toplum kuruluşlarında, üyeleri birbirine bağlayan ve belli bir amaca güdüleyen olgu, katı ve hiyerarşik bir yapı değil, gönüllülük olgusudur. Bu nedenle “gönüllüleri kazanmak” vurgusu sıkça dile getirilmekte ve misyon'un önemli bir parçası olmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının genel yapı, örgütlenme ve faaliyetleri incelendiğinde, gönüllü olarak sağlıklı bir örgütlenme ve iletişim yapısı kuran Stk'ların özellikle sosyal sorumluluk ve bağış kampanyalarında mükemmel bir uyum ve başarı gösterdikleri görülmektedir. Bir köye okul yapılmasından, engelli vatandaşlarımıza tekerlekli sandalye alınmasına kadar, kız çocukların eğitimi için bağış toplanmasından, şiddete uğrayan kadınlarımızı korumak için sığınma evleri açılmasına kadar, her konuda başarının sırrı gönüllülük mekanizmasının sağlıklı bir iletişim yapısıyla işletilmesinde yatmaktadır. Dört dernek de, bu olguyu ön sırada değerlendirmekle birlikte, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın, bizzat vakfın isminde “gönüllü” tabirini kullanması konunun hassasiyetini sergilemektedir. Vakıf, Türkiye çapında örgütlenen “eğitim gönüllüleri” parkları ile, gönüllü üniversite öğrencilerinin ekip liderliğinde, ilk öğretim çağındaki maddi şartları yetersiz öğrencilere resimden, müziğe ve matematiğe kadar eğitim programları gerçekleştirmektedir. Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, üniversite öğrencilerine burs vermek konusunda odaklanmakta iken, Kadın Haklarını Koruma Derneği,

özellikle kadınlara hukuki ve sosyal hakları konusunda bilgi edindirmek için gönüllüler ordusu kurmayı hedeflemekte ve son dönemde erkek gönüllüleri de bünyesine katmaktadır. Mimarlar Odasının mesleki eğitim ve bilinçlenmeye öncelik verdiği görülmektedir.

Özellikle Batılı toplumlarda sivil toplum kuruluşlarının aynı zamanda bir baskı grubu olarak faaliyet gösterdikleri ve bu konuda dikkate değer başarılar gösterdikleri görülmektedir. Baskı oluşturmak, özellikle yönetim çapında belli kararların uygulanmasını sağlamak ya da belli kararların yürürlüğe girmesini engellemek için karar mekanizmalarını etkilemek amacıyla örgütlenen faaliyetler ve uygulamalar bütünü anlamındadır. Kültür ve sanatla ilgili bir sivil toplum kuruluşunun, sit alanı olarak ilan edilen bir bölgede yapılaşmayı engellemek amacıyla, yürüttüğü baskı faaliyetleri bu konuya en iyi örneklerden birini oluşturmaktadır. Bu konudaki baskı araçları, aslında kamuoyunu harekete geçirecek sağlıklı bir iletişim planlaması şeklindedir. Demokratik mitinglerden, medya kampanyalarına, yöneticilerle yüzyüze görüşmelerden, kamuoyu öncülerinin yoğun desteğinin sağlanmasına kadar her türlü baskı aracı ve yöntemi bu kapsam dahilindedir. Örneğin, son dönemlerde kadına dönük şiddetle ilgili sivil toplum kuruluşlarının gerçekleştirdikleri kampanyalarda, “beyaz kurdele” bir şiddeti engellemek için baskı kurma sembolü olarak kullanılmaktadır.

Anket sonuçları çerçevesinde, konuya en çok önem veren sivil toplum kuruluşunun kadın haklarını koruma derneği olarak görülmektedir. Özellikle, kadınların yasal mücadelesinin bayrağını taşıma amaçlı kadın hakları koruma derneği, bu nedenle bir “baskı grubu olma” özelliğine, diğer sivil toplum kuruluşlarına nazaran daha fazla bir vurgu yapmaktadır. Medeni yasadaki değişikliklerden, kadının toplumsal ve siyasal yaşamdaki etkinliğini arttırmaya kadar oldukça geniş bir spektrumda ifadesini bulan etkinlikler, bu tarz dernekleri özellikle bir baskı grubu olarak konumlandırmaktadır. Diğer bazı iletişim faaliyetlerinde yetersiz sonuç almakla birlikte, kadın haklarının korunması konusunda baskı unsuru oluşturacak etkinlikler açısından Kadın Hakları Koruma Derneği olumlu bir noktada seyretmektedir. Mesleki örgütlenmeler de, özellikle belli bir mesleğin lehine alınması gerekecek kararlarda bir baskı grubu olarak faaliyet göstermektedir. Bu noktada, Mimarlar Odası da toplumda önemli baskı gruplarından birisidir. Ama anket sonuçlarında, üyelerin bu konuya beklenen düzeyde vurgu yapmaması mimarlar Odası açısından düşündürücü ve üzerinde durulması gereken bir konudur.

Toplumsal değişim ve dönüşüm yoluyla farkındalık yaratma şeklindeki toplumsal farklılaşma olgusu ankete katılan dört sivil toplum kuruluşu tarafından belirli düzeyde bir

öncelik olarak değerlendirilmiştir. Toplumsal dönüşümün ve farklılaşmanın en önemli araçlarından birisinin eğitim olması nedeniyle, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nın bu konuda diğerlerine göre, nispeten daha olumlu bir algılama içinde olduğu görülmektedir.

4.8. Bulgu: 8

Tablo: 20

Yön Kurum	Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği	Kadın Hakları Koruma Derneği	Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı	Mimarlar Odası
Aktif/Pasif	2,33	1,87	2,69	3,07
Verimli/Verimsiz	2,44	1,96	2,77	3,23
Renkli/Renksiz	2,62	1,76	2,72	3,96
Yuvarlak/Keskin	3,18	2,45	3,24	4,16
Sıcak/Soğuk	2,28	1,26	2,33	3,65
Hareketli/Durgun	2,67	2,21	2,93	3,69
Uyumlu/Uyumsuz	2,22	1,56	2,74	3,35
Amaca Uygun/Değil	1,86	1,89	2,47	3,04
Denge/Karşıtlık	2,47	1,67	2,86	3,58
Oran/Tekrarlama	2,53	2,13	3,16	3,31
Güncel/Geleneksel	2,22	1,91	2,86	3,19
Çizgisel/Lekeseli	2,43	2,35	3,07	3,08
Yazı_Resim/Resim	2,28	1,75	3,26	4,04

STK çalışan ve gönüllüleri ve Mimarlar Odası üyeleri kurumlarının amblem, logo, bazı görsel ifadeleri nasıl değerlendirdikleri ve bunları incelemek amacıyla kendi kurumunun amblem, logo ve bazı görsel ifadeleri değerlendirmeleri istenmiştir. İki uçlu bir değerlendirme

kullanılmış, 1-7 arası, hangi yöne yakınsa puanlamaları istenmiştir. 4 orta nokta kabul edilmiş, değerlendirmeler ve yorumlar buna göre yapılmıştır.

ÇYDD çalışan ve gönüllülerinden amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini değerlendirmelerini incelediğimizde; aritmetik ortalamalara göre kurumlarının amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini aktif (2,33), verimli (2,44), renkli (2,62), yuvarlak (3,18), sıcak(2,28), hareketli (2,67), uyumlu (2,22), amacına oldukça uygun (1,86), dengeli (2,47), oranlı (2,53), güncel (2,22), çizgisel (2,43), daha çok yazı_resim (2,28) ağırlıklı olarak değerlendirmişlerdir (Bkz. Tablo:20).

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği çalışan ve gönüllüleri kurumlarının amblem, logo, bazı görsel ifadeleri nasıl değerlendirdikleri ve bunları incelemek amacıyla kendi kurumunun amblem, logo ve bazı görsel ifadeleri değerlendirmeleri istenmiştir. Aktif-Pasif ortalamaları 2,33; tepe değeri (frekansı en yüksek olan değer=mod) 2; standart sapması 1,22; verilen en yüksek puan 6; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere baktığımızda üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini aktif olarak değerlendirmişlerdir. Verimli-Verimsiz ortalamaları 2,44; en çok verilen puanı 1; standart sapması 1,34; verilen en yüksek puan 6; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre çalışan ve gönüllülerinin amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha çok verimli olarak değerlendirmişlerdir. Renkli-Renksiz ortalamaları 2,62; en çok verilen puanı 1; standart sapması 1,37; verilen en yüksek puan 6; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre çalışan ve gönüllülerinin amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha çok renkli olarak değerlendirmişlerdir. Yuvarlak-Keskin ortalamaları 3,18; en çok verilen puanı 4; standart sapması 1,55; verilen en yüksek puan 6; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre çalışan ve gönüllülerinin amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha çok yuvarlak olarak değerlendirmişlerdir. Sıcak-Soğuk ortalamaları 2,28; en çok verilen puanı 1; standart sapması 1,47; verilen en yüksek puan 4; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre çalışan ve gönüllülerin amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini sıcak olarak değerlendirmişlerdir. Hareketli-Durgun ortalamaları 2,67; en çok verilen puanı 1; standart sapması 1,47; verilen en yüksek puan 6; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere çalışan ve gönüllülerin göre amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini hareketli olarak değerlendirmişlerdir. Uyumlu-Uyumsuz ortalamaları 2,22; en çok verilen puanı 1; standart sapması 1,15; verilen en yüksek puan 5; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere çalışan ve gönüllülerin göre amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini uyumlu olarak değerlendirmişlerdir. Amaca uygun-Uygun değil ortalamaları 1,86; en çok verilen puanı 1; standart sapması 1,03; verilen en yüksek puan 5; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre çalışan ve gönüllülerinin amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini amaca uygun olarak

değerlendirmişlerdir. Denge-Karşıtlık ortalamaları 2,47; en çok verilen puanı 1; standart sapması 1,18; verilen en yüksek puan 5; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre çalışan ve gönüllüler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini dengeli olarak değerlendirmişlerdir (Bkz: Tablo:21).

KKD çalışan ve gönüllülerinden amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini değerlendirmelerini incelediğimizde; aritmetik ortalamalara göre kurumlarının amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini oldukça aktif (1,87), oldukça verimli (1,96), oldukça renkli (1,76), yuvarlak (2,45), çok sıcak(1,26), hareketli (2,21), uyumlu (1,56), amacına oldukça uygun (1,89), dengeli (1,67), oranlı (2,13), güncel (1,91), çizgisel (2,35), daha çok yazı_resim (1,75) ağırlıklı olarak değerlendirmişlerdir (Bkz; Tablo:20).

Kadın Hakları Derneği çalışan ve gönüllülerinin kurumlarının amblem, logo, bazı görsel ifadeleri nasıl değerlendirdikleri ve bunları incelemek amacıyla kendi kurumunun amblem, logo ve bazı görsel ifadeleri değerlendirmeleri istenmiştir. Aktif-Pasif ortalamaları 1,87; tepe değeri (frekansı en yüksek olan değer=mod) 1; standart sapması 1,43; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere baktığımızda üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini aktif olarak değerlendirmişlerdir. Verimli-Verimsiz ortalamaları 1,96; mod: 1; standart sapması 1,48; verilen en yüksek puan 6; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha çok verimli olarak değerlendirmişlerdir. Renkli-Renksiz ortalamaları 1,76; mod: 1; standart sapması 1,37; verilen en yüksek puan 6; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha çok renkli olarak değerlendirmişlerdir. Yuvarlak-Keskin ortalamaları 2,45; mod: 1; standart sapması 1,34; verilen en yüksek puan 4; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha çok yuvarlak olarak değerlendirmişlerdir. Sıcak-Soğuk ortalamaları 1,26; mod: 1; standart sapması 1,54; verilen en yüksek puan 3; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini sıcak olarak değerlendirmişlerdir. Hareketli-Durgun ortalamaları 2,20; mod: 1; standart sapması 2,00; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini hareketli olarak değerlendirmişlerdir. Uyumlu-Uyumsuz ortalamaları 1,56; mod: 1; standart sapması 1,16; verilen en yüksek puan 6; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini uyumlu olarak değerlendirmişlerdir. Amaca uygun-Uygun değil ortalamaları 1,89; mod: 1; standart sapması 1,50; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini amaca oldukça uygun olarak değerlendirmişlerdir. Denge-Karşıtlık ortalamaları 1,67; mod: 1; standart sapması 1,98;

verilen en yüksek puan 4; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini dengeli olarak değerlendirmişlerdir (Bkz; Ek:2, Tablo:22).

TEGV çalışan ve gönüllülerinden amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini değerlendirmelerini incelediğimizde; aritmetik ortalamalara göre kurumlarının amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini aktif (2,69), verimli (2,77), renkli (2,72), yuvarlak (3,24), sıcak(2,33), hareketli (2,93), uyumlu (2,74), amacına oldukça uygun (2,47), dengeli (2,86), oranlı (3,16), güncel (2,86), çizgisel (3,07), daha çok yazı_resim (3,26) ağırlıklı olarak değerlendirmişlerdir (Bkz. Tablo:20).

Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı üye ve gönüllülerinin kurumlarının amblem, logo, bazı görsel ifadeleri nasıl değerlendirdikleri ve bunları incelemek amacıyla kendi kurumunun amblem, logo ve bazı görsel ifadeleri değerlendirmeleri istenmiştir. Aktif-Pasif ortalamaları 1,44; tepe değeri (frekansı en yüksek olan değer=mod) 2; standart sapması 1,44; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere baktığımızda üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini aktif olarak değerlendirmişlerdir. Verimli-Verimsiz ortalamaları 2,77; mod:3; standart sapması 1,51; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha çok verimli olarak değerlendirmişlerdir. Renkli-Renksiz ortalamaları 2,72; mod:2; standart sapması 1,64; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha çok renkli olarak değerlendirmişlerdir. Yuvarlak-Keskin ortalamaları 3,24; mod:2; standart sapması 1,64; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha çok yuvarlak olarak değerlendirmişlerdir. Sıcak-Soğuk ortalamaları 2,33; mod:1; standart sapması 1,73; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini sıcak olarak değerlendirmişlerdir. Hareketli-Durgun ortalamaları 2,93; mod:2; standart sapması 1,75; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini hareketli olarak değerlendirmişlerdir. Uyumlu-Uyumsuz ortalamaları 2,75; mod:2; standart sapması 1,75; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini uyumlu olarak değerlendirmişlerdir. Amaca uygun-Uygun değil ortalamaları 2,46; mod:2; standart sapması 1,32; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini amaca oldukça uygun olarak değerlendirmişlerdir. Denge-Karşıtlık ortalamaları 2,86; mod:3; standart sapması 1,33; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler

amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini dengeli olarak değerlendirmişlerdir (Bkz; Ek:2 Tablo:23).

Mimarlar Odası üyelerinden amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini değerlendirmelerini incelediğimizde; aritmetik ortalamalara göre kurumlarının amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini aktif (3,07), verimli (3,23), renkli (3,96), yuvarlak-keskin orta noktasında (4,16), sıcak (3,65), hareketli (3,69), uyumlu (3,35), amacına uygun (3,04), dengeli (3,58), oranlı (3,31), güncel (3,19), çizgisel (3,08), daha çok yazı_resim karışımı (4,04) ağırlıklı olarak değerlendirmişlerdir (Bkz. Tablo:20).

Mimarlar Odası üyelerinin kurumlarının amblem, logo, bazı görsel ifadeleri nasıl değerlendirdikleri ve bunları incelemek amacıyla kendi kurumunun amblem, logo ve bazı görsel ifadeleri değerlendirmeleri istenmiştir. Aktif-Pasif ortalamaları 3,07; tepe değeri (frekansı en yüksek olan değer=mod) 2; standart sapması 1,38; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere baktığımızda üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini aktif olarak değerlendirmişlerdir. Verimli-Verimsiz ortalamaları 3,23; mod:3; standart sapması 1,37; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha çok verimli olarak değerlendirmişlerdir. Renkli-Renksiz ortalamaları 3,96; mod:4; standart sapması 1,49; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha çok renkli olarak değerlendirmişlerdir. Yuvarlak-Keskin ortalamaları 4,16; mod:3; standart sapması 1,49; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini daha yuvarlak-keskin olarak değerlendirmişlerdir. Sıcak-Soğuk ortalamaları 3,65; mod:4; standart sapması 1,16; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini sıcak olarak değerlendirmişlerdir. Hareketli-Durgun ortalamaları 3,69; mod:4; standart sapması 1,49; verilen en yüksek puan 6; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini hareketli olarak değerlendirmişlerdir. Uyumlu-Uyumsuz ortalamaları 3,85; mod:4; standart sapması 1,35; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini uyumlu olarak değerlendirmişlerdir. Amaca uygun-Uygun değil ortalamaları 3,04; mod:3; standart sapması 1,39; verilen en yüksek puan 6; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini amaca oldukça uygun olarak değerlendirmişlerdir. Denge-Karşıtlık ortalamaları 3,58; mod:4; standart sapması 1,39; verilen en yüksek puan 7; verilen en düşük puan 1'dir. Bu değerlere göre üyeler

amblem, logo ve bazı görsel ifadelerini dengeli olarak değerlendirmişlerdir (Bkz; Ek:2 Tablo:24).

Gruplar yön belirleme aritmetik ortalamaları Çizgi Grafiği:7 Aktif-Pasif ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama, Çizgi Grafiği:8 Verimli-Verimsiz ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama, Çizgi Grafiği:9 Yuvarlak-Keskin ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama, Çizgi Grafiği:10 Sıcak-Soğuk ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama, Çizgi Grafiği:11 Uyumlu-Uyumsuz ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama, Çizgi Grafiği:12 Amaca Uygun-Amaca Uygun Değil ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama Çizgi Grafiği:13 Denge-Karşıtlık ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama, Çizgi Grafiği:14 Güncel-Geleneksel ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama, Çizgi Grafiği:15 Çizgisel-Lekeseli ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama, Çizgi Grafiği:16 Yazı Resim-Resim ÇYDD, KDD, TGV ve Mimarlar Odasına göre Aritmetik Ortalama grafiklerinde gösterilmiştir (Bkz; Ek:2).

Öneriler

Sivil toplum, kamu aktiviteleri komşuluk ilişkileri, işbirliği, hayırseverlik, birlik, sosyal hareketler, ilgi grupları ve aileler gibi her çeşit gönüllü işbirliği içinde sanat aktiviteleri içermelidir. Çünkü ekonomi ve devlet arasındaki sosyal etkileşim şekilleri arasındaki toplumu içerir.

STK'lar kurumsal iletişim çalışmaları için çeşitli yayınlar yapmalı, slayt gösterileri, katalog ve çeşitli tanıtım malzemeleri hazırlayarak kurumu görsel araçlarla tanıtarak kamuoyuyla paylaşmalıdır. Çünkü kamuoyu üzerinde sözlü anlatımdan daha fazla etkili olacaktır.

STKlar görsel ifadelerde kullanılacak logo, renk, basım stili gibi konularda bir bütünlük sağlamalı, kamuoyu algılamasında doğabilecek yanlışlıkların önlenmesine ve kurumun var olan algısını güçlendirmesine katkı sağlayacaktır. Dergi, broşür, kurumsal gazete, katalog gibi, yazılı iletişim araçları, sivil toplum kuruluşlarının tanınırlığına olumlu etki yapmakta ve aynı zamanda kurum kimliğini oluşturan; logo, kurumsal misyon, amblem vb..unsurları hedef kitleye en net şekliyle ifade etmektedir.

STKlar görsel simgeleri amaca uygun olarak kullanmalı, çünkü kuruluşun çalışma alanı dolaysız bir yoldan çağrıştıran ve kuruluşların sosyal bireyselliğini farklı tasarım yoluyla belirler. Görsel simgeler, amblem, piktograms, logo toplumsal haberleşmede görsel bildirişim ve iletişim sembolleri verdiği mesaj ve sahip olduğu kimliği yansıtır.

STK amblemini kitleyle sürekli paylaşmalı. Bu şekilde, iletilmek istenen mesajda estetik bir değer katar ve kitle üzerinde belli bir imaj oluşturur. Kurum Kimliğini oluşturan en önemli unsurlardan biri de amblem ve logodur. Sivil toplum kuruluşları açısından konu incelendiğinde, amblem ve logolar; kuruma dönük aidat duygusunun pekiştirilmesinde, ekip ruhu oluşturulmasında ve kurumun hedef kitle zihninde doğru konumlandırılmasında en önemli görsel ayıraçlardır.

STKlar web sayfası dizaynında kitleyi internet aracılığı ile etkilemeli çoğu zaman üye ve gönüllerine internet üzerinde projeler oluşturulmalı böylece kısa sürede kısa hedeflere ulaşır. Web dizaynı renklere dikkat edilmeli, çünkü renkler kimliği çekici ve çarpıcı bir hale getirirler. Günümüzde kurumların toplum ile iletişimde internet siteleri ve web-dizaynı son derece belirleyici bir durumdadır. Sivil Toplum Kuruluşları açısından konu değerlendirildiğinde, web-siteleri, internet yoluyla yeni gönüllüler ve üyeler

kazandırılmasında oldukça belirleyici, internet sitelerinin görsel tasarımı web-mizanpaj olarak da adlandırabilir.

STK çalışma alt gruplarında sanatsal bir ifade dilini oluşturmalıdır. Amaç herhangi bir konu hakkında hedef kitlesini ikna etmektir.

Büyük halk kitleleri ile sanatçıları ve sanat yapıtlarını kaynaştırmaya dayalı çağdaş sanat yaklaşımlarla STK'ların kamuoyu oluşturmada büyük etken sağlayacak medya destekli bienal, trienal, büyük sergi ve özel sergi gibi etkinliklerle önemli girişimler yapılmalıdır. Böylece belirlenen hedef kitlede gündem oluşturulur.

STK'lar tüm sosyal gruplara ve insanlara, moral değerleri yükseltici ve birbiri ile kaynaştırıcı aktiviteler yapmalarını sağlamalıdır. Yapılan etkinliklerle sosyal ve kültürel iletişim sağlanması toplumda güven telkini ile tüm sosyal gruplara moral değeri yükseltici etki oluşturur. Bu şekilde de kitlenin organize olmasını sağlar.

Kuruluşların çalışmalarında paralel çalışmalar gerçekleştirmeli. Kitlenin organize olmasında kaynaklarını belirledikleri hedeflerde toplumsal bütünleşme yaşayan toplumlarda sağlıklı iletişim ve etkileşim yaşanır.

Çeşitli konularda toplumun örgütlenmelerini sağlamak ve kamuoyunu harekete geçirmek için, STK'ların sürekli bir dergi yanı sıra, gazete, bilgilendirici broşür vb...araçları hedef kitle ile buluşturması gerekmektedir.

STKlarda sanat ve sanat eserleriyle birlikte kitle ile iletişim gerçekleştirmeli. Hedef kitlelere mesajı iletmede, gündem oluşturma ve görsel mesajı iletmesinde etkin rolü vardır.

Sonuç / Tartışma

STKlar sosyal ve kişisel gelişimi ile toplumsal bir çeşitliliği birey ve grupların kültürlerin bakış açısıyla sivil toplum hareket yollarını araştırır. Bu kimlik kamu politikaların oluşturulması için sivil toplum kuruluşları (STK), gönüllü dernekler olan STK'lar hedef kitlelerinin ihtiyaçlarını temsil etme, kitlenin organize olması, destek sağlayan kurumlar, sağladıkları kaynakların belirledikleri hedeflerde gerekli kurumsal olguyu desteklenmesinde sanatsal ürünler ve sanatçının sanat ürünü desteğiyle değerlerin savunulması konusunda sivil toplum kuruluşları kendi ilkelerini belirlerler. Sivil toplumun gelişimi ve işleyişi sürecinde siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşantısında yerelin ve doğrudan katılımı toplumun kendi içinden çıkan sivil toplum kuruluşlarıyla toplum işleyişine katkıda bulunurlar ve yönetimlere görüş bildiren projeleriyle kamuoyu oluştururlar.

Sivil toplum kuruluşlarında başarıyı paylaşan, üretken, yaratıcı ve disiplinli, araştıran, bilgi kaynaklarını arayan, bulan ve kullanan, zamanını iyi planlayan, olumlu iletişim becerileri oluşturulmasına olanak sağlar. Sivil hareketle toplum, etrafında olup biten karşısında düşüncelerini dile getire bilen bireyin kavram tanımlamasında anlamlanmış bir olgudur sivil toplum örgütleri. Aynı zamanda yönetimine kazandıracak olumlu şeylerin başında insanı, bir unsur olarak içerisinde kavrayıp, sanatın öne çıktığı toplum veya topluluklarda genel değerle, o toplumun da değerleri olacaktır.

Sivil toplum kuruluşlarının değişim yönü, hızlı toplumlara göre, aynı toplumda zamana göre değişir. STK hedeflerinde inanç ve düşüncelerin bileşkesi olarak sanat ve sanat eseri yeni düşüncenin yaygınlaşmasına yol açar. Çalışma süreçlerinde iç dinamikleriyle yapının, yönetim biçiminin kamuoyu oluşturma çabasında başarıya ulaşmada etkili bir girişim oluşturur. Sivil toplumun sosyal sorumluluk çalışmalarında yapacağı faaliyetlerle toplumla arasında güven oluşturmaktadır. Güven süreç içerisinde toplum da güven telkini oluşturacak ve kurum kimliğini sağlamlaştıracaktır.

Sivil örgütlerin çalışmalarında kültürel etkileşim, planlanmayan ve toplumun farkında olmadığı değişim sürecinde sivil toplumla halkın değişme sürecinde toplumda yer alan kurum, halkın istek ve girişimlerine kamuoyu oluşturmada toplumsal bütünleşme yaşayan toplumlarda sağlıklı iletişim ve etkileşim yaşanır. STK ve sanat bileşimli kamuoyu oluşturma çabalarında insanların doğal güçlerinden baskı ve etkisinden kurtulmalarını, özgür bir sosyal yaşama sahip olmalarını olanaklaştırır. Ayrıca demokratik düşüncelerin doğmasında ve demokratik yaşayışın gerçekleşmesinde rol oynar. Sanat ve sanatçı ile hedeflerini, ortak amaçları aktarmada inanç ve girişim ruhunu sanat, kültür sentezi sayesinde gerçekleştirir.

STK larda dış koşulları yerine getirmek ve değişim süreci ile gerekli çevresel önlemleri alınmalıdır. STK ların değişim yönü, hızlı toplumlara göre ve aynı toplumda zamana göre değişir. STK hedeflerinde inanç ve düşünceleri bileşkesi olarak sanat, sanat eseri yeni düşüncenin yaygınlaşmasına yol açacaktır. Sivil toplum anlayışı belirlenen sorunu çözmek için güçlerini bir araya getirebilecekleri bir süreç içerisinde projelerin ortaya çıkması ve pratik hayatta uygulanabilmesi birey ile devlet kurumları arasında karşılıklı ilişkinin oluşum sürecidir.

Sivil toplum kuruluşları, çalışma süreçlerinde iç dinamikleriyle yapının, yönetim biçiminin kamuoyu oluşturma çabasında başarıya ulaşmada etkili bir girişimdir. Etkin kalkınma stratejileri geliştirmede toplum birlikte gerçek bir ortaklık içinde eşgüdümlü olarak sürekli öğrenme ve gelişme sağlar. Sivil toplum kuruluşları çok çeşitli ve bireylerin sürdürülebilir kalkınma ile yerel düzeyde, hem de uluslararası örgütler gelişiminin destekler. Bu yaklaşım ve yöntemler kapsamında toplum için stratejiler, program geliştirir.

Sanat destekli çalışmalarla sanatın değişik temalarından yararlanarak sivil toplum kuruluşlarının kültürel kimliğini etkili olarak kullanabilmenin yanında kendini ifade edebilen yansıtmacı toplum oluşturur. Ayrıca sivil toplumun temel değerlerini sağlar ve gönüllü dernekler, toplumun ses şekli, onun temel değerlerini tanıtır böylece eşit toplumun değerleri ile uyumlu olur. Bu süreçte eleştirel bir bakışla kabul edilen bir fikir, yeni gözlemler aratmak, kendini sürekli analiz etmek ve incelemek şartıyla verimli olur. Sivil toplum kuruluşları sanat etkinlikleri düzenleyerek kendini toplumda tanıtır, bilinirliğini arttırır, üye toplamak, taraftar ve sempati oluşturur. Bu süreçte sürekliliği ile toplumsal bazda sosyal fayda sağlar ve kültür temelli sivil toplum kuruluşları sivil hareketlerle ikna edici mesajlarıyla geçerli bir alt yapı oluşturur.

KAYNAKÇA

Kitaplar

ARMAĞAN, Ahsen (2008). Medya Analizleri. (Editörler: A. Bülent Göksel, Bilgehan Gültekin). *Basın işletmelerinde kişilerarası iletişim örüntüsünde etkin dinlemenin önemi* (1. Baskı) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım S: 234-235.

AKAY Ali, (2005), *Sanatın Durumları* (1. Baskı). İstanbul: Bağlam Yayınları, S. 116-117.

AKAY, Hale. (2007). *Sivil Toplum Kuruluşları İçin Stratejik Düşünme- Strateji Geliştirme* (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları S: 45

AKTARAN Şerif, (1995). Makaleler I, *Türkiye'de toplum ve siyaset*, İstanbul; İletişim Yayınları, S. 29.

ALTURA, Sadun. (1970). *Empresyonist Ressamlar Hayatları ve Eserleri*. İstanbul: Hayat Yayınları S. 30

ALKAN, Türker (1989) *Siyasal Bilinç ve Toplumsal Değişim* (I. Baskı) Ankara: Gündoğan Yayınları. S.58-59-68.

ARTUT, Kazım. (2002). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. (3. Baskı)Ankara: Anı Yayıncılık. S: 197-216-217-218

ATABEK Nejdet. ve DAĞTAŞ Erdal. (1998). *Kamuoyu ve İletişim*. Eskişehir; Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları. S: 30

ATİKER, Erhan (1995). *Bireyselleşme ve toplumsal farklılaşma* (I. Baskı) İstanbul; İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları S. 96-102

BAYRAM, Nazlı (2002). *Toplum ve İletişim*. Eskişehir; Anadolu Üniversitesi Yayınları S:143

BEKSAÇ, Engin (1995). *Avrupa Sanatı'na Giriş* (2. Baskı) İstanbul; Engin Yayıncılık. S. 40-60

BEKTAŞ, Arsev (1996) *Kamuoyu, İletişim ve Demokrasi* (1. Baskı) İstanbul: Bağlam Yayınları, S. 105- 106

BOZKURT, Nejat. (1995). *Sanat ve Estetik Kuramları* (3. Baskı) İstanbul; Sarmal Yayınevi, S. 18

CONSTANS, Claire : *"Yeni Klâsikçilik ve Romantizmin Tohumları"*, Théma Larousse (Milliyet Yay.), C.5, İstanbul, 1994, S. 278-279.

ÇAHA, Ömer (1999). *Sivil toplum aydınlar ve demokrasi* (1. Baskı) İstanbul; İz Yayıncılık S. 70-120-238

ÇAKIR, Özlem (2002). *Profesyonel Yaşamda Kişisel İmaj Ve Sosyal Yaşam Etiketi* (1. Baskı) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları S:19-20

ÇAKMAK Ali (2002). *STK'lar Yerelleşme ve Yerel Yönetimler*, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, S. 60-75

ÇULHAOĞLU, Metin (2001) *Sivil Toplum: Devletin Büyümesi* (12. Baskı). İstanbul; YGS Yayınları, S. 60-80

ÇORUHLU, Yaşar (1998). *Türk Sanatının ABC'si* (1. Baskı) İstanbul, Kabalcı Yayınevi S.119-121

EROĞUL, Cem, (1995) *"Sivil Toplum Örgütlerinin Demokratikleşme Süreçlerine Katkıları"*, İnsan Hakları Derneği, A.Ü.S.B.F. Ankara; İnsan Hakları Merkezi Yayım, Cilt III, Sayı: 4. Kasım, S.5-8.

ERSOY, Ayla (1995) *Sanat Kavramlarına Giriş* (2. Baskı). İstanbul; Yorum-Sanat Yayıncılık S. 85-100

ERİNÇ, Sıtkı. (2004). *Sanat Psikolojisine Giriş* (2. Baskı). Ankara; Ütopya Yayınevi, S: 28-38

EYÜBOĞLU, Sabahattin & ERHAT, Azra (1981). *Sanat Üzerine Denemeler ve Eleştiriler*. Cilt:1 İstanbul: Cem Yayınevi S:20

FİDAN, Mehmet (2000) *Siyasette Güvenirlik İmajı*, Konya; Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, S. 49-53

FİNCANCI, Yurdagül, (1999). *Sivil Toplum*. İstanbul: TÜSFS Vakfı, S.2-14

GENÇ, Adem & SİPAHİOĞLU, Ahmet (1990); *Görsel Algılama: “Sanatta Yaratıcı Süreç”*, (4.Baskı) İzmir: Sergi Kitabevi. S: 20

GERMANER, Semra, (1997), *1960 Sonrası Sanat: Akımlar, Eğilimler, Gruplar, Sanatçılar*, (1.Baskı) İstanbul; Kabala yayınevi. S: 75-80-85

GÜLTEKİN, Bilgehan (2006). *Halkla İlişkilerde Etkinlik Yoluyla İmaj Oluşturulması*. İzmir: (1.Baskı) Nobel Yayın Dağıtım S:9-19

GÜVENÇ, Bozkurt (1991). *İnsan ve Kültür* (5. Baskı). İstanbul, Remzi Kitabevi S. 90-100-180

GÖNEL, Aydın (1998). *Önde Gelen STK’lar Araştırma Raporu* (1. Baskı) İstanbul: Myra Yayıncılık. S: 75

IŞIK, Metin (2000) *İletişimden Kitle İletişimine* (2. Baskı) İstanbul: Mikro Yayınları, S. 98-100

İPŞİROĞLU, Nazan. (1998). *Sanattan Güncel Yaşama* (1. Baskı). İstanbul : Pan Yayıncılık S: 40-120

KADIBEŞLİGİL, Salim (1986). *Halkla İlişkilerde Temel İlkeler*, İzmir: Tükelmat A.Ş. S:90

KIRCIOĞLU, Nilgün (1981). “*Sanat Üzerine*”, *Sanat Tartışmaları*, Ankara ; S.B.F S. 1-11.

KONGAR, Emre (1995). *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*, (1. Baskı). İstanbul; Remzi Kitabevi. S. 27, 35, 51

MAZLUM, Semra Cerit & DOĞAN, Erhan. (2006). *Sivil Toplum ve Dış Politika; Yeni Sorunlar, Yeni Aktörler* (1. Baskı). İstanbul: Bağlam Yayıncılık S. 75-120

MILBURN, A. Michael (1998) *Kamuoyu ve Siyaset* (1. Baskı). İstanbul: İmge Yayınları, S. 159-167-205

OKAY, Ayla (2000). Kurum Kimliği. Ankara: Media Cat Yayınları S:255

OKTAY, Ahmet (1993) *Sanat ve Siyaset*, İstanbul: Everest Yayınları, S. 85-100

ONARAN, Alim Şerif (1984). *Kamuoyu*. İstanbul; Filiz Kitabevi.

ONAL, Güngör (1977) *Halkla İlişkiler*, İstanbul: Türkmen Kitabevi. S.22

PELTEKOĞLU, Filiz (1998). *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Yayınları S:278

ŞENATLAR, Burhan (1998a). *Yaygın Demokrasi Eğitimi İçin İki Model Önerisi*, Merhaba Sivil Toplum, Taciser Ulaş (der.), İstanbul : Helsinki Yurttaşlar Derneği Yayını, S:200-201

ŞENATALAR, Burhan (2001b); “Sivil Toplum Kavramı Üzerine Tartışmalar”, A. Anadolu (Ed.), *Avrupa Birliği, Devlet ve STK’lar*, İstanbul; Tarih Vakfı Yayını, S. 9-16.

TANSUĞ, Sezer. (1988), *Sanatın Görsel Dili* (3. Baskı). İstanbul;Remzi Kitabevi S. 48-55

TEZCAN, Mahmut, (1984), *Sosyal ve Kültürel Değişme*, Ankara: Ankara Üniversitesi E. B. F. Yayınları. S: 22-27

TOSUN, Gürgün (2001) *Demokratikleşme Perspektifinden Devlet-Sivil Toplum İlişkisi (Türkiye Örneği)*, İstanbul: Alfa Basım. S. 333

TURANİ, Adnan (1998); *Çağdaş Sanat Felsefesi* (1. Baskı). İstanbul, Remzi Kitabevi. S. 196,198.

TURGUT, İhsan (1990); *Sanat Felsefesi* (2. Baskı). İzmir: Karınca Matbaacılık S.200 -220-162

UĞUR, Aydın (2001). “*Yeni Demokrasinin Yeni Aktörleri*”, *Merhaba Sivil Toplum*, İstanbul: Helsinki Yurttaşlar Derneği Yayınları S:69

YOZGAT, Fazıl (1997). *Sosyal Değişme Faktörleri*, Ankara; Fırat Basım S: 69

YILDIRIM, İbrahim; (2004), *Demokrasi Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim* (1. Baskı). Ankara; Seçkin Yayıncılık, S. 326

YILMAZ, Aytekin; (2003), *Çağdaş Siyasal Akımlar, Modern Demokraside Yeni Arayışlar*, (1. Baskı). Ankara: Vadi Yayınları, S: 30-47

YÜKSEL, Erkan (2001). *Medyanın Gündem Belirleme Gücü* (1. Baskı). Ankara: Çizgi Kitabevi S:4-40

YÜKSEL, Haluk(1994). *İkna Edici İletişim*. Eskişehir; Anadolu Üniversitesi Yayınları S:77

Tezler

ASLANEL. M. Nazan, *Kamuoyu ve Kamuoyunun Oluşmasında Kille Haberleşme Araçlarının Rolü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya. 1993. S:30

BİBER, A. (2002). *Halkla ilişkilerde Sosyal Sorumluluğun Oluşumu ve Türkiye’de Sivil Toplum Örgütlerinin Rolü*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. S: 200

GÜRCAN A. Göknur, (2003), *Çağdaş Türk Sanatında Performans*, Hacettepe Üni. SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara S. 40-50-54-100

GÖKBULUT, Nur.(1992). *Temel Sanat Eğitiminde Görsel Alanın Arındırılmasına İlişkin Bir Uygulama Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. S:30

GÖZÜBÜYÜK, Mine (2002). *Türkiye’de Demokrasi Ve Hoşgörü Kültür ve Eğitiminin Yaygınlaştırılmasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Yeri ve Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. S: 45- 59- 105

HAZAR, Ç.M. (1996). *Kitle İletişiminin Etkileri ve Sosyolojik İşlevlerinden Gündem Kurma*. Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İnternet

ADORNO, Theodor. (Çev: Taylan Altuğ). *Sanat, Toplum, Estetik*
<http://www.sinemasal.gen.tr/adorno.htm> Erişim Tarihi: 12.02.2008

ÇELLEK, Tülay. (2003). *Sanat - Bilim Eğitimi ve Yaratıcılık. Edebiyat, Bilim, Kültür ve Sanat içerikli Sanal Dergi*. File://C:\windows\desktop\sanat-bilim eğitimi ve yaratıcılık.htm. Erişim Tarihi: 12.02.2008

EDWARDS, Michael (2005). *Civil society*, http://www.infed.org/association/civil_society.htm
Erişim Tarihi: 10.04.2009

DEMPSEY, Glen & Benjamin(1987). *What Moves Public Opinion?*,
<http://www.jstor.org/pss/1960777> Erişim Tarihi: 20.11.2008

HILL, Suzanne (2008). *Diego Velázquez's Rokeby Venus, "The Toilet of Venus" a Beautiful Nude Painting by a Spanish Master* http://renaissance-art.suite101.com/article.cfm/the_rokeby_venus. Erişim Tarihi: 10.04.2009

MURRAY, Todd (2008). *Abstract-Expressionism, American Painter Jackson Pollock: the "One That Broke the Ice"* Erişim Tarihi: 10.01.2009

<http://20thcenturyart.suite101.com/article.cfm/abstractexpressionism>

PAUL James (1996). *NGOs, Civil Society and Global Policy Making*.
<http://www.stgm.org.tr/docs/1123449357ngo.doc> Erişim Tarihi: 20.03.2009

PIOCH, Nicolas (2002) *Action painting*
<http://www.ibiblio.org/wm/paint/auth/pollock/lavender-mist/> Erişim Tarihi: 10.01.2009

SHAPIRO, Robert (1983). *Effects of Public Opinion on Policy* S: 175

<http://www.jstor.org/pss/1956018> Erişim Tarihi: 20.11.2008

SMALL, Melvin (2009). *public opinion*. <http://www.answers.com/topic/public-opinion>
Erişim Tarihi: 10.01.2009

SURİ, Sanjay. (2006). *Civil Society and Political Power: Power Is Finding New Paths*.
<http://www.globalpolicy.org/ngos/state/2006/0620newpaths.htm> Erişim Tarihi: 29.03.2009

şENTÜRK, Murat. (2005). *STK'larda Halkla İlişkiler Uygulamaları*.
<http://www.siviltoplum.com.tr/?ynt=iceriklist&tur=makale&order=&icerik=91&mm=400>
Erişim Tarihi: 10.01.2009

WILLETTS, Peter (2000). *What is a Non-Governmental Organization?*.
<http://www.staff.city.ac.uk/p.willetts/CS-NTWKS/NGO-ART.HTM>
Erişim Tarihi: 29.02.2009

_____ *The Rokeby Venus*. (2008) Erişim Tarihi: 10.02.2009

<http://www.nationalgallery.org.uk/cgi-bin/WebObjects.dll/CollectionPublisher.woa/wa/work?workNumber=NG2057>

_____ *Venus at her Mirror (Rokeby Venus)*. (2008).
http://jssgallery.org/Other_Artists/Velazquez/Velazquez_Venus_at_her_Mirror.htm
Erişim Tarihi: 10.02.2009

_____ *What is a Non-Governmental Organization?* (2008).
<http://www.wisageek.com/what-is-a-non-governmental-organization.htm>
Erişim Tarihi: 10.02.2009

_____ *F Tipi Cezaevleri İçin Öneriler -Görüşler Organization?* (2008).
<http://www.cezaevindestk.org/> Erişim Tarihi: 10.02.2009

Dergiler

ANIK, Cengiz. (1994). Kamuoyunu Oluşturan Araçlar. Gazi Üniversitesi *İletişim Fakültesi Dergisi İletişim* 1-2, 83-110.

İRVAN, Süleyman, (2001). Gündem Belirleme Yaklaşımının Genel Bir Değerlendirmesi, *Gazi Üniversitesi İletişim Fakülte Dergisi İletişim* 9, 69-106.

SARIBAY, Ali Yaşar . (2003). Sivil toplum: Universitas mı, societas mı? *Sivil Toplum Dergisi*, 1 (1), 15-19.

TOSUN, Erdoğan G. (2000). Sivil toplum örgütleri içinde katılım ve örgüt içi demokrasi. *Birikim Dergisi*,130, S.52-60.

TUNCAY, METE. (2003). Sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili kavramlar. *Sivil Toplum Dergisi*, 1 (1) , 9-13.

YAMAN, Yılmaz (2003). Sivil Toplum Kuruluşlarında Hizmet Kalitesi ve Ölçümü. *Sivil Toplum Dergisi*,1 (3), 10

Çeviri Kitapları

ARİSTOTALES,(1995). *Poetika* (7. Baskı) (Çev.İsmail Tunalı). İstanbul; Remzi Kitabevi S. 11-12

ATAKAN Nancy, (1998), *Arayışlar: Resim ve Heykelde Alternatif Akımlar*, (1. Baskı) (çev:Zeynep Rona), İstanbul; Yapı Kredi Yayınları, S. 9-67-70.

BAYNES Ken, (2002). *Toplumda Sanat*, (Çev: Yusuf Atılğan), İstanbul; Yapı Kredi Yayınları, S. 39

BOBBIO, Norberto, (Ed:Keane, John) (1993) *Sivil Toplum ve Devlet*. (Çev:Akın Erkan, Aksu Bora) İstanbul; Ayrıntı yayınları, S: 25-35

CAMPBELL, DON (2002). *Mozart Etkisi*, (Çev: Feryal Çubukçu), İstanbul; Kuraldışı Yayıncılık. S. 300-319

CLARK Toby, (2004), *Sanat ve Propaganda: Kitle Kültürü Çağında Politik İmge* (1. Baskı) (Çev: Esin Hoşsucu). İstanbul, Ayrıntı Yayınları S: 70-196-198

FISCHER, Ernst Peter.(2006). *Sanatın Gerekliliği*. (çev: Cevat Çapan). İstanbul: Payel Yayınları S:20

GOMBRICH , E. H. (1976). *Sanatın Öyküsü*. (Çev: Bedrettin Cömert), İstanbul: Remzi Kitabevi S:464

KEANE, John (Der.)(1988), *Sivil Toplum ve Devlet-Avrupada Yeni Yaklaşımlar*,

(Çev.E.Akın, A. Çiğdem), İstanbul: Ayrıntı Yayınları S. 60

KUSPIT Donald . (2006). *Sanat nerede başlar, ne zaman biter?* (3. Baskı). (Çev: Yasemin Tezgiden): İstanbul: Metis Yayınları

MAY Rollo, (2001). *Yaratma Cesareti* (11. Basım). (Çev. Alper Oysal), İstanbul; Metris Yayınları, S. 47

LYNTON Norbert, (2004), *Modern Sanatın Öyküsü* (1. Baskı). (Çev: Cevat Çapan, Sadi Öziş). İstanbul; Remzi Kitabevi, S.95-100-250-350

McQUAIL, Denis & WINDAHL, Sven (2005). *İletişim Modelleri* (2. baskı). (Çev: Konca Yumlu). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları

RYFMAN, Philippe, (2006), *Sivil Toplum Kuruluşları* (1. Baskı). (Çev: İsmail Yerguz). İstanbul: İletişim Yayınevi S. 75-85-110

SHİNER Larry, (2004), *Sanatın İcadı: Bir Kültür Tarihi* (5. Baskı). (Çev: İsmail Türkmen). İstanbul; Ayrıntı Yayınları S:15

WILLIAMS, Raymond (1993). *Kültür*, (Çev. Suavi Aydın). Ankara; S. 59

WORRINGER, Wilhelm (1985). *Soyutlama ve Özdeşleyim*, (Çev.İsmail Tunalı).İstanbul; S.17

Yabancı kaynaklar:

BAKER, Gideon (2002). *Civil Society and Democratic Theory: Alternative Voices*. United Kingdom: Routledge Pres. S. 52-65

BERKO, M.R., WolvinA., WOLVIN D. (1995). *Communitizing: A Social and Career Focus*, Houghton and Mifflin Comp., USA S:131

COHEN, Jean, (1994). *Civil Society and Political Theory*. Cambridge: MIT Pres. S. 200-220

EHRENBERG, John (2005) *Civil society*. New York: NYU Pres S. 20-35

GUYER, Paul (1996) *Kant and the Experience of Freedom*. Cambridge: Cambridge University Press.

GRAY, Jhon (1993), *Action Art*. Santa Barbara; Greenwood Pres S: 24-280

HENCRIICH, Dieter. (1992) *Aesthetic Judgment and the Moral Image of the World*. Stanford: Stanford University Press. S:15

KEANE, John (2003). *Global Civil Society?* Cambridge: Cambridge University Pres S. 45-150

MCCLOSKEY, Mary. (1987) *Kant's Aesthetic*. London: Macmillan Press. S: 35

RUDELL, R.C. & ROBINSON M. & CONINCK, J.D. (1995) *Non-Governmental Organizations and Rural Poverty Alleviation*. Oxford: Clarendon Press. S:15

SCHAPER, Eva (1979). *Studies in Kant's Aesthetics*. Edinburgh: Edinburgh University Press. S: 20-30

EKLER

EK:1

Bu anket Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) problem olarak tespit ettikleri alanda kamuoyunu harekete geçirmesi ve o sorunun çözümünü sağlama aşamasında sanat, sanatçı ve sanat eseri yoluyla STKlar’ da kamuoyu oluşturma etkinliğini değerlendirebilmek amacıyla yapılmaktadır. Yanıtlar tamamen bilimsel bir amaçla **“Sivil Toplum Kuruluşlarında Kamuoyu Oluşturma Aracı Olarak Sanat, Sanatçı ve Sanat Eseri”** adlı doktora tezim için kullanılacaktır.

Yaşınız?				
Cinsiyetiniz?	Kadın ()	Erkek ()		
Gelir düzeyiniz?	500 TL’den az () 501 – 1000 TL arası () 1001 – 1500 TL arası () 1501-2500 TL arası () 2501 TL üstü ()			
Medeni durumunuz?	Evli ()	Bekar ()	Boşanmış/ Dul ()	
En çok yaşadığınız yer?	Büyük Şehir ()	Şehir ()	Kasaba ()	Köy ()
Hangi sivil toplum örgütlerinde çalışıyorsunuz?				
Konumunuz?	Yönetici ()	Çalışan ()	Gönüllü ()	
Vaktinizin ne kadarını bu örgüt için harcıyorsunuz? Ayda 1-2 saat () Haftada 1-2 saat () Haftada 1-2 gün, 1-2 saat() Her gün 1-2 saat () Daha fazla ()				
Mesleğiniz				

Aşağıda Sivil Toplum Kuruluşunuzun, Kampanyada Kullanılan Resimler, Süreli Yayınlar, Afişler, Amblem, Logo v.b. özellikleri bakımından düşünüldüğünde, her bir kategorinin çeşitli ifadeler bakımından ne derece yeterli olup olmadığını değerlendirmenizi istemekteyiz. Örneğin sizce, örgütünüzün **Süreli Yayınları** içerik bakımından hiç yeterli değil ise hiç *yeterli değil* seçeneğine “X” ya da çok yeterliyse *çok yeterli* seçeneğine “X” işareti koyunuz.

Süreli Yayınlar	Hiç yeterli değil	Yeterli değil	Ne yeterli ne yetersiz	Yeterli	Çok yeterli
İçerik bakımından					
Biçim bakımından					
Bütünlük olarak					
Bilgilendiricilik bakımından					
Estetik bakımından					
Kullanılan renklerin uygunluğu bakımından					
Basım stili olarak					
Politik kültürü yaygınlaştırma açısından					
Sivil Örgüte ait politik kodların yaygınlaşması					
Hedef kitleyi ikna edicilik bakımından					
Sanatsal yaratıcılık bakımından					
İnsan odaklı olması bakımından					
Yeni fikirleri oluşturması açısından					
Verdiği mesaj bakımından					
İfade gücü bakımından					
Genel tanınırlık açısından					
Mesajı kısa ve etkili iletmesi bakımından					

Afişler	Hiç yeterli değil	Yeterli değil	Ne yeterli ne yetersiz	Yeterli	Çok yeterli
İçerik bakımından					
Biçim bakımından					
Bütünlük olarak					
Bilgilendiricilik bakımından					
Estetik bakımından					
Kullanılan renklerin uygunluğu bakımından					
Basım stili olarak					
Politik kültürü yaygınlaştırma açısından					
Sivil Örgüte ait politik kodların yaygınlaşması					
Hedef kitleyi ikna edicilik bakımından					
Sanatsal yaratıcılık bakımından					
İnsan odaklı olması bakımından					
Yeni fikirleri oluşturması açısından					
Verdiği mesaj bakımından					
İfade gücü bakımından					
Genel tanınırlık açısından					
Mesajı kısa ve etkili iletmesi bakımından					

Amblem, Logo	Hiç yeterli değil	Yeterli değil	Ne yeterli ne yetersiz	Yeterli	Çok yeterli
İçerik bakımından					
Biçim bakımından					
Bütünlük olarak					
Bilgilendiricilik bakımından					
Estetik bakımından					
Kullanılan renklerin uygunluğu bakımından					
Basım stili olarak					
Politik kültürü yaygınlaştırma açısından					
Sivil Örgüte ait politik kodların yaygınlaşması					
Hedef kitleyi ikna edicilik bakımından					
Sanatsal yaratıcılık bakımından					
İnsan odaklı olması bakımından					
Yeni fikirleri oluşturması açısından					
Verdiği mesaj bakımından					
İfade gücü bakımından					
Genel tanınırlık açısından					
Mesajı kısa ve etkili iletmesi bakımından					

Kampanyalarda kullanılan resimler	Hiç yeterli değil	Yeterli değil	Ne yeterli ne yetersiz	Yeterli	Çok yeterli
İçerik bakımından					
Biçim bakımından					
Bütünlük olarak					
Bilgilendiricilik bakımından					
Estetik bakımından					
Kullanılan renklerin uygunluğu bakımından					
Basım stili olarak					
Politik kültürü yaygınlaştırma açısından					
Sivil Örgüte ait politik kodların yaygınlaşması					
Hedef kitleyi ikna edicilik bakımından					
Sanatsal yaratıcılık bakımından					
İnsan odaklı olması bakımından					
Yeni fikirleri oluşturması açısından					
Verdiği mesaj bakımından					
İfade gücü bakımından					
Genel tanınırlık açısından					
Mesajı kısa ve etkili iletmesi bakımından					
Kataloglar	Hiç yeterli değil	Yeterli değil	Ne yeterli ne yetersiz	Yeterli	Çok yeterli
İçerik bakımından					
Biçim bakımından					
Bütünlük olarak					
Bilgilendiricilik bakımından					
Estetik bakımından					
Kullanılan renklerin uygunluğu bakımından					
Basım stili olarak					
Politik kültürü yaygınlaştırma açısından					
Sivil Örgüte ait politik kodların yaygınlaşması					
Hedef kitleyi ikna edicilik bakımından					
Sanatsal yaratıcılık bakımından					
İnsan odaklı olması bakımından					
Yeni fikirleri oluşturması açısından					
Verdiği mesaj bakımından					
İfade gücü bakımından					
Genel tanınırlık açısından					
Mesajı kısa ve etkili iletmesi bakımından					

Web Sitesi Dizaynı	Hiç yeterli değil	Yeterli değil	Ne yeterli ne yetersiz	Yeterli	Çok yeterli
İçerik bakımından					
Biçim bakımından					
Bütünlük olarak					
Bilgilendiricilik bakımından					
Estetik bakımından					
Kullanılan renklerin uygunluğu bakımından					
Basım stili olarak					
Politik kültürü yaygınlaştırma açısından					
Sivil Örgüte ait politik kodların yaygınlaşması					
Hedef kitleyi ikna edicilik bakımından					
Sanatsal yaratıcılık bakımından					
İnsan odaklı olması bakımından					
Yeni fikirleri oluşturmaya açısından					
Verdiği mesaj bakımından					
İfade gücü bakımından					
Genel tanınırlık açısından					
Mesajı kısa ve etkili iletmesi bakımından					

Sizce, sivil toplumun gelişmesinde gerekli olan en temel önkoşullar hangileridir?

(En önemli 3 tanesini işaretleyin)

- () Toplumsal farklılaşma
- () Toplumsal örgütlenme
- () Gönüllü birliktelik
- () Baskı mekanizması oluşturma

Örgütünüzün kullandığı amblem, logo ve bazı görsel ifadeleri düşündüğünüzde aşağıdaki sıfat çiftlerinde nereye uygundur. Sizce bu sıfatlar bakımından sizin örgütünüzün durumu hangi yöne yakınsa işaretleyin. Örnek;

	1	2	3	4	5	6	7	
aktif	—	—	X	—	—	—	—	pasif

	1	2	3	4	5	6	7	
Aktif	—	—	—	—	—	—	—	Pasif
Verimli	—	—	—	—	—	—	—	Verimsiz
Renkli	—	—	—	—	—	—	—	Renksiz
Yuvarlak	—	—	—	—	—	—	—	Keskin
Sıcak	—	—	—	—	—	—	—	Soğuk
Hareketli	—	—	—	—	—	—	—	Durgun
Uyumlu	—	—	—	—	—	—	—	Uyumsuz
Amaca uygun	—	—	—	—	—	—	—	Amaca uygun değil
Denge	—	—	—	—	—	—	—	Karşıtlık
Oran	—	—	—	—	—	—	—	Tekrarlama
Güncel	—	—	—	—	—	—	—	Geleneksel
Çizgisel	—	—	—	—	—	—	—	Lekesel
Yazı_Resim	—	—	—	—	—	—	—	Resim

İlginize ve desteğinize teşekkür ederim.
Tuba GÜLTEKİN

EK: 2 Bulgu ve Yorumlar

ÇAĞDAŞ YAŞAMI DESTEKLEME DERNEĞİ

Tablo: 21

Statistics														
		Aktif Pasif	Verimli Verimsiz	RenkliRenksiz	Yuvarlak Keskin	SıcakSoguk	Hareketli Durgun	Uyumlu Uyumsuz	Amaca uygun UygunDegil	Denge Karsitlik	Oran Tekrarlama	Güncel Geleneksel	cizgisel Lekesel	YaziResim Resim
N	Valid	36	36	34	34	36	36	36	35	36	36	36	35	36
	Missing	4	4	6	6	4	4	4	5	4	4	4	5	4
Mean		2,3333	2,4444	2,6176	3,1765	2,2778	2,6667	2,2222	1,8571	2,4722	2,5278	2,2222	2,4286	2,2778
Median		2,0000	2,5000	3,0000	3,0000	2,0000	3,0000	2,0000	2,0000	2,5000	3,0000	2,0000	2,0000	2,0000
Mode		2,00	1,00 ^a	1,00	4,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00 ^a	3,00	1,00 ^a	2,00	1,00
Std. Deviation		1,21890	1,34046	1,37101	1,54666	1,13669	1,47358	1,14919	1,03307	1,18288	1,13354	1,19788	1,11897	1,27864
Range		5,00	5,00	5,00	5,00	3,00	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	5,00
Minimum		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Maximum		6,00	6,00	6,00	6,00	4,00	6,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	6,00

a. Multiple modes exist. The smallest value is shown

KADIN HAKLARI DERNEĞİ

Tablo:22

Statistics														
		Aktif Pasif	Verimli Verimsiz	RenkliRenksiz	Yuv arlak Keskin	SicakSoguk	Hareketli Durgun	Uyumlu Uyumsuz	Amacauygun UygunDegil	Denge Karsitlik	Oran Tekrarlama	Güncel Geleneksel	cizgisel Lekesel	YaziResim Resim
N	Valid	31	27	25	22	23	24	25	28	24	24	23	23	24
	Missing	9	13	15	18	17	16	15	12	16	16	17	17	16
Mean		1,8710	1,9630	1,7600	2,4545	1,2609	2,2083	1,5600	1,8929	1,6667	2,1250	1,9130	2,3478	1,7500
Median		1,0000	1,0000	1,0000	3,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	2,0000	1,0000	1,0000	1,0000
Mode		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Std. Deviation		1,43159	1,48016	1,36260	1,33550	,54082	1,99955	1,15758	1,49912	,96309	1,29590	1,27611	1,64064	1,18872
Range		6,00	5,00	5,00	3,00	2,00	6,00	5,00	6,00	3,00	4,00	3,00	4,00	3,00
Minimum		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Maximum		7,00	6,00	6,00	4,00	3,00	7,00	6,00	7,00	4,00	5,00	4,00	5,00	4,00

TÜRK EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI

Tablo:23

Statistics

		Aktif Pasif	Verimli Verimsiz	RenkliRenksiz	Yuv arlak Keskin	SicakSoguk	Hareketli Durgun	Uy umlu Uy umsuz	Amacauygun Uy gunDegil	Denge Karsitlik	Oran Tekrarlama	Güncel Geleneksel	cizgisel Lekesel	YaziResim Resim
N	Valid	42	43	43	42	43	43	43	43	43	43	43	42	43
	Missing	5	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	5	4
Mean		2,6905	2,7674	2,7209	3,2381	2,3256	2,9302	2,7442	2,4651	2,8605	3,1628	2,8605	3,0714	3,2558
Median		2,0000	3,0000	2,0000	3,0000	2,0000	2,0000	2,0000	2,0000	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000	3,0000
Mode		2,00	3,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00	3,00	2,00 ^a	2,00	2,00
Std. Deviation		1,43965	1,50929	1,63773	1,63513	1,72821	1,75113	1,74701	1,68111	1,31984	1,32612	1,68440	1,36851	1,81388
Range		6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	5,00
Minimum		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Maximum		7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	6,00

a. Multiple modes exist. The smallest value is shown

MİMARLAR ODASI

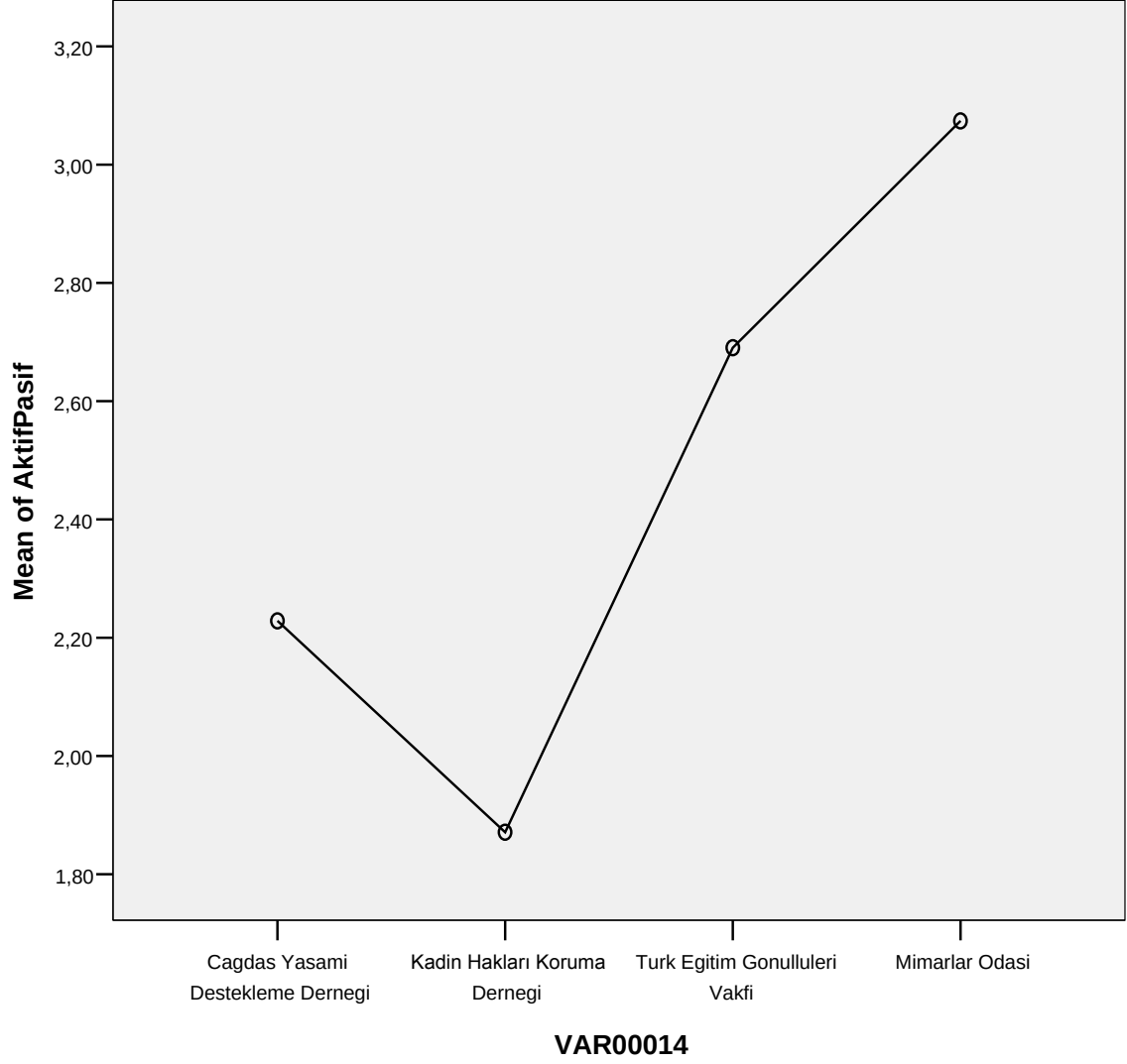
Tablo:24

Statistics

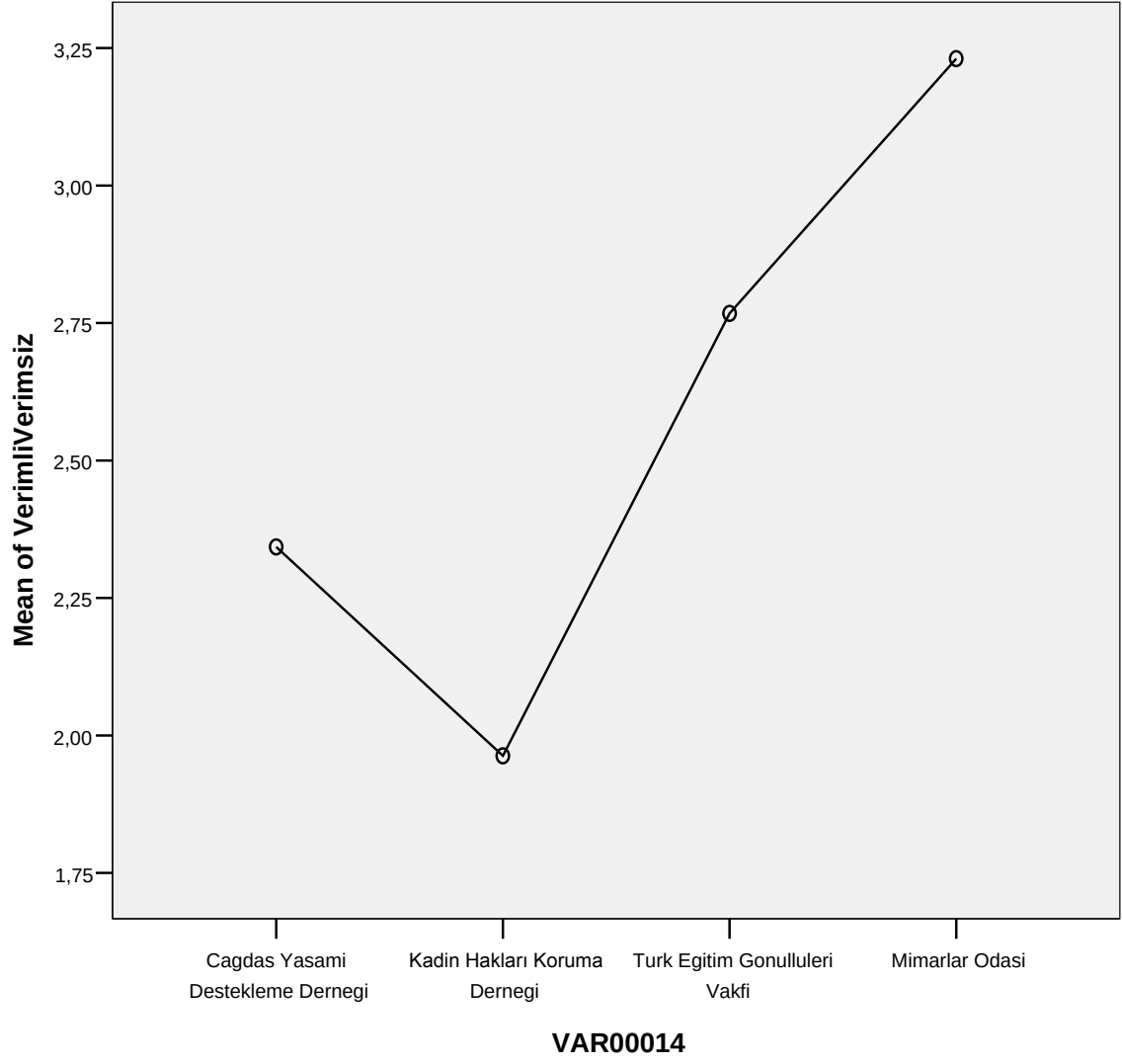
		AktifPasif	Verimli Verimsiz	RenkliRenksiz	Yuvarlak Keskin	SıcakSoguk	Hareketli Durgun	Uyumlu Uyumsuz	Amacauygun UygunDegil	Denge Karsitlik	Oran Tekrarlama	Güncel Geleneksel	cizgisel Lekesel	YaziResim Resim
N	Valid	27	26	26	25	26	26	26	26	26	26	26	26	25
	Missing	20	21	21	22	21	21	21	21	21	21	21	21	22
Mean		3,0741	3,2308	3,9615	4,1600	3,6538	3,6923	3,3462	3,0385	3,5769	3,3077	3,1923	3,0769	4,0400
Median		3,0000	3,0000	4,0000	4,0000	4,0000	4,0000	3,0000	3,0000	4,0000	3,0000	3,0000	3,0000	4,0000
Mode		2,00	3,00	4,00	3,00 ^a	4,00	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	2,00	2,00	3,00
Std. Deviation		1,38469	1,36551	1,39945	1,49108	1,16421	1,49048	1,35476	1,45549	1,39063	1,37896	1,83345	1,52113	1,51327
Range		6,00	6,00	6,00	6,00	6,00	5,00	6,00	6,00	6,00	5,00	6,00	6,00	6,00
Minimum		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Maximum		7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	6,00	7,00	7,00	7,00	6,00	7,00	7,00	7,00

a. Multiple modes exist. The smallest value is shown

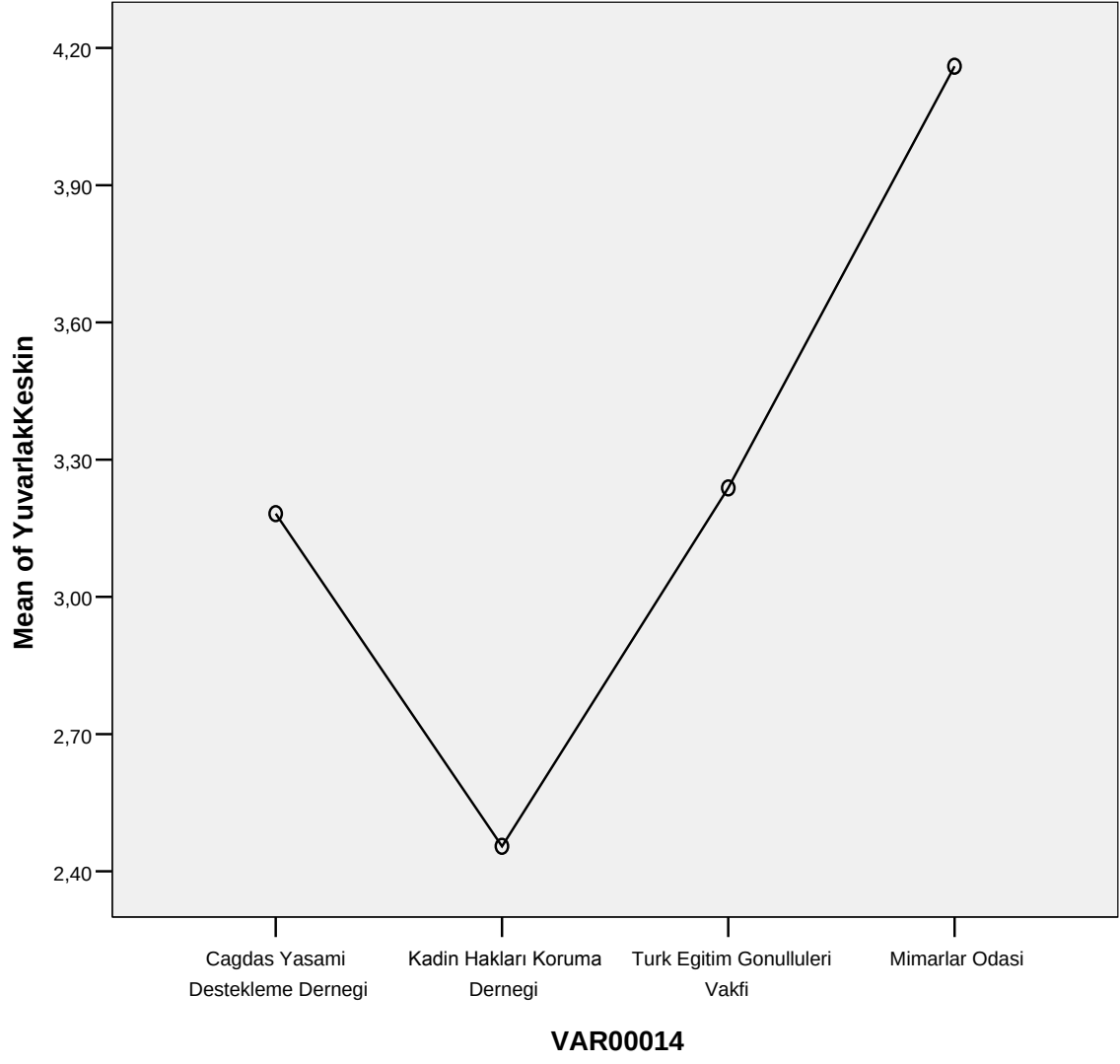
Çizgi Grafiği:7

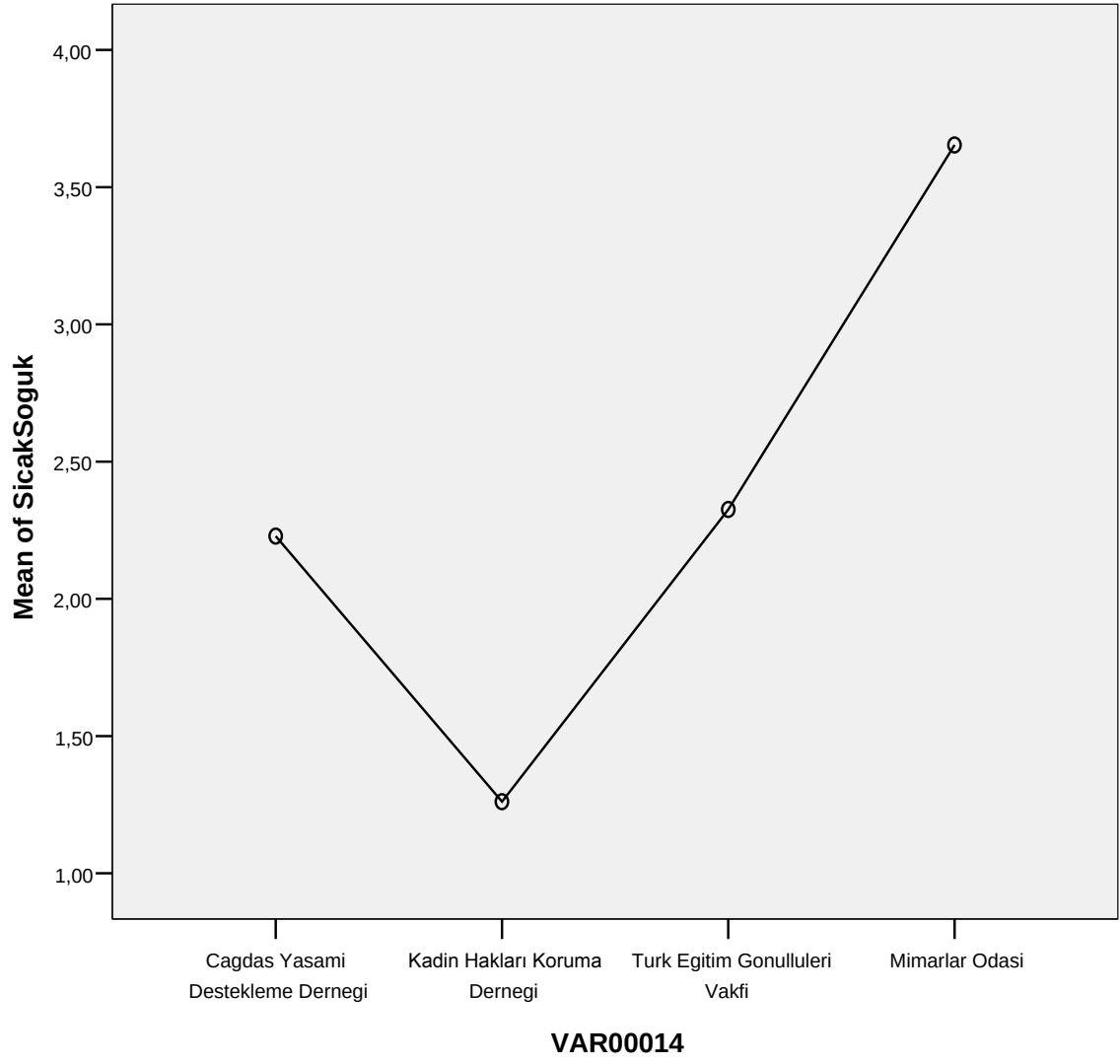
Çizgi Grafiği: 8

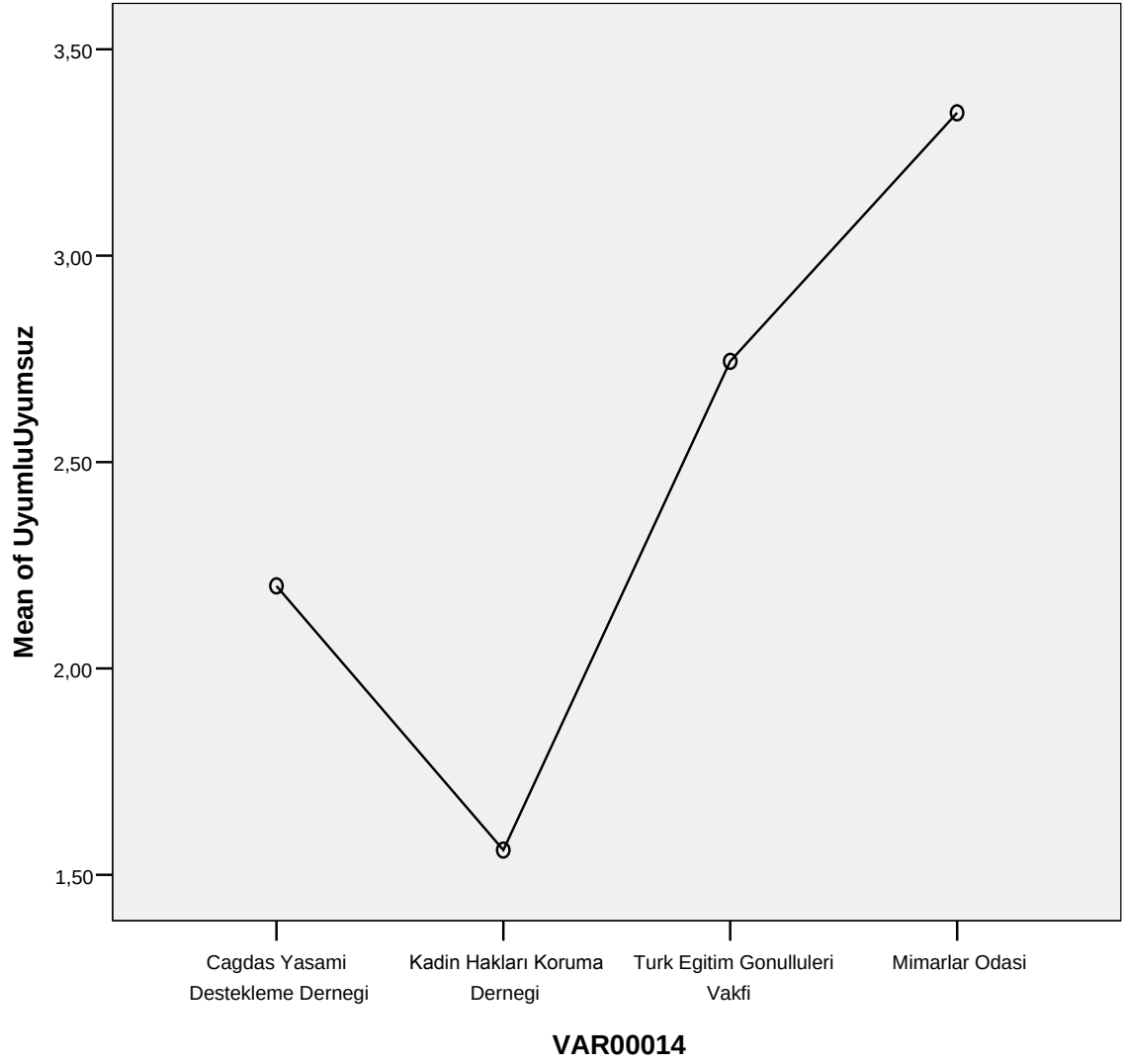
Çizgi Grafiği: 9

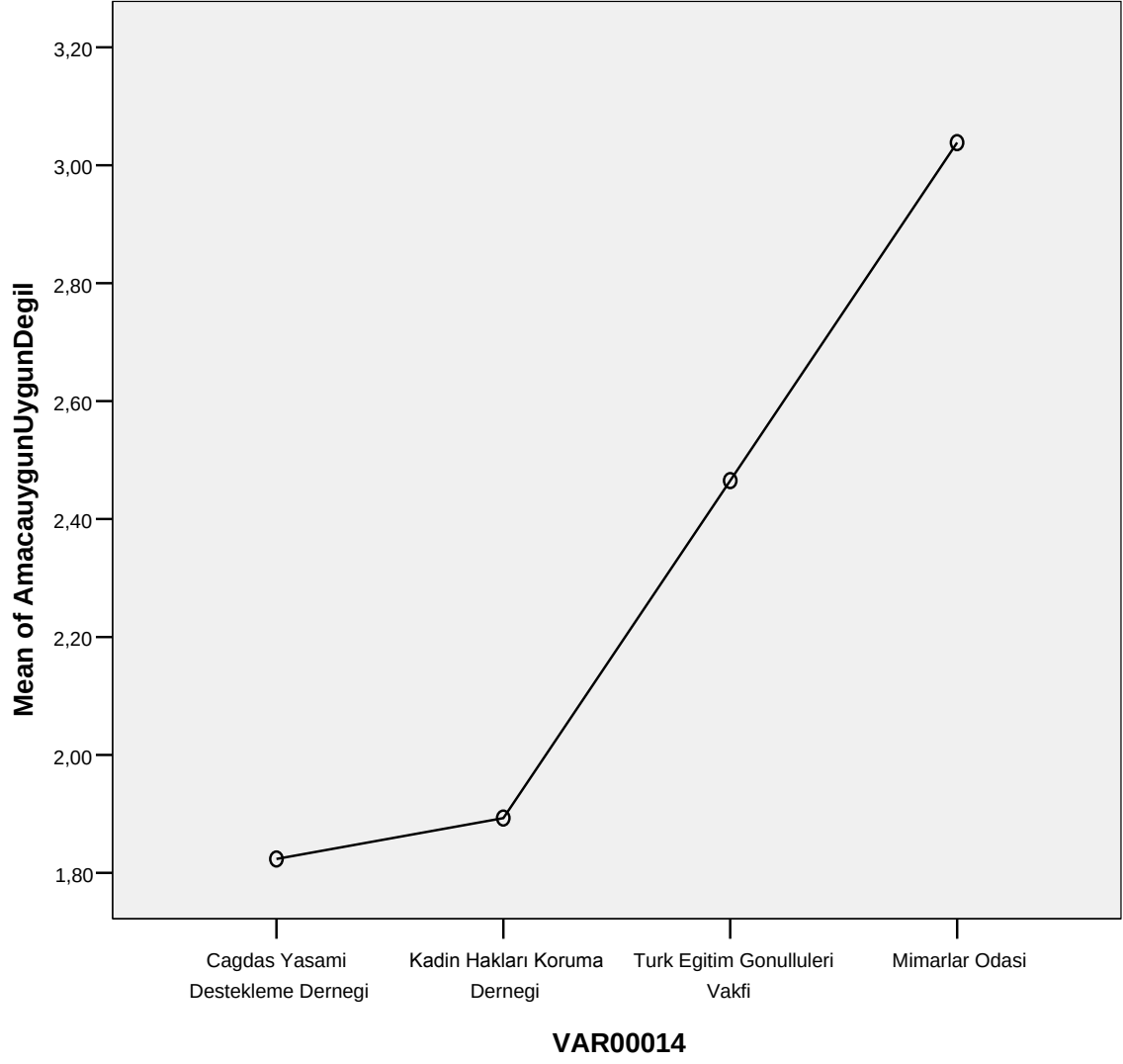
Çizgi Grafiği: 10

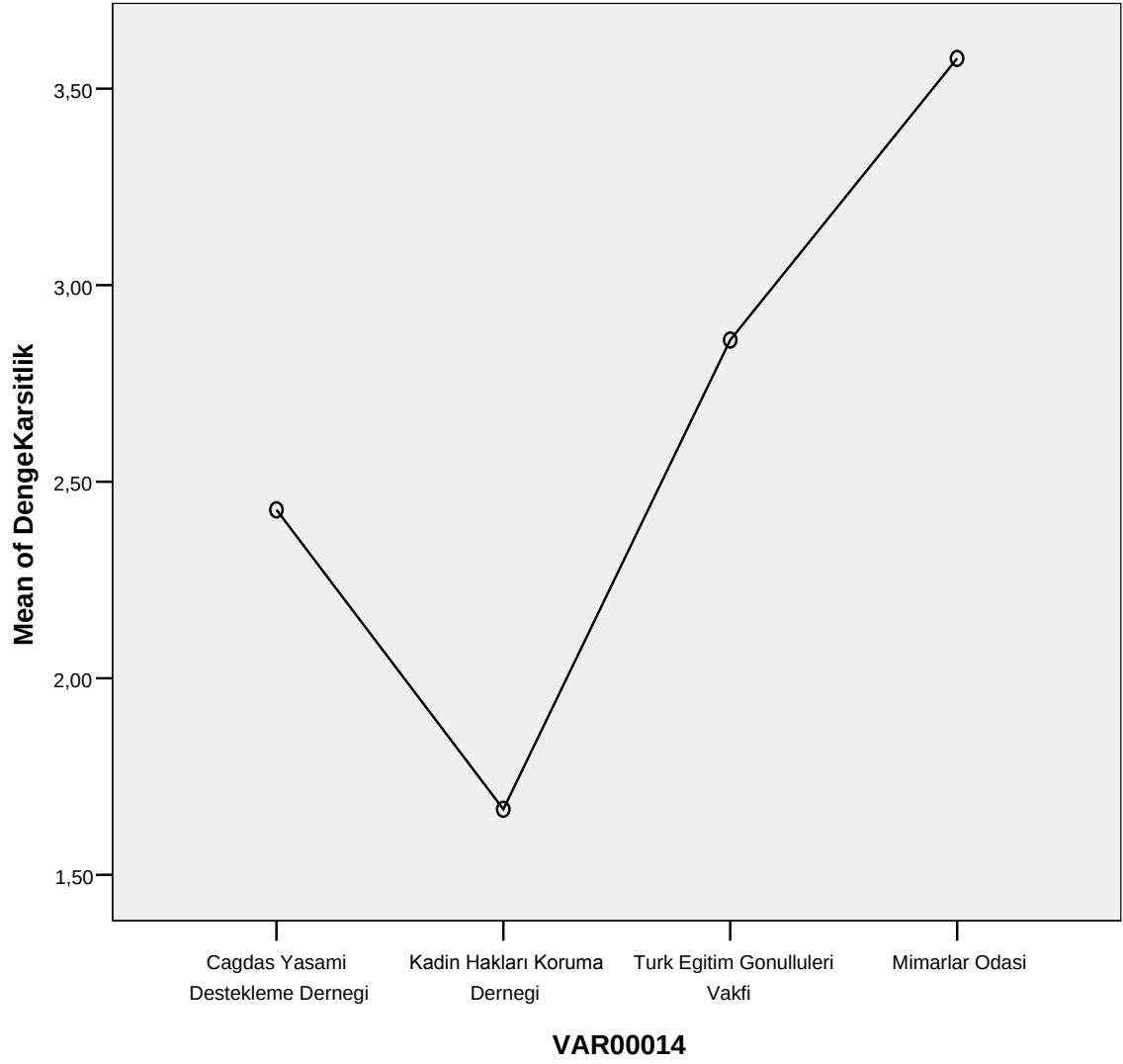
Çizgi Grafiği: 11

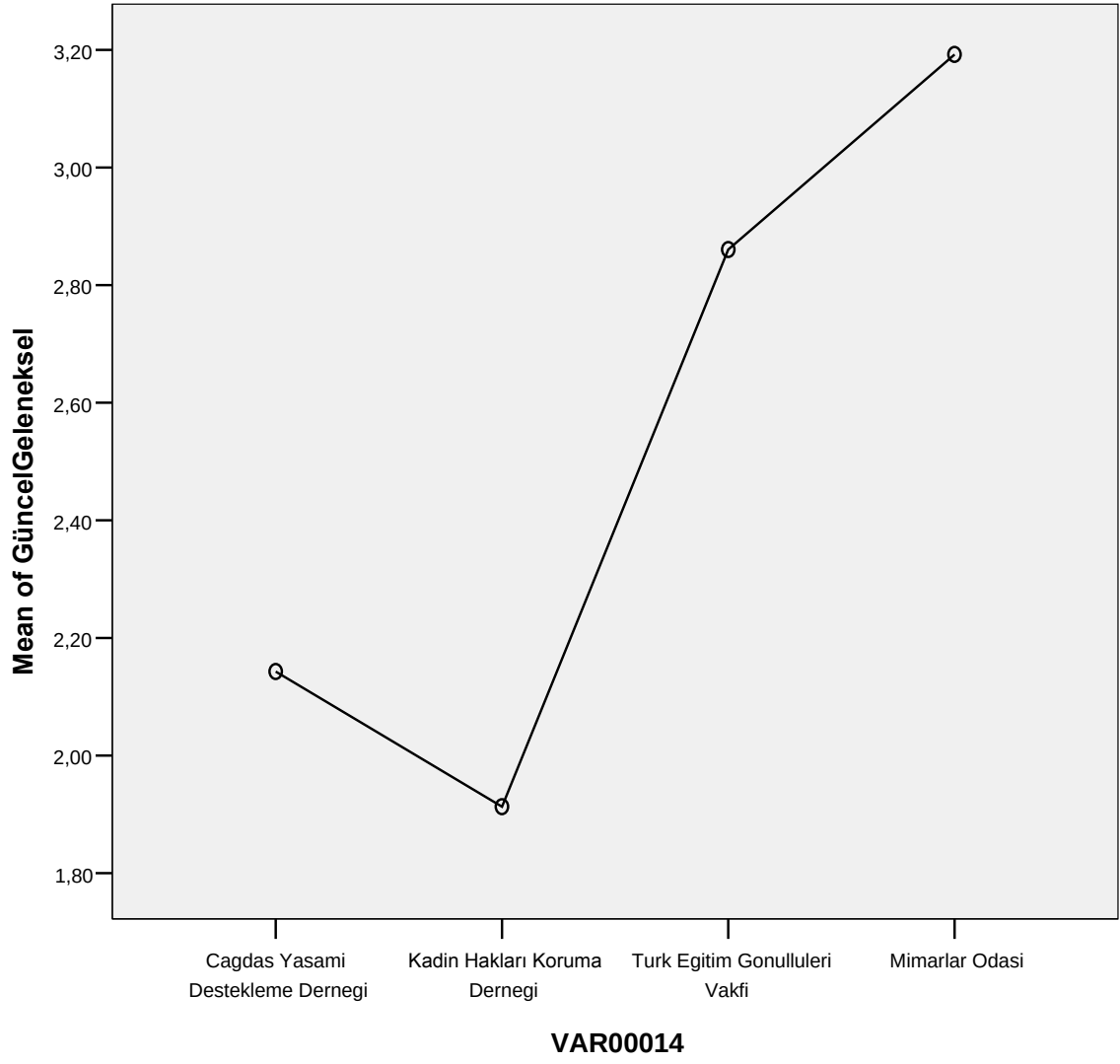
Çizgi Grafiği: 12

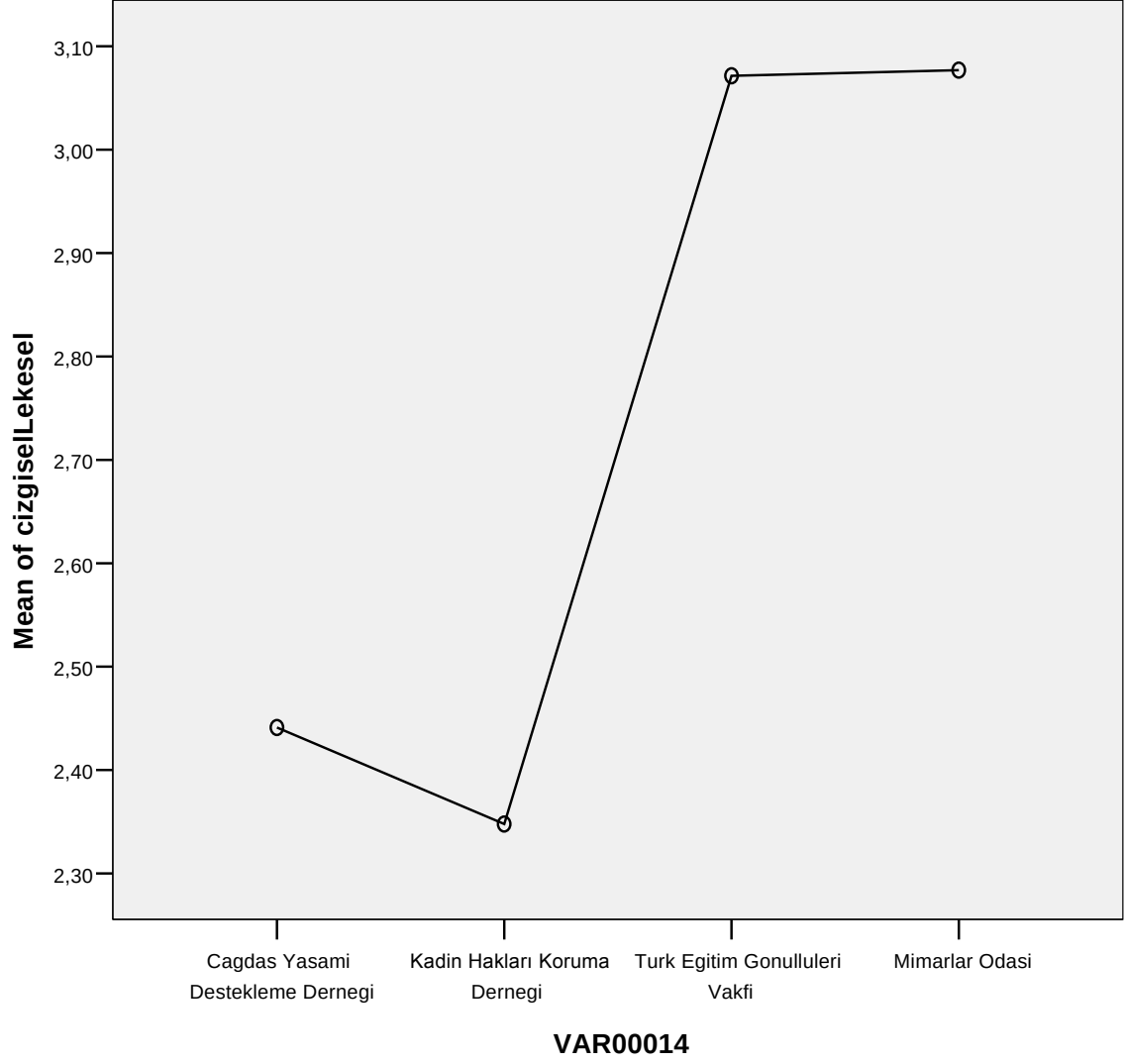
Çizgi Grafiği: 13

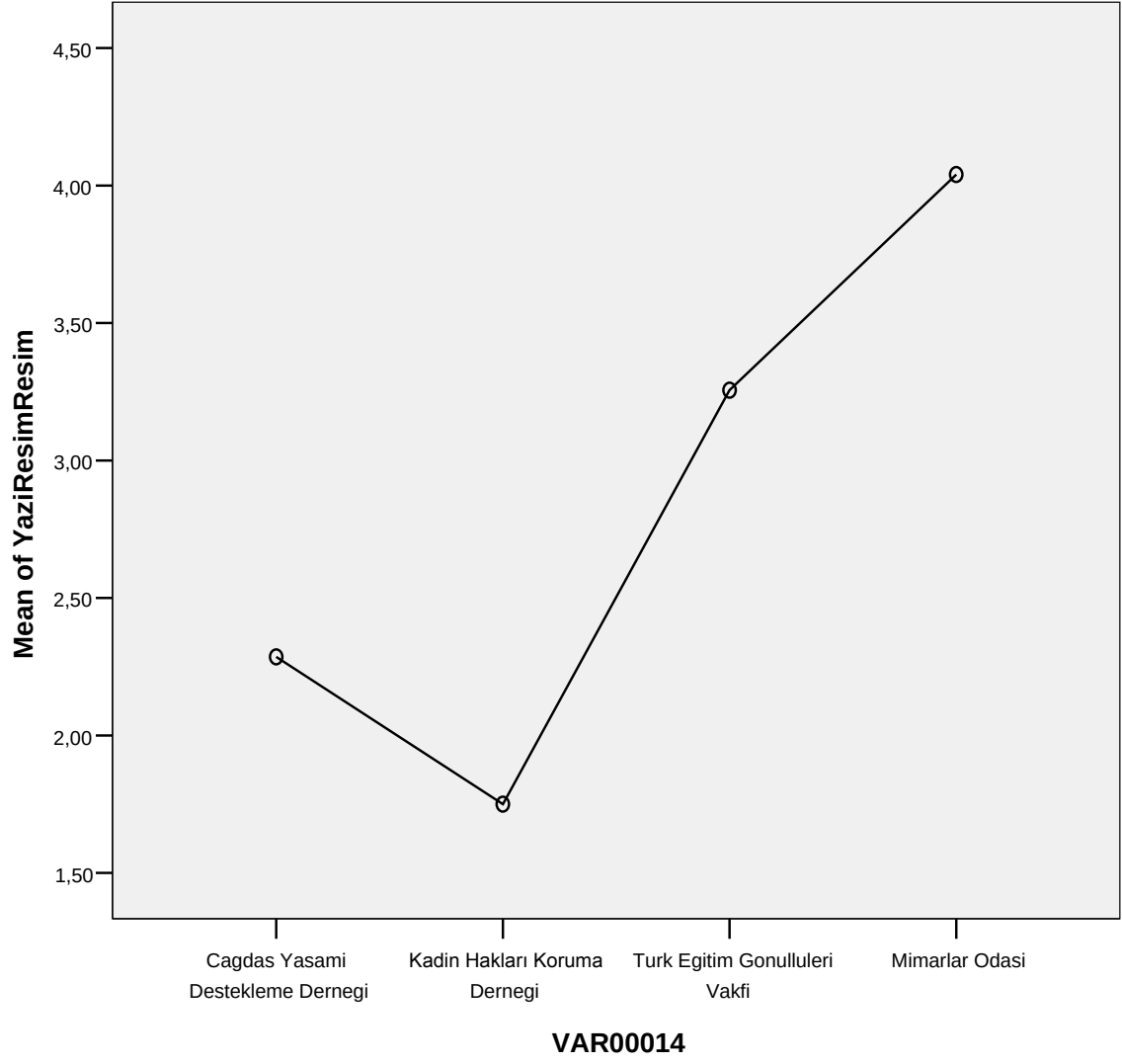
Çizgi Grafiği: 14

Çizgi Grafiği: 15

Çizgi Grafiği: 16

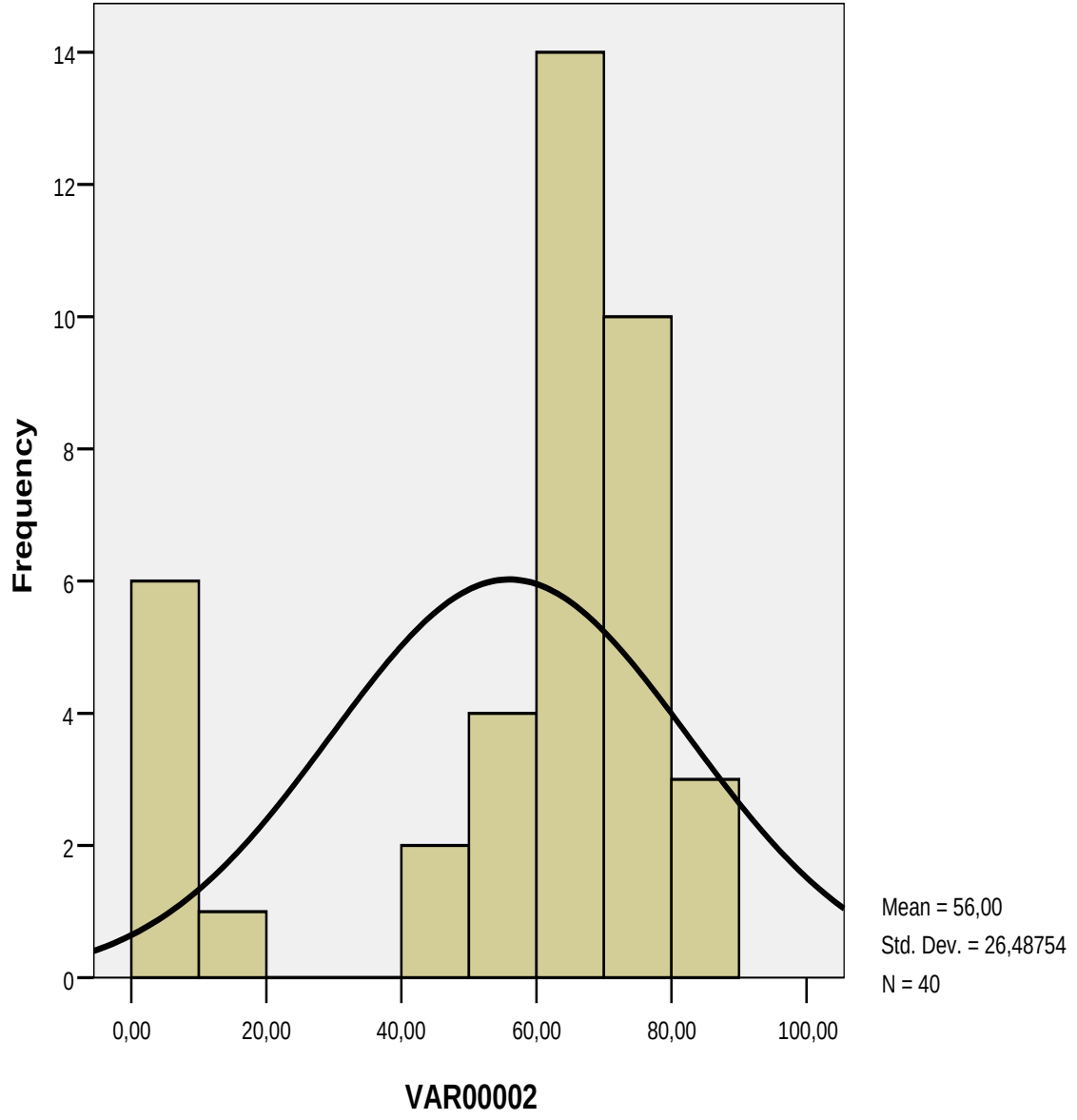

Tablo:25**ANOVA**

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
AktifPasif	Between Groups	25,043	3	8,348	4,664	,004
	Within Groups	234,483	131	1,790		
	Total	259,526	134			
VerimliVerimsiz	Between Groups	24,770	3	8,257	4,209	,007
	Within Groups	249,138	127	1,962		
	Total	273,908	130			
RenkliRenksiz	Between Groups	63,382	3	21,127	9,695	,000
	Within Groups	268,051	123	2,179		
	Total	331,433	126			
YuvarlakKeskin	Between Groups	34,731	3	11,577	4,890	,003
	Within Groups	279,343	118	2,367		
	Total	314,074	121			
SicakSoguk	Between Groups	71,926	3	23,975	14,182	,000
	Within Groups	207,933	123	1,691		
	Total	279,858	126			
HareketliDurgun	Between Groups	29,412	3	9,804	3,455	,019
	Within Groups	351,830	124	2,837		
	Total	381,242	127			
UyumluUyumsuz	Between Groups	46,402	3	15,467	7,677	,000
	Within Groups	251,831	125	2,015		
	Total	298,233	128			
AmacauygunUygunDegil	Between Groups	27,698	3	9,233	4,387	,006
	Within Groups	267,279	127	2,105		
	Total	294,977	130			
DengeKarsitlik	Between Groups	49,141	3	16,380	10,723	,000
	Within Groups	189,414	124	1,528		
	Total	238,555	127			
OranTekrarlama	Between Groups	26,733	3	8,911	5,449	,001
	Within Groups	202,767	124	1,635		
	Total	229,500	127			
GüncelGeleneksel	Between Groups	29,994	3	9,998	4,371	,006
	Within Groups	281,313	123	2,287		
	Total	311,307	126			
cizgiselLekesel	Between Groups	14,040	3	4,680	2,397	,071
	Within Groups	236,232	121	1,952		
	Total	250,272	124			
YaziResimResim	Between Groups	82,660	3	27,553	11,984	,000
	Within Groups	282,789	123	2,299		
	Total	365,449	126			

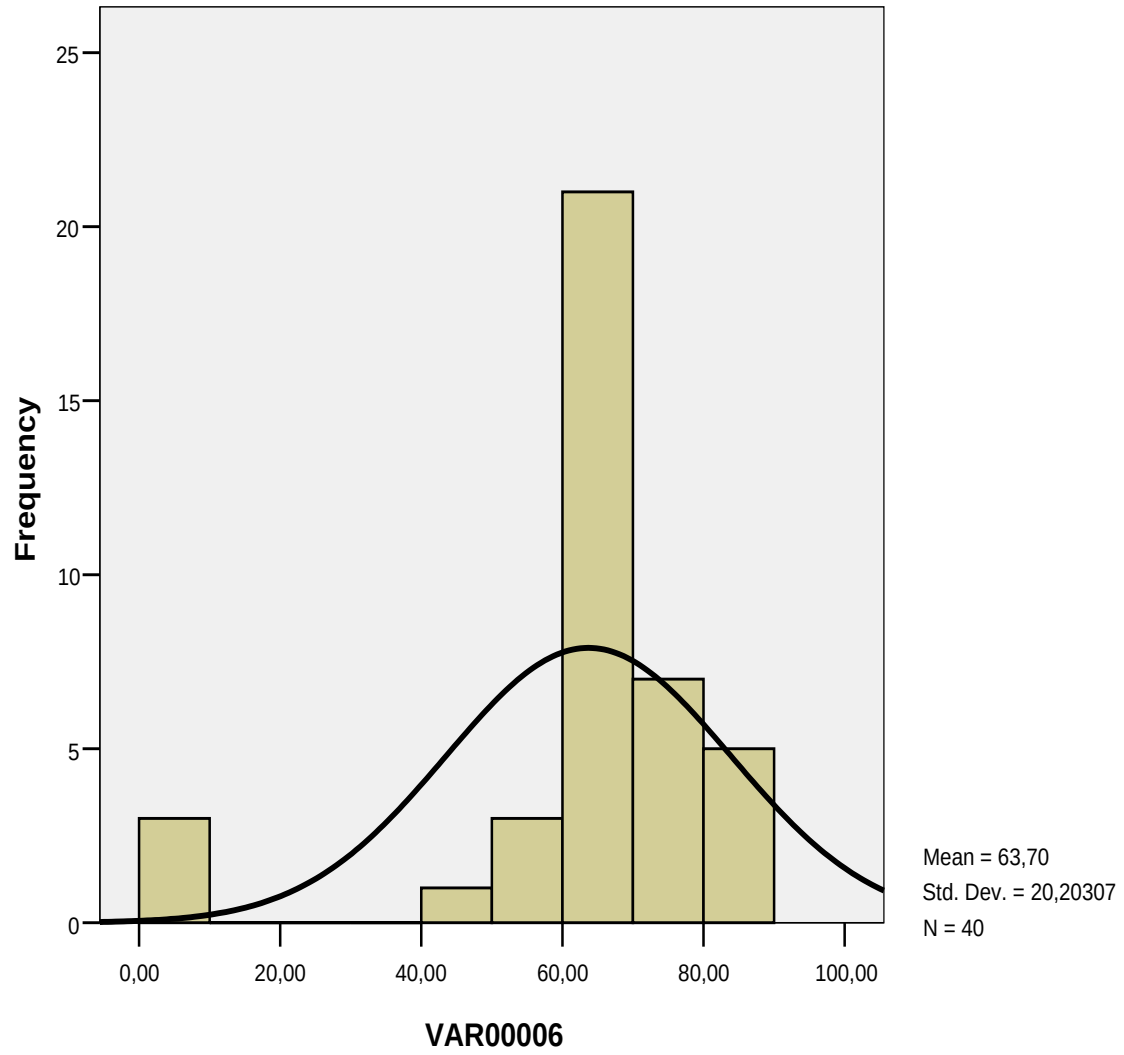
Sütun Grafiği: 1

Histogram

Sütun Grafiği:2

Histogram

İlköğretim ve Ortaöğretim Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, resmî, özel ilköğretim ve orta öğretimde ders programlarının yanında öğrencide kendine güven ve sorumluluk duygusu geliştirmeye, yeni ilgi alanları ve beceriler oluşturmaya yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda öğrenci kulübü ile toplum hizmeti çalışmalarıyla ilgili iş ve işlemleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, resmî, özel ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında, bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda yapılacak etkinliklerle törenler ve diğer çalışmaların düzenlenip yürütülmesiyle ilgili esasları kapsar.

Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 14.6.1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 62 nci maddesi, 30.4.1992 tarihli ve 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesi, 5.6.1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 11 inci maddesi, 5.6.1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununun 11 inci maddesi ile 8.6.1965 tarihli ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 2 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Millî Eğitim Bakanlığını,
- b) Bakan: Millî Eğitim Bakanını,
- c) Kurum: Resmî, özel ilköğretim ve orta öğretim kurumları ile diğer yaygın eğitim kurumlarını,
- d) Müdür: Resmî, özel ilköğretim ve orta öğretim ile yaygın eğitim kurumu müdürlerini,
- e) Sosyal Etkinlik: Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarını,

- f) Öğrenci Kulübü: Öğrencilerin öğrenimleri boyunca bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda okul içi ve okul dışı etkinliklerde bulunmalarını sağlamak amacıyla oluşturulan grubu,
- g) Toplum Hizmeti: Öğrencilerin, yaş ve bilgi seviyesine uygun olarak her türlü toplum ve çevre sorunlarının çözümüne katkı sağlamak amacıyla yapacakları çalışmaları,
- h) Danışman Öğretmen: Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarının rehberlik, danışmanlık ve gözetim görevini yürüten öğretmeni veya öğretmenleri,
- i) Gönüllü Veli: Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarına katkı sağlayan veli veya velileri,
- j) Sosyal Etkinlikler Kurulu: Sosyal etkinlikler kapsamındaki öğrenci kulübü ve toplum hizmeti faaliyetlerini koordine etmek amacıyla oluşturulan kurulu ifade eder.

Sosyal Etkinliklerin Amacı

Madde 5 — Sosyal etkinliklerin amacı, Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak; öğrencilerin Atatürk İlke ve İnkılâplarına, Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Atatürk millîyetçiliğine bağlı yurttaşlar olarak yetişmelerine, yeteneklerini geliştirerek gerekli donanımı kazanmalarına katkıda bulunmaktır.

Bu amaçla öğrencilere;

- a) İnsan haklarına ve demokrasi ilkelerine saygı duyabilme,
- b) Kendini tanıyabilme, bireysel hedeflerini belirleyebilme, yeteneklerini geliştirebilme, bunları kendisinin ve toplumun yararına kullanabilme,
- c) Çevreyi koruma bilinciyle hareket edebilme,
- d) Kendine ve çevresindekilere güven duyabilme,
- e) Planlı çalışma alışkanlığı edinebilme, serbest zamanlarını etkin ve verimli değerlendirebilme,
- f) Girişimci olabilme ve bunu başarı ile sürdürebilme, yeni durum ve ortamlara uyabilme,
- g) Savurganlığı önleme ve tutumlu olabilme,
- h) Bireysel farklılıklara saygılı olabilme; farklı görüş, düşünce, inanç, anlayış ve kültürel değerleri hoşgörü ile karşılayabilme,
- i) Aldığı görevi istekle yapabilme, sorumluluk alabilme,
- j) Bireysel olarak veya başkalarıyla iş birliği içinde çevresindeki toplumsal sorunlarla ilgilenebilme ve bunların çözümüne katkı sağlayacak nitelikte projeler geliştirebilme ve uygulayabilme,

- k) Grupça yapılan görevleri tamamlamak için istekle çalışabilme ve gruba karşı sorumluluk duyabilme

gibi tutum, davranış ve becerilerin kazandırılmasına çalışılır.

İlkeler

Madde 6 — Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarında katılımcılık, planlılık, süreklilik, üretkenlik, gönüllülük ve iş birliği temel ilkedir.

Bu ilkeler doğrultusunda;

- a) İlköğretim ve orta öğretimde öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarının, öğrencilerin gelişim seviyesine göre belirlenmesine,
- b) Çevresine duyarlı ve liderlik özelliklerine sahip bireyler olarak yetişmelerine, ilgi ve istidatlarını geliştirmelerine,
- c) Demokratik yurttaşlık bilincini geliştirebilecek eğitim uygulamalarının, hayatın tüm alanlarına yayılarak yapılacak çalışmaların okul içi ve okul dışı etkinlikleri içermesine,
- d) Öğrencilerin toplumsal hayata, sorunların çözümüne, yerel düzeyde katılımına ve yöneltici projeler hazırlamaya özendirilmesine,
- e) Her bireyin topluma katkı sağlayabileceği göz önüne alınarak tüm etkinliklerde geniş katılımın sağlanmasına,
- f) Öğrencilerin yönlendirilmelerine ve kariyer gelişimlerinin desteklenmesine,
- g) Sosyal etkinlik çalışmalarının planlanması ve yürütülmesinde öğrencilerin ilgi, istek, yetenek ve ihtiyaçları ile çevrenin imkân ve şartlarının göz önünde tutulmasına,
- h) Etkinliklerde verimi sağlamak için okul ve halk eğitim merkezlerinde oluşturulan öğrenci kulüpleri arasında ortak çalışmalar yapılmasına ve bunların imkânlarından yararlanılmasına,
- i) Çalışmaların daha çok ders dışı zamanları kapsayacak ve değerlendirecek şekilde planlanıp uygulanabilmesine,
- j) Ders programlarının göz önünde bulundurularak desteklenmesine,
- k) Yurt içinde veya yurt dışında bulunan okullardaki öğrenciler ile ortak çalışmalar yapmalarına,
- l) Engelli öğrencilerin öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarına ilgi ve istekleri doğrultusunda etkin olarak katılabilmeleri için gerekli ortam ve şartların sağlanmasına,
- m) Sosyal etkinlik çalışmalarının danışman öğretmenlerin gözetiminde kulüp üyesi öğrencilerle planlanıp yürütülmesine,

- n) Çalışmalarda resmî, özel sivil toplum kurum ve kuruluşlarıyla öğrenci ve veli iş birliğinin sağlanmasına,
- o) Sosyal etkinliklerle öğrencilerin estetik, etik ve duygusal yönden gelişmelerinin sağlanmasına özen gösterilir.

Esaslar

Madde 7 — Sosyal etkinlik çalışmaları aşağıda belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır;

- a) Danışman öğretmenler, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ders yılı başında yapılan öğretmenler kurulunda belirlenir. Gerektiğinde bir öğrenci kulübüne veya toplum hizmeti çalışmasına birden fazla öğretmen görevlendirilebileceği gibi bir öğretmene birden fazla öğrenci kulübü veya toplum hizmeti çalışmasında da görev verilebilir. Ders yılı içinde kurulması istenen öğrenci kulüplerine de danışman öğretmenler ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda okul müdürünce görevlendirilir.
- b) Sosyal etkinlikler, okul yönetimi ve velilerin iş birliği ile okul içi ve okul dışı imkânlardan yararlanılarak öğrenci kulüpleri ve toplum hizmeti kapsamında yürütülür.
- c) Proje önerileri, çevrede bulunan sivil toplum kuruluşları ile kişi veya diğer kurum ve kuruluşlara götürülerek katkıları istenebilir.
- d) Danışman öğretmen okul dışından sağlanacak desteklerle ilgili olarak sosyal etkinlikler kurulunu bilgilendirir ve okul müdürünün olurlarını alır.
- e) Sınıf öğretmenleri ile sınıf/şube rehber öğretmenlerinin yanında gönüllü veliler de sosyal etkinlikler çalışmalarına katılarak öğrencilere yardım ve rehberlikte bulunurlar.
- f) Sosyal etkinlikler kapsamında yapılan çalışmalarla ilgili giderler, okul-aile birliklerince veya projeye destek veren kurum/kuruluşlarca sağlanır.
- g) Öğrencilerin sosyal etkinlikler kapsamında yapacakları çalışmaları sonuçlandırıp sonuçlandırmadığı, karnelerde düzenlenecek Sosyal Etkinlik bölümüne TAMAMLANDI, TAMAMLANMADI şeklinde yazılarak gösterilir.
- h) Sosyal etkinlikler; öğrenci, sınıf öğretmeni, sınıf/şube rehber öğretmeni tarafından Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu (EK-7) ve Sosyal Etkinlikler Danışman Öğretmen Değerlendirme Formu (EK-8) na göre değerlendirilir. Bu değerlendirmenin sonucu öğrenci dosyasındaki ilgili bölüme işlenir.
- i) Çalışmalar için Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı (EK-3) veya Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formundan (EK-4) hangisinin düzenleneceğine bu çalışmalarda görev alan öğrencilerle danışman öğretmenler birlikte karar verir. Çalışmaların projelendirilmesi hâlinde Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formunun yanı sıra, Sosyal Etkinlikler Proje Uygulama Takvimi (EK-6) hazırlanır ve çalışmaların sonunda Sosyal

Etkinlikler Proje Sonuç Raporu (EK-5) düzenlenir. Tüm çalışmalar, sosyal etkinlikler kurulu ve okul müdürlüğünce onaylandıktan sonra uygulamaya konulur.

Sosyal Etkinlikler Kurulu

Madde 8 — Sosyal etkinlikler kurulu, müdürün görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında danışman öğretmenlerin aralarından seçecekleri bir danışman öğretmen, kulüp temsilcilerinin aralarından seçecekleri üç öğrenci ile okul-aile birliğini temsilen iki veliden oluşur.

Kurul, kulüp ve toplum hizmeti kapsamındaki etkinliklerin verimli bir şekilde yürütülmesi için danışman öğretmenler, öğrenciler, gönüllü veliler ve diğer öğretmenlerle iş birliği içinde çalışmaları koordine eder. Okul dışı etkinliklerde ilgili birimlerle iş birliği yaparak bu çalışmaların yürütülmesi için gerekli tedbirleri alır.

Veli olmadığı hâlde bu çalışmalara gönüllü olarak katılmak isteyenlerin de Gönüllü Veli Formunu doldurarak okula başvurusu istenir. Uygun görülmesi hâlinde gönüllü veli olarak çalışmaları sağlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Toplum Hizmeti ve Çalışma Esasları

Toplum Hizmeti

Madde 12 — Öğrencilerin; ailesine, çevreye ve topluma duyarlı, gönüllü çalışma bilincine sahip, sorun çözen ve çözüm üreten, resmî, özel, sivil toplum kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde çalışma becerilerini geliştirmiş birer fert olarak yetişmeleri için toplum hizmeti çalışmalarına yer verilir.

Toplum hizmeti çalışmaları, öğrencilerin yaş ve bilgi seviyelerine uygun öğrenci kulübü çalışmaları kapsamında, ayrı olarak veya bireysel olarak ya da grupla hazırlanacak çalışma planlarına ve projelere göre yaptırılır.

Toplum hizmeti;

- a) Velilerin okulla iş birliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmak,
- b) Okulu ve çevresinin güzelleştirilmesi, bakım ve onarımının yaptırılması yönünde çalışmalar yapmak,

- c) Kendi okulunun veya imkânları yetersiz diğer okulların kitap, araç-gereç ve ihtiyaçlarını gidermek için kampanyalar düzenlemek,
- d) Alt ve diğer sınıflardaki öğrencilerin ders, ödev ve proje çalışmalarına yardımcı olmak,
- e) Toplumda Türkçe'yi doğru, güzel, etkili kullanma bilincini geliştirme ve kitap okuma alışkanlığını kazandırmaya yönelik çalışmalar yapmak,
- f) Çevreyi korumak, güzelleştirmek, parklar oluşturmak, tarihî ve kültürel değerlerimizi korumak ve yaşatmak için çalışmalarda bulunmak,
- g) Toplum kurallarına uyulması için öğrencileri ve halkı bilinçlendirme çalışmaları yapmak,
- h) Trafik kurallarına uyulması için öğrencileri ve halkı bilinçlendirme çalışmaları yapmak,
- i) Okul bahçesini, çevreyi, boş arazi ve alanları ağaçlandırmak, erozyonla mücadele etmek, yok olmaya yüz tutmuş bitki türlerini korumak ve yetiştirmek için çalışmalar yapmak,
- j) İhtiyaç sahibi insanlara yardımcı olmak,
- k) Çevrelerindeki yaşlı ve bakıma muhtaç insanlara günlük işlerinde yardımcı olmak,
- l) Huzur evlerinde ve çocuk yuvalarındaki insanların hayatlarını kolaylaştırıcı, onların toplumla kaynaşmalarını sağlayıcı çalışmalar yapmak,
- m) Kimsesiz, engelli ve sokakta yaşayan çocuklara yardımcı olmak,
- n) Sosyal hizmet amaçlı sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına destek sağlamak gibi etkinlikleri kapsar.

Toplum Hizmeti Çalışma Esasları

Madde 13 — Toplum hizmeti çalışmalarında aşağıda belirtilen hususlar esas alınır.

- a) Öğrenciler, bireysel olarak veya grup hâlinde yapacakları toplum hizmeti çalışmalarına Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı veya Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formunu hazırlayıp danışman öğretmenlerine onaylattıktan sonra başlarlar. Projelerini tamamladıklarında Sosyal Etkinlikler Proje Sonuç Raporunu danışman öğretmene verirler.
- b) Öğrenci kulübü çalışmaları kapsamında yapılacak toplum hizmeti çalışmaları da kulüp çalışmaları kapsamında hazırlanacak Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı veya Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formunda belirtilir, gerekli onaylar alındıktan sonra uygulamaya konur.

- c) Öğrenciler, ilköğretim kurumlarının 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıflarında yılda 15 saat, 4-8 inci sınıflarında 20 saat; orta öğretim kurumlarının tüm sınıflarında 25 saat olmak üzere toplum hizmeti çalışmalarına katılırlar.
- d) Öğrencinin seçtiği toplum hizmeti çalışmaları sonucunda velisinin izni alınır (EK-11).
- e) Öğrenci kulübü kapsamında yapılacak toplum hizmeti çalışmalarında halk eğitim merkezleriyle diğer kurum ve kuruluşlar arasında iş birliği yapılarak bunların imkânlarından yararlanılır.

YÖNETMELİK;

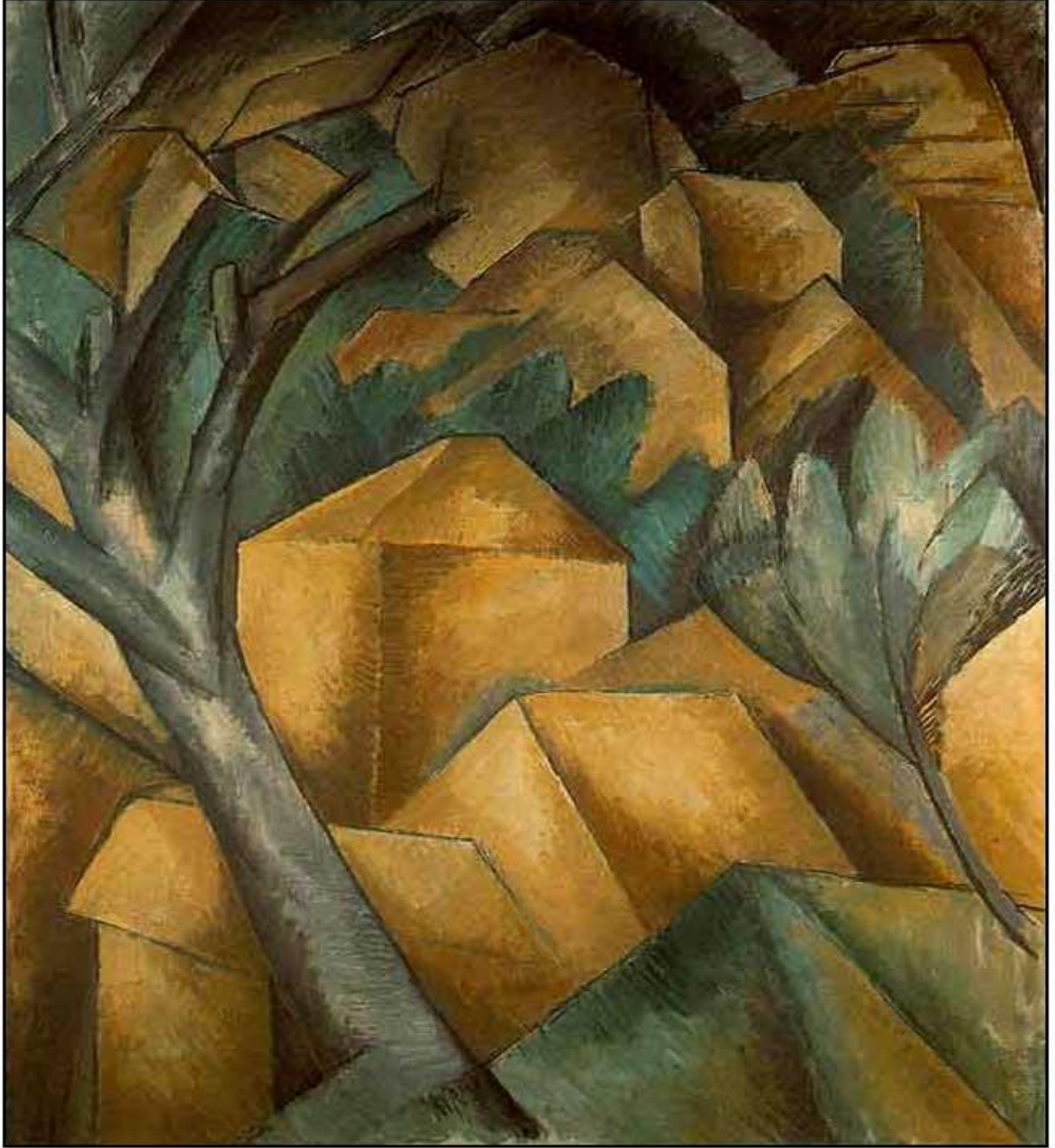
13.01.2005 tarih ve 25699 sayılı R.G.

Şubat 2005 tarih ve 2569 sayılı T.D.

Ek:4

Resim: 39 Braque Estaque 73 x 60 cm, 1908 Tuval üzerine yağlıboya

Bern, Sanat Müzesi

Resim: 40 Andy Warhol 10 Marilyn Monroe, 1967 134 x 56 cm

ÇYDD Amblem:1

TEGV Amblem:2

Mimarlar Odası Amblem: 3

ART-IK Zamanı Sergi Resim Örnekleri

Resim: 41

Resim: 42

Resim: 43

Resim: 44

Özgeçmiş

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Adı Soyadı:	TUBA GÜLTEKİN			
Doğum Yeri:	KONYA			
Doğum Tarihi:	1980			
Medeni Durumu:	BEKAR			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Cenap Şahabettin İlkokulu		İstanbul	1987-1991
Ortaöğretim	Agah Efendi Ortaokulu		İzmir	1991-1993
Lise	Çanakkale Lisesi		Çanakkale	1996-1997
Lisans	Dokuz Eylül Üniversitesi	Resim İş Eğitimi	İzmir	1997-2001
Yüksek Lisans	Konya Selçuk Üniversitesi	Resim İş Eğitimi	Konya	2003-2005
Becerileri:				
İlgi Alanları:	Sivil Toplum Kuruluşları Faaliyetlerine Katılmak, Sanat Tarihi ve Arkeoloji, Sanatsal ve Sosyal Etkinlikler, Doğa Sporları, Tiyatro			
İş Deneyimi:	İzmir Kınık Yayakent İlköğretim Okulu Görsel Sanatlar Öğretmeni: 2007----- İzmir Urla Uzunkuyu İ.Ö.O Görsel Sanatlar Öğretmeni: 2004–2007 Edirne Keşan Lisesi Resim Öğretmeni: 2003–2004 Konya Altınekin Cumhuriyet İ.Ö.O Resim Öğretmeni: 2002–2003 Adıyaman Çelikhan YİBO Resim Öğretmeni: 2001–2002			

	İzmir Ticaret Odası Vakfı Halkla İlişkiler Bürosu: 2000–2001 İzmir Büyükşehir Belediyesi Gençlik Hizmetleri Koordinatörlüğü: 1995–1996
Aldığı Ödüller:	
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL Başkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Bilgehan GÜLTEKİN Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi, 0 533 525 69 41
Tel:	0 507 231 36 72
E-Posta:	tgultekin@hotmail.com
Adres	Doğanbey Apt. 43/1 Kat:3 D:8 35360 İZMİR